

SUSTAV KATOLIČKIH ŠKOLA ZA EUROPУ

**NASTAVNI PLAN I PROGRAM
ZA OSNOVNU ŠKOLU**

Sarajevo, 2010.

Nakladnik
Sustav katoličkih škola za Europu

Za nakladnika
mons. dr. Pero Sudar, promicatelj katoličkoga školstva u BiH

Priredilo
Povjerenstvo za izradbu Nastavnoga plana i programa

Tekst uredili
Pavo Jurišić i Dragana Livančić

Lektura
s. Nada Abramović

Naslovica
Miroslav Šetka

Tisk
Graforad, Zenica

Naklada
50 primjeraka

PREDGOVOR

Poštovani djelatnici i čitatelji,

Predajemo vam Nastavni plan i program osnovnih škola koje djeluju u Sustavu katoličkih škola za Europu. Riječ je o okvirnome sadržaju obrazovanja u ovim odgojno-obrazovnim ustanovama.

Prije petnaest godina izradili smo vlastiti plan i program za škole Sustava po kojemu smo radili prvih deset godina. Prije pet godina proveli smo anketu među učenicima, roditeljima i djelatnicima kako bismo dobili povratnu informaciju o provedivosti njegovih sadržaja. Slijedeći izražene želje i dokazane potrebe za rasterećenjem sadržaja i poboljšanjem kvalitete obrazovanja u školama Sustava, pristupili smo izmjenama i dopunama dotadašnjega Nastavnoga plana i programa.

Tada izrađeni Nastavni plan i program usklađen je s Okvirnim zakonom o osnovnome i srednjem obrazovanju Bosne i Hercegovine, Zajedničkim jezgrama nastavnih planova i programa Bosne i Hercegovine te Statutom Sustava katoličkih škola za Europu. U izradbi ovoga obnovljenoga Nastavnoga plana i programa potrudili smo se urediti ga na temelju suvremenih znanstvenih dostignuća na području odgoja i obrazovanja. U njemu smo, gotovo u potpunosti, uskladili sadržaje koji se obrađuju u osnovnim školama jedinstvenoga Sustava katoličkih škola za Europu.

Osluškujući komentare i prihvaćajući konstruktivne prijedloge izravnih sudionika u nastavnom procesu u našim školama, Pedagoško vijeće Sustava katoličkih škola za Europu osnovalo je Povjerenstvo za doradu i korekcije Nastavnoga plana i programa osnovnih škola. Naime, petogodišnje radno iskustvo ukazalo je na neke manjkavosti i mogućnosti poboljšanja. Rasprave u aktivima i analize u Povjerenstvu urodile su konstruktivnim prijedlozima, koje je Pedagoško vijeće usvojilo i ugradilo u temeljni Nastavni plan i program. Dorađeni Nastavni plan i program osnovnih škola tiskali smo i predajemo ga na primjenu od školske godine 2010/2011.

Uvjeren sam kako ovim izmjenama Nastavni plan i program osnovnih škola Sustava katoličkih škola za Europu nudi više mogućnosti za ostvarenje one tako potrebne i željene „kvalitete više“. Zbog nje, i samo zbog nje, i postoje katoličke škole Sustava. I ovim izmjenama i doradama pokazali smo kako ništa nije nepromjenjivo i nedodirljivo ako služi boljem odgoju i obrazovanju učenika u našim školama.

I na ovome mjestu iskreno zahvaljujem svima, prije svega članovima aktiva i Povjerenstva, kao i članovima Pedagoškoga vijeća, koji su svojim prijedlozima i zauzetošću pridonijeli još većoj učinkovitosti ovoga Nastavnoga plana i programa.

Iskreno se nadam kako će djelatnici u našim osnovnim školama, svjesni i ponosni što u rukama imaju djelo svoga truda, sadržaj ovoga Nastavnoga plana i programa zauzetošću srca i uma posredovati svojim učenicima. To je najveće jamstvo da će u svome radu pronaći izvor radosti i da rezultati neće izostati. To svima od srca želim i od Boga molim!

Sarajevo, listopad 2010.

Dr. Pero Sudar,
promicatelj katoličkoga školstva u BiH

UVOD

Sustav katoličkih škola za Europu obuhvaća sedam katoličkih školskih centara: „Sv. Josip“ u Sarajevu, „Sv. Franjo“ u Tuzli, „Sv. Pavao“ u Zenici, „Petar Barbarić“ u Travniku, „Don Bosco“ u Žepču, „Ivan Pavao II.“ u Bihaću te „Blaženi Ivan Merz“ u Banjaluci. U Sustavu djeluje pet osnovnih škola, sedam općih gimnazija i dvije tehničke i strukovne škole. Organizacijsku strukturu Sustava čine: promicatelj Katoličkih škola za Europu, Pedagoško vijeće, ravnatelji centara, ravnatelji/direktori škola, djelatnici te učenici. Prepoznatljivost je našega Sustava u stalnim istraživanjima pedagoške prakse kako bi se uklonili određeni nedostaci nastavnoga procesa i na tom su temelju rađeni nastavni planovi i programi.

Svrha je odgoja i obrazovanja u našim školama da uz optimalan umni, tjelesni, moralni i društveni razvitak učenika, sukladno njegovim mogućnostima i sposobnostima, pridonesemo stvaranju društva utemeljenog na vladavini zakona i poštivanju ljudskih prava te njegovu ekonomskom razvitu koji će osigurati najbolji životni standard za sve građane.

Opći ciljevi odgoja i obrazovanja proistječe iz općeprihvaćenih, univerzalnih vrednota demokratskoga društva te vlastitih vrednota Sustava katoličkih škola za Europu koje su utemeljene na posebnostima nacionalnoga, povijesnoga, kulturnoga i vjerskoga naslijeđa naroda i nacionalnih manjina koje žive u Bosni i Hercegovini. Opći ciljevi odgoja i obrazovanja jesu:

- omogućavanje pristupa znanju kao temelju razumijevanja sebe, drugoga i svijeta u kojem se živi,
- osiguravanje optimalnoga razvijanja svakog učenika, uključujući i one s posebnim potrebama, sukladno njihovoj dobi, mogućnostima i duhovnim i tjelesnim sposobnostima,
- promidžba poštivanja ljudskih prava i temeljnih sloboda i priprava svake osobe za život u društvu koje poštuje načela demokracije i vladavine zakona,
- razvijanje svijesti o pripadnosti državi Bosni i Hercegovini, vlastitoj kulturnoj samosvijesti, jeziku i naslijeđu, na način sukladan civilizacijskim tekovinama, upoznajući i uvažavajući druge i drugačije- poštujući različitosti i njegujući međusobno razumijevanje, trpeljivost i solidarnost među svim ljudima, narodima i zajednicama u Bosni i Hercegovini i svijetu,
- osiguranje jednakih mogućnosti za odgoj i obrazovanje i mogućnost izbora na svim razinama odgoja i obrazovanja bez obzira na spol, rasu, nacionalnu pripadnost, društveno i kulturno podrijetlo i status, obiteljski status, vjeroispovijed, duševne, tjelesne i druge vlastite osobine,
- postizanje kvalitetnoga odgoja i obrazovanja,
- postizanje standarda znanja koji se daju uspoređivati na međunarodnoj odnosno europskoj razini i koji osiguravaju uključivanje i nastavak školovanja u europskom odgojno - obrazovnom sustavu,
- poticanje cjeloživotnoga učenja,
- promidžba ekonomskoga razvijanja,
- uključivanje u proces europskih integracija.

Cilj je naših škola i unapređivanje uvjeta života i rada učenika i nastavnika kako bismo postali škola suvremenih odgojno-obrazovnih strategija, kreativnih nastavnika i zadovoljnih učenika. Poseban je naglasak na *odgojnim ciljevima* kako bismo pomogli roditeljima i društvenoj zajednici:

- poštivati život kao najveću vrijednost,
- razvijati osobnu odgovornost kako u odnosu prema radu tako i uopće u životu,
- razvijati i produbljivati poštovanje i razumijevanje drugih i drugačijih,
- promicati ljubav prema zavičaju i domovini,
- jačati ljubav prema obitelji i povezanost s njom,
- razvijati vrednote života (ljubav, empatiju, priateljstvo, suradnju, altruirazam, plemenitost),
- utjecati na smanjenje nasilja i svih drugih oblika asocijalnoga ponašanja i
- razvijati ekološku svijest.

Sve navedene ciljeve nastojimo ostvariti po ovim zadacima:

- pojačati stručnu i moralnu izobrazbu nastavnika (trajnim usavršavanjem, seminarima na svim razinama, duhovnim obnovama, radom s ciljanim skupinama),
- pojedinačno i skupno raditi sa svim učenicima, osobito s onima kojima je pomoći najpotrebniјa,
- staviti naglasak na rad u nastavi kako bi se poučavalo za trajne, a ne za trenutačne potrebe i
- ojačati i produbiti suradnju s roditeljima i skrbnicima učenika kako bi se postigli što bolji rezultati svakoga učenika i škole u cjelini (tjedne informacije i prigodni susreti, roditeljski sastanci, formativni susreti, školska događanja, uključivanje roditelja u školske odbore i Vijeće roditelja, izvannastavne aktivnosti).

Uz državne i privatne škole u Bosni i Hercegovini, škole Sustava katoličkih škola za Evropu svojim djelovanjem svih ovih godina kvalitetno pridonose cjelokupnom procesu odgoja i obrazovanja mladih ljudi u Bosni i Hercegovini. Nastavni plan i program rada katoličkih škola obogaćen je, ali nije toliko različit od planova i programa ostalih škola da bi utjecao na nesmetan prijelaz učenika iz naših u druge škole i obrnuto.

Nastavni predmet Umjetnost, koji je primjer korelacije glazbenih, likovnih i ritmičkih elemenata u prva tri razreda osnovne škole, Engleski jezik od I. razreda osnovne škole, drugi strani jezik od VI. razreda, nastavni predmet Etika i moral (za učenike koji ne pohađaju katolički vjerouauk), posebni sadržaji koji se ostvaruju na satima Zajednice učenika i odgoja za demokraciju, provedba Programa zdravstvenoga odgoja - samo su neke posebnosti nastavnoga rada u školama Sustava kojima se proširuju i produbljuju saznanja učenika. Mišljenja smo kako su katoličke škole komplementarne, a ne različite od drugih škola i kako su na dobrobit svih građana, osobito roditelja učenika, na prostorima u kojima djeluju. Nastava se izvodi na hrvatskome standardnom jeziku.

Na temelju postojećih Nastavnih planova i programa sastavljen je inovirani Nastavni plan i program, koji je plod temeljitoga rada svih članova aktiva, osobito voditelja aktiva i članova Povjerenstva za

izradbu Nastavnoga plana i programa osnovne škole. Budući da će se ovaj Nastavni plan i program primjenjivati do dalnjega, smatrali smo kako ne bi bilo dobro navesti i popis udžbenika prema kojima će se on provoditi. Popis udžbenika za svaku će nastavnu godinu odobravati promicatelj Sustava katoličkih škola za Evropu.

Nastavni plan i program sadržajno donosi:

1. Nastavne planove:

- plan nastavnoga rada po predmetima i razredima od (I.-IX. razreda) te tjedni broj sati (redovita nastava),
- tjedni broj sati koji se ostvaruju po predmetu Zajednice učenika i odgoja za demokraciju,
- tjedni broj sati izborne obvezatne nastave koja se uvodi u dogовору s roditeljima učenika,
- tjedni broj sati izvannastavnih aktivnosti,
- tjedni broj sati ostalih oblika nastave (dodatne,dopunske, zavičajne, tečajne, produžne), a koje se uvode prema odluci Nastavničkog vijeća pojedine škole.

2. Nastavne programe:

- program obvezatnih nastavnih predmeta strukturno ujednačen sa svrhom predmeta, zadaćama nastavnoga predmeta od I.-IX. razreda te programskim sadržajima,
- program rada Zajednice učenika i odgoja za demokraciju strukturno ujednačen sa svrhom, zadaćama od I.-IX. razreda i programskim sadržajima i
- program izbornih obvezatnih nastavnih predmeta, Vjeroučstvo i Etike i morala, strukturno ujednačen sa svrhom predmeta, zadaćama od I.-IX. razreda te programskim sadržajima.

Škole u Sustavu katoličkih škola za Evropu ne bi trebale biti mrtve bare ni rušilačke poplave.

One svojim pristupom učenicima i njihovim obvezama ne smiju biti ni omražene mučionice ni neobvezujuće igraonice, nego mesta radosnog stjecanja znanja i usvajanja temeljnih ljudskih vrlina i etičkih vrjednota.

Da bi škola s uspjehom izvršila svoje poslanje, neophodno je skladno djelovanje svih koji su, na bilo koji način, uključeni u obrazovno-odgojni proces. Bez tjesne i zauzete suradnje, prije svega, roditelja i nastavnoga osoblja, učenika nije moguće razumjeti i prihvati. A samo shvaćen i prihvacićen učenik može biti poučavan i, što je još važnije, odgajan!

Temeljna svrha Sustava naših škola i zadaća svih koji su u njih uključeni jest shvaćen i prihvacićen učenik, a onda i zato odgojen i obrazovan, tj. za život spremjan i životom oduševljen mladi čovjek.

(promišljanje mons. dr. Pere Sudara, promicatelja katoličkoga školstva u BiH,
objavljeno u Listu katoličkih školskih centara u BiH „Izvori“, prosinac 2006. godine, str. 5.)

**NASTAVNI PLAN DEVETOGODIŠNJEV
ODGOJA I OBRAZOVANJA**
Sustava katoličkih škola za Evropu

Redni broj	Redovita nastava	I. trijada		II. trijada		III. trijada			NAPOMENA			
		Razred										
		I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII. (7.)	IX. (8.)		
1.	Hrvatski jezik	3	4	4	4	4	5	5	4	4	Razredna nastava 1.2.3.4. i 5. razred	
2.	Matematika	2	3	3	4	4	4	4	4	4	Razredna nastava 1.2. i 3. razred	
3.	Engleski jezik	1	1	1	2	2	2	2	2	2	Razredna nastava 1.2. i 3. razred	
4.	Moja okolina	2	2	2							Razredna nastava	
5.	Tjelesni i zdravstveni odgoj	2	2	2	2	2	2	2	2	2	Razredna nastava 1.2.3.4. i 5. razred	
6.	Umjetnost	3	3	3							Razredna nastava	
7.	Društvo				2	2					Razredna nastava	
8.	Priroda				2	2					Razredna nastava	
9.	Drugi strani jezik						2	2	2	2	Predmetna nastava	
10.	Povijest						2	2	2	2		
11.	Zemljopis						2	2	2	2		
12.	Fizika							1	2	2		
13.	Kemija								2	2		
14.	Biologija						1	2	2	2	Razredna nastava 1.2.3. i 4. razred	
15.	Glazbeni odgoj				1	1	1	1	1	1		
16.	Likovni odgoj				1	1	1	1	1	1		
17.	Povijest religija							1				
18.	Tehnički odgoj i informatika ¹						2	1	1	1		
19.	Zajednica učenika i odgoj za demokraciju ²	1	1	1	1	1	1	1	1	1	Nastavu izvodi razrednik. Predmet se ne ocjenjuje.	
20.	Materinski jezik ³	1	1	1	1	1	1	1	1	1		
Izborna obvez. nastava⁴												
1.	Vjerouauk	1	1	1	1	1	1	1	1	1		
2.	Etika i moral	1	1	1	1	1	1	1	1	1		
Ukupno obvez. nastave		15	17	17	20	20	26	28	29	29		
Druge obvezat. djelatn.⁵												
1.	Izborna nastava ⁶						2	2	1	1	Odluka i izbor učenika	
2.	Izvannastavne aktivnosti	2	2	2	2	2	2	2	2	2		
Ostali vidovi nastave												
1.	Dodatna nastava	1	1	1	1	1	1	1	1	1	Prema odluci učiteljskog/nastavnicičkog vijeća škole	
2.	Dopunska nastava	1	1	1	1	1	1	1	1	1		
3.	Zavičajna nastava	1	1	1	1	1	1	1	1	1		
4.	Tečajna nastava	Do 10 sati			Do 15 sati			Do 20 sati				
5.	Produžna nastava	Do 15 sati			Do 20 sati			Do 25 sati				

¹ Devetogodišnji obvezatni odgojno-obrazovni sustav primjenjuje se od školske 2004/2005. godine.

² Sadržaji predmeta izučavaju se kroz sve četiri godine - uskladiti nastavni program.

³ Svaki drugi sat koristi se za izučavanje sadržaja Odgoja za demokraciju.

⁴ Bosanski, srpski, romski i drugi jezici uvode se sukladno zakonu.

⁵ U dogovoru s roditeljima učenik obvezatno bira jedan od dva ponuđena predmeta.

⁶ Ostale vidove nastave moguće je uvesti na temelju godišnjih programa rada škola, ali najviše do zakonskog maksimuma.

⁷ Odluka učiteljskog/nastavnicičkog vijeća - (u VI. i VII. razredu jedan predmet sa dva sata ili dva predmeta po jedan sat ili kombinirano; u VIII. i IX. razredu jedan predmet po jedan sat, nakon provedene ankete među učenicima).

KAZALO

1. HRVATSKI JEZIK	11
2. MATEMATIKA	71
3. ENGLESKI JEZIK	105
4. MOJA OKOLINA.....	129
5. TJELESNI I ZDRAVSTVENI ODGOJ	139
6. UMJETNOST	173
7. DRUŠTVO	191
8. PRIRODA	199
9. <i>DRUGI STRANI JEZIK</i>	207
- NJEMAČKI JEZIK	208
- FRANCUSKI JEZIK	229
10. POVIJEST	247
11. ZEMLJOPIS	259
12. FIZIKA	269
13. KEMIJA	279
14. BIOLOGIJA	287
15. GLAZBENI ODGOJ	299
16. LIKOVNI ODGOJ	323
17. POVIJEST RELIGIJA	345
18. TEHNIČKI ODGOJ I INFORMATIKA	349
19. ZAJEDNICA UČENIKA I ODGOJ ZA DEMOKRACIJU	361
* <i>IZBORNA OBVEZATNA NASTAVA</i>	381
• VJERONAUK	382
• ETIKA I MORAL	402

1.

HRVATSKI JEZIK

HRVATSKI JEZIK

(od I. do V. razreda)

Hrvatski je jezik najopsežniji nastavni predmet; zastavljen je od prvog do devetog razreda osnovne škole i povezan s ostalim predmetima. Obuhvaća pet nastavnih područja: Čitanje i pisanje, Jezik, Književnost, Jezično izražavanje i Medijsku kulturu.

SVRHA PREDMETA

Svrha je nastave hrvatskoga jezika ospozobljavanje učenika za jezičnu komunikaciju koja će im omogućiti svladavanje sadržaja svih nastavnih predmeta i uključivanje u stalno učenje.

Ciljevi predmeta

- ❖ Razvijanje jezično-komunikacijskih sposobnosti pri govornoj i pisanoj uporabi jezika u svim funkcionalnim stilovima
- ❖ Razvijanje literarnih sposobnosti, razvijanje kulture čitanja književnih i neknjiževnih tekstova
- ❖ Poticanje zanimanja za sadržaje medijske kulture
- ❖ Razvijanje poštovanja prema jeziku hrvatskoga naroda, njegovoj književnosti i kulturi te prema jezicima, književnosti i kulturi Bošnjaka, Srba i nacionalnih manjina u BiH

Zadaće predmeta

- ❖ Zadaća je nastavnoga područja *Čitanje i pisanje*:
 - usvajanje elementarne pismenosti (čitanja i pisanja)
 - ospozobljavanje za slušanje, govorenje, čitanje i pisanje
 - razvijanje i usavršavanje vještine čitanja (pravilnost, brzina, izražajnost)
 - usavršavanje vještine pisanja i estetske strane rukopisa
 - razvijanje svijesti o značenju kulture pismenog izražavanja
- ❖ Zadaća je nastavnoga područja *Jezik*:
 - ospozobljavanje učenika za uspješno snalaženje u svakodnevnim priopćajnim situacijama
 - ovladavanje jezičnim sredstvima potrebnim za uspješnu komunikaciju
 - osvjećivanje potrebe za jezičnim znanjem
 - osvjećivanje razlika između standardnoga jezika i zavičajnih idioma
 - postupno usvajanje hrvatskoga jezičnoga standarda

❖ Zadaća je nastavnoga područja *Književnost*:

- spoznavanje i doživljavanje književnih djela
- razvijanje osjetljivosti za književnu riječ
- razvijanje interesa za čitanje
- stvaranje čitalačkih navika

❖ Zadaća je nastavnoga područja *Jezično izražavanje*:

- razvijanje sposobnosti izražavanja doživljaja, osjećaja, misli i stavova
- stvaranje navika uporabe pravogovornih i pravopisnih norma
- osposobljavanje učenika za govornu i pisani komunikaciju

❖ Zadaća je nastavnoga područja *Medijska kultura*:

- osposobljavanje za komunikaciju s medijima: kazalištem, filmom, radijem, tiskom, stripom, internetom
- recepcija kazališne predstave, filma, radijske i televizijske emisije
- osposobljavanje za vrednovanje radijskih i televizijskih emisija te filmskih ostvarenja

NASTAVNI PREDMET: HRVATSKI JEZIK

RAZRED: Prvi (1.)

- TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI: tri (3) / stotinu dva (102)
- NASTAVNA PODRUČJA:
 1. Početno čitanje i pisanje
 2. Jezik
 3. Književnost
 4. Jezično izražavanje
 5. Medijska kultura

ZADAĆE PREDMETA

- ❖ Razvijanje samopouzdanja, slobodnog iskazivanja vlastitih misli, navikavanje na slušanje sugovornika
- ❖ Razumijevanje poruka izraženih crtežom i znakom
- ❖ Razvijanje govornih sposobnosti i sposobnosti uočavanja
- ❖ Razumijevanje poruka iskazanih gestom i mimikom
- ❖ Razvijanje sposobnosti uočavanja i razlikovanja zvukova
- ❖ Razvijanje mašte i sposobnosti govornog izražavanja
- ❖ Razvijanje sposobnosti glasovne analize i sinteze te razlikovanja glasova u riječima
- ❖ Razvijanje razumijevanja smisla pročitanog (tiskana slova)
- ❖ Razvijanje samostalnosti i komunikacije
- ❖ Ovladavanje govorom

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI
1. Početno čitanje i pisanje <ul style="list-style-type: none">- pripremno razdoblje- uvođenje i priprava za učenje početnoga čitanja i pisanja- početno čitanje- početno pisanje tiskanih slova	40
2. Jezik <ul style="list-style-type: none">- gramatika/slovnica- pravogovor/orthoepija i pravopis/ortografija	17
3. Književnost <ul style="list-style-type: none">- interpretacija književnoga teksta	20
4. Jezično izražavanje <ul style="list-style-type: none">- razgovor- pričanje	20
5. Medijska kultura <ul style="list-style-type: none">- crtani film	5
6. Ponavljanje, utvrđivanje, ocjenjivanje	već gore ubrojano

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
1. Početno čitanje i pisanje	
1.1. Pripremno razdoblje	<ul style="list-style-type: none"> - provjeravanje govornih sposobnosti učenika - provjeravanje socijaliziranosti učenika
1.2. Priprava i uvođenje u učenje početnog čitanja i pisanja	<ul style="list-style-type: none"> - slušanje, govorenje, opažanje - aktivnosti kojima se potiče i razvija vještina čitanja: glasovne vježbe i igra - jezične igre - glasovna analiza i sinteza riječi - globalno čitanje kratkih riječi - grafomotoričke vježbe
1.3. Početno čitanje	<ul style="list-style-type: none"> - globalno čitanje i iščitavanje
1.4. Početno pisanje tiskanih slova	<ul style="list-style-type: none"> - pisanje velikih i malih tiskanih slova - prepisivanje slova, riječi i kratkih rečenica - provjeravanje pravilnosti, urednosti i čitkosti velikih i malih tiskanih slova
2. Jezik	
2.1. Gramatika/slovnica	<ul style="list-style-type: none"> - glas - slovo - riječ - rečenica (razlikovanje bez definiranja) - imenice: razlikovanje imena bića, predmeta i pojave
2.2. Pravogovor/orthoepija i pravopis/ortografija	<ul style="list-style-type: none"> - prepoznavanje glasa, izgovorene riječi i rečenice - izgovor i pisanje glasova <i>č, ē, dž, đ, lj, nj</i> - točka i veliko slovo na početku rečenice
3. Književnost	
3.1. Interpretacija književnih tekstova	<ul style="list-style-type: none"> - priča i pjesma- prepoznavanje - osnovno raspoloženje u pjesmi - likovi: etičke osobitosti lika (dobar-loš; hrabar-kukavica, na nivou prepoznavanja) - lutkarski igrokaz <p>Prijedlog književnih tekstova</p> <p>Grigor Vitez: „Prepelica“ Nasiha Kapidžić-Hadžić: „Baka čisti put“ Vesna Parun: „Uspavanka za ježa“ i „Ide zima“ Zehra Hubijar: „Zeko i djeca“ Gvido Tartilja: „Kratkotrajna škola“ Luko Paljetak: „Ježić Ubodežić“ Narodna priča: „Zekina kućica“</p>

	<p>Bosiljka Letić: „Jesen“ Zvonimir Balog: „Nije lako bubamarcu“ Lidija Glavaš: „Stiže sv. Nikola“ Jadranka Bralić: „U stanu uskrsnog zeca“ Ezop: „Dva jarca“ (basna) Braća Grimm: „Zvjezdani taliri“ i „Ivica i Marica“</p> <p>* <i>Osim predloženih, nastavnik/ca može obraditi i druge reprezentativne tekstove navedenih, ali i drugih autora.</i></p>
4. Jezično izražavanje <ul style="list-style-type: none"> 4.1. Razgovor 4.2. Pričanje 	<ul style="list-style-type: none"> - dječja svakodnevica, osnovna pravila pristojnosti - postavljanje pitanja i odgovaranje - pričanje na temelju niza slika - pričanje na temelju slike s cjelovitim sadržajem - nastavljanje započete priče - pričanje na temelju iskustvenih sadržaja (npr. o posjetu ili izletu) - stvaralačko pričanje: izmjena likova, dodavanje likova
5. Medijska kultura <ul style="list-style-type: none"> 5.1. Crtani film 	<ul style="list-style-type: none"> - vrsta: crtani film (npr. <i>Ružno pače</i>, <i>Ivica i Marica</i>, <i>Tom i Jerry</i> i dr.) - redoslijed događaja i mjesto radnje (prepoznavanje) - likovi: osnovne etičke osobine glavnih likova

NASTAVNI PREDMET: HRVATSKI JEZIK

RAZRED: Drugi (2.)

- TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI: četiri (4) / stotinu četrdeset (140)
- NASTAVNA PODRUČJA:
 1. Početno čitanje i pisanje
 2. Jezik
 3. Književnost
 4. Jezično izražavanje
 5. Medijska kultura

ZADAĆE PREDMETA

- ❖ Raspoznavanje riječi
- ❖ Globalno čitanje rečenica te poticanje zanimanja za razgovjetno čitanje
- ❖ Razumijevanje zvučnih poruka
- ❖ Usavršavanje vještine čitanja i pisanja, razumijevanje pročitanog
- ❖ Izražajno čitanje književnih tekstova, sastavljanje i pisanje rečenica o zadanoj temi
- ❖ Uočavanje razlike između književnog i neknjiževnog teksta
- ❖ Razvijanje usmenog i pismenog izražavanja
- ❖ Osposobljavanje učenika za služenje književnim jezikom
- ❖ Utvrđivanje redoslijeda dijelova teksta, služenje rječnikom

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI
1. Početno čitanje i pisanje <ul style="list-style-type: none">- usavršavanje vještine čitanja- razumijevanje pročitanog sadržaja- početno pisanje pisanih slova	60
2. Jezik <ul style="list-style-type: none">- gramatika/slovnica- pravopis/ortografija i pravogovor/orthoepija	26
3. Književnost <ul style="list-style-type: none">- interpretacija književnoga teksta- čitanje	28
4. Jezično izražavanje <ul style="list-style-type: none">- razgovor- prepričavanje- pričanje	16
5. Medijska kultura <ul style="list-style-type: none">- animirani film- lutkarski film- školska knjižnica- kazalište	10
6. Ponavljanje, utvrđivanje, ocjenjivanje	već gore ubrojano

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
1. Početno čitanje i pisanje	
1.1. Usavršavanje vještine čitanja	<ul style="list-style-type: none"> - čitanje brzinom koja odgovara brzini govora - čitanje prirodnom jačinom glasa, vježbe disanja, razvijanje osjećaja za tempo i samostalnost u čitanju - čitanje naglas i čitanje u sebi, individualno i zborni čitanje - globalno čitanje
1.2. Razumijevanje pročitanog sadržaja	<ul style="list-style-type: none"> - rješavanje jednostavnijih zadataka radi provjere usvojenosti razumijevanja pročitanog - vježbe reproduktivnog tipa (odgovori na detaljna i uopćena pitanja) - stvaralačka reprodukcija - razumijevanje poruke teksta analizom ponašanja likova - čitanje dramskoga teksta, čitanje po ulogama, identifikacija s likom i preuzimanje uloge lika - ilustriranje priče
1.3. Početno pisanje pisanih slova	<ul style="list-style-type: none"> - predvježbe za pisanje pisanih slova - usvajanje pisanih slova latiničnoga pisma - pisanje pojedinačnih slova - povezivanje slova u strukturu riječi - povezivanje riječi u smislenu rečenicu - pisanje po diktatu - vježbe usavršavanja estetske strane rukopisa - usavršavanje vještine pisanja
2. Jezik	
2.1. Gramatika/slovnica	<ul style="list-style-type: none"> - imenice (pojam) - izjavna, upitna i usklična rečenica (prepoznavanje)
2.2. Pravogovor/orthoepija	<ul style="list-style-type: none"> - glas/slovo - pravilan izgovor glasova <i>č, č, dž, d, h</i>
2.3. Pravopis/ortografija	<ul style="list-style-type: none"> - riječ, rečenica - pravilno pisanje pojedinačnih slova - povezivanje slova u strukturu riječi - veliko slovo na početku rečenice - znakovi na kraju rečenice (točka, uskličnik i upitnik) - uporaba zareza u nabranjanju - veliko početno slovo u pisanju osobnih imena i prezimena ljudi - veliko početno slovo u pisanju imena blagdana i praznika - veliko slovo u pisanju imena gradova, sela, rijeka i planina u zavičaju - skupovi <i>ije/je</i> u najčešćim riječima - pravilno pisanje slova <i>č, č, dž, d, h</i>

<p>3. Književnost</p> <p>3.1. Interpretacija književnih tekstova</p> <p>3.2. Čitanje</p> <p>3.3. Lektira</p>	<p><i>Priča</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - razumijevanje i doživljavanje proznoga teksta - o čemu ili o komu se govori u tekstu - određivanje najljepšeg dijela u priči - određivanje najuzbudljivijeg dijela u priči - likovi u priči - osobine likova (prepoznavanje i zauzimanje stava prema liku) - vrste: bajka, basna, igrokaz (prepoznavanje) <p><i>Pjesma</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - uočavanje i doživljavanje osnovnog raspoloženja u pjesmi - čitanje po ulogama - čitanje lirskog djela, rečenični naglasak - čitanje s unošenjem elemenata izražajnosti <p>Prijedlog književnih tekstova</p> <p>Ezop: „Vrana i vrč s vodom” Enisa Osmanović-Čurčić: „Za sretan put po dukat žut” Bisera Alikadić: „Tetka Ena” Jadranka Čunčić: „Strašan pas” Dragan Kulidžan: „Bolest teška mori Snješka” Ivica Vanja Rorić: „Bubamara“ Nasiba Kapidžić-Hadžić: „Rodendan u šumi“ Narodna priča: „Djed i repa” Kasim Deraković: „Cipelice nepadice“ Šimo Ešić: „Zašto volim svoju baku“ ili „April“ Grigor Vitez: „Kad bi drveće hodalo“ ili „Zalazak sunca“ La Fontaine: „Lisica i roda“ (obrada basne uz dramatizaciju s lutkama) Velimir Milošević: „Nebeska crtanka“ Jovan Jovanović Zmaj: „Pačja škola“ Ahmet Hromadžić: „Dječak i ptica“ ili „Medeni“</p> <p>* <i>Osim predloženih, nastavnik/ca može obraditi i druge reprezentativne tekstove navedenih, ali i drugih autora.</i></p> <p>Prijedlog lektira (obraditi najmanje dva djela s ovog popisa)</p> <p>Braća Grimm: „Bajke“ Branko Ćopić: „Ježeva kućica“ Sunčana Škrinjarić: „Plesna haljina žutog maslačka“ Zvonimir Balog: „Male priče o velikim slovima“ (kao motivacija u obradi pisanih slova)</p>
---	---

4. Jezično izražavanje	
4.1. Razgovor	<ul style="list-style-type: none"> - situacijski i telefonski razgovor - izražavanje potpunom rečenicom - razgovor na temu obiteljskog života uz opisivanje neke situacije
4.2. Prepričavanje	<ul style="list-style-type: none"> - prepričavanje pročitanog teksta usmeno prepričavanje na temelju detaljnih pitanja
4.3. Pričanje	<ul style="list-style-type: none"> - pričanje događaja predstavljenog nizom slika
5. Medijska kultura	
5.1. Animirani film	<ul style="list-style-type: none"> - animirani film (W. Disney)
5.2. Lutkarski film	<ul style="list-style-type: none"> - lutkarski film (Berislav Brajković, <i>Ježeva kućica</i>)
5.3. Školska knjižnica	<ul style="list-style-type: none"> - posjet školskoj knjižnici - ponašanje u knjižnici
5.4. Kazalište	<ul style="list-style-type: none"> - posjet kazalištu (lutkarska predstava ili ...)

NASTAVNI PREDMET: HRVATSKI JEZIK

RAZRED: Treći (3.)

- TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI: četiri (4) / stotinu četrdeset (140)
- NASTAVNA PODRUČJA: 1. Čitanje i pisanje
 - 2. Jezik
 - 3. Književnost
 - 4. Jezično izražavanje
 - 5. Medijska kultura

ZADAĆE PREDMETA

- ❖ Osposobljavanje učenika za uporabu hrvatskoga standardnoga jezika
- ❖ Usavršavanje vještine čitanja i pisanja te razumijevanja pročitanog
- ❖ Usvajanje temeljnih pravogovornih i pravopisnih norma hrvatskoga jezika
- ❖ Komunikacija s tekstrom, razvoj stvaralaštva i razvijanje samostalnosti u komunikaciji s tekstrom
- ❖ Osposobljavanje učenika za govornu i pisani komunikaciju kao i za kulturu svakodnevnog života
- ❖ Upoznavanje, čuvanje, poštivanje i razvijanje vlastitoga kulturnog identiteta kao i identiteta drugih naroda na tlu BiH

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI
1. Čitanje i pisanje <ul style="list-style-type: none"> - usavršavanje vještine čitanja - razumijevanje pročitanog sadržaja - usvajanje tiskanih slova ciriličnoga pisma - usavršavanje vještine pisanja 	30
2. Jezik <ul style="list-style-type: none"> - gramatika/slovnica - pravogovor/orthoepija i pravopis/ortografija 	30
3. Književnost <ul style="list-style-type: none"> - interpretacija književnoga teksta - čitanje 	50
4. Jezično izražavanje <ul style="list-style-type: none"> - prepričavanje - pričanje - mješoviti oblici 	20
5. Medijska kultura <ul style="list-style-type: none"> - dječja televizijska emisija - kazališna predstava za djecu - gradska knjižnica - dječji časopis 	10
6. Ponavljanje, utvrđivanje, ocjenjivanje	već gore ubrojano

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
1. Čitanje i pisanje	
1.1. Usavršavanje vještine čitanja	<ul style="list-style-type: none"> - čitanje brzinom koja odgovara brzini govora - čitanje prirodnom jačinom glasa - čitanje naglas i čitanje u sebi
1.2. Razumijevanje pročitanog sadržaja	<ul style="list-style-type: none"> - vježbe reproduktivnog tipa (odgovori na detaljna i uopćena pitanja) - stvaralačka reprodukcija - razumijevanje poruke teksta analizom ponašanja likova - čitanje dramskoga teksta, čitanje po ulogama, identifikacija s likom i preuzimanje uloge lika - ilustriranje priče
1.3. Tiskana slova čiriličnoga pisma	<ul style="list-style-type: none"> - usvajanje tiskanih slova čiriličnoga pisma
1.4. Usavršavanje vještine pisanja	<ul style="list-style-type: none"> - usavršavanje vještine pisanja - vježbe usavršavanja estetske strane rukopisa
2. Jezik	
2.1. Gramatika/slovnica	<ul style="list-style-type: none"> - imenice: opće i osobne - imenice: uvećanice i umanjenice - glagoli (riječi koje označavaju radnju) - jesna i niječna rečenica - suglasnici i samoglasnici (zatvornici i otvornici) - slog, rastavljanje riječi na slogove
2.2. Pravogovor/ortoepija	<ul style="list-style-type: none"> - pravilan izgovor glasova <i>č, č, dž, đ, h</i>
2.3. Pravopis/ortografija	<ul style="list-style-type: none"> - znakovi na kraju rečenice (točka, uskličnik i upitnik) - uporaba zareza i dvotočja u nabrajanju - rastavljanje riječi na kraju retka - veliko slovo u pisanju imena gradova, sela, rijeka i planina u zavičaju - pisanje niječnice <i>ne</i> uz glagole u niječnim rečenicama - pisanje riječce <i>li</i> u upitnim rečenicama - skupovi <i>ije/je</i> u najčešćim riječima - pravilno pisanje slova <i>č, č, dž, đ, h</i>

<p>3. Književnost</p> <p>3.1. Interpretacija književnih tekstova</p> <p>3.2. Čitanje</p> <p>3.3. Lektira</p>	<p><i>Priča</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - razumijevanje i doživljavanje proznoga teksta - glavni događaj, određivanje glavnog dijela u priči - tijek događaja u tekstu - formuliranje podnaslova dijelova priče (logične cjeline) - likovi u priči (glavni i sporedni) - osobine likova (prepoznavanje i zauzimanje stava prema liku) - vrste: priča, basna, bajka, igrokaz <p><i>Pjesma</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - stih, kitica/strofa, rima - osnovni osjećaj - izražajno čitanje - čitanje po ulogama - čitanje lirskog djela, rečenični naglasak <p>Prijedlog književnih tekstova</p> <p>Alija Hasagić Dubočanin: „Želja” Fikreta Kenović-Salihović: „Asja” Rizo Džafić: „Skrovište” Zoran Jovanović: „Drug” Bisera Alikadić: „Na pijaci” Šukrija Pandžo: „List na putu” Ešref Berbić: „Čuvar” Gustav Krklec: „Prvi snijeg” Oton Župančić: „Zlatna kantica” „Adventski vijenac” Sanja Kireta: „Vesela i tužna maska” Vera Zemunić: „Uskrnsna priča” Mladen Pokić: „Dolazi nam Nikola” Vesna Čunčić: „Reumatični kišobran” (igrokaz) Šimo Ešić: „Čuvaj mamu da ti duže traje” Mirsad Bećirbašić: „Naušnice od trešanja” Braća Grim: „Zvjezdani taliri”</p> <p>* Osim predloženih, nastavnik/ca može obraditi i druge rezepzentativne tekstove navedenih, ali i drugih autora.</p> <p>Prijedlog lektira (obraditi najmanje tri djela s ovog popisa)</p> <p>Hans Christian Andersen: „Bajke” Nasiba Kapidžić- Hadžić: „Maskenbal u šumi” Ismet Bekrić: „Jesen u gradu” Ela Peroci: „Laku noć, djeco” („Maca papučarica”, „Ja imam, ti nemaš”, „Ograda u cvijeću”...) Stanislav Femenić: „Idi pa vidi” Ahmet Hromadžić: „Zelena šuma” („Ledena gora”, „Prijatelji”, „Miš vitez”...) Šimo Ešić: „Vezena torbica” Karel Čapek: „Poštarska bajka” Ratko Zvrko: „Grga Čvarak”</p>
---	---

4. Jezično izražavanje	
4.1. Prepričavanje	- prepričavanje na temelju detaljnih pitanja - prepričavanje na temelju uopćenih pitanja
4.2. Pričanje	- pričanje događaja predstavljenog slikom
4.3. Mješoviti oblici	- pisanje čestitke
5. Medijska kultura	
5.1. Televizijska emisija	- dječja televizijska emisija
5.2. Kazališna predstava	- razlika između lutkarske predstave i predstave u kojoj igraju glumci - scena, kostimi, glazba
5.3. Gradska knjižnica	- posjet knjižnici, ponašanje u knjižnici
5.4. Dječji časopis	- izbor časopisa, obilježja dječjeg časopisa; kako slati radove u časopise

NASTAVNI PREDMET: HRVATSKI JEZIK

RAZRED: Četvrti (4.)

- TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI: četiri (4) / stotinu četrdeset (140)
- NASTAVNA PODRUČJA:
 1. Čitanje i pisanje
 2. Jezik
 3. Književnost
 4. Jezično izražavanje
 5. Medijska kultura

ZADAĆE PREDMETA

- ❖ Usvajanje temeljnih elemenata pismenosti (čitanje i pisanje)
- ❖ Ospoznavanje učenika za izražajno čitanje i pisanje
- ❖ Razvijanje estetskih i etičkih vrijednosti
- ❖ Uvođenje učenika u razine jezične strukture
- ❖ Razvijanje smisla za pravilno pismeno i usmeno izražavanje
- ❖ Razvijanje kulture čitanja književnih i neknjiževnih tekstova
- ❖ Razvijanje kulture gledanja scenskih i filmskih ostvarenja
- ❖ Razvijanje kulture slušanja i gledanja
- ❖ Stjecanje svijesti o potrebi upoznavanja, učenja i njegovanja hrvatskoga jezika
- ❖ Razvijanje domoljubnih osjećaja, spoznaje o povezanosti s europskim postignućima i otvorenosti prema svijetu
- ❖ Upoznavanje književnih djela hrvatske, bosansko-hercegovačke i svjetske književnosti
- ❖ Spoznavanje funkcije riječi u različitim priopćajnim sredstvima i funkcionalnim stilovima (pjesničkom, razgovornom, poslovnom, znanstvenom...)
- ❖ Ospoznavanje učenika za govornu i pisani komunikaciju
- ❖ Ospoznavanje za vrijednosnu analizu, prosudbu, vrednovanje poruka (umjetničkih i znanstvenih)
- ❖ Upoznavanje i prosudba neknjiževnih tekstova koji obogaćuju raznolikošću gledišta i situacija nužnih za shvaćanje sveukupne zbilje koja okružuje učenike te za promišljanje odnosa *ja i drugi*

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI
1. Čitanje i pisanje <ul style="list-style-type: none"> - usvajanje pisanih slova čiriličnoga pisma - usavršavanje vještine čitanja - razumijevanje pročitanog sadržaja - usavršavanje vještine pisanja 	30
2. Jezik <ul style="list-style-type: none"> - gramatika/slovnica - pravogovor/orthoepija - pravopis/ortografija 	34
3. Književnost <ul style="list-style-type: none"> - interpretacija književnoga teksta - čitanje 	42
4. Jezično izražavanje <ul style="list-style-type: none"> - prepričavanje - pričanje - opisivanje - informativni oblici 	24
5. Medijska kultura <ul style="list-style-type: none"> - film - knjižnica 	10
6. Ponavljanje, utvrđivanje, ocjenjivanje	60*

* Planirano je oko šezdeset (60) sati ponavljanja, utvrđivanja i ocjenjivanja i oni su već ubrojani u broj sati predviđen za svaku programsку cjelinu i temu. Nastavnik će sam odlučiti koliko će u kojoj programskoj cjelini izdvojiti za sate obrade, a koliko, od ovih 60 sati, za ponavljanje, utvrđivanje i ocjenjivanje.

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
1. Čitanje i pisanje	
1.1. Usavršavanje vještine čitanja	<ul style="list-style-type: none"> - čitanje prirodnom jačinom glasa i umjerenim tempom - pravilno čitanje (proklitike i enklitike) - čitanje naglas, poštivanje interpunkcijskih znakova - čitanje u sebi kao priprema za glasno čitanje
1.2. Razumijevanje pročitanog sadržaja	<ul style="list-style-type: none"> - razumijevanje pročitanog i odgovori na pitanja samostalno čitanje kao priprema za prepričavanje teksta
1.3. Pisana slova čiriličnoga pisma	<ul style="list-style-type: none"> - pisanje pisanih slova čiriličnoga pisma - čitanje i pisanje čiriličnoga pisma (tiskana i pisana slova)
1.4. Usavršavanje vještine pisanja	<ul style="list-style-type: none"> - uredno pisanje latinice i čirilice - vježbe usavršavanja estetske strane rukopisa
2. Jezik	
2.1. Gramatika/slovnica	<ul style="list-style-type: none"> - rod i broj imenica - imenice za oznaku zanimanja - glagoli: radnja, stanje i zbivanje - glagolska vremena: prošlost, sadašnjost i budućnost - pridjevi: pojam; riječi koje označavaju osobine bića i svojstva predmeta - subjekt i predikat u rečenici - jednostavna rečenica - pojam upravni i neupravni govor
2.2. Pravogovor/orthoepija	<ul style="list-style-type: none"> - pravilan izgovor glasova <i>č</i>, <i>ć</i>, <i>dž</i> i <i>đ</i>
2.3. Pravopis/ortografija	<ul style="list-style-type: none"> - Veliko slovo: <ul style="list-style-type: none"> • nazivi knjiga, filmova i tiskovina • nazivi gradova, planina, rijeka i jezera (višečlani nazivi) • nazivi ulica i trgova • nazivi ustanova - pisanje niječnice <i>ne</i> uz imenice i pridjeve - pisanje prefiksa <i>naj-</i> u pridjevima - dopunjavanje riječi s izostavljenim <i>ije</i> i <i>je</i> - pravilno uporaba slova <i>č</i>, <i>ć</i>, <i>dž</i>, <i>đ</i>, <i>h</i>, <i>j</i> u riječima - opće kratice (npr. <i>itd.</i>, <i>uč.</i>, <i>OŠ...</i>) i oznake za mjere (<i>m</i>, <i>dm</i>, <i>cm</i>, <i>l</i>, <i>dl</i>, <i>t</i>, <i>kg</i>, <i>dag</i>) - provjera usvojenosti znanja iz pravopisa: po jedna vježba s ispravkom na koncu I. i II. polugodišta

3. Književnost

3.1. Interpretacija književnih tekstova

Proza

- tijek radnje: uočavanje događaja u vremenskom slijedu;
- mjesto i vrijeme događaja;
- elementi tijeka događaja: uvod, glavni i završni dio;
- likovi (glavni i sporedni);
- osobine likova, vanjski izgled, postupci, unutarnja stanja - uočavati na izrazitim primjerima u tekstu;
- odnos među likovima;
- stav prema likovima - na temelju uočenih postupaka
- stvaranje kritičkog odnosa prema pročitanom djelu;
- bajka, basna (osnovna obilježja)
- pripovijetka, igrokaz (osnovna obilježja)

Poezija

- osnovni osjećaj u lirskoj pjesmi
- pjesničke slike (uočavanje slika)
- ritam - živ, spor, umjeren (prepoznavanje)

Prijedlog književnih tekstova

Ahmet Hromadžić: „Golubovo krilo“

Branko Ćopić: „Izokrenuta priča“

Jakov Jurišić: „Srne na santi leda“

Ela Peroci: „Majčin dar“

Lav Nikolajević Tolstoj: „Koštica“

Ivo Andrić: „Cirkus“

Grigor Vitez: „Mjesečeva priča“

Japanska bajka: „Zlatna sjekira“

Zvonimir Balog: „Što mogu dječje cipele“

Šukrija Pandžo: „Prisluškivanje“

Nasiha Kapidžić- Hadžić: „Svitac“

Ivan Boždar: „Krušna peć“

Gustav Krklec: „Prvi snijeg“

Luko Paljetak: „Jedna je mačka mnogo jela“

Ivica Vanja Rorić: „Svuda lišće, svuda zlato“

Jadranka Čunčić Bandov: „Zeko i snjegović“
(dramski tekst)

Muhidin Šarić: „Zavičaj“

Ezopova basna: „Poljski i gradski miš“

Dodatni tekstovi

Enes Kahvić: „Čamac“

Branko Ćopić: „Nećeš mi vjerovati“

Dragan Kulidžan: „Vrapčeva žalost“

Dragan Kulidžan: „Rijeka“

Grigor Vitez: „Svirala od vrbe“
 Ismet Bekrić: „Tri sunca“
 Narodna bajka: „Čudotvorni prsten“
 Vesna Parun: „Zec mudrijan“
 Šukrija Pandžo: „Prva kazna“
 Šukrija Pandžo: „Ruka na kosi“
 Slavko Mićanović: „Ribolov“
 Mira Alečković: „Pesma za mamine oči“
 Narodna priča: „Dječak s praznom saksijom“
 Dragan Kulidžan: „Sipajte, sipajte“
 Stevan Raičković: „Bajka o bijelom konju“
 Narodna pjesma: „Rasla repa debela“
 Šimo Ešić: „Jedan je Bata“
 Jadranka Čunčić Bandov: „Jesenska šumska šala“
 (dramski tekst)

Prigodni tekstovi uz blagdane

Ivanka Kunić: „Čekamo svetog Nikolu“ (igrokaz)
 Tin Kolumbić: „Božićna noć“
 Josef Mohr: „Tiha noć“
 Maja Flego: „Podijelite sreću“
 Vera Zemunić: „Crvena pisanica“
 Tilde Michels: „Priča o uskrsnom zecu“

* *Osim predloženih, nastavnik/ca može obraditi i druge reprezentativne tekstove navedenih, ali i drugih autora*

- čitanje dijaloga; čitanje po ulogama
- čitanje naglas i u sebi
- samostalno čitanje kao priprema za prepričavanje teksta

Prijedlog lektira

(obraditi najmanje četiri djela s ovog popisa)

Ivana Brlić-Mažuranić: „Čudnovate zgode šegrtke Hlapića“
 Jakov Jurišić: „Grgine pustolovine“
 Mato Lovrak: „Vlak u snijegu“
 Ahmet Hromadžić: „Patuljak vam priča“
 Ivica Vanja Rorić: „Dječak grli svijet“
 Stevan Bulajić: „Izviđači vidrinog jezera“
 Hrvatske narodne bajke
 Astrid Lindgren: „Pipi Duga Čarapa“
 Basne (izbor)
 Dragan Kulidžan: „Pjesme za djecu“
 Vladimir Nazor: „Bijeli jelen“

	Luko Paljetak: „Miševi i mačke naglavačke“ Izbor iz bosansko-hercegovačke poezije za djecu „Vrelo ljepote“
4. Jezično izražavanje	
4.1. Prepričavanje	<ul style="list-style-type: none"> - prepričavanje na temelju zajednički sastavljenog plana - prepričavanje na temelju samostalno sastavljenog plana
4.2. Pričanje	<ul style="list-style-type: none"> - pričanje na temelju danog početka teksta; - pričanje događaja
4.3. Opisivanje	<ul style="list-style-type: none"> - opis predmeta
4.4. Informativni oblici	<ul style="list-style-type: none"> - obavijest - pisanje dviju školskih zadaća (po jedna zadaća na koncu I. i II. polugodišta, prema odabiru nastavnika - prepričavanje, pričanje ili opisivanje)
5. Medijska kultura	
5.1. Film	<ul style="list-style-type: none"> - vrste filmova prema tehničkoj obradi: crno-bijeli, film u boji -igrani film - gledanje filmova: „Čudnovate zgode šegrta Hlapića“, „Čarobnjak iz Ozza“ ili „Vlak u snijegu“
5.2. Knjižnica	<ul style="list-style-type: none"> - posjet gradskoj knjižnici - uočavanje i prepoznavanje razlika između knjiga zabavnoga sadržaja, stručnog sadržaja, enciklopedija i sl.

NASTAVNI PREDMET: HRVATSKI JEZIK

RAZRED: Peti (5.)

- TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI: četiri (4) / stotinu četrdeset (140)
- NASTAVNA PODRUČJA: 1. Čitanje i pisanje
 - 2. Jezik
 - 3. Književnost
 - 4. Jezično izražavanje
 - 5. Medijska kultura

ZADAĆE PREDMETA

- ❖ Rad na usavršavanju čitanja i pisanja (usavršavanje vještine čitanja i razumijevanja pročitanog)
- ❖ Upoznavanje i usvajanje temeljnih pravogovornih i pravopisnih norma hrvatskoga jezika
- ❖ Upoznavanje književnih djela zavičajne, hrvatske i svjetske književnosti
- ❖ Usvajanje temeljnih gramatičkih norma hrvatskoga jezika
- ❖ Razvijanje smisla za odvajanje bitnog od manje bitnog, konciznost i jasnoću u izražavanju
- ❖ Čitanjem razvijati i produbljivati ljubav prema svome jeziku i kulturnoj baštini
- ❖ Razvijanje osjećaja za humane odnose među spolovima
- ❖ Razvijanje moralnih vrijednosti vezanih za obitelj, školu i širu zajednicu
- ❖ Poticanje učenika na organiziranje aktivnosti očuvanja zdravog okoliša i radne sredine

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI
1. Čitanje i pisanje - usavršavanje svih oblika čitanja latinice i cirilice - usavršavanje vještine pisanja latinice i cirilice	9
2. Jezik - gramatika/slovnica - pravogovor/ortoepija - pravopis/ortografija	40
3. Književnost - interpretacija književnoga teksta - čitanje	55
4. Jezično izražavanje - prepričavanje - pričanje - opisivanje - informativni oblici - školske pismene zadaće	27
5. Medijska kultura - filmovi i televizijske emisije - knjižnica	9
6. Ponavljanje, utvrđivanje, ocjenjivanje	60*

* Planirano je oko šezdeset (60) sati ponavljanja, utvrđivanja i ocjenjivanja i oni su već ubrojani u broj sati predviđen za svaku programsку cjelinu i temu. Nastavnik će sam odlučiti koliko će u kojoj programskoj cjelini izdvojiti za sate obrade, a koliko, od ovih 60 sati, za ponavljanje, utvrđivanje i ocjenjivanje.

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
1. Čitanje i pisanje	
1.1. Usavršavanje svih oblika čitanja latinice i čirilice	<ul style="list-style-type: none"> - čitanje naglas: logička stanka - čitanje naglas prirodnom jačinom glasa i umjerenim tempom
1.2. Usavršavanje vještine pisanja latinice i čirilice	<ul style="list-style-type: none"> - uredno pisanje obaju pisma - vježbe usavršavanja estetske strane rukopisa
2. Jezik	
2.1. Gramatika/slovnica	<ul style="list-style-type: none"> - predikatni i subjektni skup riječi (atribut, priložne oznake, objekt - bez definiranja) - imenice: misaone - glagolska vremena: sadašnje vrijeme (prezent), prošlo vrijeme (perfekt) i buduće vrijeme (futur) - pomoćni glagoli <i>biti</i> i <i>htjeti</i> - preoblika rečenica zamjenom glagolskoga vremena - pridjevi: opisni, gradivni, posvojni - uočavanje roda i broja - zamjenice: osobne i posvojne - rod i broj - brojevi: glavni i redni - upravni i neupravni govor: I. i II. varijanta; načini obilježavanja - hrvatska pisma: glagoljica, latinica, čirilica
2.2. Pravogovor/orthoepija	<ul style="list-style-type: none"> - naglašeni i nenaglašeni slogovi u riječi - logički naglasak
2.3. Pravopis/ortografija	<ul style="list-style-type: none"> - Veliko slovo: <ul style="list-style-type: none"> • pisanje naziva trgova i ulica (višečlani nazivi) • pisanje naziva država, županija, naroda (višečlani nazivi) • pisanja imena nebeskih tijela - pravila i jekavskog izgovora - upravni govor: navodnici, crta i dvotočje u upravnome govoru - pisanje kratica (višečlanih naziva) - pisanje pridjeva s nastavcima <i>-ov</i>, <i>-ev</i>, <i>-in</i>, <i>-ski</i>, <i>-čki</i>, <i>-ški</i> - provjera usvojenosti znanja iz pravopisa: po jedna vježba s ispravkom na koncu I. i II. polugodišta

3. Književnost

3.1. Interpretacija književnih tekstova

Proza

- tema i ideja
- fabula - kronološki slijed događaja
- elementi fabule: uvod, zaplet, rasplet, završetak
- lik: odnosi među likovima, zapažanje pojedinosti u opisu lika
- dijelovi teksta (kompozicija - dijalog, monolog, opis i pripovijedanje)
- vrsta: pripovijetka, dječji roman - osnovna obilježja
- razlikovanje govora lika i piščeva pripovijedanja, pripovijedanje u 1. i 3. licu
- narodne poslovice, pitalice, zagonetke
- stilska izražajna sredstva: epitet, usporedba, personifikacija

Poezija

- lirska pjesma - osnovni osjećaji, vizualni i auditivni elementi pjesničke slike, motiv, intonacija, izmjenjivanje naglašenih i nenaglašenih slogova
- domoljubna pjesma

Prijedlog književnih tekstova

Ivan Cankar: „Zastudio se majke“

Enes Kišević: „Kiša“

Šukrija Pandžo: „Posljednje laste“

Stevan Bulajić: „Sarka“

Alija Hasagić Dubočanin: „Šarko“

Skender Kulenović: „Cesta“

Aleksa Mikić: „Lipov cvat“

Ešref Berbić: „Kako je otislo ljeto“

Narodna priča: „Ko je na svijetu najjači“

Vesna Krmpotić: „Koliko je teška pahuljica“

Nasiha Kapidžić-Hadžić: „Vezeni most“

Branislav Nušić: „Prva ljubav“

Dragan Kulidžan: „Potočić“

Gustav Krklec: „Bijeli grad“

Luko Paljetak: „Dolazak proljeća“

Zvonimir Balog: „U inverziji“

Ismet Bekrić: „Domovina nije riječ iz spomenara“

Melita Rundek: „U knjižnici“

Sanja Polak: „Dnevnik Pauline P.“

Sanja Seferović-Bosak: „Kruh, kruhac, krušćić“

Sergej Jesenjin: „Breza“

Sunčana Škrinjarić: „Čokoladologija“

Hrvatska narodna bajka: „Mala vila“

* *Osim predloženih, nastavnik/ca može obraditi i druge reprezentativne tekstove navedenih, ali i drugih autora.*

<p>3.2. Čitanje</p>	<ul style="list-style-type: none"> - provjeravanje razumijevanja pročitanog - glasno čitanje poštivajući naglasak i intonaciju - čitanje po ulogama - čitanje lirskoga teksta, rečenični naglasak
<p>3.3. Lektira</p>	<p>Prijedlog lektira (obraditi najmanje pet djela s ovog popisa)</p> <p>Ivana Brlić Mažuranić: „Priče iz davnine“ Lewis Carroll: „Alisa u zemlji čudes“ Duško Radović: „Izbor iz poezije“ Branko Ćopić: „Magareće godine“ Mato Lovrak: „Družba Pere Kvržice“ Felix Salten: „Bambi“ Nikola Pulić: „Ključić oko vrata“ Nasiha Kapidžić-Hadžić: „San o livadici“ Ahmet Hromadžić: „Patuljak iz Zaboravljene zemlje“</p> <p>Dodaci prijedlogu lektira</p> <p>Astrid Lindgred: „Pipi Duga Čarapa“ Mark Twain: „Pustolovine Toma Sawyera“ Alekса Mikić: „Sunčana obala“ Ahmet Hromadžić: „Okamenjeni vukovi“ James Barrie: „Petar Pan“ Hugh Lofting: „Priča o doktoru Dolittleu“ Joanne Kathleen Rowling: „Harry Potter i kamen mudraca“ Zvonimir Balog: „Nevidljiva Iva“ (pjesme) Jagoda Iličić: „Nisam kriv što sam krokodil“ Rudyard Kipling: „Knjiga o džungli“ Erich Kastner: „Emil i detektivi“ Johanna Spyri: „Heidi“ Karel Čapek: „Poštarska bajka“ Milivoj Matošec: „Strah u Ulici lipa“ Roald Dahl: „Charlie i tvornica čokolade“ Miro Gavran: „Svašta u mojoj glavi“ Oscar Wilde: „Priče za djecu“ Gustav Krklec: „Telegrafske basne“ Christine Nostlinger: „Konrad ili dijete iz limenke“ Clive Staples Lewis: „Kronike iz Narnije“ Ivan Kušan: „Koko u Parizu“ Anto Gardaš: „Izum profesora Leopolda“ i „Ljubičasti planet“ Knister: „Čarobnica Lili“ i „Cirkuske zgodbe“</p>

4. Jezično izražavanje	
4.1. Prepričavanje	<ul style="list-style-type: none"> - prepričavanje samostalno pročitanog teksta - prepričavanje sažimanjem teksta
4.2. Pričanje	<ul style="list-style-type: none"> - pričanje na temelju tematskih riječi - pričanje doživljaja
4.3. Opisivanje	<ul style="list-style-type: none"> - opis lika - opis skupine predmeta
4.4. Informativni oblici	<ul style="list-style-type: none"> - izvješće - pismo - pisanje dviju školskih zadaća (po jedna zadaća na koncu I. i II. polugodišta, prema odabiru nastavnika: pričanje događaja, pričanje doživljaja ili opisivanje)
5. Medijska kultura	
5.1. Filmovi	<ul style="list-style-type: none"> - film kao umjetnost i kao tehnički izum - vrste filma - gledanje filma po izboru
5.2. Knjižnica	<ul style="list-style-type: none"> - uporaba enciklopedija i rječnika - čitanje časopisa i novina - posjet internetu

PROFIL I STRUČNA SPREMA NASTAVNIKA:

- ❖ Profesor/ica razredne nastave
- ❖ Nastavnik/ca razredne nastave

Priznata zvanja po Bolonjskom procesu:

- ❖ Prvostupnik struke

HRVATSKI JEZIK

(od VI. do IX. razreda)

SVRHA

Temeljni je cilj nastave hrvatskoga jezika ospozobiti učenike za jezičnu komunikaciju koja im omogućuje ovladavanje sadržajima svih nastavnih predmeta i uključivanje u cjeloživotno učenje. Ostvarivanje svrhe i zadaća nastave hrvatskoga jezika uključuje ovladavanje standardnim jezikom, a pridonosi:

- ❖ razvoju jezično-komunikacijskih sposobnosti učenika
- ❖ razvoju literarnih sposobnosti učenika (čitateljskih interesa i kulture)
- ❖ poticanju potrebe za sadržajima medijske kulture
- ❖ razvijanju poštovanja prema jeziku hrvatskoga naroda, njegovoj književnosti i kulturi

Nastava hrvatskoga jezika ospozobljava učenike za jezičnu komunikaciju u svim priopćajnim situacijama.

ZADAĆE PREDMETA

- ❖ Ospozobljavanje za slušanje, govorenje, čitanje i pisanje
- ❖ Upoznavanje, bogaćenje rječnika i usvajanje temeljnih pravogovornih i pravopisnih norma hrvatskoga jezika
- ❖ Spoznavanje funkcije riječi u različitim priopćajnim sredstvima i funkcionalnim stilovima (književnoumjetničkom, razgovornom, poslovnom, znanstvenom, itd.)
- ❖ Upoznavanje književnih djela zavičajne, hrvatske i svjetske književnosti
- ❖ Upoznavanje, čuvanje, poštivanje i razvijanje kulturnog identiteta svoga, a i drugih naroda na tlu Bosne i Hercegovine
- ❖ Upoznavanje hrvatske i bosanskohercegovačke baštine radi shvaćanja i prihvaćanja materijalnih i duhovnih vrijednosti koje promiču značaj duha i duhovnosti, kao i prihvaćanje općeljudskih načela te razvijanje svijesti o posjedovanju kulturnih obilježja (antropoloških, nacionalno-povijesnih, vrijednosno-običajnih, jezičnih i stilskih)
- ❖ Razvijanje književne osjetljivosti i učeničkih interesa potrebnih za spoznaju i prihvaćanje trajnih ljudskih, jezičnih i književnih vrijednosti
- ❖ Ospozobljavanje učenika za govornu i pisani komunikaciju
- ❖ Ospozobljavanje učenika za analizu, prosudbu i vrednovanje poruka umjetničkih i znanstvenih djela
- ❖ Razvijanje moralnih vrijednosti vezanih za obitelj i širu zajednicu
- ❖ Razvijanje osjećaja za humane odnose među spolovima
- ❖ Poticanje učenika na organiziranje aktivnosti za očuvanje zdrave prirode i okoliša
- ❖ Razvijanje domoljubnoga osjećaja i spoznaje o povezanosti s europskim postignućima i otvorenosti prema uljudbenim tekovinama u svijetu
- ❖ Ospozobljavanje učenika za svjesnost i odgovornost prema sebi i svijetu u kojemu žive
- ❖ Poticanje učenika da poštuju osnovne vrijednosti i pronalaze svoju osobnost i smisao
- ❖ Ospozobljavanje učenika za samostalan rad, ali i za spremnost na rad u zajednici

Hrvatski jezik najopsežniji je predmet osnovnoškolskoga obrazovanja. Nastava hrvatskoga jezika najuže je povezana sa svim ostalim predmetnim područjima jer se sva nastavna komunikacija ostvaruje hrvatskim jezikom. Predmet je zastupljen od prvoga do devetoga razreda, a obuhvaća četiri predmetne sastavnice: Hrvatski jezik, Književnost, Jezično izražavanje i Medijsku kulturu. Prema načelu unutarpredmetnoga povezivanja zadaće i sadržaj svih predmetnih sastavnica međusobno se prožimaju i nadopunjaju, a prema načelu međupredmetnoga povezivanja funkcionalno se povezuju s ostalim nastavnim područjima.

NASTAVNI PREDMET: HRVATSKI JEZIK

RAZRED: Šesti (6.)

- TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI: pet (5) / stotinu sedamdeset pet (175)
- NASTAVNA PODRUČJA: 1. Književnost
 - 2. Hrvatski jezik
 - 3. Jezično izražavanje
 - 4. Medijska kultura

ZADAĆE PREDMETA

- ❖ Osposobljavanje učenika za slušanje, govorenje, čitanje i pisanje
- ❖ Upoznavanje, bogaćenje rječnika i usvajanje temeljnih pravogovornih i pravopisnih norma hrvatskoga jezika
- ❖ Spoznavanje funkcije riječi u različitim priopćajnim sredstvima i funkcionalnim stilovima (književnoumjetničkom, razgovornom, poslovnom, znanstvenom...)
- ❖ Upoznavanje književnih djela zavičajne, hrvatske i svjetske književnosti
- ❖ Upoznavanje, čuvanje, poštivanje i razvijanje kulturnog identiteta svoga, a i drugih naroda na tlu BiH
- ❖ Razvijanje književne osjetljivosti i učeničkih interesa potrebnih za spoznaju i prihvatanje trajnih ljudskih, jezičnih i književnih vrijednosti
- ❖ Osposobljavanje učenika za govornu i pisani komunikaciju
- ❖ Osposobljavanje učenika za samostalan rad, ali i rad u zajednici

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI
Uvod u Nastavni plan i program	1
Književnost	46
Hrvatski jezik	44
Jezično izražavanje	31
Medijska kultura	8
Školska knjižnica	2
Ponavljanje, utvrđivanje, ocjenjivanje	43

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ, PRIJEDLOZI TEKSTOVA
1. Književnost 1.1. Epika/proza	<ul style="list-style-type: none"> - Ivana Brlić-Mažuranić, <i>Kako je Potjeh tražio istinu</i> - Vladimir Nazor, <i>Halugica</i> - Ivan Andrejevič Krilov, <i>Zrcalo i majmun</i> - J.K.Jeretov, <i>Slavuj i orao</i> - Isaac Bashevis Singer, <i>Ole i Trufa</i> - Božidar Prosenjak, <i>Otac</i> - Ahmet Hromadžić, <i>Zlatorun</i> - Selma Lagerlöf, <i>U Nazaretu</i> - Italo Calvino, <i>Košulja sretnoga čovjeka</i> - August Šenoa, <i>Čuvaj se senjske ruke</i> - Željko Ivanković, <i>Dva oblačka</i> - Ivan Cankar, <i>Zastidio se majke</i> - Svetozar Čorović, <i>Bogojavljenska noć</i> - Dinko Šimunović, <i>Srna</i> - Milivoj Matošec, <i>Boca plavog mora</i> - Narodna epska pjesma, <i>Ive vara dva duždeva sina</i> - Milka Tica, <i>Šarka ili prve bobe grožđa</i> - Miroslav Slavko Mađer, <i>San</i>
1.2. Lirika/poezija	<ul style="list-style-type: none"> - Petar Preradović, <i>Rodu o jeziku (Putnik)</i> - Dragutin Tadijanović, <i>Nosim sve torbe, a nisam magarac</i> - Dobriša Cesarić, <i>Jesen</i> - Milan Taritaš, <i>Moje kockice</i> - Ismet Bekrić, <i>Očev kaput</i> - Luko Paljetak, <i>Stonoga u trgovini</i> - Gustav Krklec, <i>Val</i> - Dubravko Ivančan, <i>Haiku</i> - Nada Zidar-Bogadi, <i>Haiku</i> - Aleksandar Sergejevič Puškin, <i>Ptičica</i> - Dušan Vasiljev, <i>Zima</i> - Jovan Dučić, <i>Zimski pastel</i> - Narodna lirska pjesma, <i>De tumači što taj sanak znači</i> - Fran Galović, <i>Lastavice</i> - Fikreta Kenović-Salihović, <i>Zima u Sarajevu</i>
1.3. Drama	<ul style="list-style-type: none"> - Vladimir Nazor, <i>Pepejuga (igrokaz)</i>

1.4. Lektira (podcrtana djela prenesena
su iz NPP-ZAJEDNIČKA JEZGRA)

- Ivan Cankar, *Istina i ljubav*
- Grigor Vitez, *Pjesme*
- Šukrija Pandžo, Samo još kosovi zvižduću
- Ivan Kušan, *Uzbuna na Zelenom vrhu*
- Ferenc Molnar, *Junaci Pavlove ulice*
- Branko Ćopić, Orlovi rano lete
- Mark Twain, Doživljaji Huckleberryja Finna
- Daniel Defoe, *Robinson Crusoe*
- Jules Verne, *20 000 milja pod morem*
- Prežihov Voranc, *Durdice*
- Dinko Šimunović, Duga
- Hrvoje Hitrec, *Eko Eko*
- Oscar Wilde, *Sretni kraljević*

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
1. Književnost <p>1.1. Epika/proza</p>	<p>Pripovijedanje</p> <ul style="list-style-type: none"> • uočavanje teme (životne pojave) i ideje (piščeva stava prema toj pojavi) • fabula; elementi fabule: uvod, zaplet, vrhunac, rasplet <p>Pripovjedne tehnike</p> <ul style="list-style-type: none"> • pripovijedanje, dijalog, monolog, opisivanje <p>Sastav/kompozicija</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisni dijelovi (vanjski i unutarnji prostor) • funkcija opisa (opis lika, interijera, eksterijera, ugodaj) <p>Lik</p> <ul style="list-style-type: none"> • glavni i sporedni likovi • karakterizacija likova: etičnost (odnos prema sebi, drugima i okruženju) • psihološka karakterizacija lika • jezična karakterizacija lika • sociološka karakterizacija lika • portret kao sredstvo karakterizacije <p>Vrste</p> <ul style="list-style-type: none"> • bajka • basna • crtica • pripovijetka • roman za mladež • roman (animalistički i roman za djecu) • legenda • narodna epska pjesma
<p>1.2. Lirika/poezija</p>	<p>Sastav/kompozicija</p> <ul style="list-style-type: none"> • suodnos stihova i kitica (strofa) • motivi (glavni i sporedni) • pjesničke slike • osnovni pjesnikovi osjećaji • vizualni i akustični elementi <p>Vrste strofa (kitica)</p> <ul style="list-style-type: none"> • dvostih • trostih • četverostih (katren) • ritmično ustrojstvo pjesme • rimovanje, vezani i slobodni stih

	<p>Stilska izražajna sredstva (pojam i određenje)</p> <ul style="list-style-type: none"> • epitet • usporedba • personifikacija • onomatopeja • kontrast • metafora <p>Pjesnički jezik</p> <ul style="list-style-type: none"> • slikovitost • emocionalnost • harmoničnost <p>Vrste lirske pjesme</p> <ul style="list-style-type: none"> • pejzažna • rodoljubna; domoljubna • haiku • šaljiva pjesma • narodna lirska pjesma • dijalektalna pjesma
1.3. Drama	<ul style="list-style-type: none"> • drama (osobenosti) • igrokaz (vrste igrokaza: kazališni, televizijski) • lik u dramskom djelu • oblici kazivanja u dramskom djelu, dijalog kao pokretač radnje • tijek radnje u dramskom djelu
2. Hrvatski jezik	
2.1. Rječnik	<ul style="list-style-type: none"> • riječ, značenje, oblik, funkcija • riječ u književnom i neknjiževnom jeziku (narječjima) • jednoznačnost i više značnost riječi
2.2. Gramatika/slovnica	<p>Glasovi</p> <ul style="list-style-type: none"> • samoglasnici (vokali, otvornici) i suglasnici (konsonanti, zatvornici) <p>Rečenica</p> <ul style="list-style-type: none"> • rečenica kao priopćajna jedinica • rečenica po sastavu • jednostavna i složena rečenica • jednostavna rečenica, rečenični dijelovi: predikat, subjekt i dodaci (informativno obraditi sve rečenične dijelove) • jednostavna rečenica: glagolski i imenski predikat • subjekt u rečenici (rečenica s izrečenim subjektom, s neizrečenim subjektom, s više subjekata, besubjektna rečenica) • subjektni i predikatni skup • usustavljanje gradiva o jednostavnoj rečenici

	<p>Riječi</p> <ul style="list-style-type: none"> • promjenjive i nepromjenjive riječi • nepromjenjive riječi: prilozi, prijedlozi, veznici, usklici i čestice (imenovati sve vrste, a detaljno obraditi samo prijedloge i priloge) • vrste imenica • sklonidba (deklinacija) imenica • padeži: oblik i značenje, osnova i nastavak • nominativ: značenje, nastavci, glasovne promjene • genitiv: značenje, nastavci, glasovne promjene • dativ i lokativ: značenja, nastavci, glasovne promjene • akuzativ: značenje, nastavci • vokativ: značenje, nastavci, glasovna promjena, zarez • instrumental: značenje, nastavci, glasovna promjena • pridjevi: vrste pridjeva, pridjevski vid, sklonidba pridjeva • slaganje pridjeva s imenicom • stupnjevanje pridjeva • glasovne promjene u stupnjevanju pridjeva • zamjenice: osobne, posvojne, povratne, pokazne • brojevi: vrste brojeva, glavni i redni, brojevne imenice • sklonidba brojeva <p>2.3. Pravogovor/orthoepija i pravopis/ortografija</p> <ul style="list-style-type: none"> • rečenični znakovi - točka, upitnik, uskličnik, zarez, dvotočje • veliko početno slovo u imenima mjesta, kraja, zemlje, naroda • veliko i malo slovo u pridjevima izvedenim od vlastitih imenica • veliko početno slovo u nazivima građevina, objekata • veliko početno slovo u imenima administrativnih jedinica • pisanje upravnoga govora • izgovor i pisanje imenica u kojima su provedene glasovne promjene • izgovor i pisanje vokativa i uporaba zareza uz vokativ • izgovor i pisanje suglasnika <i>č</i> i <i>ć</i> u sklonidbi imenica i pridjeva • pisanje i izgovor brojeva • sastavljeni i rastavljeni pisanje riječi (prijedloga, imenica, brojeva i pridjeva)
--	--

<p>2.4. Razvoj hrvatskoga jezika</p> <p>3. Jezično izražavanje</p> <p>3.1. Govorenje i pisanje</p> <p>3.2. Čitanje</p> <p>4. Medijska kultura</p>	<ul style="list-style-type: none"> • narječja hrvatskoga jezika • hrvatski književni/standardni jezik <ul style="list-style-type: none"> • pričanje i opisivanje doživljaja • prepričavanje teksta • stvaralačko prepričavanje teksta • stvaralačko prepričavanje teksta s izmjenom tijeka radnje • pisanje pisma i čestitke za blagdane • portret (ograničiti na fizički izgled osobe) • opis predmeta • opis bića/životinje • opis unutarnjeg prostora • pisanje i ispravak pismenih vježba (pričanje doživljaja, prepričavanje, opis unutarnjeg prostora, stvaralačko prepričavanje s izmijenjenim tijekom radnje) • tri školske zadaće s ispravcima (stvaralačko prepričavanje, pričanje smiješnog doživljaja, portret) • pričanje smiješnog doživljaja • razgovor: spontani, telefonski, rekreativni • izvješćivanje <i>Uvesti uporabu ciriličnoga pisma</i> <ul style="list-style-type: none"> • razvijanje kulture slušanja • intonacija izjavne, upitne i usklične rečenice • čitanje: šapatom, poluglasno i glasno • intonacija • govorne vrednote pri čitanju lirskog, proznog i dramskog teksta • čitanje po ulogama • krasnoslov/recitiranje <ul style="list-style-type: none"> • prijenosnici poruka, mediji • film (pojam, otkriće, razvoj); filmski rodovi • animirani film • radio (vijest, radioigra) • kazalište, pozornica i kulisa • tisak (novine, časopisi) • vrste televizijskih emisija • gledanje odabranih filmova; dramatizacija lektirnih djela • strip
---	--

5. Školska knjižnica	<ul style="list-style-type: none">• upoznavanje s različitim leksikonima i enciklopedijama• pronalaženje i uporaba literature
-----------------------------	--

Napomena

Obrada književnih djela u području *Književnost* podrazumijeva i ponavljanje bitnih književnih pojmoveva pa je manji broj sati predviđen za teorijsko utvrđivanje i ocjenjivanje.

Novi književni i teorijski pojmovi usvajat će se analizama književnih tekstova koji su ponuđeni u postojećim čitankama za osnovno obrazovanje, a o izboru najpogodnijega odlučit će (u svakoj školi) aktiv nastavnika hrvatskoga jezika.

NASTAVNI PREDMET: HRVATSKI JEZIK

RAZRED: Sedmi (7.)

- TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI: pet (5) / stotinu sedamdeset pet (175)
- NASTAVNA PODRUČJA:
 1. Književnost
 2. Hrvatski jezik
 3. Jezično izražavanje
 4. Medijska kultura

ZADAĆE PREDMETA

- ❖ Ospozobljavanje učenika za slušanje, govorenje, čitanje i pisanje
- ❖ Upoznavanje, bogaćenje rječnika i usvajanje temeljnih pravogovornih i pravopisnih norma hrvatskoga jezika
- ❖ Spoznavanje funkcije riječi u različitim priopćajnim sredstvima i funkcionalnim stilovima (književnoumjetničkom, razgovornom, poslovnom, znanstvenom...)
- ❖ Upoznavanje književnih djela zavičajne, hrvatske i svjetske književnosti
- ❖ Upoznavanje, čuvanje, poštivanje i razvijanje kulturnog identiteta svoga, a i drugih naroda na tlu BiH
- ❖ Upoznavanje hrvatske i bosanskohercegovačke baštine radi shvaćanja i prihvaćanja materijalnih i duhovnih vrijednosti koje promiču značaj duha i duhovnosti, prihvaćanje općeljudskih načela te razvijanje svijesti o posjedovanju kulturnih obilježja (antropoloških, nacionalno-povijesnih, vrijednosno-običajnih, jezičnih i stilskih)
- ❖ Razvijanje književne osjetljivosti i učeničkih interesa potrebnih za spoznaju i prihvaćanje trajnih, ljudskih, jezičnih i književnih vrijednosti
- ❖ Ospozobljavanje učenika za govornu i pisanu komunikaciju

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI
Uvod u Nastavni plan i program	1
Književnost	45
Hrvatski jezik	44
Jezično izražavanje	26
Medijska kultura	9
Školska knjižnica	3
Ponavljanje, utvrđivanje, ocjenjivanje	47

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ, PRIJEDLOZI TEKSTOVA
<p>1. Književnost</p> <p>1.1. Epika/proza</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Svetozar Ćorović, <i>Stojan Mutikaša</i> - Narodna anegdota, <i>Mane i Dane</i> - Ante Kovačić, <i>Školovanje Ivice Kičmanovića</i> - Fran Mažuranić, <i>Kod kuće</i> - August Šenoa, <i>Smrt Petra Svačića</i> <i>(Kameni svatovi)</i> - Zlata Kolarić-Kišur, <i>Suze kojih se stidim</i> - Selma Lagerlöf, <i>Rajska ptica</i> - Ivana Brlić-Mažuranić, <i>Sunce đever i Neva Nevičica</i> - Blanka Dovjak-Matković, <i>Učiteljica</i> - Henryk Sienkiewicz, <i>Kroz pustinju i prašumu</i> - Alojz Majetić, <i>Omiški gusari</i> - Božidar Prosenjak, <i>Divlji konj</i> - Tonči Petrasov Marović, <i>Otac se vratio</i> - Jules Verne, <i>Put na Mjesec</i> - Ivan Kušan, <i>Koko i duhovi</i> - Pavao Pavličić, <i>Trojica u Trnju</i> - Tito Bilopavlović, <i>Paunaš</i> - Mark Twain, <i>Kraljević i prosjak</i> - Josip Kozarac, <i>Moj đed</i> - Hasan Kikić, <i>K. und K. goveda</i> - Vladimir Nazor, <i>Veli Jože</i> - Isaac Bashevis Singer, <i>Snijeg u Tupovcima</i> - Sanja Pilić, <i>Mrvice iz dnevnog boravka</i> - Robert Fulghum, <i>Sve što trebam znati naučio sam u vrtiću</i>
<p>1.2. Lirika/poezija</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Dobriša Cesarić, <i>Voćka poslije kiše</i> - Nikola Šop, <i>Balada o školskoj klupi</i> - Ivan Goran Kovačić, <i>Mali pot</i> - Mirsad Bećirbašić, <i>Harfa</i> - Narodna lirska pjesma, <i>U Mostaru gradu</i> - Grigor Vitez, <i>Prepelica</i> - Božica Jelušić, <i>Dobrodošlica Božiću</i> - Antun Gustav Matoš, <i>Jesenje veče</i> - Vladimir Vidrić, <i>Pejzaž</i> - August Šenoa, <i>Budi svoj</i> - Stjepan Jakuševac, <i>Zlatna ptica sunca</i> - Marija Barbarić-Fanuko, <i>Plava livada</i> - Zvonimir Balog, <i>Karneval</i> - Pajo Kanižaj, <i>Jesen</i> - Dragutin Tadijanović, <i>Da sam ja učiteljica</i>

	<ul style="list-style-type: none"> - Anto Gardaš, <i>Zlatnici kraj puta</i> - Dubravko Ivančan, <i>Proljeće, ljeto, jesen, zima</i> - Nikola Pavić, <i>Kipec</i> - Drago Ivanišević, <i>Moj did</i> - Drago Gervais, <i>Moja zemja</i>
1.3. Drama	<ul style="list-style-type: none"> - Grigor Vitez, <i>Plava boja snijega</i> - Branislav Nušić, <i>Sumnjivo lice</i>
1.4. Lektira (podcrtana djela prenesena su iz NPP ZAJEDNIČKA JEZGRA)	<ul style="list-style-type: none"> - <u>Skender Kulenović, Gromovo đule</u> - Alojz Majetić, <i>Omiški gusari</i> - August Šenoa, <i>Povjestice</i> - <u>Jack London, Bijeli Očnjak</u> - <u>Kemal Mahmutefendić, Djetinjstvo pod Vrtaljicom</u> - Mark Twain, <i>Kraljević i prosjak</i> - Petar Kočić, <i>Pripovijetke</i> - <u>Branislav Nušić, Autobiografija</u> - Fran Mažuranić, <i>Lišće</i> - <u>Ivan Kušan, Koko i duhovi</u> - <u>Henryk Sienkiewicz, Kroz pustinju i prašumu</u> - Jonathan Swift, <i>Gulliverova putovanja</i> - <u>Walter Scott, Ivanhoe</u> - Branko Ćopić, <i>Bašta sljezove boje</i>

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
<p>1. Književnost</p> <p>1.1. Epika/proza</p>	<p>Teme</p> <p>Odnos teme i motiva u književnom djelu</p> <ul style="list-style-type: none"> • osnovna tema i tematske jedinice, motivi (razvijanje teme i motiva) • odnos osnovne teme i motiva • tema i ideja <p>Usmena (narodna) književnost</p> <ul style="list-style-type: none"> • epska (i lirska) pjesma • izražajna sredstva: stalni epiteti, epski deseterac, lirski osmerac, figure ponavljanja <p>Pripovjedne vrste</p> <ul style="list-style-type: none"> • crtica • anegdota • vic • povjestica • legenda • životopis • roman (pustolovni, povijesni, znanstveno-fantastični) <p>Sastav/kompozicija</p> <ul style="list-style-type: none"> • vanjska i unutarnja (ulomak, poglavlje, dio, prizor, epizoda) • fabula (ustrojstvo fabule, pokretanje fabule, zaustavljanje fabule) <p>Lik</p> <ul style="list-style-type: none"> • socijalna karakterizacija • govorna karakterizacija • psihološko-etička karakterizacija • portret: vanjski i unutarnji
<p>1.2. Lirika/poezija</p>	<p>Pjesničke slike</p> <ul style="list-style-type: none"> • vrste pjesničkih slika <p>Stilska izražajna sredstva</p> <ul style="list-style-type: none"> • ponavljanje • asonanca i aliteracija • inverzija • vrste epiteta • kontrast • metafora (pojam) <p>Vrste lirskih pjesama</p> <ul style="list-style-type: none"> • pejzažna • rodoljubna • ljubavna

	<ul style="list-style-type: none"> • šaljiva • intimna <p>Vrste strofa (kitica)</p> <ul style="list-style-type: none"> • monostih • dvostih • trostih • četverostih (katren) <p>Vrste rime</p> <ul style="list-style-type: none"> • parna • obgrljena • ukrštena • nagomilana • isprekidana <p>Vrste ritma</p> <ul style="list-style-type: none"> • brz i spor • intonacija i stanka • opkoračenje i ostvarivanje stanke u opkoračenju • rima i njezina uloga u oblikovanju stiha <p>Dijalektalno pjesništvo</p> <ul style="list-style-type: none"> • štokavsko, kajkavsko i čakavsko
1.3. Drama	<p>Dramski tekst</p> <ul style="list-style-type: none"> • drama (pojam) • kompozicija dramskog djela (prizor, slika, čin) • dramski sukob • dramski likovi • dramska izražajna sredstva (dijalog, monolog, didaskalije)
2. Hrvatski jezik	<p>2.1. Rječnik</p> <ul style="list-style-type: none"> • onomatopejske riječi • riječi iz moga zavičaja <p>2.2. Gramatika/slovnica</p> <p>Zamjenice</p> <ul style="list-style-type: none"> • upitno-odnosne zamjenice • opće (neodređene, niječne, opće) • prepoznavanje i sklonidba zamjenica <p>Rečenica</p> <ul style="list-style-type: none"> • rečenica: jednostavna (neproširena i proširena) i složena • glagolski dodaci: objekt i priložne označke • imenički dodaci: atribut i apozicija • sažimanje rečenica - jednostavna rečenica s više istovrsnih dijelova <p>Glagoli</p> <ul style="list-style-type: none"> • podjela po vidu • podjela po objektu (predmetu)

	<ul style="list-style-type: none"> • infinitiv: značenje i služba, osnova i nastavak • glagolski pridjevi: radni i trpni - značenje, tvorba, glasovne promjene • glagolske imenice • prezent: značenje, tvorba i glasovne promjene • prezent pomoćnih glagola • perfekt: značenje i tvorba • aorist: značenje, tvorba, glasovne promjene; stilска obilježenost • imperfekt: značenje, tvorba, glasovne promjene; stilска obilježenost • pluskvamperfekt: značenje, tvorba; stilска obilježenost • futur I., značenje i tvorba • futur II., značenje i tvorba • imperativ: značenje, tvorba i glasovne promjene • kondicional I. i II.: značenje, tvorba • glagolski prilozi - sadašnji i prošli, značenje i tvorba • glagolska stanja: aktivno i pasivno (pojmovna obrada)
2.3. Pravogovor/orthoepija i pravopis/ortografija	<ul style="list-style-type: none"> • zarez u jednostavnoj rečenici (istovrsni dijelovi, apozicija i vokativ) • veliko početno slovo u imenima pokrajina i krajeva, dijelova naselja, trgova i ulica • pisanje općih zamjenica (neodređene, niječne, opće) • pisanje glagolskog pridjeva radnog i trpnog • izgovor i pisanje negacije uz glagolske oblike; izgovor i pisanje oblika aorista • izgovor i pisanje futura I. • izgovor i pisanje riječi s <i>č</i> i <i>ć</i> • izgovor i pisanje riječi s <i>ije/je/e/i</i> • rečenični znakovi (trotoče, zagrade, crtice, izostavnik) • pisanje riječi iz počasti
2.4. Razvoj hrvatskoga jezika	<ul style="list-style-type: none"> • prvi zapisi na hrvatskom jeziku; hrvatska pisma (glagoljica, čirilica, latinica) • hrvatski narodni govori • prve tiskare i prva tiskana djela
3. Jezično izražavanje	
3.1. Govorenje i pisanje	<ul style="list-style-type: none"> • prepričavanje sažimanjem fabule na temeljne elemente • stvaralačko prepričavanje: - unošenje novih pojedinosti

	<ul style="list-style-type: none"> - prepričavanje s promjenom gledišta i prepričavanje s promijenjenim završetkom • pričanje: ustrojstvo priče (uvod, zaplet, razvoj, vrhunac, rasplet) • pričanje doživljaja i događaja • opis lika - portret (lik iz stvarnog života) • opis pejzaža (krajolika) • opis otvorenog prostora (eksterijera) • pisanje i ispravak pismenih vježbi (sažimanje fabule; događaj; stvaralačko prepričavanje; opisivanje) • pisanje i ispravak triju školskih zadaća (doživljaj; opis lika; pričanje s uporabom opisa) <i>Uvesti uporabu čiriličnog pisma</i>
3.2. Čitanje	<ul style="list-style-type: none"> • gorovne vrednote: stanka, jačina, visina, brzina, boja glasa • izražajno čitanje (isticanje emocija) • intonacija upitne, usklične i izjavne rečenice • čitanje u sebi (usmjereni čitanje) • čitanje s razumijevanjem: zapažanje pjesničkih slika i ritmičkih elemenata • čitanje s razumijevanjem kompozicijskih dijelova proznog i dramskog djela • krasnoslov/recitiranje pjesama
4. Medijska kultura	<ul style="list-style-type: none"> • filmska izražajna sredstva (vrste kadrova, planova i kutova snimanja) • dokumentarni,igrani i crtani film • televizijska drama • radiodrama i radioigra • kazalište: glumac i uloga • strip - izražajna sredstva: crtež, kvadrat, fabula prikazana kvadratima • gledanje odabranih filmova (mogućnost povezivanja s lektirom) ili preoblika književnog u filmsko djelo • pismena i usmena dramatizacija proznog teksta (učenici)
5. Školska knjižnica	<ul style="list-style-type: none"> • uporaba knjižničnog kataloga • raspored i uporaba časopisa i listova u knjižnici • nastavni sat lektire u knjižnici

Napomena

Obrada književnih djela u području *Književnost* podrazumijeva i ponavljanje bitnih književnih pojmovpa je manji broj sati predviđen za teorijsko utvrđivanje i ocjenjivanje.

Novi književni i teorijski pojmovi usvajat će se analizama književnih tekstova koji su ponuđeni u postojećim čitankama za osnovno obrazovanje, a o izboru najpogodnijih odlučit će (u svakoj školi) aktiv nastavnika hrvatskoga jezika.

NASTAVNI PREDMET: HRVATSKI JEZIK

RAZRED: Osmi (8.)

- TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI: četiri (4) / stotinu četrdeset (140)
- NASTAVNA PODRUČJA: 1. Književnost
 - 2. Hrvatski jezik
 - 3. Jezično izražavanje
 - 4. Medijska kultura

ZADAĆE PREDMETA

- ❖ Osposobljavanje učenika za slušanje, govorenje, čitanje i pisanje
- ❖ Upoznavanje, bogaćenje rječnika i usvajanje temeljnih pravogovornih i pravopisnih norma hrvatskoga jezika
- ❖ Spoznavanje funkcije riječi u različitim priopćajnim sredstvima i funkcionalnim stilovima (književnoumjetničkom, razgovornom, poslovnom, znanstvenom...)
- ❖ Upoznavanje književnih djela zavičajne, hrvatske i svjetske književnosti
- ❖ Upoznavanje, čuvanje, poštivanje i razvijanje kulturnog identiteta svoga, a i drugih naroda na tlu BiH
- ❖ Upoznavanje hrvatske i bosanskohercegovačke baštine radi shvaćanja i prihvaćanja materijalnih i duhovnih vrijednosti koje promiču značaj duha i duhovnosti, prihvaćanje općeljudskih načela; razvijanje svijesti o posjedovanju kulturnih obilježja (antropoloških, nacionalno-povijesnih, vrijednosno-običajnih, jezičnih i stilskih)
- ❖ Razvijanje književne osjetljivosti i učeničkih interesa potrebnih za spoznaju i prihvaćanje trajnih ljudskih, jezičnih i književnih vrijednosti
- ❖ Osposobljavanje učenika za govornu i pisani komunikaciju
- ❖ Osposobljavanje učenika za analizu, prosudbu i vrednovanje poruka umjetničkih i znanstvenih djela
- ❖ Razvijanje moralnih vrijednosti za obitelj i širu zajednicu
- ❖ Poticanje učenika na organiziranje aktivnosti za očuvanje zdrave prirode i okoliša
- ❖ Razvijanje domoljubnoga osjećaja i spoznaje o povezanosti s europskim postignućima i otvorenosti prema uljudbenim tekovinama u svijetu
- ❖ Osposobljavanje učenika za svjestan i odgovoran odnos prema sebi i svijetu u kojem živi
- ❖ Poticanje učenika za poštivanje osnovnih vrijednosti i životnog smisla

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI
Uvod u Nastavni plan i program	1
Književnost	42
Hrvatski jezik	30
Jezično izražavanje	23
Medijska kultura	6
Školska knjižnica	2
Ponavljanje, utvrđivanje, ocjenjivanje	36

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ, PRIJEDLOZI TEKSTOVA
<p>1. Književnost</p> <p>1.1. Epika/proza</p> <p>1.2. Lirika/poezija</p>	<p>- Ivo Andrić, <i>Aska i vuk</i> - Selma Lagerlöf, <i>Sveta noć</i> - Jože Horvat, <i>Waitapu</i> - Stjepko Čuić, <i>Tajnoviti ponor</i> - Vitomir Lukić, <i>Konjušnica</i> - Vjenceslav Novak, <i>Iz velegradskog podzemlja</i> - Ivan Raos, <i>Škola u zvoniku</i> - Alija Hasagić Dubočanin, <i>Preko Save</i> - Karl Bruckner, <i>Sadako hoće živjeti</i> - Vjenceslav Novak, <i>U glib</i> - Pavao Pavličić, <i>Frizer za muške</i> - Hana Borkovcova, <i>Tuđa djevojčica</i> - Charles Dickens, <i>Oliver Twist</i> - Antonio Skarmeta, <i>Djevojčica i trombon</i> - Anton Pavlovič Čehov, <i>Vanjka</i> - Hrvoje Hitrec, <i>Ljubav Dunje i Mazala</i> - Miljenko Jergović, <i>Mama Leone</i> - Zvonimir Balog, <i>Prvi sat u novoj školi</i> - Silvije Strahimir Kranjčević, <i>Pogled</i> - Matko Peić, <i>Srijem</i> - Nikola Pulić, <i>Krkom uzvodno</i> - Anne Frank, <i>Dnevnik</i></p> <p>- Miroslav Krleža, <i>Loza</i> - Miroslav Slavko Mader, <i>U ljetne večeri postaju mreže moga djeda srebrne</i> - Andelko Vuletić, <i>Tiho, da ne može tiše</i> - Vojislav Ilić, <i>U poznu jesen</i> - Mak Dizdar, <i>Krinovi</i> - Aleksa Šantić, <i>Veče na školju</i> - Josip Pupačić, <i>Tri moja brata i ja</i> - Grigor Vitez, <i>Gitara jesenjeg vjetra</i> - Milan Begović, <i>Dunja</i> - Antun Gustav Matoš, <i>Srodnost</i> - Dragutin Tadijanović, <i>Dugo u noć, u zimsku bijelu noć</i> - Jure Kaštelan, <i>Volio bih da me voliš</i> - Mate Balota, <i>Moja mati</i> - Petar Preradović, <i>Jezik roda moga</i></p>

	<ul style="list-style-type: none"> - Narodna lirska pjesma, <i>Pričinjala se mrtvom, Lipa divojka, Djevojka karamfil, Ljubavni rastanak</i> - Gustav Krklec, <i>Ludi dan</i> - Dobriša Cesarić, <i>Balada iz predgrađa</i>
1.3. Drama	<ul style="list-style-type: none"> - Pero Budak, <i>Mećava,</i> - Mladen Kerstner, <i>Gruntovčani</i> - Miro Gavran, <i>Tata na dar</i>
1.4. Lektira (podcrtana djela prenesena su iz NPP-ZAJEDNIČKA JEZGRA)	<ul style="list-style-type: none"> - <u>Alija Hasagić Dubočanin, <i>Lađarski put</i></u> - <u>Isak Samokovlija, <i>Nosač Samuel</i></u> - <u>Antonie de Saint-Exupery, <i>Mali Princ</i></u> - <u>Dobriša Cesarić, <i>Pjesme</i></u> - August Šenoa, <i>Branka</i> - Charles Dickens, <i>Oliver Twist</i> - Anne Frank, <i>Dnevnik</i> - <u>Branislav Nušić, <i>Sumnjivo lice</i></u> - Svetozar Čorović, <i>Stojan Mutikaša</i> - <u>Pearl Buck, <i>Veliki talas</i></u> - Aleksa Šantić, Izbor iz ljubavne lirike - Karl Bruckner, <i>Sadako hoće živjeti</i> - Nura Bazdulj-Hubijar, <i>Ruža</i>

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
1. Književnost <p>1.1. Epika/proza</p>	<p>Kompozicija</p> <ul style="list-style-type: none"> • kompozicijska shema teksta • vanjska kompozicija (poglavlja u epskim proznim djelima) i unutarnja kompozicija (razvoj fabule: uvod, zaplet, vrhunac i rasplet) • uokvirena kompozicija • jednostavna i složena fabula; glavni i sporedni događaji • fabula s dramatičnim i smirenim tijekom • pokretanje i zaustavljanje radnje • kronologija i retrospekcija • tema i ideja; uočavanje tema i ideja u djelu • estetska strana djela • humor i humoristični stil <p>Lik</p> <ul style="list-style-type: none"> • karikirani lik, ironija • karakterizacija lika: psihološka, sociološka, govorna i etička • uloga unutarnjeg monologa u karakterizaciji lika <p>Prozne pripovjedne vrste</p> <ul style="list-style-type: none"> • crtica • novela • roman (socijalni, pustolovni i povijesni) • putopis • dnevnik • pripovijetka <p>Filmske i kazališne prilagodbe književnih djela</p>
<p>1.2. Lirika/poezija</p>	<p>Teme i motivi</p> <ul style="list-style-type: none"> • funkcija motiva u kompozicijskoj organizaciji pjesme • misao i poanta pjesme • pjesničke slike • odnos lirskeh slika <p>Strofa</p> <ul style="list-style-type: none"> • distih • tercina • koren • sestina • oktava • forma pjesme (raspored strofa i stihova)

	<p>Ritam</p> <ul style="list-style-type: none"> • ritam i elementi ritma <p>Rima</p> <ul style="list-style-type: none"> • parna • obgrljena • ukrštena • opkoračenje <p>Stilska izražajna sredstva</p> <ul style="list-style-type: none"> • metafora • kontrast • alegorija • asonanca • aliteracija • humor, ironija, satira • stilska funkcija glagola <p>Vrste lirske pjesme</p> <ul style="list-style-type: none"> • sonet • intimna pjesma • socijalna pjesma • ljubavna pjesma • deskriptivna/opisna pjesma • domoljubna • šaljiva pjesma <p>Epsko-lirske pjesme</p> <ul style="list-style-type: none"> • balada • romanca <p>Dramski tekst</p> <ul style="list-style-type: none"> • unutarnja kompozicija: uvod (ekspozicija), zaplet, vrhunac, peripetija (preokret), rasplet, epilog • vanjska kompozicija (činovi, slike i prizori) • dramska radnja (faze radnje) • dramski sukob • dramski likovi • dramske vrste (komedija, tragedija), komično i tragično (pojam)
1.3. Drama	
2. Hrvatski jezik	<p>2.1. Rječnik</p> <ul style="list-style-type: none"> • sinonimi • homonimi • antonimi • arhaizmi • riječi za označku muške i ženske osobe, sufiksi i prefiksi u tvorbi riječi

2.2. Gramatika/slovnica	<p>Slaganje/sročnost</p> <ul style="list-style-type: none"> • slaganje subjekta s predikatom • kongruencija (slaganje subjekta i zbirnih imenica s predikatom) • slaganje predikata s riječima iz počasti <p>Riječi</p> <ul style="list-style-type: none"> • vezničke riječi • veznici • prilozi • upitno-odnosne zamjenice • skupovi riječi <p>Složena rečenica</p> <ul style="list-style-type: none"> • vezničke i nevezničke rečenice, rečenični niz • nezavisnosložene rečenice: <ul style="list-style-type: none"> - sastavne - suprotne - rastavne - isključne - zaključne • izricanje rečeničnih dijelova • zavisnosložena rečenica (glavna i zavisna surečenica, red rečenica: inverzni, gramatički, umetnuti) • preoblika jednostavne i zavisno složene rečenice • detaljnija obrada sintakse padeža • predikat i predikatna rečenica • subjekt i subjektna rečenica • objekt i objektna rečenica • priložne označke i priložne rečenice • mjesne rečenice • vremenske rečenice • načinske rečenice • uzročne rečenice • namjerne rečenice • posljedične rečenice • pogodbene rečenice • dopusne rečenice • kondicional I. i II. (povezivanje s pogodbenim rečenicama) • atribut i apozicija, atributna rečenica <ul style="list-style-type: none"> • zarez u jednostavnoj i složenoj rečenici • veliko i malo početno slovo: imena ljudi, zemljopisna imena, blagdani, organizacije, ustanove, nazivi država, časopisa, knjiga, umjetničkih djela, nazivi nebeskih tijela • pisanje i izgovor glasova <i>č</i> i <i>ć</i>
2.3. Pravopis/ortografija i pravogovor/ortoepija	

	<ul style="list-style-type: none"> • rastavljanje riječi na kraju retka • pravopisni i interpunkcijski znakovi • hrvatska pisma (glagoljica, bosančica, latinica) • hrvatski pravopis • razvoj hrvatskoga standardnoga/književnoga jezika
2.4. Razvoj hrvatskoga jezika	
3. Jezično izražavanje	
3.1. Govorenje i pisanje	<ul style="list-style-type: none"> • stvaranje priče • stvaralačko prepričavanje (predložak) • opis zatvorenog prostora • opis lika • pričanje događaja / doživljaja uz uporabu dijaloga i opisa • opis skupine bića • problemski članak • obavijesni prikaz • raspravljanje • pripremanje referata • dnevnička forma • pismene vježbe i ispravci (opis lika, izvješćivanje, opis skupine bića, problemski članak) • pisanje triju školskih zadaća s ispravcima (pričanje događaja / doživljaja uz uporabu dijaloga i opisa, opis zatvorenog prostora, raspravljanje) <p><i>Uvesti uporabu ciriličnoga pisma</i></p>
3.2. Čitanje	<ul style="list-style-type: none"> • čitanje naglas: interpretativno čitanje; čitanje po ulogama • čitanje u sebi: spontano čitanje, usmjereno čitanje
4. Medijska kultura	<ul style="list-style-type: none"> • kazalište: kostimografija, scenografija, koreografija • film: prvi stvaratelji filma, vrijeme i prostor u filmu, vrste igralih filmova • televizija: serijski film • radio: slušanje poezije • časopisi za mladež; strip, jezik stripa
5. Školska knjižnica	<ul style="list-style-type: none"> • značenje knjižnice • posjet knjižnici

Napomena

Obrada književnih djela u području *Književnost* podrazumijeva i ponavljanje bitnih književnih pojmoveva pa je manji broj sati predviđen za teorijsko utvrđivanje i ocjenjivanje.

Novi književni i teorijski pojmovi usvajat će se analizama književnih tekstova koji su ponuđeni u postojećim čitankama za osnovno obrazovanje, a o izboru najpogodnijih odlučit će (u svakoj školi) aktiv nastavnika hrvatskoga jezika.

NASTAVNI PREDMET: HRVATSKI JEZIK

RAZRED: Deveti (9.)

- TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI: četiri (4) / stotinu trideset dva (132)
- NASTAVNA PODRUČJA:
 1. Književnost
 2. Hrvatski jezik
 3. Jezično izražavanje
 4. Medijska kultura

ZADAĆE PREDMETA

- ❖ Osposobljavanje učenika za slušanje, govorenje, čitanje i pisanje
- ❖ Upoznavanje, bogaćenje rječnika i usvajanje temeljnih pravogovornih i pravopisnih norma hrvatskoga jezika
- ❖ Spoznavanje funkcije riječi u različitim priopćajnim sredstvima i funkcionalnim stilovima (književnoumjetničkom, razgovornom, poslovnom, znanstvenom...)
- ❖ Upoznavanje književnih djela zavičajne, hrvatske i svjetske književnosti
- ❖ Upoznavanje, čuvanje, poštivanje i razvijanje kulturnog identiteta svoga, a i drugih naroda na tlu BiH
- ❖ Upoznavanje hrvatske i bosanskohercegovačke baštine radi shvaćanja i prihvaćanja materijalnih i duhovnih vrijednosti koje promiču značaj duha i duhovnosti, prihvaćanje općeljudskih načela; razvijanje svijesti o posjedovanju kulturnih obilježja (antropoloških, nacionalno-povijesnih, vrijednosno-običajnih, jezičnih i stilskih)
- ❖ Osposobljavanje učenika, na razini osnovnoškolske opće naobrazbe, za uporabu hrvatskoga standardnog jezika u svim tekstovnim vrstama i funkcionalnim stilovima

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI
Uvod u Nastavni plan i program	1
Književnost	41
Hrvatski jezik	31
Jezično izražavanje	23
Medijska kultura	6
Školska knjižnica	2
Ponavljanje, utvrđivanje, ocjenjivanje	28

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ, PRIJEDLOZI TEKSTOVA
1. Književnost 1.1. Epika/proza	<ul style="list-style-type: none"> - Narodna epska pjesma, <i>Smrt Ive Senjanina</i> - Ernest Hemingway, <i>Starac i more</i> - Ahmet Hromadžić, <i>Plamena</i> - Petar Kočić, <i>Jablan</i> - Ivo Andrić, <i>Most na Žepi (Knjiga)</i> - Pavao Pavličić, <i>Večernji akt (Falsifikator)</i> - Svetozar Ćorović, <i>Špjun</i> - Viktor Car Emin, <i>Mali Učkarić</i> - Gian Francesco Straparolla, <i>Kralj i mačka</i> - Ephraim Kishon, <i>Čekanje u repu</i> - Ksaver Šandor Gjalski, <i>Na Badnjak</i> - Zija Dizdarević, <i>U bosanskoj kafani</i> - Isak Samokovlija, <i>Nosač Samuel</i> - Fjodor Mihajlović <i>Dostojevski, Stogodišnjakinja</i> - Meša Selimović, <i>Zlatna ptica</i> - Slavko Kolar, <i>Breza</i>
1.2. Lirika/poezija	<ul style="list-style-type: none"> - Josip Pupačić, <i>More</i> - Dobriša Cesarić, <i>Voćka poslije kiše</i> - Vojislav Ilić, <i>Zimsko jutro</i> - Musa Ćazim Ćatić, <i>U aleji</i> - Antun Branko Šimić, <i>Opomena</i> - Andelko Vuletić, <i>Kad budem velik kao mrav</i> - Mak Dizdar, <i>Zapis o lovnu</i> - Dragutin Tadijanović, <i>Večer nad gradom</i> - Zlatko Tomičić, <i>Roda</i> - Alekса Šantić, <i>Emina</i> - Silvije Strahimir Kranjčević, <i>Moj dom</i> - Narodna balada, <i>Hasanaginica</i> <i>(Smrt Omera i Merime)</i> - Narodna lirska pjesma, <i>Nesretna djevojka</i> - Bhatrihari, <i>Ljubavna pjesma</i> - Tin Ujević, <i>Ove su riječi crne od dubine</i> - Musa Ćazim Ćatić, <i>Proljetni sonet</i> - Miroslav Krleža, <i>Bonaca u predvečerje</i> - Miroslav Krleža, <i>Ni med cvetjem ni pravice</i> - Fran Galović, <i>Jesenski veter</i> - Mate Balota, <i>Koza</i> - Sergej Jesenjin, <i>Pismo majci</i> - Ivan Gundulić, <i>Himna slobodi</i> - Majka Tereza, <i>Himna životu</i> - Antun Gustav Matoš, <i>Noturno</i>

<p>1.3. Drama</p> <p>1.4. Lektira (podcrtana djela prenesena su iz NPP-ZAJEDNIČKA JEZGRA)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Milan Begović, <i>Ero s onoga svijeta</i> - Marin Držić, <i>Novela od Stanca</i> - Moliere, <i>Škrtac</i> - William Shakespeare, <i>Romeo i Julija</i> - Ernest Hemingway, <i>Starac i more</i> - <u>Ivo Andrić</u>, <i>Pripovijetke</i> - Dinko Šimunović, <i>Alkar</i> - August Šenoa, <i>Prosjak Luka</i> - Alija Isaković, <i>Hasanaginica</i> (dramsko djelo) - <u>Mak Dizdar</u>, <i>Kameni spavač</i> - Miroslav Krleža, <i>Bitka kod Bistrice Lesne</i> - <u>Richard Bach</u>, <i>Galeb Jonathan Livingston</i> - <u>Hamza Humo</u>, <i>Grozdanin kikot</i> - Derviš Sušić, <i>Veliki vezir</i> - Slavko Kolar, <i>Breza</i>
---	--

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
1. Književnost <p>1.1. Epika/proza</p>	<p>Kompozicija</p> <ul style="list-style-type: none"> • fabula, elementi fabule • tema, ideja • epizode u romanu <p>Lik</p> <ul style="list-style-type: none"> • psihološka karakterizacija lika • etička karakterizacija lika • sociološka karakterizacija lika • jezična karakterizacija lika • portret <p>Pripovjedne vrste</p> <ul style="list-style-type: none"> • mini roman • kriminalistički roman • novela • alegorijska pripovijetka • humoreska • narodna epska pjesma
<p>1.2. Lirika/poezija</p>	<p>Kompozicija</p> <ul style="list-style-type: none"> • motiv • pjesničke slike <p>Stilska izražajna sredstva</p> <ul style="list-style-type: none"> • asonanca • aliteracija • metafora • alegorija • kontrast • slavenska antiteza • gradacija <p>Vrste lirske pjesme</p> <ul style="list-style-type: none"> • pejsažna pjesma • sonet • refleksivna pjesma • domoljubna pjesma • ljubavna pjesma • himna • satirična i dijalektalna pjesma • narodna lirska pjesma • intimna pjesma • narodna epsko-lirska pjesma <p>Ritam</p> <ul style="list-style-type: none"> • vrste ritma (brzi, spori, ujednačeni) • trajanje stanke u stihu

1.3. Drama	<ul style="list-style-type: none"> • libretto • komedija • tragedija
2. Hrvatski jezik	
2.1. Rječnik	<ul style="list-style-type: none"> • riječ kao sredstvo (pravo i preneseno značenje) • riječi po podrijetlu: tudice i posuđenice • riječi prema statusu: arhaizmi, dijalektizmi, žargonizmi, vulgarizmi
2.2. Gramatika/slovnica	<p>Složena rečenica</p> <ul style="list-style-type: none"> • izricanje pogodbe, mogućnosti i želje • red riječi u rečenici • višestruko složena rečenica, vrste surečenica u višestruko složenoj rečenici • veznici i vezničke riječi u složenoj rečenici • slaganje predikata s količinskim prilozima, brojevima i brojevnim imenicama <p>Glas</p> <ul style="list-style-type: none"> • nastajanje glasa - govorni organi • podjela glasova po zvučnosti i tvorbi <p>Glasovne promjene</p> <ul style="list-style-type: none"> • palatalizacija i sibilizacija • jednačenje po zvučnosti i mjestu tvorbe • gubljenje suglasnika, nepostojano a, jotacija, vokalizacija <p>Tvorba riječi</p> <ul style="list-style-type: none"> • sastav riječi, korijen riječi • načini tvorbe: sufiksacija ili izvođenje • prefiksacija i slaganje (složenice) • prefiksno-sufiksna tvorba • preobrazba, kraćenje, novotvorba • tvorba hipokoristika, diminutiva i augmentativa • glasovne promjene u tvorbi riječi <p>Naglasak</p> <ul style="list-style-type: none"> • naglasnice i nenaglasnice • vrste naglaska, mjesto naglaska u riječi, pravila o naglašavanju u hrvatskome jeziku <ul style="list-style-type: none"> • razvoj hrvatskoga jezika do 18. st. • hrvatski jezik u 19. i 20. st. • narječja hrvatskoga jezika: štokavsko, kajkavsko i čakavsko • štokavsko narječe: ijekavski, ekavski i ikavski govorovi <p>2.3. Razvoj hrvatskoga jezika</p> <ul style="list-style-type: none"> • sastavljeni i rastavljeni pisanje riječi • veliko početno slovo i zarez • pisanje polusloženica i kratica • pravila o pisanju riječi s ije/je <p>2.4. Pravopis/ortografija</p>

3. Jezično izražavanje	
3.1. Govorenje i pisanje	<ul style="list-style-type: none"> • retrospektivno kazivanje • humoristično pričanje • raspravljanje (kritički prikaz književnog djela, kazališne predstave ili filma); raspravljanje o aktualnim temama (tolerancija, demokracija, prijateljstvo) • funkcionalni stilovi • opis lika iz književnog djela • pričanje s uporabom opisa • opis dinamične pojave • problemski članak • dokazivanje suda • esej • pismene vježbe i ispravci (retrospektivno pričanje doživljaja, opis dinamične pojave, opis lika iz književnog djela, esej) • pisanje triju školskih zadaća s isprvcima (humoristično pričanje doživljaja, raspravljanje, dokazivanje suda/teze) • mješoviti oblici: pisanje zamolbe, životopisa, zahtjeva <p><i>Uvesti uporabu ciriličnoga pisma</i></p>
3.2. Čitanje	<ul style="list-style-type: none"> • izražajno čitanje teksta
4. Medijska kultura	<ul style="list-style-type: none"> • mediji - značenje (tisak, televizija radio, internet...) • scenarij i knjiga snimanja
5. Školska knjižnica	<ul style="list-style-type: none"> • suvremena knjižnica • posjet knjižnicu

Napomena

Obrada književnih djela u području *Književnost* podrazumijeva i ponavljanje bitnih književnih pojmoveva pa je manji broj sati predviđen za teorijsko utvrđivanje i ocjenjivanje.

Novi književni i teorijski pojmovi usvajat će se analizama književnih tekstova koji su ponuđeni u postojećim čitankama za osnovno obrazovanje, a o izboru najpogodnijih odlučit će (u svakoj školi) aktiv nastavnika hrvatskoga jezika.

PROFIL I STRUČNA SPREMA NASTAVNIKA:

- ❖ Profesor/ica hrvatskoga jezika i književnosti
- ❖ Nastavnik/ca hrvatskoga jezika i književnosti
- ❖ Nastavnici i profesori sa završenim filozofskim fakultetom - odsjek za južnoslavenske književnosti i južnoslavenske jezike

2.
MATEMATIKA

MATEMATIKA

(od I. do V. razreda)

SVRHA PREDMETA

Svrha je predmeta matematike obrazovanje i odgajanje učenika pomoću matematičkih sadržaja za uspješno uključivanje u rad, gospodarstvo, suvremenu tehnologiju i društvo.

NASTAVNI PREDMET: MATEMATIKA

RAZRED: Prvi (1.)

- TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI: dva (2) / šezdeset osam (68)

ZADAĆE PREDMETA

- ❖ Razvijati temeljna matematička znanja potrebna za razumijevanje pojava i zakonitosti u prirodi i društvu
- ❖ Razvijati sposobnosti za samostalan rad i osjećaj za odgovorno djelovanje
- ❖ Razvijati logičko mišljenje
- ❖ Navikavati se na točnost, urednost i konciznost u pismenom i usmenom izražavanju
- ❖ Razvijati vještina čitanja i pisanja brojeva
- ❖ Razvijati vještine i sposobnost prepoznavanja i grafičkog prikazivanja geometrijskih i drugih likova i tijela
- ❖ Upoznati pojам skupa kao jedan od temeljnih matematičkih pojmove, potreban da bi se bolje i potpunije razumjeli matematički sadržaji
- ❖ Razvijati sposobnost rješavanja matematičkih problema primjenom temeljnih računskih radnja
- ❖ Osposobljavati učenike za samostalno rješavanje jednostavnih matematičkih problema

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI
Uspoređivanje predmeta	6
Mjerenje veličina	2
Geometrija	6
Skupovi	5
Brojevi do 10	16
Zbrajanje i oduzimanje do 10	6
Ponavljanje, utvrđivanje, ocjenjivanje	27

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
Uspoređivanje predmeta	<ul style="list-style-type: none"> - Uspoređivanje predmeta po duljini i visini - Uspoređivanje predmeta po širini i visini - Blizu, daleko, lijevo i desno - Ispred, iza, između - Uspravno, koso, vodoravno - Unutra, van, izvan
Mjerenje veličina	<ul style="list-style-type: none"> - Kilogram - Metar
Geometrija	<ul style="list-style-type: none"> - Upoznavanje predmeta oblika lopte i kocke - Upoznavanje predmeta oblika valjka i piramide - Likovi oblika kruga i trokuta - Likovi oblika kvadrata i pravokutnika - Otvorene, zatvorene, ravne i zakrivljene crte - Točke kao presjeci crta
Skupovi	<ul style="list-style-type: none"> - Pojam skupa - Članovi i označavanje skupa - Pridruživanje elemenata dvaju skupova - brojnost - Uspoređivanje skupova po brojnosti - Jednakost i nejednakost skupova
Brojevi do 10	<ul style="list-style-type: none"> - Čitanje i pisanje brojeva od 0 do 10 - Uspoređivanje brojeva - Brojevna crta - Prethodnik i sljedbenik - Redni brojevi do 5 - Redni brojevi do 10
Zbrajanje i oduzimanje do 10	<ul style="list-style-type: none"> - Pojam zbrajanja - Zbrajanje do 5 - Zbrajanje do 10 - Pojam oduzimanja - Oduzimanje do 5 - Oduzimanje do 10

NASTAVNI PREDMET : MATEMATIKA

RAZRED : Drugi (2.)

- TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI : tri (3) / stotinu pet (105)

ZADAĆE PREDMETA

- ❖ Upoznavanje skupa brojeva do 20
- ❖ Osposobljavanje učenika da sigurno i s razumijevanjem, usmeno i pismeno, rješavaju različite vrste matematičkih zadataka uspoređivanja, zbrajanja i oduzimanja brojeva do 20 i da do razine automatizacije usvoje tehniku zbrajanja i oduzimanja brojeva do 20
- ❖ Uočavanje svojstva radnje zbrajanja i ovisnost zbroja od pribrojnika te da se ova svojstva primjenjuju u racionalizaciji procesa rješavanja matematičkih zadataka
- ❖ Uvođenje učenika u rješavanje matematičkih zadataka primjenom okrugle zgrade
- ❖ Osposobljavanje za određivanje nepoznatih pribrojnika, umanjenika ili umanjitelja na temelju veze radnja zbrajanja i oduzimanja
- ❖ Uvođenje u čitanje matematičkoga teksta i osposobljavanje za razumijevanje pročitanog

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI
Brojevi do 10	8
Brojevi do 20	12
Zbrajanje i oduzimanje brojeva do 20	12
Geometrija	12
Mjerenje i mjerne jedinice	3
Brojevi do 100	7
Ponavljanje, utvrđivanje, ocjenjivanje	3 sata ponavljanja nastavnih sadržaja I. razreda (čitanje i pisanje brojeva do 10, brojevna crta, prethodnik i sljedbenik, uspoređivanje brojeva, redni brojevi do 10), 8 sati sistematizacije (provjera i analiza) i 40 ostalih sati <i>(ukupno 51 sat)</i>

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
Brojevi do 10	<ul style="list-style-type: none"> - Pribrojnik, zbroj - Umanjenik, umanjitelj, razlika - Zbrajanje i oduzimanje brojeva do 10, uporaba zagrade - Računske priče (tekstualni zadaci) - Određivanje nepoznatog umanjenika - Određivanje nepoznatog umanjitelja - Određivanje nepoznatih pribrojnika - Zbrajanje i oduzimanje više brojeva do 10
Brojevi do 20	<ul style="list-style-type: none"> - Brojanje do 20 (usmeno) - Rimske znamenke do 12 - Čitanje i pisanje brojeva do 20 - brojevi 11, 12, 13 - Brojevi 14, 15, 16 - Brojevi 17 i 18 - Brojevi 19 i 20 - Jedinice i desetice - Jednoznamenkasti i dvoznamenkasti brojevi - Uspoređivanje brojeva do 20 - Prethodnik i sljedbenik brojeva do 20 - Parni i neparni brojevi do 20 - Redni brojevi do 20
Zbrajanje i oduzimanje brojeva do 20	<ul style="list-style-type: none"> - Zbrajanje desetice i jedinica ($10 + 4$) - Zbrajanje do 20 ($14 + 4$) - Pribrojnici, zamjena mjesta - Oduzimanje do 20 ($14 - 4$) - Oduzimanje do 20 ($17 - 4$) - Zbrajanje jednoznamenkastih brojeva ($7 + 4$) - Zbrajanje jednoznamenkastih brojeva dopunjavajući do desetice: $7 + (3 + 1)$ - Oduzimanje više brojeva ($12 - 2 - 3$) - Oduzimanje jednoznamenkastih od dvoznamenkastih brojeva unutar desetice ($12 - 5$) - Zbrajanje i oduzimanje s nulom - Veza zbrajanja i oduzimanja - Zbrajanje i oduzimanje brojeva do 20, računske priče
Geometrija	<ul style="list-style-type: none"> - Geometrijska tijela - kugla, valjak, kocka - Geometrijska tijela - piramida i stožac - Geometrijski likovi-pravokutnik i kvadrat - Geometrijski likovi - krug i trokut - Crta kao granica ploštine - Ravne i zakrivljene plohe - Ravne i zakrivljene crte - Otvorene i zatvorene crte

	<ul style="list-style-type: none"> - Bridovi, stranice i vrhovi - Točka kao sjecište crta - Točke kao granice crta - Spajanje točaka crtama
Mjerenje i mjerne jedinice	<ul style="list-style-type: none"> - Mjerenje vremena (sat) - Mjerenje tekućine (1l - 1 litra/litar) - Jedinice za novac(1KM- 1 konvertibilna marka)
Brojevi do 100	<ul style="list-style-type: none"> - Desetice - čitanje i pisanje - Uspoređivanje desetica - Zbrajanje i oduzimanje desetica - Brojevna crta do 100 - Čitanje i pisanje ostalih brojeva do 100 - Uspoređivanje ostalih brojeva do 100 - Prethodnik i sljedbenik brojeva do 100

NASTAVNI PREDMET: MATEMATIKA

RAZRED: Treći (3.)

- TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI: tri (3) / stotinu pet (105)

ZADAĆE PREDMETA

- ❖ Upoznati učenike s brojevima do 100 (uspoređivanje brojeva - upoznati i nove znakove \leq , \geq), određivanje mjesnih vrijednosti brojeva - jedinica, desetica i stotica, ponoviti rimske brojeve od I do XII te naučiti rimske brojeve od XIII do XX)
- ❖ Osporobiti učenike za rješavanje, sa zapisivanjem i bez njega, sigurno i s razumijevanjem, različitih matematičkih zadataka: zbrajanja i oduzimanja brojeva do 100 te (do razine automatizacije) usvojiti tehniku zbrajanja i oduzimanja brojeva do 100
- ❖ Uočiti svojstvo zbrajanja: komutativnost (zamjena mesta pribrojnika) i asocijativnost (grupiranja pribrojnika) - bez uporabe ovih naziva - i to znanje znati primjeniti u racionalizaciji procesa rješavanja zadataka
- ❖ Uočiti vezu zbrajanja i oduzimanja i na tom temelju naučiti rješavati jednadžbe
- ❖ Uvesti učenike u računske radnje množenja i dijeljenja brojeva do 100, usvojiti odgovarajuće termine i simbole u svezi s ovim radnjama i osporobiti ih za rješavanje, sa zapisivanjem i bez njega, sigurno i s razumijevanjem, različitih vrsta zadataka množenja i dijeljenja do 100 te, do razine automatizacije, usvojiti tehniku usmenog množenja i dijeljenja brojeva do 100 (tablica množenja i dijeljenja)
- ❖ Uočiti svojstvo komutativnosti množenja (bez uporabe ovih naziva) i ovo svojstvo znati primjeniti u racionalizaciji procesa rješavanja zadataka
- ❖ Uočiti odnos računskih radnja množenja i dijeljenja, osobito pomoću tablice množenja i dijeljenja
- ❖ Upoznati redoslijed računanja i primjenu okruglih zagrada u rješavanju zadataka
- ❖ Naučiti da je dužina najkraća spojnica (ravna crta) dviju točaka; znati označavati dužinu te uočavati točke koje pripadaju odnosno ne pripadaju dužini; naučiti što je duljina dužine, merni broj i procjenjivati i uspoređivati dužine; uvesti učenike u izračunavanje opsega/obima (bez njegova imenovanja), zbrajanje dužina stranica trokuta, kvadrata i pravokutnika, i to kao primjenu mjerjenja dužina
- ❖ Upoznati mjere za dužinu i njihov odnos (1m, 1dm, 1cm), upoznati pojam jedinične dužine, mjere za vrijeme (godina, mjesec, tjedan, dan, sat, minuta, sekunda), za masu (1 kg, 1 dag) i za tekućinu (1 l, 1 dl, 1 cl)
- ❖ Usmjeravati učenike da već stečena znanja u prethodnim razredima primjenjuju u odgovarajućim situacijama u 3. razredu

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI
Brojevi do 100	3
Zbrajanje i oduzimanje brojeva do 100	17
Mjerenje i mjerne jedinice	7
Geometrija	7
Množenje i dijeljenje do 100	26
Ponavljanje, utvrđivanje, ocjenjivanje	3 sata ponavljanja gradiva II. razreda (brojevna crta; čitanje i pisanje brojeva; pret- hodnici i sljedbenici; redni brojevi do 100; zbrajanje i oduzimanje desetica; uspoređива- nje brojeva <, >, =; rimski brojevi do 12; parni i neparni brojevi do 20; sadržaji iz geometri- je - zakrivljena i ravna crta, točka kao sjecište crta, geometrijski likovi i tijela; mjere i mjerne jedinice), 8 sati sistematizacije (provjera i ana- liza) i 34 ostala sata <i>(ukupno 45 sati)</i>

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
Brojevi do 100	<ul style="list-style-type: none"> - Pisanje brojeva u tablicu mjesnih vrijednosti (J, D, S) - Uspoređivanje brojeva do 100 (upoznavanje znakova \leq, \geq), određivanje nepoznatih brojeva $x < 20$, $30 < x < 40$ - Rimski brojevi do 20 (XIII - XX) - pisanje i čitanje
Zbrajanje i oduzimanje brojeva do 100	<ul style="list-style-type: none"> - Zbrajanje dvoznamenkastog i jednoznamenkastog broja unutar desetica ($20 + 4$, $24 + 3$) - Zbrajanje dvoznamenkastog i jednoznamenkastog broja s prijelazom desetica ($33 + 7$, $27 + 5$) - Zbrajanje dvoznamenkastog broja i desetice ($34 + 10$) - Zbrajanje dvoznamenkastih brojeva kojima je zbroj desetica manji od deset ($33 + 23$) - Zbrajanje dvoznamenkastih brojeva kojima je zbroj desetica jednak broju deset ($26 + 24$) - Zbrajanje dvoznamenkastih brojeva kojima je zbroj desetica veći od deset ($26 + 28$) - Zamjena mjesta pribrojnicima - Združivanje pribrojnika - Oduzimanje dvoznamenkastog i jednoznamenkastog broja unutar desetica ($36 - 6$, $27 - 3$) - Oduzimanje jednoznamenkastog od dvoznamenkastog broja s prijelazom desetica ($60 - 7$, $32 - 5$) - Oduzimanje dvoznamenkastog broja i desetice ($47 - 30$) - Oduzimanje dvoznamenkastih brojeva unutar desetice ($45 - 31$) - Oduzimanje dvoznamenkastog broja od desetice ($40 - 17$) - Oduzimanje dvoznamenkastih brojeva s prijelazom ($33 - 27$) - Veza zbrajanja i oduzimanja - Zbrajanje i oduzimanje triju i više brojeva sa zagrada i bez zagrada (združivanje pribrojnika) - Uporaba zagrada u tekstualnim zadacima sa zbrajanjem i oduzimanjem - Slovo-znak za nepoznati broj - Jednadžbe oblika $x + a = b$ - Jednadžbe oblika $x - a = b$ - Jednadžbe oblika $a - x = b$
Mjerenje i mjerne jedinice	<ul style="list-style-type: none"> - Mjerenje dužine - Jedinice za mjerenje dužine: 1m, 1 dm, 1 cm (jedinične dužine) - Mjerenje vremena: godina, mjesec, tjedan, dan, sat, minuta - Učimo računati vrijeme na satu - Mjerenje tekućine - Jedinice za mjerenje tekućine: 1l, 1dl, 1cl - Mjerenje mase - Jedinice za mjerenje mase: 1kg, 1dag

Geometrija	<ul style="list-style-type: none"> - Dužina kao najkraća spojnica (ravna crta) dviju točaka, označavanje dužina; točka koja pripada odnosno ne pripada dužini - Mjerenje dužine, duljina dužine, mjerni broj - Uspoređivanje dužina - Izlomljena crta (otvorena i zatvorena) - (rubovi kvadrata, pravokutnika i trokuta kao izlomljene zatvorene crte) - Zbroj stranica geometrijskih likova kao primjena mjerjenja dužine - Zbroj dužina stranica trokuta; izračunavanje - Zbroj dužina stranica kvadrata; izračunavanje - Zbroj dužina stranica pravokutnika; izračunavanje
Množenje i dijeljenje brojeva do 100	<ul style="list-style-type: none"> - Množenje kao zbrajanje jednakih pribrojnika, znak "puta", čimbenici (faktori), umnožak (produkt) - Tablica množenja: <ul style="list-style-type: none"> • množenje s brojem 2, dvokratnik • množenje s brojem 3, trokratnik (zamjena mesta faktorima) • množenje s brojem 4, četverokratnik • množenje s brojem 5, peterokratnik • množenje s brojem 6, šesterokratnik • množenje s brojem 7, sedmerokratnik • množenje s brojem 8, osmerokratnik • množenje s brojem 9, devetorokratnik • množenje s brojem 10, deseterokratnik - Dijeljenje kao uzastopno oduzimanje jednakih brojeva, znak: (podijeljeno sa); djeljenik, djelitelj, količnik - Dijeljenje s brojem 2 (parni i neparni brojevi, polovina) - Dijeljenje s brojem 3 (trećina) - Dijeljenje s brojem 4 (četvrtina) - Dijeljenje s brojem 5 (petina) - Dijeljenje s brojem 6 (šestina) - Dijeljenje s brojem 7 (sedmina) - Dijeljenje s brojem 8 (osmina) - Dijeljenje s brojem 9 (devetina) - Dijeljenje s brojem 10 (desetina) - Množenje i dijeljenje s 1 i 0 - Jednadžbe oblika $a \cdot x = b$, $x \cdot a = b$ - Jednadžbe oblika $x : a = b$ - Jednadžbe oblika $a : x = b$ - Veza množenja i dijeljenja - Redoslijed izvođenja više računskih radnja uz uporabu i bez uporabe zagrada - Tekstualni zadaci sa sve četiri računske radnje

NASTAVNI PREDMET: MATEMATIKA

RAZRED: Četvrti (4.)

- TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI: četiri (4) / stotinu četrdeset (140)

ZADAĆE PREDMETA

- ❖ Proširiti i sistematizirati stečeno znanje o temeljnim računskim radnjama
- ❖ Osposobiti učenike za čitanje, pisanje i uspoređivanje brojeva do 10 000
- ❖ Naučiti zbrajati, oduzimati, množiti i dijeliti brojeve do 10 000
- ❖ Steći predodžbu o površini, ravnini, pravcu, polupravcu, kutu, sukladnosti/podudarnosti
- ❖ Znati crtati krug, kružnicu, pravokutnik, kvadrat, trokut - pomoću ravnala i šestara
- ❖ Naučiti izračunavati opseg/obim pravokutnika, kvadrata i trokuta
- ❖ Znati rješavati jednadžbe i nejednadžbe u skupu brojeva do 10 000
- ❖ Znati se služiti mjernim jedinicama i rimskim znamenkama do 100

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI
Brojevi do 100	3
Brojevi do 1 000	9
Zbrajanje i oduzimanje brojeva do 1 000	18
Množenje i dijeljenje brojeva do 1 000	18
Brojevi do 10 000	14
Geometrija	10
Brojevi do 100 000	3
Mjerenje i mjerne jedinice	5
Ponavljanje, utvrđivanje, ocjenjivanje	8 sati sistematizacije (provjera i analiza) i 52 ostala sata <i>(ukupno 60 sati)</i>

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
Brojevi do 100	<ul style="list-style-type: none"> - Pismeno zbrajanje s potpisivanjem (npr. 23+36, 48+35) - Pismeno oduzimanje s potpisivanjem (npr. 55-32, 92-27) - Pisanje dvoznamenkastih brojeva u obliku $b \cdot 10 + a$ - Rimski brojevi do 100
Brojevi do 1 000	<ul style="list-style-type: none"> - Višekratnici broja 100 - Čitanje i pisanje brojeva do 1 000 - Uspoređivanje brojeva do 1 000 - Brojevi do 1 000 na brojevnoj crti - Pisanje brojeva do 1000 u tablici mjesnih vrijednosti - Prethodnik i sljedbenik - Redni brojevi do 1 000 - Pisanje troznamenkastih brojeva u obliku $c \cdot 100 + b \cdot 10 + a$
Zbrajanje i oduzimanje brojeva do 1 000	<ul style="list-style-type: none"> - Zbrajanje i oduzimanje stotica ($300 + 200; 800 - 400$) - Zbrajanje troznamenkastog i jednoznamenkastog broja ($123 + 3; 235 + 5; 168 + 5$) - Oduzimanje jednoznamenkastog od troznamenkastog broja ($346 - 3; 226 - 6; 450 - 5; 224 - 6$) - Zbrajanje troznamenkastog i dvoznamenkastog broja ($221 + 23; 437 + 45$) - Zbrajanje troznamenkastog i dvoznamenkastog broja ($156 + 92; 469 + 75$) - Oduzimanje dvoznamenkastog od troznamenkastog broja ($457 - 22; 245 - 26$) - Oduzimanje dvoznamenkastog od troznamenkastog broja ($227 - 34; 423 - 56$) - Primjena svojstva komutacije i asocijacije - Stalnost razlike - Veza zbrajanja i oduzimanja - Zbrajanje troznamenkastih brojeva bez prijelaza ($623 + 235$) - Oduzimanje troznamenkastih brojeva bez prijelaza ($965 - 132$) - Zbrajanje troznamenkastih brojeva s prijelazom jedinica ($158 + 127$) - Oduzimanje troznamenkastih brojeva s prijelazom jedinica ($283 - 128$) - Zbrajanje troznamenkastih brojeva s prijelazom desetica ($482 + 354$) - Oduzimanje troznamenkastih brojeva s prijelazom desetica ($319 - 182$) - Zbrajanje troznamenkastih brojeva s prijelazom jedinica i desetica ($186 + 258$) - Oduzimanje troznamenkastih brojeva s prijelazom jedinica i desetica ($415 - 127$)

Množenje i dijeljenje brojeva do 1 000	<ul style="list-style-type: none"> - Množenje s 10 i 100 - Usmeno množenje brojeva ($30 \cdot 9, 36 \cdot 5$) - Množenje zbroja i razlike brojeva - Množenje dvoznamenkastog s jednoznamenkastim brojem ($32 \cdot 3, 23 \cdot 4$) - Množenje dvoznamenkastog s jednoznamenkastim brojem ($73 \cdot 2; 73 \cdot 4$) - Množenje troznamenkastog s jednoznamenkastim brojem ($122 \cdot 4; 118 \cdot 2$) - Množenje troznamenkastog s jednoznamenkastim brojem ($152 \cdot 3$) - Množenje troznamenkastog s jednoznamenkastim brojem ($153 \cdot 4$) - Dijeljenje s 10 i 100 (oblik $80 : 10; 600 : 10$) - Dijeljenje zbroja s jednoznamenkastim brojem - Pismeno dijeljenje dvoznamenkastog s jednoznamenkastim brojem ($36 : 3$) - Pismeno dijeljenje dvoznamenkastog s jednoznamenkastim brojem ($85 : 5$) - Pismeno dijeljenje s ostatkom ($39 : 2$) - Pismeno dijeljenje troznamenkastog s jednoznamenkastim brojem ($369 : 3$) - Pismeno dijeljenje troznamenkastog s jednoznamenkastim brojem ($536 : 4$) - Pismeno dijeljenje troznamenkastog s jednoznamenkastim brojem ($126 : 3$) - Pismeno dijeljenje troznamenkastog s jednoznamenkastim brojem ($381 : 3$) - Pismeno dijeljenje troznamenkastog s jednoznamenkastim brojem ($327 : 3$) - Dijeljenje s ostatkom ($921 : 4$) - Veza množenja i dijeljenja
Brojevi do 10 000	<ul style="list-style-type: none"> - Pisanje i čitanje, uspoređivanje brojeva do 10 000 - Pisanje četveroznamenkastih brojeva u obliku $d \cdot 1000 + c \cdot 100 + b \cdot 100 + a$ - Pismeno zbrajanje brojeva do 10 000 - Pismeno oduzimanje brojeva do 10 000 - Pismeno množenje brojeva do 10 000 - Pismeno dijeljenje brojeva do 10 000 - Brojevni izrazi (redoslijed računskih radnja) - Jednadžbe oblika $x + a = b; a + x = b$ - Jednadžbe oblika $x - a = b; a - x = b$ - Jednadžbe oblika $a \cdot x = b; x \cdot a = b$ - Jednadžbe oblika $x : a = b; a : x = b$ - Rješavanje zadataka sastavljanjem izraza - Izrazi s promjenljivom - Nejednadžbe sa zbrajanjem $x + a > b; x + a < b$

Geometrija	<ul style="list-style-type: none"> - Ravnina, pravac, polupravac - Usporedni pravci - crtanje, označavanje - Okomiti pravci - crtanje, označavanje - Pravci koji se sijeku - Prenošenje dužina šestarom - Sukladnost/ podudarnost - Krug, kružnica - crtanje šestarom - Središte, polumjer, promjer kruga i kružnice - Izračunavanje opsega/obima pravokutnika i kvadrata - Izračunavanje opsega/obima trokuta
Brojevi do 100 000	<ul style="list-style-type: none"> - Čitanje i pisanje brojeva do 100 000 - Pisanje brojeva u tablicu mjesnih vrijednosti - Uspoređivanje brojeva do 100 000
Mjerenje i mjerne jedinice	<ul style="list-style-type: none"> - Jedinice za mjerenje dužine (m, dm, cm, mm, km) - Jedinice za mjerenje mase (kg, t, dag, g) - Jedinice za mjerenje tekućine (l, dl, hl) - Mjerenje vremena

NASTAVNI PREDMET: MATEMATIKA

RAZRED: Peti (5.)

- TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI: četiri (4) / stotinu četrdeset (140)

ZADAĆE PREDMETA

- ❖ Osporobiti učenike da uspješno zapisuju i čitaju brojeve u dekadskom sustavu do milijun
- ❖ Osporobiti učenike da s razumijevanjem obavljaju četiri računske radnje u skupu brojeva do milijun i steknu znanje o izvodljivosti radnja
- ❖ Znati čitati, zapisivati i izračunavati vrijednost brojnih izraza s više računskih radnja
- ❖ Osporobiti učenike da se znaju samostalno uvjeriti u ispravnost temeljnih zakona i osobina računskih radnji u skupu brojeva do milijun i steknu znanja o njihovu izvođenju
- ❖ Proširiti znanja o ovisnosti rezultata o komponentama
- ❖ Znati zapisivati pomoću slova osnovne zakone računskih radnja i koristiti se njima u racionalizaciji računanja
- ❖ Znati rješavati jednadžbe i nejednadžbe (oblika koje su naučili) u skupu prirodnih brojeva
- ❖ Znati samostalno primjenjivati olakšice pri izvođenju računskih radnji
- ❖ Naučiti izračunavati ploštinu pravokutnika i kvadrata
- ❖ Shvatiti pojmove kvadra i kocke, naučiti mjeriti njihovu površinu te izračunavati njihovu ploštinu i obujam/ volumen/zapremenu
- ❖ Samostalno i s razumijevanjem čitati matematički tekst i samostalno se služiti udžbenikom

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI
Brojevi do 100 000	15
Brojevi do 1 000 000	46
Brojevni izrazi	4
Geometrija	13
Razlomci	2
Ponavljanje, utvrđivanje, ocjenjivanje	2 sata ponavljanja gradiva iz IV. razreda 8 sati sistematizacije znanja (provjera i analiza) i 50 ostalih sati <i>(ukupno 60 sati)</i>

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
Brojevi do 100 000	<ul style="list-style-type: none"> - Zbrajanje brojeva do 100 000 - Oduzimanje brojeva do 100 000 - Množenje brojeva do 100 000 - Dijeljenje brojeva do 100 000 - Rimske znamenke do 1 000 • Jednadžbe s brojevima do 100 000 (sve četiri računske radnje) - Jednadžbe oblika $x + a = b$ i $a + x = b$ - Jednadžbe oblika $x - a = b$ - Jednadžbe oblika $a - x = b$ - Jednadžbe oblika $x \cdot a = b$ i $a \cdot x = b$ - Jednadžbe oblika $x : a = b$ - Jednadžbe oblika $a : x = b$ - Jednadžbe oblika $a \cdot x + b = c$ - Jednadžbe oblika $a \cdot x - b = c$ • Nejednadžbe s brojevima do 100 000 (sve četiri računske radnje) - Nejednadžbe oblika $x + a > b$ i $a + x > b$ - Nejednadžbe oblika $x + a < b$ i $a + x < b$ - Nejednadžbe oblika $x + a \geq b$ i $a + x \geq b$, - Nejednadžbe oblika $x + a \leq b$ i $a + x \leq b$ - Nejednadžbe oblika $x - a > b$ i $x - a < b$ - Nejednadžbe oblika $x - a \geq b$ i $x - a \leq b$ - Nejednadžbe oblika $x \cdot a < b$ i $a \cdot x < b$ - Nejednadžbe oblika $x \cdot a > b$ i $a \cdot x > b$ - Nejednadžbe oblika $x : a > b$ i $x : a < b$
Brojevi do 1 000 000	<ul style="list-style-type: none"> - Čitanje i pisanje brojeva do 1 000 000 - Klase, razredi i mjesne vrijednosti - Uspoređivanje brojeva do 1 000 000 - Dekadske jedinice višeg reda do 1 000 000 - Skup N i N_0, glavna svojstva skupa - Zbrajanje brojeva do 1 000 000 - Oduzimanje brojeva do 1 000 000 - Osobine zbrajanja u skupu N i N_0 - Komutativno svojstvo zbrajanja - Asocijativno svojstvo zbrajanja - Ovisnost zbroja o pribrojniku - Svojstva oduzimanja: Ovisnost razlike o umanjeniku i umanjitelju - Stalnost razlike - Oduzimanje broja od zbroja i razlike $(a + b) - c$; $(a - b) - c$ - Oduzimanje zbroja i razlike od broja $a - (b + c)$; $a - (b - c)$ • Jednadžbe s brojevima do 1 000 000 (zbrajanje i oduzimanje) - Jednadžbe oblika $x + a = b$ i $a + x = b$

	<ul style="list-style-type: none"> - Jednadžbe oblika $x - a = b$ - Jednadžbe oblika $a - x = b$ • Nejednadžbe s brojevima do 100 000 (zbrajanje i oduzimanje) - Nejednadžbe oblika $x + a > b$ i $a + x > b$ - Nejednadžbe oblika $x + a < b$ i $a + x < b$ Nejednadžbe oblika $x + a \geq b$ i $a + x \geq b$, - Nejednadžbe oblika $x + a \leq b$ i $a + x \leq b$ - Nejednadžbe oblika $x - a > b$ i $x - a < b$ - Nejednadžbe oblika $x - a \geq b$ i $x - a \leq b$ - Osnovna pravila u množenju - Izvodljivost množenja u skupu N - Komutativnost množenja - Asocijativnost množenja - Množenje zbroja i razlike brojem $(a + b) \cdot c$, $(a - b) \cdot c$ - Ovisnost produkta o faktoru - Nepromjenljivost produkta - Množenje s jednoznamenkastim brojem - Množenje s dekadskom jedinicom - Množenje s dvoznamenkastim brojem - Množenje s troznamenkastim brojem - Množenje s četveroznamenkastim brojem - Olakšice pri množenju, skraćeni postupci pri množenju - Dijeljenje u skupu N - Ovisnost količnika od djeljenika i djelitelja - Nepromjenljivost količnika - Jedinica i nula u dijeljenju - Dijeljenje zbroja brojem $(a + b) : c$ - Dijeljenje razlike brojem $(a - b) : c$ - Skraćeno dijeljenje - Dijeljenje s dekadskom jedinicom - Dijeljenje s jednoznamenkastim brojem - Dijeljenje s dvoznamenkastim brojem - Množenje i dijeljenje umnoška brojeva - Djeljivost brojeva 2, 5 i 10 • Jednadžbe s brojevima do 1 000 000 (množenje i dijeljenje) - Jednadžbe oblika $x \cdot a = b$, $a \cdot x = b$ - Jednadžbe oblika $x : a = b$ - Jednadžbe oblika $a : x = b$ - Jednadžbe oblika $a \cdot x + b = c$ - Jednadžbe oblika $a \cdot x - b = c$ • Nejednadžbe s brojevima do 1 000 000 (množenje i dijeljenje) - Nejednadžbe oblika $x \cdot a < b$ i $a \cdot x < b$ - Nejednadžbe oblika $x \cdot a > b$ i $a \cdot x > b$ - Nejednadžbe oblika $x : a > b$ i $x : a < b$
--	--

Brojevni izrazi	<ul style="list-style-type: none"> - Zadaci s tekstrom (zbrajanje i oduzimanje) - Zadaci s tekstrom (množenje i dijeljenje) - Zadaci s tekstrom (jednadžbe) - Zadaci s tekstrom (nejednadžbe) - Redoslijed računskih radnji - Rješavanje zadataka sa zagradama
Geometrija	<ul style="list-style-type: none"> - Kut - crtanje, označavanje; vrste kutova - Crtanje pravokutnika i kvadrata - Crtanje trokuta - Jedinice za mjerjenje površine - Površina pravokutnika - Površina kvadrata - Geometrijska tijela (pojam) - Površina kocke - Površina kvadra - Obujam/volumen/zapremina predmeta - Jedinice za mjerjenje obujma/volumena/zapremine - Obujam/volumen/zapremina kocke - Obujam/volumen/ zapremina kvadra
Razlomci	<ul style="list-style-type: none"> - Razlomci (pojam) - Razlomci (pisanje)

PROFIL I STRUČNA SPREMA NASTAVNIKA:

- ❖ Profesor/ica razredne nastave
- ❖ Nastavnik/ca razredne nastave

Priznata zvanja po Bolonjskom procesu:

- ❖ Prvostupnik struke

MATEMATIKA

(od VI. do IX. razreda)

SVRHA PREDMETA

- ❖ Stjecanje temeljnih matematičkih znanja potrebnih za razumijevanje pojava i zakonitosti u prirodi i društvu
- ❖ Stjecanje osnove matematičke pismenosti i razvijanje sposobnosti i umijeća rješavanja matematičkih problema
- ❖ Svladavanje elemenata matematičkog jezika
- ❖ Usvajanje metode matematičkog mišljenja
- ❖ Razvijanje sposobnosti samostalnog rada, odgovornosti, točnosti, urednosti, sustavnosti i konciznosti u usmenom i pismenom izražavanju

NASTAVNI PREDMET: MATEMATIKA

RAZRED: Šesti (6.)

- TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI: četiri (4) / stotinu četrdeset (140)

ZADAĆE PREDMETA

- ❖ Produbiti, proširiti i sistematizirati znanja o skupovima i skupnim operacijama stečenim u nižim razredima kao temelj za formuliranje i razvijanje ideje o funkcijama i relacijama
- ❖ Upoznati kut, mjere kuta i operacije s njima
- ❖ Znati odrediti najmanji zajednički višekratnik i najveći zajednički djelitelj dvaju ili više prirodnih brojeva
- ❖ Shvatiti pojam razlomka, znati ga prikazati na razne načine, ovladati računskim operacijama s razlomcima i znati ih predstaviti na pravcu; znati rješavati jednadžbe i nejednadžbe koje uključuju razlomke
- ❖ Upoznati decimalne brojeve, ovladati računskim operacijama s decimalnim brojevima, znati ih predstaviti na brojnom pravcu i naučiti rješavati jednadžbe i nejednadžbe s decimalnim brojevima

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI
Skupovi, relacije i preslikavanja	13
Skup prirodnih brojeva	13
Kut	10
Djeljivost brojeva	10
Razlomci	32
Decimalni brojevi	13
Ponavljanje, utvrđivanje, ocjenjivanje	49

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
Skupovi, relacije i preslikavanja	<ul style="list-style-type: none"> - Presjek, unija, razlika i izravni produkt skupova - Relacije i funkcije - Koordinatni polupravac i sustav u ravnini - Konveksni skupovi točaka, izlomljena crta i krug
Prirodni brojevi	<ul style="list-style-type: none"> - Prirodni brojevi - Uspoređivanje prirodnih brojeva - Zbrajanje prirodnih brojeva - Oduzimanje prirodnih brojeva - Množenje prirodnih brojeva - Osnovna svojstva množenja - Dijeljenje prirodnih brojeva - Izvođenje više računskih operacija
Kut	<ul style="list-style-type: none"> - Konveksni i nekonveksni kutovi - Centralni kut, kružni luk i tetiva - Podudarni kutovi - Grafičko zbrajanje i oduzimanje kutova - Mjerjenje kutova i računske radnje s mjernim brojevima kutova - Komplementni, suplementni, susjedni, naporedni, vršni (unakrsni) kutovi
Djeljivost prirodnih brojeva	<ul style="list-style-type: none"> - Djeljivost s ostatkom u skupu N_0, faktori i višekratnici (sadržatelji) prirodnih brojeva - Djeljivost s dekadnim jedinicama, djeljivost sa 2,3,4,6,9 i 25 - Djeljivost zbroja i razlike - Prosti/jednostavni i složeni brojevi i rastavljanje brojeva na proste/jednostavni faktore - Zajednički djelitelj i najveći zajednički djelitelj - Zajednički višekratnik i najmanji zajednički višekratnik (sadržatelj)
Razlomci	<ul style="list-style-type: none"> - Pojam razlomka a/b (a,b elementi skupa N) - Brojnik i nazivnik - Vrste razlomaka - Prikazivanje razlomaka na brojevnom pravcu - Osnovne računske radnje s razlomcima i njihova svojstva - Jednadžbe oblika $x+a=b$; $x-a=b$; $a+x=b$; $a-x=b$; $ax=b$; $x:a=b$; $(a>0)$; $a:x=b$ - Nejednadžbe oblika $x+a < b$; $x+a > b$; $a+x < b$; $a+x > b$; $ax < b$; $ax > b$; $a:x < b$; $a:x > b$; $x:a < b$; $x:a > b$ - Približna vrijednost, zaokruživanje brojeva i aritmetička sredina

Decimalni brojevi

- Decimalni brojevi
- Prikazivanje decimalnih brojeva na pravcu
- Uspoređivanje decimalnih brojeva
- Zaokruživanje decimalnih brojeva
- Zbrajanje i oduzimanje decimalnih brojeva
- Množenje i dijeljenje decimalnih brojeva s dekadskim jedinicama
- Množenje decimalnih brojeva
- Dijeljenje decimalnih brojeva s prirodnim brojevima
- Dijeljenje decimalnih brojeva s decimalnim brojevima

NASTAVNI PREDMET: MATEMATIKA

RAZRED: Sedmi (7.)

- TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI: četiri (4) / sto četrdeset (140)

ZADAĆE PREDMETA

- ❖ Procjenjivanje i razumijevanje kvantitativnih i prostornih odnosa i zakonitosti raznih pojava u prirodi i društvu
- ❖ Usvajanje elementarne matematičke kulture neophodne za shvaćanje uloge i uspješne primjene matematike u različitim oblastima djelatnosti čovjeka te za uspješan nastavak obrazovanja i uključivanja u proces rada
- ❖ Čitanje i razumijevanje matematičkih tekstova i simbolike različitih razina složenosti i strukture
- ❖ Razvijanje sposobnosti za promatranje, zapažanje, kreativno i apstraktno mišljenje i zaključivanje
- ❖ Razvijanje trajne radoznalosti, interesa i motivacija u stjecanju matematičkih znanja i izgrađivanju pozitivnog stava prema matematici
- ❖ Ovladavanje osnovnim matematičkim simbolima i njihovom primjenom
- ❖ Razvijanje kulturnih, radnih, estetskih i etičkih sposobnosti
- ❖ Korištenje znanja stečenih u nastavi drugih nastavnih predmeta i iskustava iz svakodnevnog života
- ❖ Stjecanje navike uspješnog korištenja raznih izvora znanja
- ❖ Shvaćanje potrebe uvođenja negativnih brojeva, absolutne vrijednosti broja, strukture skupa cijelih brojeva; ovladavanje računskim radnjama s racionalnim brojevima, naučiti rješavati jednostavnije jednadžbe i nejednadžbe te ih primjenjivati u skupu racionalnih brojeva
- ❖ Upoznavanje osnovnih svojstava izometrijskih preslikavanja i njihove primjene
- ❖ Upoznavanje klasifikacije trokuta i četverokuta i usvajanje njihovih osnovnih svojstava; shvaćanje relacije podudarnosti trokuta i njezine primjene u izvođenju osnovnih konstrukcija trokuta
- ❖ Usvajanje pojma opsega/obima i ploštine/površine geometrijske figure i pravila o izračunavanju ploštine/površine trokuta i četverokuta
- ❖ Shvaćanje elementarnog deduktivnog zaključivanja i uočavanje potrebe dokazivanja u matematici

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI
Cijeli brojevi	15
Racionalni brojevi, razlomci (proporcije, procenti)	14
Izometrija (simetrala kuta i duži/dužine)	10
Trokut (centralni/središnji i periferni/rubni kut, odnos pravca i kružnice, odnos dviju kružnica)	15
Četverokut	8
Opseg/obim i ploština/površina trokuta i četverokuta	6
Ponavljanje, utvrđivanje, ocjenjivanje	72

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
Cijeli brojevi	<ul style="list-style-type: none"> - Uvođenje negativnih brojeva i oduzimanje u skupu N - Skup cijelih brojeva Z na brojevnoj osi (pravcu) - Apsolutna vrijednost cijelog broja; suprotni brojevi - Uspoređivanje cijelih brojeva - Zbroj cijelih brojeva na brojevnom pravcu (osi) - Zbrajanje cijelih brojeva jednakoga predznaka - Zbrajanje cijelih brojeva različitoga predznaka - Svojstva zbrajanja cijelih brojeva - Oduzimanje cijelih brojeva - Zbrajanje i oduzimanje cijelih brojeva s uporabom zagrade - Jednadžbe i nejednadžbe sa zbrajanjem i oduzimanjem - Množenje cijelih brojeva - Svojstva množenja cijelih brojeva (zakon distribucije); množenje nejednakosti s negativnim brojem - Dijeljenje cijelih brojeva - Linearne jednadžbe i nejednadžbe u skupu Z s jednom nepoznanicom - Primjena linearnih jednadžbi i nejednadžbi u skupu Z s jednom nepoznanicom (problemi s jednom nepoznanicom)
Racionalni brojevi, razlomci (proporcije, procenti)	<ul style="list-style-type: none"> - Skup racionalnih brojeva i njihovo predstavljanje na brojevnom pravcu (osi) - Uređenje u skupu Q; absolutna vrijednost; suprotni brojevi - Uspoređivanje razlomaka - Zbrajanje u skupu Q - Oduzimanje u skupu Q - Rješavanje jednadžbi sa zbrajanjem i oduzimanjem u skupu Q - Množenje racionalnih brojeva; svojstva množenja - Dijeljenje racionalnih brojeva - Dvojni razlomci - Brojevni izrazi s racionalnim brojevima - Jednadžbe u skupu Q - Nejednadžbe u skupu Q - Primjena jednadžbi u skupu Q - Proporcija - Postotak; pisanje razlomka u obliku postotka

Izometrija	<ul style="list-style-type: none"> - Usmjerena dužina (duž) - vektor; jednaki i suprotni vektori - Zbrajanje vektora - Množenje vektora s prirodnim brojem; neke primjene vektora - Translacija u ravnini; - kutovi s paralelnim kracima - Rotacija u ravnini - Kutovi s normalnim kracima - Centralna simetrija - Osna simetrija - Simetrala dužine - Simetrala kuta - Izometrija; podudarnost (sukladnost) figura
Trokut	<ul style="list-style-type: none"> - Trokut; vrste trokuta (podjele prema stranicama i prema kutovima) - Transverzalni kutovi - Unutarnji kutovi trokuta; zbroj unutarnjih kutova trokuta - Vanjski kutovi trokuta; zbroj vanjskih kutova trokuta - Odnos stranica i kutova trokuta - Odnos između stranica trokuta - Sukladnost (podudarnost) trokuta (I. i II. pravilo) - Sukladnost (podudarnost) trokuta (III. i IV. pravilo) - Konstrukcije kutova $60^\circ, 120^\circ, 30^\circ, 45^\circ, 135^\circ, 175^\circ$ - Osnovne konstrukcije trokuta - Značajne (karakteristične) točke trokuta; centar opisane i centar upisane kružnice - Značajne (karakteristične) točke trokuta; ortocentar i težište - Kružnica; centralni/središnji i periferni/rubni kut - Uzajamni položaj pravca i kružnice - Uzajamni položaj dviju kružnica
Četverokut	<ul style="list-style-type: none"> - Četverokut - pojam i podjela - Neke osnovne konstrukcije četverokuta - Zbroj unutarnjih kutova četverokuta - Paralelogram i njegova svojstva - Svojstva pravokutnika i kvadrata - Romb i njegova svojstva - Trapez i njegova svojstva - Deltoid i njegova svojstva

Opseg/obim i ploština/površina trokuta i četverokuta

- Opseg/obim trokuta i četverokuta
- Mjerenje ploština/površina; ploština/površina kvadrata i pravokutnika
- Ploština/površina paralelograma
- Ploština/površina trokuta
- Ploština/površina trapeza
- Ploština/površina četverokuta s okomitim dijagonalama

NASTAVNI PREDMET: MATEMATIKA

RAZRED: Osmi (8.)

- TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI: četiri (4) / sto četrdeset (140)

ZADAĆE PREDMETA

- ❖ Shvatiti potrebu proširivanja skupa racionalnih brojeva iracionalnim i naučiti računati u skupu realnih brojeva
- ❖ Detaljno upoznati pravokutni koordinatni sustav i shvatiti funkcije
- ❖ Shvatiti i uvježbati izvođenje osnovnih transformacija s cijelim algebarskim izrazima odnosno računskih radnja s monomima i polinomima
- ❖ Upoznati najvažnija svojstva mnogokuta, kruga i kružnice, naučiti ih konstruirati i izračunati njihov opseg/obim i ploštinu/površinu

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI
Skup realnih brojeva R	10
Pitagorin poučak	10
Proporcionalnost, procentni račun	10
Cijeli racionalni izrazi	20
Mnogokut (poligon)	11
Krug i kružnica	9
Ponavljanje, utvrđivanje, ocjenjivanje	70

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
Skup realnih brojeva	<ul style="list-style-type: none"> - Uvođenje u skup realnih brojeva - Kvadrat cijelih i racionalnih brojeva - Kvadriranje cijelih i racionalnih brojeva - Jednadžbe oblika $x^2=a$ ($a>0$) - Kvadratni korijen; kvadratni korijen - svojstva $\sqrt{a^2} = a, \sqrt{ab} = \sqrt{a}\sqrt{b}, \sqrt{\frac{a}{b}} = \frac{\sqrt{a}}{\sqrt{b}}$ - Kvadratni korijen - postupak korjenovanja - Racionalni, iracionalni brojevi - Uređenost skupa \mathbb{R} - Približna vrijednost realnog broja - Osnovne računske radnje u skupu \mathbb{R}
Pitagorin poučak	<ul style="list-style-type: none"> - Geometrijska formulacija i dokaz - Pitagorina poučka (geometrijski i algebarski) - Obrat Pitagorina poučka - Konstrukcije točaka na brojevnom pravcu koje odgovaraju brojevima $\sqrt{2}, \sqrt{3}, \sqrt{5}, \dots$ - Primjena Pitagorina poučka na kvadrat - Primjena Pitagorina poučka na pravokutnik - Primjena Pitagorina poučka na trokut (istokračni i istostranični) - Primjena Pitagorina poučka na krug - Primjena Pitagorina poučka na romb - Primjena Pitagorina poučka na istokračni trapez - Primjena Pitagorina poučka na deltoid
Proporcionalnost, procentni račun	<ul style="list-style-type: none"> - Samjerljive i nesamjerljive dužine i veličine - Proporcionalne dužine i veličine uopće - Proporcije i dijeljenje dužine na iste dijelove u zadanom omjeru - Proporcije - rješavanje zadataka - Procentni račun - pojam procenta - Osnovna vrijednost i procentni iznos - Pravokutni koordinatni sustav - Direktna (izravna) proporcionalnost, funkcija direktne (izravne) proporcionalnosti $y = kx$ i njezin grafik - Obrnuta proporcionalnost, funkcija obrnute proporcionalnosti $y = \frac{k}{x}$ - Primjena direktne (izravne) i obrnute proporcionalnosti na rješavanje zadataka

Cijeli racionalni izrazi	<ul style="list-style-type: none"> - Pojam stupnja - Računske radnje sa stupnjevima - Pojam cijelog i racionalnog izraza, vrijednost cijelog i racionalnog izraza - Monomi i računske radnje s monomima - Polinomi, stupanj polinoma - Radnje s polinomima - Rastavljanje polinoma na faktore - Razlika kvadrata - Kvadrat zbroja i kvadrat razlike - Zbroj i razlika kubova
Mnogokut (poligon)	<ul style="list-style-type: none"> - Pojam mnogokuta; definicija; podjela mnogokuta - Zbroj kutova mnogokuta i broj njegovih dijagonala - Pravilni mnogokut i njegova svojstva - Konstrukcije pravilnih mnogokuta sa 6, 8 i 12 stranica - Opseg/obim i ploština/površina mnogokuta
Krug i kružnica	<ul style="list-style-type: none"> - Opseg/obim kruga i broj π - Ploština/površina kruga - Ploština/površina kružnog isječka - Ploština/površina kružnog prstena

NASTAVNI PREDMET: MATEMATIKA

RAZRED: Deveti (9.)

- TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI: četiri (4) / sto trideset dva (132)

ZADAĆE PREDMETA

- ❖ Shvatiti razlomljene racionalne izraze, osnovne radnje s njima i standardni oblik razlomljene racionalne funkcije
- ❖ Shvatiti međusobne odnose točaka, pravaca i ravnine u prostoru
- ❖ Proširiti znanja o funkcijama upoznavanjem linearne funkcije i njezinih svojstava
- ❖ Rješavati linearne jednadžbe i nejednadžbe kao i sustav s jednom i dvije nepoznanice te rješenja znati obrazložiti grafički
- ❖ Ovladati znanjima o geometrijskim tijelima, znati crtati njihove slike i mreže te izračunati njihovu ploštinu/površinu i obujam/volumen/zapreminu

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI
Algebarski razlomljeni racionalni izrazi	10
Točka, pravac i ravnina u prostoru	5
Linearna funkcija, linearne jednadžbe i nejednadžbe	14
Sustavi linearnih jednadžbi s dvije nepoznanice	7
Geometrijska tijela	20
Ponavljanje, utvrđivanje, ocjenjivanje	76

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
Algebarski razlomljeni racionalni izrazi	<ul style="list-style-type: none"> - Pojam algebarskog razlomljenog racionalnog izraza i razlomljene racionalne funkcije - Numerička vrijednost razlomljenog algebarskog racionalnog izraza - Definiranost razlomljenog algebarskog racionalnog izraza - Proširivanje i skraćivanje razlomljenih racionalnih izraza - Zbrajanje i oduzimanje algebarskih razlomaka - Množenje algebarskih razlomaka - Dijeljenje algebarskih razlomaka
Točka, pravac i ravnina u prostoru	<ul style="list-style-type: none"> - Određenost pravca; međusobni odnos točke i pravca; međusobni odnos točke i ravnine; određenost ravnine - Pravac u ravnini; međusobni položaj dvaju pravaca - Međusobni odnos pravca i ravnine; normala na ravninu; razmak (udaljenost) točke i ravnine - Međusobni odnos dviju ravnina; razmak (udaljenost) između paralelnih ravnina - Diedar
Linearna funkcija	<ul style="list-style-type: none"> - Pojam linearne funkcije; linearna funkcija $f(x) = kx$ i njezin grafik - Linearna funkcija $f(x) = kx + n$ i njezin grafik - Nula linearne funkcije - Tok linearne funkcije - Linearne jednadžbe i nejednadžbe s jednom nepoznanicom - Primjena linearnih jednadžbi i nejednadžbi s jednom nepoznanicom
Sustavi linearnih jednadžbi s dvije nepoznanice	<ul style="list-style-type: none"> - Linearna jednadžba s dvije nepoznanice i njezina rješenja - Pojam sustava linearnih jednadžbi s dvije nepoznanice - Ekvivalentnost sustava jednadžbi - Algebarski postupak rješavanja sustava jednadžbi - metoda zamjene - Algebarski postupak rješavanja sustava jednadžbi - metoda suprotnih koeficijenata - Grafička metoda rješavanja sustava linearnih jednadžbi - Primjena sustava linearnih jednadžbi

<p>Geometrijska tijela</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Rogalj i polieder - Prizma - pojam, elementi, vrste, presjeci - Mreža i površina prizme - Obujam/volumen/zapremina prizme - Piramida - pojam, elementi, vrste, presjeci - Mreža i ploština/površina piramide - Obujam/volumen/zapremina piramide - Primjena Pitagorina poučka na prizmu i piramidu - Valjak - pojam, elementi, vrste, presjeci - Mreža i površina valjka - Obujam/volumen/zapremina valjka - Kupa (stožac) - pojam, elementi, vrste, presjeci - Mreža i ploština/površina kupe (stošca) - Obujam/volumen/zapremina kupe (stošca) - Primjena Pitagorina poučka na valjak i kupu (stožac) - Lopta (kugla) - pojam, elementi, presjeci - Ploština/površina lopte (kugle) - Obujam/volumen/zapremina lopte (kugle) - Primjena Pitagorina poučka na loptu (kuglu)
----------------------------	--

PROFIL I STRUČNA SPREMA NASTAVNIKA:

- ❖ Nastavnik/ca matematike (studij završen na višoj pedagoškoj školi, smjer matematika-fizika ili matematika-informatika)
- ❖ Nastavnik/ca matematike (studij završen na filozofskom fakultetu, smjer matematika-fizika)
- ❖ Nastavnik/ca matematike (studij završen na prirodno-matematičkom fakultetu, smjer matematika-fizika ili matematika-informatika -VI. stupanj ili matematika - VII. stupanj)
- ❖ Nastavnik/ca matematike (studij završen na prirodno-matematičkom fakultetu, smjer matematika - nacrtna geometrija, VI. i VII. stupanj)

3.

ENGLESKI JEZIK

ENGLESKI JEZIK

(od I. do IX. razreda)

SVRHA PREDMETA

Poučavanjem stranih jezika u dječjoj dobi aktiviraju se one čovjekove sposobnosti kojima poslije može naučiti i neki drugi strani jezik, ili više njih. Poučavanje stranih jezika djeluje istodobno na više područja važnih za učenikov razvoj i sazrijevanje:

- na intelektualni razvoj, u kojem niz misaonih operacija potrebnih u učenju djeluje na razvoj njegove spoznaje i stjecanje govorne spretnosti;
- na širenje spoznaje o kulturi i civilizaciji većeg broja zemalja, što pridonosi uklanjanju etnocentričkih gledišta svojstvenih zatvorenim sredinama;
- na razvoj lingvističkog mišljenja, koje pomaže učenju i razumijevanju sustava i hrvatskoga i drugih jezika;
- na oblikovanje cjelokupne učenikove osobnosti, jer on uči slušati i razumjeti drugoga, razložno prihvati ili odbijati i tuđa gledišta, argumentirano i jasno izlagati osobna gledišta i prosudbe, što znači da se potiče kultura dijaloga i sporazumijevanja.

Sve je to u skladu s aktualnim težnjama za očuvanjem bogatstva različitosti mnogojezične Europe te kulturoloških sličnosti i razlika u stvaranju osjećaja pripadnosti građanstvu Europe. Cilj je učenja stranoga jezika da se učenik ospozobi za govornu i pisani komunikaciju na stranom jeziku, za samostalnu primjenu izvora znanja i na stranom jeziku, sukladno mogućnostima svoje dobi, kako bi mu to pomoglo u dalnjem stjecanju znanja u nastavku školovanja i njegovim općim i životnim uvjetima. U svojoj osobitosti strani su jezici sastavni dio odgojno-obrazovnog procesa. Oni omogućuju učeniku širu komunikaciju u prostoru i vremenu, a time i bolje razumijevanje i raznoliko djelovanje u svom okruženju. Nastava stranih jezika uvodi učenike u životnu stvarnost drugih zemalja, a susret sa stranom zemljom proširuje njihove spoznaje. U dodiru sa stranim jezikom razvijaju se razmišljanja te potiče mašta.

NASTAVNI PREDMET: ENGLESKI JEZIK

RAZRED: Prvi (1.)

- TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI: jedan (1) / trideset četiri (34)
- NASTAVNA PODRUČJA: 1. Vokabular/rječnik
 - 2. Jezične vještine
 - 3. Gramatika

ZADAĆE PREDMETA

- ❖ Motiviranje učenika da rado uče strani jezik; poticanje i razvijanje radnih navika
- ❖ Usvajanje jezičnih znanja i vještina učenjem novih (stranih) pojmoveva
- ❖ Vježbanje slušanja i razvijanje sposobnosti razumijevanja i ponavljanja usmene poruke
- ❖ Razvijanje sposobnosti zadržavanja pažnje kod slušanja i usvajanja novih sadržaja

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI
Vokabular/rječnik	10
Jezične vještine	7
Gramatika	5
Ponavljanje, utvrđivanje, ocjenjivanje	12

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
1. Vokabular/rječnik	<ul style="list-style-type: none"> - Pozdravi i upute: <i>Hello! / stand up / sit down /Goodbye!</i> - Predstavljanje: <i>Hello! I'm... What's your name?</i> - Brojevi: <i>one, two, three, four, five, ...</i> - Osnovne boje: <i>red, blue, pink, yellow, orange, green...</i> - Najčešće dječje igračke: <i>ball, doll, car, plane...</i> - Nove riječi povezane s temom Božića: <i>Merry Christmas and a Happy New Year</i> - Osnovni školski priror: <i>schoolbag, pencil, pen, pencil case, book...</i> - Nazivi za hranu: <i>milk, butter, bread, tea, ice cream, chocolate...</i> - Predmeti u učionici: <i>board, chair, window...</i>
2. Jezične vještine	<ul style="list-style-type: none"> - Slušanje i pjevanje pjesme <i>Hello, what's your name?</i> - Slušanje i razumijevanje kratke priče pomoću slika <i>Pit's skateboard</i> - Slušanje i pjevanje pjesme <i>One frog, two frogs...</i> - Slušanje i slijedeće uputa: <i>Take your ball...</i> - Slušanje i pjevanje pjesme <i>My Little Butterfly</i> - Slušanje pjesme <i>Merry Christmas and a Happy New Year</i> - Pjevanje pjesme uz pokrete
3. Gramatika	<ul style="list-style-type: none"> - Jednina i množina imenica: <i>one frog, two frogs - one crocodile, two crocodiles...</i> - Postavljajte pitanja i odgovori na njega: <i>What colour is your? It is ...</i> <i>How many....? (There is.... There are....)</i> - Zapovjedni način: <i>Open the door; Close the door</i>

NASTAVNI PREDMET: ENGLESKI JEZIK

RAZRED: Drugi (2.)

- TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI: jedan (1) / trideset pet (35)
- NASTAVNA PODRUČJA: 1. Vokabular/rječnik
 - 2. Jezične vještine
 - 3. Gramatika

ZADAĆE PREDMETA

- ❖ Motiviranje učenika da rado uče strani jezik; poticanje i razvijanje radnih navika
- ❖ Usvajanje jezičnih znanja i vještina učenjem novih (stranih) pojmova
- ❖ Razvijanje sposobnosti zadržavanja pažnje kod slušanja i usvajanja novih sadržaja

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI
Vokabular/rječnik	11
Jezične vještine	7
Gramatika	5
Ponavljanje,utvrđivanje, ocjenjivanje	12

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
1. Vokabular/rječnik	<ul style="list-style-type: none"> - Brojevi (<i>one, two... twelve</i>) - Boje (pored osnovnih boja: <i>red, blue, pink, yellow, orange, green</i>, naučiti i nazine za boje <i>black, white, brown, purple</i>) - Kućni ljubimci (<i>cat, dog, mouse, hamster, fish, budgie, frog, rabbit...</i>) - Dani u tjednu (<i>Monday, Tuesday...Sunday</i>) - Odjeća (usvojiti osnovne riječi, npr. <i>skirt, t-shirt, cap, jacket, jeans...</i>) - Osjećaji (<i>happy, scared, sad, tired, angry...</i>) - Mjeseci u godini (<i>January, February... December</i>) - Tijelo (naučiti osnovne dijelove tijela: <i>body, head, legs, arms, nose, ears, eyes, mouth...</i>)
2. Jezične vještine	<ul style="list-style-type: none"> - Slušanje: brojalice, slušanje i pjevanje pjesama, slušanje i razumijevanje kratkih priča uz pomoć slika, slušanje naziva predmeta/likova i njihovo prepoznavanje na crtežima
3. Gramatika	<ul style="list-style-type: none"> - Množina imenica, npr, <i>one leg, two legs</i> - Pridjevi <i>big</i> i <i>small</i>, npr. <i>small ears, big mouth</i> - Wh-pitanja, npr. <i>When is your birthday? It is in...</i>

NASTAVNI PREDMET: ENGLESKI JEZIK

RAZRED: Treći (3.)

- TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI: jedan (1) / trideset pet (35)
- NASTAVNA PODRUČJA:
 1. Vokabular/rječnik
 2. Jezične vještine
 3. Gramatika

ZADAĆE PREDMETA

- ❖ Motiviranje učenika da rado uče strani jezik; poticanje i razvijanje ih radnih navika
- ❖ Usvajanje jezičnih znanja i vještina učenjem novih (stranih) pojmoveva
- ❖ Razvijanje sposobnosti zadržavanja pažnje kod slušanja i usvajanja novih sadržaja

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI
Vokabular/rječnik	11
Jezične vještine	7
Gramatika	5
Ponavljanje,utvrđivanje, ocjenjivanje	12

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
1. Vokabular/rječnik	<ul style="list-style-type: none"> - Brojevi (proširiti znanje na desetice do 100) - Učionica (naučiti nazine za pojedine predmete u učionici, npr. <i>door, window, desk, chair, board, floor...</i>) - Odjevni predmeti (npr. <i>shoes, cardigan, tie, blouse...</i>) - Vrijeme na satu (naučiti govoriti koliko je sati: <i>o'clock, half past</i>) - Slobodno vrijeme (usvojiti izraze za pojedine aktivnosti u slobodno vrijeme, npr. <i>ride a horse, play table tennis, play the piano...</i>) - Prijatelji (naučiti nešto reći o najboljem prijatelju, npr. <i>My best friend is... He/She is... years old...</i>) - Životinje (proširiti nazine za domaće i naučiti nazine za neke divlje životinje, npr. <i>lion, hippo, wolf, duck, sheep...</i>) - Moja soba (nazivi za predmete u sobi, npr. <i>mirror, wardrobe, picture, table, clock...</i>) - Igre (usvojiti nazine za pojedine igre, npr. <i>catch the ball, a hand clapping game, roll the pany...</i>) - Odmori (naučiti neke riječi vezane za odmore, npr. <i>holiday, photo, summer, visit, have a nice holiday...</i>)
2. Jezične vještine	<ul style="list-style-type: none"> - Slušanje: slušanje i pjevanje pjesama, slušanje kratkih slušanja uz pomoć slika, slušanje kazivanja vremena i crtanje kazaljki na satu, slušanje naziva predmeta/likova i njihovo prepoznavanje na slikama - Pisanje: pisanje riječi ispod slika predmeta/likova, pisanje riječi uz pomoć različitih znakova za slova, dovršavanje rečenica kojima nedostaje jedna riječ, dovršavanje rečenica ponuđenim riječima koje treba staviti na odgovarajuće mjesto
3. Gramatika	<ul style="list-style-type: none"> - Osobne zamjenice - Posvojne zamjenice - Množina imenica

PROFIL I STRUČNA SPREMA NASTAVNIKA:

- ❖ Profesor/ica engleskog jezika i književnosti
- ❖ Profesor/ica engleskog jezika
- ❖ Profesor/ica razredne nastave ukoliko su stručno osposobljeni za izvođenje nastave engleskog jezika

Priznata zvanja po Bolonjskom procesu:

- ❖ Prvostupnik struke
- ❖ Magistar struke

NASTAVNI PREDMET: ENGLESKI JEZIK

RAZRED: Četvrti (4.)

- TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI: dva (2) / sedamdeset (70)
- NASTAVNA PODRUČJA: 1. Vokabular/rječnik
 - 2. Jezične vještine
 - 3. Gramatika

ZADAĆE PREDMETA

- ❖ Pružiti mogućnost svim učenicima da aktivno sudjeluju i usvajaju nova znanja te ih koriste u komunikaciji s drugima
- ❖ Razvijati sposobnosti razumijevanja, pažnje, izlaganja novih sadržaja

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI
Vokabular/rječnik	14
Jezične vještine	19
Gramatika	13
Ponavljanje, utvrđivanje, ocjenjivanje	24

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
1. Vokabular/rječnik	<ul style="list-style-type: none"> - Hrana i piće - grickalice, voće, sokovi, slatkiši (<i>pears, ice cream, popcorn, ...</i>) - Stvari koje djeca skupljaju (sličice, prstenje, ...) - <i>ring, comics, itd.</i> - Oblici - razni geometrijski oblici, npr. <i>triangle, square, itd.</i> - Vrijeme - koliko je sati, npr. <i>It's half past ten. It's quarter to ten, ...</i> - Životinje - divlje životinje, npr. <i>seal, fox, snowy owl, ...</i> - Televizija - televizijski programi (filmovi i dr.), npr. <i>cartoons, romantic films, ...</i> - Grad - zgrade u gradu, npr. <i>church, museum ...</i> - Orijentacija u prostoru, npr. <i>left, right, straight ahead ...</i> - Prijevozna sredstva - na ulici i na vodi - Akcija - kako se kretati po ulici, što se može raditi u kući - Avanture - čega se možemo sve plašiti, a čega ne, npr. <i>earthquakes, thunderstorms, ...</i> - Plaža - stvari koje možemo naći na plaži; što sve možemo raditi na plaži, npr. <i>to ride a jet-ski, to snorkel, ...</i> - Praznici i blagdani - njihovi nazivi i pojmovi vezani uz njih: Božić, Noć vještice, Uskrs i Valentino, npr. <i>Merry Christmas, Easter, ...</i> - Ostale nepoznate riječi - riječi koje ne spadaju ni u jednu gore navedenu skupinu, npr. <i>key, lock, pond, bush, ...</i>
2. Jezične vještine	<ul style="list-style-type: none"> - Slušanje: slušanje pjesama i priča - Govor: pričanje na zadanu temu; priče i pjesme iz udžbenika - Čitanje: čitanje priča, pjesama i ostalih tekstova - Pisanje: pisanje zadataka, zadaća, itd.
3. Gramatika	<ul style="list-style-type: none"> - Glagol <i>can</i> - jesni i niječni oblik u rečenici - Glagol <i>let's</i> - <i>There is... / There are...</i> - pri nabranju čega - Glagol <i>have got / has got</i> - pravila kada rabimo jedan, a kada drugi oblik - Uporaba priloga <i>often, sometimes, never</i> - <i>Present Simple Tense</i> (jesni i niječni oblik; za ponovljene radnje) - Pitanja sa <i>How many...? i How often...?</i> - <i>Wh-pitanja</i> - koja su u engleskom jeziku, i na kojemu mjestu stoje u rečenici - Glagol <i>must</i> - jesni oblik - Glagol <i>to be - Present Simple Tense</i> (jesni, upitni i niječni oblik) - Osobne zamjenice; jednina i množina zamjenica

NASTAVNI PREDMET: ENGLESKI JEZIK

RAZRED: Peti (5.)

- TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI: dva (2) / sedamdeset (70)
- NASTAVNA PODRUČJA: 1. Vokabular/rječnik
 - 2. Jezične vještine
 - 3. Gramatika

ZADAĆE PREDMETA

- ❖ Ovladavanje najvažnijim strukturama i komunikativnim funkcijama u sva četiri vida nastavnog područja: razumijevanju slušanjem, usmenom izražavanju, razumijevanju čitanjem i pismenom izražavanju
- ❖ Usvajanje fonetskog, leksičkog, pravopisnog i gramatičkog minimuma u komunikacijskim situacijama
- ❖ Osposobljavanje učenika za usvajanje nastavnoga govora kao i izvornoga govora praćenjem različitih medija
- ❖ Osposobljavanje učenika za čitanje i razumijevanje teksta zasnovanog na poznatom leksiku i usvojenom jezičnom gradivu; opće razumijevanje teksta s manjim brojem nepoznatih riječi bez rječnika
- ❖ Osposobljavanje učenika za pisanje kraćih sastava i poruka po uzorku i planu u okviru programske tematike i usvojenoga jezičnog gradiva
- ❖ Usmeno izražavanje na stranom jeziku u okviru tema obuhvaćenih programom
- ❖ Osposobljavanje učenika za samostalnu uporabu udžbenika, gramatike, rječnika i fonetske transkripcije

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI
Vokabular/rječnik	10
Jezične vještine	18
Gramatika	18
Ponavljanje, utvrđivanje, ocjenjivanje	24

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
1. Vokabular/rječnik	<ul style="list-style-type: none"> - Imena; države - Brojevi 0-100 - Neke imenice iz svakodnevnog govora, npr. <i>a book, an apple, a man, a woman...</i> - Opisni pridjevi i boje,npr. <i>big, long, old, blue,...</i> - U razredu - Alfabet - Dijelovi tijela - Obitelj (<i>brother, sister, mum, dad...</i>) - Osobne informacije - ime, koliko imam godina, što volim - Kućni ljubimci - Dani u tjednu - Škola - raspored sati, predmeti u školi - Vrijeme - koliko je sati? - Dnevne aktivnosti - što radim svaki dan, npr. <i>I get up at 7 and I go to school at 7:30...</i> - Slobodno vrijeme - što radim u slobodno vrijeme, hobiji - Kuća - prostorije i namještaj - Mesta i zgrade u gradu - Opisni pridjevi - opis ljudi (fizički izgled) - Kućanski poslovi (<i>make the bed, set the table, wash up...</i>) - Odjeća (<i>trousers, shorts, shirt...</i>)
2. Jezične vještine	<ul style="list-style-type: none"> - Slušanje - slušanje pjesama i priča - Govor - pričanje na zadane teme - Čitanje - čitanje priča i pjesama - Pisanje - pisanje zadaća, zadataka...
3. Gramatika	<ul style="list-style-type: none"> - Predstavljanje: <i>I'm...; My name is..., What's your name? I'm from...; Where are you from?</i> - Clanovi <i>a/an, the; What's this?, It's a/This is...</i> - Imperativ - <i>'s genitiv; Whose...?</i> - Prijedlozi <i>in, on, under;</i> - Pravilna i nepravilna množina imenica; <i>there is/ there are</i> - Osobne zamjenice - Posvojni pridjevi i posvojne zamjenice - Prezent glagola <i>to be</i> - Glagol <i>to have got</i> - Pokazne zamjenice <i>this/these</i> - Prijedlozi <i>on, at</i> - Glagol <i>do/does</i> - Present simple tense - jesni, niječni i upitni oblik - Modalni glagoli <i>can, may, must</i> - <i>There is/there are</i> - upitni oblik - Glagol <i>let's</i> - Present continuous tense - jesni, niječni i upitni oblik P.S.T. vs P.C.T.

NASTAVNI PREDMET: ENGLESKI JEZIK

RAZRED: Šesti (6.)

- TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI: dva (2) / sedamdeset (70)
- NASTAVNA PODRUČJA: 1. Vokabular/rječnik
 - 2. Jezične vještine
 - 3. Gramatika

ZADAĆE PREDMETA

- ❖ Razvijanje jezične kompetencije učenika
- ❖ Upoznavanje kulture naroda čiji se jezik uči; razvijanje pozitivnog stava prema različitostima
- ❖ Razvijanje motivacije za učenje jezika i nalaženje zadovoljstva u učenju
- ❖ Razvijanje samopouzdanja i samopoštovanja
- ❖ Razvijanje i podržavanje radoznalosti, samostalnosti i kreativnosti
- ❖ Razvijanje sposobnosti slušanja, usmjeravanja pažnje i praćenja logičkog smisla
- ❖ Razvijanje i podržavanje kontinuiteta u učenju jezika kao osnovnog principa
- ❖ Usavršavanje tehnike čitanja proširenih tekstova, kraćih priča i slično

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI
Vokabular/rječnik	11
Jezične vještine	19
Gramatika	16
Ponavljanje, utvrđivanje, ocjenjivanje	24

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
1. Vokabular/rječnik	<ul style="list-style-type: none"> - Svakodnevni život: prošireniji vokabular, npr. <i>daily routine, methods of transport</i> - Zdravlje: prošireniji vokabular, npr. <i>sore throat, toothache</i> - Hrana: prošireniji vokabular, npr. <i>Cupboard, packets of crisps , a bar of chocolate</i> - Zemlja: prošireniji vokabular, npr. <i>river, lake, sea, mountain</i> - Zabava: prošireniji vokabular, npr. <i>going out to the cinema/theatre, playing pantomimes</i> - Životinje: <i>pets, domestic and wild animals</i>
2. Jezične vještine	<ul style="list-style-type: none"> - Čitanje i razumijevanje: učenici će čitati kratke tekstove u sebi ili naglas i reagirati: <ul style="list-style-type: none"> • neverbalno, npr. traženjem određenih informacija, spajanjem slika i tekstova, traženjem pogrešaka i njihovim ispravljanjem u tekstu, označavanjem točnih i netočnih tvrdnji • verbalno, npr. izostavljanjem pitanja i odgovaranjem na pitanja, prepričavanjem dijelova ili cijelih kratkih tekstova jednostavnim rečenicama uporabom novih riječi u konkretnim primjerima, prepoznavanjem trenutačnih tvrdnji, dopunjavanjem nedovršenih rečenica, itd. - Slušanje i razumijevanje: učenici će slušati izgovoren i tekst i reagirati: <ul style="list-style-type: none"> • neverbalno: npr. spajanjem slika, označavanjem točnih i netočnih izraza; prezentiranjem određenih dijelova odslušanog teksta mimikom, itd. • verbalno: npr. odgovaranjem na pitanja, prepoznavanjem točnih/netočnih tvrdnji, dopunjavanjem nedovršenih rečenica, itd. - Producija: <ul style="list-style-type: none"> • govor: učenici će stvarati kratke jednostavne dijaloge koji se temelje na temama o kojima se raspravljalo, prepričavati kratke priče, sudjelovati u razgovoru o zadanim temama, pjevati pjesmice, recitirati, dramatizirati, itd. • pisanje: učenici će pisati diktate, prepričavati, prepisivati kratke tekstove, pisati kratke sastave na poznate teme, dopunjavati nedovršene tabele, križaljke, redati ispremetane riječi u smislene rečenice

3. Gramatika

- Imenice: brojive i nebrojive, pravilna/nepravilna množina
- Zamjenice: osobne (padež subjekta i objekta), pokazne (*this, that, these/those*), upitne (*who, which, what, whose*), posvojne (*mine, yours*), neodređene (*somebody, anybody, nobody*)
- Pridjevi: determinatori, članovi *a/an, the, zero*; posvojni pridjevi; pokazni pridjevi: *this (girl), that (boy), these (girls), those (boys)*; pridjevi neodređenog broja i količine (*some, any, much, many, all, (a)few, (a)little*); pravilna i nepravilna komparacija pridjeva; opisni pridjevi - vezano za zadane teme
- Brojevi: glavni brojevi: 1-1000; redni brojevi
- Glagoli: *Present simple* (jesni, upitni i niječni oblik); *Present Continuous* (jesni, upitni i niječni); *Past Simple* pravilnih i nepravilnih glagola (jesni, upitni i niječni); *Present Continuous* - za izražavanje budućnosti: *going to*; glagoli *be, have/have got* (potvrđni, upitni i niječni); modalni glagoli - *can, may, must, have to*; zapovjedni način - oblici za sva lica jednine i množine
- Prilozi - vezani za zadane teme, npr. za mjesto, smjer, vrijeme, način
- Prijedlozi: uporaba prijedloga za mjesto i vrijeme - vezanih za zadane teme
- Rečenice: red riječi (nešto specifičniji red riječi uz uporabu priloga učestalosti, npr. *always, never, sometimes*)

NASTAVNI PREDMET: ENGLESKI JEZIK

RAZRED: Sedmi (7.)

- TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI: dva (2) / sedamdeset (70)
- NASTAVNA PODRUČJA:
 1. Vokabular/rječnik
 2. Jezične vještine
 3. Gramatika

ZADAĆE PREDMETA

- ❖ Razvijanje jezične kompetencije učenika
- ❖ Upoznavanje kulture naroda čiji se jezik uči; razvijanje pozitivnog stava prema različitostima
- ❖ Razvijanje motivacije za učenje jezika i nalaženje zadovoljstva u učenju
- ❖ Razvijanje samopouzdanja i samopoštovanja
- ❖ Razvijanje i podržavanje radoznalosti, samostalnosti i kreativnosti
- ❖ Razvijanje sposobnosti slušanja, usmjeravanja pažnje i praćenja logičkog smisla
- ❖ Razvijanje i podržavanje kontinuiteta u učenju jezika kao osnovnog principa
- ❖ Usavršavanje jezičnih vještina: slušanja, pisanja, čitanja i govorenja

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI
Vokabular/rječnik	10
Jezične vještine	18
Gramatika	18
Ponavljanje, utvrđivanje, ocjenjivanje	24

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
1. Vokabular/rječnik	<p>Učenici će ponavljati ili učiti nove riječi na zadane teme:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Moj dom: npr. <i>Fast bungalow</i> - Obitelj: <i>family, gatherings</i> - Škola: nazivi predmeta u učionici, školska pravila - Zemlje engleskoga govornog područja: <i>geography, capitals with their sightseeings</i> - Slobodno vrijeme: npr. <i>sports and games</i> - Budućnost: <i>skyear, flying car</i> <p>Osim stalne nadogradnje svog rječnika, učenici će naučiti rabiti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - afikse vezane za zadane teme, npr. <i>expensive, dirty</i> - antonime vezane za zadane teme, npr. <i>dirty - clean, ask - answer, cry - laugh</i> - složene rečenice vezane za zadane teme, npr. <i>guitar lessons, school choir</i> - kolokacije vezane za zadane teme, npr. <i>discuss a subject, care about us, itd...</i> - prijevodne ekvivalente čestih ključnih riječi: selektivna usporedba s materinjim jezikom učenika i nekim drugim stranim jezicima
2. Gramatika	<ul style="list-style-type: none"> - Učenici će ponavljati ili učiti: <ul style="list-style-type: none"> • imenice: brojive i nebrojive; pravilna i nepravilna množina • zamjenice: osobne; pokazne; upitne; posvojne; neodređene • determinatore - članove: <i>a/an, the, zero</i> • pridjeve: posvojne; pokazne; pridjeve neodređene količine i broja; upitne pridjeve <i>what, which, whose</i>; opisne pridjeve vezane za zadane teme; nepravilnu i pravilnu komparaciju pridjeva • brojeve: redne i glavne • glagole - glag. oblike: <i>Present Simple; Present Continuous; Past simple</i> • pravilne i nepravilne glagole; <i>Future Simple; Present Continuous</i>; za izražavanje budućnosti: <i>going to; Past Continuous; Present Perfect</i> (jesni, upitni i niječni); <i>Present; Perfect</i>; modalne glagole <i>must, have to, can, should</i>; • priloge - sa i bez nastavka <i>ly</i>; • prijedloge vezane za zadane teme • veznike: <i>and, but, or, because, itd...</i> • rečenice: vremenske rečenice; <i>If</i>-rečenice (prvi i drugi tip); red riječi i tipične rečenice

3. Jezične vještine	<p>Recepција:</p> <p>a) чitanje i razumijevanje</p> <ul style="list-style-type: none"> - učenici će čitati kratke tekstove u sebi ili naglas i reagirati: <ul style="list-style-type: none"> • odgovaranjem na pitanja • prepričavanjem dijelova teksta ili cijelih kratkih tekstova • recitiranjem pjesama • rješavanjem zadatka višestrukog izbora i točnih/netočnih tvrdnji • ispravljanjem zadatka višestrukog izbora i točnih/netočnih tvrdnji • ispravljanjem pogrešaka i dopunjavanjem nedovršenih rečenica <p>b) slušanje i razumijevanje</p> <ul style="list-style-type: none"> - učenici će slušati izgovoreni tekst i reagirati: <ul style="list-style-type: none"> • odgovaranjem na pitanje nastavnika ili drugih učenika • sastavljanjem rečenica od novonaučenih riječi • prepričavanjem kratkih tekstova • rješavanjem zadatka višestrukog izbora označavanjem određenih riječi, fraza i rečenica, točnih/netočnih tvrdnji i popunjavanjem praznina <p>Производња:</p> <p>a) говор</p> <ul style="list-style-type: none"> - učenici će: <ul style="list-style-type: none"> • sastavljati dijaloge • давати специфичне обавјести • судјеловати у разговору на задане теме • говорити по улогама и драматизирати <p>b) писање:</p> <ul style="list-style-type: none"> - učenici će писати: <ul style="list-style-type: none"> • диктате • kratke описе људи, предмета, догађаја, места, итд... • писма пријатељу • редати ријечи у рећеници
---------------------	--

NASTAVNI PREDMET: ENGLESKI JEZIK

RAZRED: Osmi (8.)

• TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI: dva (2) / sedamdeset (70)

• NASTAVNA PODRUČJA: 1. Vokabular/rječnik

2. Jezične vještine

3. Gramatika

ZADAĆE PREDMETA

- ❖ Razvijanje jezične kompetencije učenika
- ❖ Upoznavanje kulture naroda čiji se jezik uči; razvijanje pozitivnog stava prema različitostima
- ❖ Razvijanje motivacije za učenje jezika i nalaženje zadovoljstva u učenju
- ❖ Razvijanje samopouzdanja i samopoštovanja
- ❖ Razvijanje i podržavanje radoznalosti, samostalnosti i kreativnosti
- ❖ Razvijanje sposobnosti slušanja, usmjeravanja pažnje i praćenja logičkog smisla
- ❖ Razvijanje i podržavanje kontinuiteta u učenju jezika kao osnovnog principa

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI
Vokabular/rječnik	12
Jezične vještine	12
Gramatika	21
Ponavljanje, utvrđivanje, ocjenjivanje	25

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
1. Vokabular/rječnik	<ul style="list-style-type: none"> - Nazivi poslova, zanimanja i radnih mjesta: <i>actress, secretary, bank manager, in a factory, in a bank...</i> - Odjevni predmeti i njihovi dijelovi: <i>shirt, vest, sleeve, sole...</i> - Obroci: <i>meal, breakfast, dinner...</i> - Hrana: <i>vegetables, meat, fibre, fat...</i> - Piće: <i>lemonade, coffee, water...</i> - Dijelovi tijela: <i>ankle, elbow, wrist...</i> - Vremenski uvjeti: <i>fog, shower, thunderstorm...</i> - Geografske odlike terena: <i>lake, river, mountain...</i> - Domaće životinje: <i>cow, goat, chicken...</i> - Divlje životinje: <i>snake, spider, crocodile...</i> - Medicinski pojmovi: <i>tablets, sling, x-ray...; It's bleeding/sore/painful...</i> - Izumi: <i>telephone, microscope, jeans...</i> - Iskazivanje želje: <i>I want...</i> - Iskazivanje žaljenja: <i>I'm afraid not, I'm sorry...</i> - Iskazivanje zabrinutosti: <i>I feel really nervous, My hands are shaking...</i> - Iskazivanje slaganja: <i>So do I ..., Nor do I...</i> - Iskazivanje simpatije i nesimpatije: <i>I like..., I don't like...</i> - Čestitke: <i>Congratulations!, Good work!...</i> - Mogućnost: <i>Someone might invite me to a party</i> - Savjetovanje: <i>You should/shouldn't, Why don't you...?</i> - Opisivanje ljudi i njihovih osobina: <i>tall, short, handsome, interesting, attractive...</i> - Opisivanje predmeta: <i>round, square, thick...</i> - Definiranje izraza: <i>an orphan: a child with no parents</i> - Svakodnevni izrazi: <i>a waste of time, something like that, I've got no idea, You've got plenty of time, Here you are...</i>
2. Jezične vještine	<ul style="list-style-type: none"> - Slušanje - razumijevanje informacija, izvršavanje uputa i naredbi, povezivanje vidnoga i slušnoga jezičnog sadržaja, globalno i selektivno razumijevanje teksta, uočavanje specifičnosti izgovora i intonacije izvornih govornika - Govor - sposobnost pravilne reprodukcije obrađenih jezičnih sadržaja, sposobnost prepričavanja tekstova, sposobnost opisivanja, sudjelovanje u dijalozima, postavljanja i odgovaranja na pitanja - Čitanje - uočavanje razlika između pisma i izgovora, sposobnost čitanja rečenica, dijalogu i tekstova u okviru obrađenih sadržaja

3. Gramatika

- Pisanje - pisanje riječi, rečenica i tekstova te uočavanje razlika između pisanja i izgovora riječi, službeno dopisivanje, vođenje dnevnika, skraćivanje rečenica izostavljanjem osobnih zamjenica, elektronska pošta, organizacija teksta
- Glagolska vremena:
 - *Present Simple*: izjavni, upitni i niječni oblik
 - *Present Continuous*: izjavni, upitni i niječni oblik
 - *Past Simple*: izjavni, upitni i niječni oblik
 - *Past Continuous*: izjavni, upitni i niječni oblik
 - *Present Perfect*: izjavni, upitni i niječni oblik
- Vrste glagola:
 - pravilni glagoli
 - nepravilni glagoli
 - modalni glagoli: *had to/could* - prošlo vrijeme
 - *can/must* - buduće vrijeme
 - *should/shouldn't*
 - *might*
- Glagoli stanja: *think, want, like...*
- Frazalni glagoli: *look after, look out, take down...*
- Glagolske fraze: *there's someone ...ing, see/hear someone ...ing*
- Glagolski načini: kondicional I i II: tvorba i uporaba
- Glagolska stanja: radno; trpno - sadašnjost, prošlost, budućnost
- Zamjenice: osobne zamjenice
- Prilozi: *Adverbs of frequency* - *normally, often, never...*; vremenski prilozi: *since for*
- Pridjevi: opisni pridjevi; gradivni pridjevi; posvojni pridjevi
- Tvorba pridjeva od imenica: *fame - famous, luck - lucky...*
- Pridjevi suprotnog značenja: *dark - light, tall - short...*
- Komparacija pridjeva
- Čestice: *but/however*
- Sintagme: *paper plate, golden ring...*
- Članovi: određeni i neodređeni

NASTAVNI PREDMET: ENGLESKI JEZIK

RAZRED: Deveti (9.)

- TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI: dva (2) / šezdeset šest (66)
- NASTAVNA PODRUČJA:
 1. Vokabular/rječnik
 2. Jezične vještine
 3. Gramatika

ZADAĆE PREDMETA

- ❖ Razvijanje jezične kompetencije učenika
- ❖ Upoznavanje kulture naroda čiji se jezik uči; razvijanje pozitivnog stava prema različitostima
- ❖ Razvijanje motivacije za učenje jezika i nalaženje zadovoljstva u učenju
- ❖ Razvijanje samopouzdanja i samopoštovanja
- ❖ Razvijanje i podržavanje radoznalosti, samostalnosti i kreativnosti
- ❖ Razvijanje sposobnosti slušanja, usmjeravanja pažnje i praćenja logičkog smisla
- ❖ Razvijanje i podržavanje kontinuiteta u učenju jezika kao osnovnog principa

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI
Vokabular/rječnik	12
Jezične vještine	10
Gramatika	20
Ponavljanje, utvrđivanje, ocjenjivanje	24

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
1. Vokabular/rječnik	<ul style="list-style-type: none"> - Opisivanje: ljudi (<i>plain, attractive, slim, pretty, popular, friendly...</i>), mjesta i opreme (<i>windsurfing, skiing, climbing, boxing, an alley, a court...</i>) - Stvari koje mogu krenuti krivo (<i>scratched, cracked, jammed...</i>) - Mediji i zabava (<i>a video, a play, a musical, a live concert...</i>), televizijski programi (<i>a sitcom, a serial, a soap opera...</i>); glazba (<i>drums, bass guitar, lead singer...</i>), - Zabrane (<i>mustn't run...</i>); svakodnevne aktivnosti (<i>have a bath, do your hair...</i>); putovanja (<i>stay at a hotel, show a passport...</i>). - Svakodnevni izrazi (<i>It's nice to meet you; There's something wrong with the...; Thank you very much; In my opinion...</i>)
2. Jezične vještine	<ul style="list-style-type: none"> - Slušanje - razumijevanje informacija, izvršavanje uputa i naredbi, povezivanje vidnoga i slušnoga jezičnog sadržaja, globalno i selektivno razumijevanje teksta, uočavanje specifičnosti izgovora i intonacije izvornih govornika - Govor - sposobnost pravilne reprodukcije obrađenih jezičnih sadržaja, sposobnost prepričavanja tekstova, sposobnost opisivanja, sudjelovanje u dijalozima - Čitanje - uočavanje razlika između pisma i izgovora, sposobnost čitanja rečenica, dijalogu i tekstova u okviru obrađenih sadržaja - Pisanje - pisanje riječi, rečenica i tekstova te uočavanje razlika između pisanja i izgovora riječi
3. Gramatika	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Present Simple, Present Continuous, Present Perfect</i> - tvorba, oblici, uporaba i razlikovanje uporabe - <i>Past Simple, Past Continuous</i> - tvorba, oblici, uporaba - <i>Conditional sentences (type I, II, III)</i> - tvorba i uporaba - <i>The Passive Voice</i> - tvorba, oblici, uporaba - <i>Relative clauses (who, whom, which, that, whose)</i> restriktivne i nerestriktivne - <i>Reported speech</i> - upravni i neupravni govor/pitanja - <i>Question forms, question tags</i> - uporaba - <i>Simple Future (will i going to)</i> - za izricanje buduće radnje - <i>Countable and uncountable nouns</i> - proširivanje znanja o brojivim i nebrojivim imenicama - <i>Phrasal verbs</i> - frazalni glagoli s <i>off, look...</i> - <i>Prepositions</i> - prijedlozi <i>in, at, on....</i> - <i>Nouns and adjectives</i> - brojive i nebrojive imenice; pridjevi pozitivnog i negativnog značenja

PROFIL I STRUČNA SPREMA NASTAVNIKA:

- ❖ Profesor/ica engleskog jezika i književnosti
- ❖ Profesor/ica engleskog jezika

Priznata zvanja po Bolonjskom procesu:

- ❖ Prvostupnik struke
- ❖ Magistar struke

4.

MOJA OKOLINA

MOJA OKOLINA

(od I. do III. razreda)

SVRHA PREDMETA

Svrha je predmeta Moja okolina doživjeti i osvijestiti složenost, raznolikost i međusobnu povezanost svih čimbenika koji djeluju u čovjekovu prirodnom i društvenom okružju, razvijati pravilan odnos prema ljudima i događajima, snošljivo i otvoreno prihvatići različite stavove i mišljenja te poticati značaju i interes za otkrivanje pojava u prirodnoj i društvenoj zajednici.

ZADAĆE PREDMETA

- ❖ Upoznavanje živog i materijalnog svijeta - igrom i učeniku primjerenim aktivnostima istraživačkog, logičkog i praktičnog karaktera, aktivnom komunikacijom i odnosom prema sadržajima učenja u neposrednoj okolini
- ❖ Osposobljavanje učenika da na temelju promatranja, zapažanja, učenja i igre usvajaju znanja o životu i radu u školi, obiteljskom domu i o radu ljudi u svome mjestu i neposrednom okružju
- ❖ Poticanje i razvijanje stvaralačke mašte i stvaralačkog mišljenja
- ❖ Poticanje i razvoj individualnih sposobnosti i sklonosti učenika te osposobljavanje za stvaralačku primjenu stečenih znanja
- ❖ Osposobljavanje učenika za orientaciju u prostoru i vremenu; uočavanje prirodnih i vremenskih pojava te promjena u raznim godišnjim dobima
- ❖ Osposobljavanje za sigurnost u prometu i stjecanje navika kulturnog ponašanja u sredstvima javnog prijevoza
- ❖ Osposobljavanje za kulturu komunikacije s odraslima i vršnjacima u socijalnom okruženju i poticanje razvoja socio-emocionalne inteligencije
- ❖ Razvijanje pozitivnog mišljenja o obitelji, osjećaja pripadnosti obitelji, ljubavi i poštovanja prema članovima obitelji
- ❖ Razvijanje i njegovanje kulturnih, radnih i higijenskih navika
- ❖ Razvijanje ekološke svijesti i kulture te osposobljavanje učenika za primjenu ekoloških znanja u neposrednoj okolini i svakodnevnom životu
- ❖ Razvijanje pravilnog odnosa prema prirodnoj, kulturnoj i društvenoj sredini

NASTAVNI PREDMET: MOJA OKOLINA

RAZRED: Prvi (1.)

- TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI: dva (2) / šezdeset osam (68)

ZADAĆE PREDMETA

- ❖ Upoznavanje živog i materijalnog svijeta - učenjem godišnjih doba i njihovih osnovnih obilježja te igrom i učeniku primjerenim aktivnostima istraživačkog, logičkog i praktičnog karaktera
- ❖ Poticanje razvoja individualnih sposobnosti i sklonosti učenika i osposobljavanje za stvaralačku primjenu stečenih znanja o dijelovima dana i o danima u tjednu
- ❖ Osposobljavanje učenika za orientaciju u vremenu i prostoru, za uočavanje prirodnih pojava i vremenskih promjena u godišnjim dobima
- ❖ Osposobljavanje učenika za sigurno kretanje u prometu i stjecanje navike kulturnog ponašanja u sredstvima javnog prijevoza
- ❖ Pravilno imenovanje članova uže obitelji i shvaćanje važnosti zaduženja svakoga od njih
- ❖ Razvijanje navike osobne higijene, zdrave i pravilne prehrane; upoznavanje načina učinkovite zaštite od bolesti
- ❖ Upoznavanje učenika s blagdanima i načinima obilježavanja u njihovu obiteljskom domu i mjestu u kojem žive

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI
Škola	12
Obitelj	8
Naše mjesto	5
Promet	9
Vrijeme	22
Naše tijelo i zdravlje	8
Prigodne teme	4
Ponavljanje, utvrđivanje, ocjenjivanje	već gore ubrojano

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
Škola	<ul style="list-style-type: none"> - Ja u školi - učenik, učitelj/ica, razred, ponašanje u školi - Moja škola - učionica, uloga i naziv škole; obilazak škole; školske prostorije, snalaženje u školi - Život i rad u školi - djelatnici u školi; gost-djelatnik; očuvanje školske imovine; prava i dužnosti učenika; kućni red
Obitelj	<ul style="list-style-type: none"> - Članovi obitelji, Važnost obitelji - Život u obitelji - zaduženja, zanimanja roditelja, gost-roditelj u odjelu - Moj dom - kuća ili stan - Predmeti u mome domu - primjena i opasnosti
Naše mjesto	<ul style="list-style-type: none"> - Mjesto u kojem živim - rodno mjesto, mjesto stanovanja, adresa
Promet	<ul style="list-style-type: none"> - Ja u prometu - promet, prometnice, sudionici u prometu, osnovna pravila ponašanja na prometnicama - Put od kuće do škole - sigurnost u prometu (učenik pješak, autobus, tramvaj) - Ponašanje pješaka u prometu - pješak, pješački prijelaz, semafor - Praktične vježbe snalaženja u prometu
Vrijeme	<ul style="list-style-type: none"> - Dan i doba dana - Dani u tjednu - Godišnja doba <ul style="list-style-type: none"> • Jesen - osnovna obilježja: <ul style="list-style-type: none"> ○ promjene u prirodi (biljke i životinje u /iz okoliša) ○ oblačenje u jesen, jesenski kutak • Zima - osnovna obilježja: <ul style="list-style-type: none"> ○ promjene u prirodi i njihov utjecaj na život ○ zimske radosti - snijeg ○ razlike između jeseni i zime • Proljeće - osnovna obilježja: <ul style="list-style-type: none"> ○ promjene u prirodi i njihov utjecaj na život ○ vjesnici proljeća - cvijeće i životinje ○ proljetni kutak • Ljeto - osnovna obilježja: <ul style="list-style-type: none"> ○ promjene u prirodi i njihov utjecaj na život ○ godišnja doba - razlike
Naše tijelo i zdravlje	<ul style="list-style-type: none"> - Dijelovi tijela - Higijena tijela - Higijena hrane i pravilna prehrana - Lijepo ponašanje za stolom - Zdravlje - zaštita od bolesti
Prigodne teme	<ul style="list-style-type: none"> - Obilježavanje blagdana: Dan kruha - Obilježavanje blagdana: Sveti Nikola - Obilježavanje blagdana: Božić u mom domu - Obilježavanje blagdana: Uskrs

NASTAVNI PREDMET: MOJA OKOLINA

RAZRED: Drugi (2.)

- TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI: dva (2) / sedamdeset (70)

ZADAĆE PREDMETA

- ❖ Omogućiti svjesno i aktivno usvajanje znanja o životu i radu u školi, obiteljskom domu, prirodnim uvjetima i radu ljudi u svome mjestu, zavičaju i okolini
- ❖ Razvijati zanimanje za spoznavanje zakonitosti o prirodi i društvu
- ❖ Uputiti na povezanost žive i nežive prirode, ulogu i značenje ljudskoga roda u korištenju i unapređenju prirode i društvenih odnosa
- ❖ Utjecati na razvitak fizičkih i psihičkih sposobnosti, osobito promatranja, opisivanja, zaključivanja, uspoređivanja i dr.
- ❖ Omogućiti upoznavanje prirodnih ljepota i povijesnih znamenitosti, spomenika baštine i drugih ljepota i vrijednosti zavičaja
- ❖ Razvijati sposobnost snalaženja u prostoru i vremenu
- ❖ Odgajati učenike za osobnu i opću higijenu te im pomoći da upoznavanjem ljudskog organizma i njegovih funkcija shvate neophodnost osobnog sudjelovanja u održavanju zdravlja
- ❖ Osposobljavati učenike kao aktivne sudionike u prometu da usvoje kulturu ponašanja u sredstvima javnog prometa
- ❖ Upoznati učenike s temeljnim načelima ekologije kao znanosti o odnosu organizma prema okolišu; shvatiti potrebu zaštite prirode
- ❖ Odgajati učenike u duhu humanizma i ravnopravnih odnosa među ljudima
- ❖ Upoznati učenike s ljudskim djelatnostima i razvijati pravilan odnos prema radu
- ❖ Sudjelovati u organiziranom radu u školi, obiteljskom domu i društvenoj sredini kako bi učenici stekli radne navike, usvojili moralne vrijednosti i svijest o pravima i dužnostima te razvijali kulturu življenja i rada
- ❖ Upoznavati učenike s povijesnom i suvremenom društvenom stvarnošću uže i šire okoline, njegovati osjećaj pripadnosti te ljubav prema svojoj domovini i spremnost za aktivno sudjelovanje u njezinu razvitu

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI
Škola	5
Obitelj i rodbina	6
Dom i kultura stanovanja	5
Naše tijelo	6
Naše mjesto	4
Snalaženje u vremenu - godišnje doba	13
Život i rad u našem mjestu	5
Priroda: biljke i životinje u našoj okolini	12
Promet u našem mjestu i okolini	9
Kultura življenja i prigodni blagdani	5
Ponavljanje, utvrđivanje, ocjenjivanje	već gore ubrojano

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
Škola	<ul style="list-style-type: none"> - Kućni red - Život i rad u školi - Dužnosti i prava učenika - Kako se spremam za školu
Obitelj i rodbina	<ul style="list-style-type: none"> - Obitelj - ponavljanje sadržaja iz prvog razreda - Šira obitelj - Moje dužnosti i moja prava u kući - Roditelji rađaju djecu i brinu o njima
Dom i kultura stanovanja	<ul style="list-style-type: none"> - Kućanski uređaji - Opasnosti i oprez u kući - Samostalan i praktičan rad (izrada panoa „Kućni red“ ili pravljenje modela stana, namještaja i kućanskih aparata)
Naše tijelo	<ul style="list-style-type: none"> - Dijelovi tijela - ponavljanje sadržaja iz prvog razreda - Tijelo i higijena - pravilna prehrana - Higijenske navike - pribor za higijenu - Samostalan i praktičan rad - crtanje i pravljenje pribora za osobnu higijenu ili sastavljanje jelovnika za jedan dan
Naše mjesto	<ul style="list-style-type: none"> - Upoznajmo svoje mjesto - selo, grad - Naše mjesto - Život i rad ljudi u zavičaju
Snalaženje u vremenu - godišnja doba	<ul style="list-style-type: none"> - Mjeseci - Godina - Godišnja doba - kalendar - Samostalan i praktičan rad (izrada zajedničkog kalendara prirode) - Sat - jedinica za vrijeme - Samostalan i praktičan rad (pravljenje sata) - Jesen u zavičaju - Zima u zavičaju - Proljeće u zavičaju - Ljeto u zavičaju
Život i rad u našem mjestu	<ul style="list-style-type: none"> - Važniji objekti u našem mjestu - Važniji telefoni - Ponašanje na javnome mjestu - Samostalni i praktični rad (izrada panoa na temu život i rad u našem mjestu)

Priroda: biljke i životinje u našoj okolini	<ul style="list-style-type: none"> - Cvijeće, drveće i trava - Voće i povrće - Značenje biljaka u ishrani ljudi i životinja - Domaće životinje - Divlje životinje - Ptice - Kućni ljubimci - Korist od životinja - Zaštita i čuvanje okoliša
Promet u našem mjestu i okolini	<ul style="list-style-type: none"> - Pravila ponašanja u prometu - Raskrižje i prometni znakovi - Razna prijevozna sredstva - Putujemo autobusom - Putujemo vlakom - Putujemo brodom - Putujemo zrakoplovom
Kultura življenja i prigodni blagdani	<ul style="list-style-type: none"> - Obilježavanje blagdana: Dan kruha - Obilježavanje blagdana: Sveti Nikola - Obilježavanje blagdana: Božić - Obilježavanje blagdana: Uskrs - Obilježavanje blagdana: Dan škole

NASTAVNI PREDMET: MOJA OKOLINA

RAZRED: Treći (3.)

- TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI: dva (2) / sedamdeset (70)

ZADAĆE PREDMETA

- ❖ Stjecanje osnovnih znanja o prirodi
- ❖ Osposobljavanje učenika za uporabu različitih izvora znanja i primjenu stečenog znanja u praksi
- ❖ Osposobljavanje učenika za snalaženje u vremenu i prostoru, za određivanje glavnih i sporednih strana svijeta i za uporabu kompasa
- ❖ Upoznavanje karakterističnih prirodnih pojava i vremenskih promjena u različitim godišnjim dobima
- ❖ Upoznavanje učenika s izgledom i karakteristikama reljefa svoga kraja
- ❖ Upoznavanje s raznovrsnošću biljnog i životinjskog svijeta; razvijanje sposobnosti uočavanja lijepog i korisnog u prirodi; poticanje spremnosti na sudjelovanje u zaštiti i oplemenjivanju prirode
- ❖ Upoznavanje učenika s prometnom povezanošću zavičaja i osposobljavanje za pravilno ponašanje u prometu
- ❖ Razvijanje higijenskih i kulturnih navika, kulture življenja, stanovanja i prehrane te ekološke kulture

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI
Škola	2
Kultura življenja	6
Snalaženje u prostoru	7
Snalaženje u vremenu	8
Naš zavičaj	8
Osnovna zemljopisna obilježja užeg zavičaja	7
Motrenje prirode i djelatnosti ljudi	12
Promet	7
Naše tijelo i zdravlje	7
Prigodne teme	6
Ponavljanje, utvrđivanje, ocjenjivanje	već gore ubrojano

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
Škola	<ul style="list-style-type: none"> - Dogovor o zajedničkom radu - Život i rad u školi (prostorije, djelatnici, opći podaci o školi)
Kultura življenja	<ul style="list-style-type: none"> - Ustanove: <ul style="list-style-type: none"> • prosvjetne i kulturne • zdravstvene ustanove • uslužne ustanove (prodavaonica, pošta)
Snalaženje u prostoru	<ul style="list-style-type: none"> - Stajalište, obzor, vidik - Glavne i sporedne strane svijeta - Orijentacija pomoću Sunca i znakova u prirodi - Orijentacija pomoću kompasa
Snalaženje u vremenu	<ul style="list-style-type: none"> - Jedinice za vrijeme (sat, dan); sadašnjost, prošlost, budućnost - Preci i potomci (obiteljsko stablo) - Povijest zavičaja
Naš zavičaj	<ul style="list-style-type: none"> - Naselja - selo i grad - Zanimanja i djelatnosti ljudi u selu i gradu - Selo zbijenog i raštrkanog tipa - Općine - Očuvanje i zaštita okoline
Osnovna zemljopisna obilježja užeg zavičaja	<ul style="list-style-type: none"> - Izgled užeg zavičaja - Nizine - Uzvisine - Vode
Motrenje prirode i djelatnosti ljudi	<ul style="list-style-type: none"> - Jesen - Biljke važne za prehranu ljudi, ljekovito bilje, žitarice, voće, povrće - Domaće i divlje životinje - Ptice u zavičaju - Zima - Biljke u šumi - Proljeće - Međusobna povezanost biljnog i životinjskog svijeta - Ljeto
Promet	<ul style="list-style-type: none"> - Prometna povezanost naselja u mjestu - Prometna sredstva nekad i sad - Vrste prometa (zračni, kopneni, vodenii) - Kultura ponašanja u prometu
Naše tijelo i zdravlje	<ul style="list-style-type: none"> - Tijelo (unutarnji i vanjski organi) - Osnove zdravog života; higijena; zdravlje; bolest - Neprijatelji zdravlja (pušenje, alkohol, tablete) - Pravilna prehrana (piramida zdrave hrane), tjelovježba

Prigodne teme	<ul style="list-style-type: none"> - Dan kruha - Svi sveti - Sveti Nikola - Božić - Nova godina - Uskrs - Majčin dan
---------------	---

PROFIL I STRUČNA SPREMA NASTAVNIKA:

- ❖ Profesor/ica razredne nastave
- ❖ Nastavnik/ca razredne nastave

Priznata zvanja po Bolonjskom procesu:

- ❖ Prvostupnik struke

5.

TJELESNI I ZDRAVSTVENI ODGOJ

TJELESNI I ZDRAVSTVENI ODGOJ

(od I. do V. razreda)

SVRHA PREDMETA

Svrha je nastave tjelesnog i zdravstvenog odgoja izgradivanje i usavršavanje kompleksne osobe učenika specifičnim sredstvima i ambijentom koji pružaju tjelesno vježbanje i sport (razviti motoričke, funkcionalne i morfološke osobine) te stvaranje trajne navike svakodnevnog vježbanja s ciljem održavanja i jačanja zdravlja.

Ciljevi predmeta

- ❖ Razvijanje radnih sposobnosti, izgrađivanje humanih međuljudskih odnosa, teorijsko i praktično osposobljavanje učenika za stalnu primjenu odgovarajućeg tjelesnog vježbanja
- ❖ Upoznavanje sa zakonitostima rasta i razvoja primarnih antropoloških obilježja čovjeka
- ❖ Stjecanje znanja o uzročnicima bolesti i ozljeda te poduzimanje mjera za čuvanje i promicanje zdravlja
- ❖ Usvajanje određenog fonda motoričkih informacija prijeko potrebnih za djelotvorno zadovoljavajuće potreba razvoja i očuvanja zdravlja, sadržajnijeg korištenja slobodnog vremena i rješavanja svakodnevnih motoričkih zadataka
- ❖ Teorijsko-praktično osposobljavanje učenika za stalnu primjenu odgovarajućeg tjelesnog vježbanja kao dijela kulture življenja i unapređenja zdravlja
- ❖ Usvajanje znanja o načinu planiranja, programiranja i nadzora procesa vježbanja
- ❖ Usvajanje znanja o načinu treniranja i natjecanja, osobito u sportu kojim se učenik intenzivno bavi
- ❖ Njegovanje higijenskih navika i navika očuvanja i korištenja zdrave prirodne sredine

NASTAVNI PREDMET: TJELESNI I ZDRAVSTVENI ODGOJ

RAZRED: Prvi (1.)

- TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI: dva (2) / šezdeset osam (68)

ZADAĆE PREDMETA

- ❖ Pomagati optimalan rast i razvoj djeteta
- ❖ Utjecati na razvoj mišićne mase da bi se osigurao normalan razvitak kostura
- ❖ Zadovoljiti primarne motive djeteta, posebice potrebu za kretanjem i igrom
- ❖ Razvijati elemente ritma - rad i odmor, naprezanje i opuštanje, ubrzavanje i usporavanje
- ❖ Utjecati na razvoj receptora koji su presudni za učinkovitost prilagodbe na suvremene uvjete života i rada
- ❖ Razvijati energetske i mehaničke elemente kretanja primjenom prirodnih i drugih elemenata kretanja

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI *
Hodanje i trčanje	20
Skakanje	10
Bacanje, hvatanje i gađanje	10
Penjanje, puzanje i provlačenje	8
Dizanje i nošenje	4
Plesne strukture	6
Igre	15
Opća i zdravstvena kultura	5
Inicijalna i finalna mjerenja	6
Ponavljanje, utvrđivanje i ocjenjivanje	16

Napomena

*Svi navedeni programski sadržaji realizirat će se u okviru 68 nastavnih sati, a ovdje je navedeno i više zbog toga što će se na jednom satu kombinirati i izvoditi i više od jednog nastavnog sadržaja. Predmetni će nastavnik izabrati programske sadržaje, od ponuđenih, prema uvjetima koje ima u svom Centru.

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
Hodanje i trčanje	<ul style="list-style-type: none"> - Prirodno hodanje - Hodanje u koloni - Hodanje s promjenom smjera - Hodanje s promjenom tempa i ritma - Hodanje oponašajući pokrete životinja - Hodanje po crtici - Trčanje u koloni - Trčanje s promjenom smjera - Trčanje s promjenom tempa i ritma - Brzo trčanje do 20 metara - Trčanje uz nošenje rekvizita
Skakanje	<ul style="list-style-type: none"> - Skakanje preko vodoravnih prepreka - Sunožni poskoci u mjestu i kretanju - Skokovi s okretom od 90, 180 i 360 stupnjeva - Sunožni naskok i doskok s povišenja - Preskakanje kratke vijače - Preskakanje iz prostora u prostor (obruč, konopac i sl.) - Skokovi uz različite pokrete rukama - Poskoci naprijed, nazad, lijevo i desno na jednoj nozi - Kombiniranje skokova i poskoka s trčanjem i hodanjem
Bacanje, hvatanje i gađanje	<ul style="list-style-type: none"> - Bacanje i hvatanje različitih lopti kotrljanjem - Bacanje različitih lopti u daljinu i visinu - Bacanje i hvatanje lopti različitih veličina - Bacanje i hvatanje desnom i lijevom rukom - Bacanje loptice o zid - Gađanje u metu
Penjanje, puzanje i provlačenje	<ul style="list-style-type: none"> - Provlačenje kroz obruč ili noge partnera - Penjanje na niske prirodne i umjetne prepreke (do 50 cm) - Penjanje uz kosinu - Penjanje stubama - Puzanje ispod konopa četveronoške - Puzanje s nošenjem lakših predmeta
Dizanje i nošenje	<ul style="list-style-type: none"> - Dizanje i nošenje jednog ili više različitih rekvizita - Nošenje tereta u kombinaciji s različitim vrstama kretanja
Plesne strukture	<ul style="list-style-type: none"> - Kretanje cijelog tijela u različitim ritmovima - Narodni plesovi - Moderni plesovi - Ples: prikazivanje različitih situacija iz svakodnevnog života

Igre	<ul style="list-style-type: none"> - Štafetne igre - Igre loptom - Igre na snijegu - Igra hvatalica - Igre suradnje - Igre natjecanja - Elementarne igre s trčanjem, skakanjem i bacanjem - Terenske igre - Igre s elementima plesa - Igre s elementima penjanja, puzanja i provlačenja - Igre u vodi (<i>Ovi će se sadržaji realizirati prema odluci Škole i u skladu s mogućnostima - uvjetima rada</i>)
Opća i zdravstvena kultura	<ul style="list-style-type: none"> - Pravilno sjedenje za stolom - Pravilna dinamika uzimanja obroka - Važnost vježbanja - Važnost pravilne raspodjele odmora i rada - Kako se trebamo natjecati
Inicijalna i finalna mjerena	<ul style="list-style-type: none"> - Tjelesni razvoj: visina tijela, masa i držanje tijela - Motoričke i funkcionalne sposobnosti: <ul style="list-style-type: none"> • brzina pokreta (taping rukom) • eksplozivna snaga (skok udalj s mjesta) • fleksibilnost (pretklon raznožno) • koordinacija (poligon natraške) • start - snaga (izdržaji u visu) • repetativna snaga (podizanje trupa) • izdržljivost: trčanje u trajanju od jedne minute

NASTAVNI PREDMET: TJELESNI I ZDRAVSTVENI ODGOJ

RAZRED: Drugi (2.)

- TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI: dva (2) / sedamdeset (70)

ZADAĆE PREDMETA

- ❖ Pomagati optimalan rast i razvoj djeteta
- ❖ Utjecati na razvijanje mišićne mase da bi se osigurao normalan razvitak kostura
- ❖ Utjecati osobito na razvijanje manipulativnih pokreta zastupljenih u odgojno-obrazovnom procesu a čija se nerazvijenost očituje u velikoj energetskoj potrošnji i pojavi umora
- ❖ Utjecati na krvožilni i dišni sustav (aerobni kapacitet) učenika primjenom pravilnih intervala rada i odmora
- ❖ Utjecati na razvijanje receptora koji su presudni za učinkovitu prilagodbu na suvremene uvjete života i rada
- ❖ Zadovoljiti primarne motive učenika, osobito potrebu za kretanjem i igrom
- ❖ Razvijati prostorne i vremenske elemente kretanja primjenom prirodnih i drugih oblika kretanja
- ❖ Razvijati elemente ritma sjedinjavanjem mehaničkih i energetskih elemenata u organsku cjelinu (rad - odmor, naprezanje - opuštanje, ubrzavanje - usporavanje)

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI *
Hodanje i trčanje	15
Skakanje	10
Bacanje i hvatanje	8
Penjanje, puzanje i provlačenje	6
Dizanje i nošenje	5
Kotrljanje i kolutanje	6
Višenje i upiranje	4
Plesne strukture	6
Igre	15
Opća i zdravstvena kultura	5
Inicijalna i finalna mjerena	6
Ponavljanje, utvrđivanje, ocjenjivanje	16

Napomena

*Svi navedeni programski sadržaji realizirat će se u okviru 70 nastavnih sati, a ovdje je navedeno i više zbog toga što će se na jednom satu kombinirati i izvoditi i više od jednog nastavnog sadržaja. Predmetni će nastavnik izabrati programske sadržaje, od ponuđenih, prema uvjetima koje ima u svom Centru.

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
Hodanje i trčanje	<ul style="list-style-type: none"> - Postrojavanje u vrstu, kolonu i krug - Hodanje i trčanje na različite načine - Ciklička kretanja različitim tempom do 1 minute - Hodanje uzduž prepreka (crla, klupa) - Brzo trčanje do 20 m
Skakanje	<ul style="list-style-type: none"> - Poskoci u mješovitom uporu uzduž klupe - Skakanje preko vodoravnih prepreka - Skakanje preko niskih prepreka do 25cm visine - Nagazni skok na povišenje do 30 cm s različitim zaskocima - Skok uvis iz ravnog zaleta lijevom i desnom nogom
Bacanje i hvatanje	<ul style="list-style-type: none"> - Bacanje loptice udalj s mjesta - Bacanje lakših predmeta preko okomitih prepreka - Bacanje lopte uvis na različite načine i hvatanje - Bacanje lopte o tlo na različite načine i hvatanje
Penjanje, puzanje i provlačenje	<ul style="list-style-type: none"> - Penjanje na niske prirodne i umjetne prepreke (do 80 cm) - Penjanje na švedske ljestve i silaženje - Puzanje i provlačenje ispod konopa; ispod suvježbača - Puzanje s nošenjem lakših predmeta
Dizanje i nošenje	<ul style="list-style-type: none"> - Dizanje i nošenje medicinke ili punjene vrećice na različite načine (težine do 2 kg) - Dizanje predmeta težine do 2 kg na određenu visinu (do 1,5 m visine) - Dizanje i nošenje predmeta različitih veličina udvoje (teških do 5 kg)
Kotrljanje i kolutanje	<ul style="list-style-type: none"> - Bočno kotrljanje na vodoravnoj podlozi ulijevo i udesno - Bočno kotrljanje po kosoj podlozi ulijevo i udesno - Kolut naprijed na tlu i hodanje po crti, klupi, gredi, kolut naprijed niz kosinu
Višenje i upiranje	<ul style="list-style-type: none"> - Mješoviti vis čeono (uhvatiti rukama jednu pritku, a noge ovjesiti na drugu) - Mješoviti vis bočno (ovjesiti se rukama i nogama na istu pritku) - Mješoviti upori (kretanje «četveronožno») u hodanju, trčanju, poskocima - Grupni kratkotrajni mješoviti visovi i upori na prirodnim i umjetnim preprekama
Plesne strukture	<ul style="list-style-type: none"> - Hodanje, trčanje, poskoci i dječji plesovi uz primjenu pjesme, recitacije, instrumentalne glazbene pratnje - Reprodukcija ritma pljeskanjem

Igre	<ul style="list-style-type: none"> - Elementarne igre s trčanjem, skakanjem i bacanjem - Štafetne igre - Igre u vodi (<i>Ovi će se sadržaji realizirati prema odluci Škole i u skladu s mogućnostima - uvjetima rada</i>) ili terenske igre - Igre na snijegu (s hodanjem, trčanjem, skakanjem, bacanjem i gađanjem)
Opća i zdravstvena kultura	<ul style="list-style-type: none"> - Značenje i važnost zdravlja - Dnevni ritam odmora i rada - Izbor zdrave hrane i kombiniranje u obrocima - Osobna i kolektivna higijena - Suradnja i natjecanje u nastavi tjelesnog i zdravstvenog odgoja
Inicijalna i finalna mjerena	<ul style="list-style-type: none"> - Tjelesni razvoj: visina tijela, masa i držanje tijela - Motoričke i funkcionalne sposobnosti: <ul style="list-style-type: none"> • brzina pokreta (taping rukom) • eksplozivna snaga (skok udalj s mjesta) • fleksibilnost (pretklon raznožno) • koordinacija (poligon natraške) • start - snaga (izdržaji u visu) • repetativna snaga (podizanje trupa) • izdržljivost: trčanje u trajanju od jedne minute

NASTAVNI PREDMET: TJELESNI I ZDRAVSTVENI ODGOJ

RAZRED: Treći (3.)

- TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI: dva (2) / sedamdeset (70)

ZADAĆE PREDMETA

- ❖ Primjenom teorijskih znanja formirati pozitivan odnos prema predmetu (znanje o potrebi nošenja odjeće i obuće, znanje o tjelovježbenom prostoru, o higijenskim navikama nakon tjelesnog vježbanja, značenju bavljenja tjelesnim aktivnostima, važnosti pravilne i raznovrsne prehrane za rast, razvoj i očuvanja zdravlja; znanje o ispravnosti osnovnih položaja i pokreta; znanje o pravilnom držanju tijela te značenju praćenja tjelesne visine i mase kao i higijeni životnoga prostora)
- ❖ Usvojiti temeljna motorička znanja koja imaju cilj pripremiti učenike za usvajanje složenijih motoričkih znanja (brzo trčanje, penjanje i silaženje, upori, naskoci, zaskoci...)
- ❖ Usvojiti temeljna motorička znanja koja omogućuju razvoj ravnoteže i koordinaciju tijela u vremenu i prostoru (kolut nazad i kolut naprijed)
- ❖ Svladati temeljna motorička znanja koja omogućuju razvoj ritma (hodanje i trčanje uz glazbenu pratnju, razne plesne strukture u kojima će se stvarati uvjeti za osobni izraz kreativnosti učenika)
- ❖ Usvojiti motorička znanja koja omogućuju prepoznavanje darovite djece i njihovo uključivanje u sportske, izvannastave aktivnosti (elementarne i štafetne igre, bacanje lopte o zid i hvatanje...)
- ❖ Pozitivno utjecati na živčano-mišićnu koordinaciju i njezinu brzinu, gipkost, ravnotežu, razvoj motoričkih reakcija na zvučne i vizualne signale; obratiti pozornost na razvijanje srčano-žilnog i dišnoga sustava radi sprječavanja negativnih utjecaja sjedilačkoga načina življenja
- ❖ Upoznati i pridržavati se mjera opreza za očuvanje zdravlja koje se ostvaruju njegovanjem higijenskih navika
- ❖ Razvijati interes za bavljenje tjelovježbom kao dijelom odgovornosti za osobno zdravlje
- ❖ Prihvataći i uvažavati različitosti između učenika
- ❖ Razvijati odlučnost, samopouzdanje, poticati ustrajnost
- ❖ Razvijati pozitivnu sliku o sebi
- ❖ Ostvarivanjem igara utjecati na poštivanje protivnika, pridržavanje pravila igre, svladavanje bijesa i nezadovoljstva, priznavanje pobjede pobjedniku, ali i pozitivno doživljavanje pobjede
- ❖ Razvijati suradničko ponašanje radi osposobljavanja za timski rad

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI *
Hodanje i trčanje	15
Skakanje	10
Bacanje, hvatanje i gađanje	8
Penjanje, puzanje i provlačenje	6
Dizanje i nošenje	4
Kotrljanje i kolutanje	6
Višenje i upiranje	4
Plesne strukture	6
Igre	15
Opća i zdravstvena kultura	4
Inicijalna i finalna mjerena	6
Ponavljanje, utvrđivanje i ocjenjivanje	16

Napomena

*Svi navedeni programski sadržaji realizirat će se u okviru 70 nastavnih sati, a ovdje je navedeno i više zbog toga što će se na jednom satu kombinirati i izvoditi i više od jednog nastavnog sadržaja. Predmetni će nastavnik izabrati programske sadržaje, od ponuđenih, prema uvjetima koje ima u svom Centru.

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
Hodanje i trčanje	<ul style="list-style-type: none"> - Okretanje u mjestu - Hodanje i trčanje uz promjenu smjera kretanja - Hodanje i trčanje uz promjenu tempa kretanja - Hodanje preko prepreka (po klupi, po „kosoj“ klupi - u normalnom položaju s okretom do 180°, na prstima s okretom do 180°, natraške s okretom do 180°, s loptom na glavi s okretom do 180°) - Ciklična kretanja različitim tempom do dvije minute (hodanje-trčanje, trčanje preko prepreka, slobodno trčanje) - Brzo trčanje do 30 m (sa startom iz različitih položaja)
Skakanje	<ul style="list-style-type: none"> - Preskoci kratke vijače (jednonožno, sunožno, u kretanju) - Skokovi preko prepreka (vodoravnih i okomitih) do 30 cm visine - Skokovi u daljinu - Nagazni skok na povišenje do 40 cm i saskoci - Skok udalj s mjesta - Skok uvis iz ravnog zaleta, odrazom s lijeve ili desne noge
Bacanje i hvatanje	<ul style="list-style-type: none"> - Bacanje loptice udalj iz kretanja - Bacanje lopte o zid i hvatanje - Bacanje i hvatanje odbijene lopte o tlo - Bacanje lopte s mjesta i iz kretanja - Gađanje lopticom u zid s udaljenosti do 3 m
Penjanje, puzanje i provlačenje	<ul style="list-style-type: none"> - Penjanje po „kosoj“ klupi - Penjanje na švedske ljestve i „kosu“ klupu noseći lakše predmete - Puzanje i provlačenje kroz obruč, okvire, kozlić - Puzanje i provlačenje ispod sprava noseći lakše predmete
Dizanje i nošenje	<ul style="list-style-type: none"> - Dizanje i nošenje nekoliko predmeta različite težine (do 3 kg) na udaljenosti od 10 do 15 m - Dizanje predmeta različitog oblika i težine (do 5 kg), udvoje, na određenu visinu (do 2 m) - Skupno dizanje i nošenje različitih predmeta
Kotrljanje i kolutanje	<ul style="list-style-type: none"> - Bočno kotrljanje i kolut naprijed povezano - Dva koluta naprijed na tlu - Kolut nazad niz kosinu
Višenje i upiranje	<ul style="list-style-type: none"> - Kratkotrajni vis na umjetnim preprekama (švedske ljestve) - Kratkotrajni upori na tlu na umjetnim preprekama (klupa)

Plesne strukture	<ul style="list-style-type: none"> - Hodanje i trčanje prikladnim ritmom na različite zvučne signale - Slobodna ilustracija poznatih tema - Plesovi oponašanja uz pjevanje s hodanjem, trčanjem i jednonožnim poskocima (oponašanje pojava, stvari i živih bića iz bliskog okružja) - Plesne strukture: povezivanje kretnja naprijed, nazad, ustranu - Plesne strukture: kombinacija dječjih poskoka s promjenom tempa - Učenje koraka jedne narodne igre
Igre	<ul style="list-style-type: none"> - Elementarne igre s trčanjem, bacanjem, skakanjem, dizanjem i nošenjem („Lisice mijenjaju jazbine“, „Ribolov“, „Hvatanje palicom“, „Trčanje s prozivanjem brojeva“, „Hvatanje na tri strunjače“, „Prenošenje punjenih loptica“, „Labirint“, „Dan i noć“) - Štafetne igre s pomagalima (kotrljanje lopte rukom, kotrljanje lopte palicom, kotrljanje lopte između nogu, dodavanje lopte kotrljanjem, štafeta dodavanjem lopte o zid, štafeta bacanjem lopte u krug, štafeta bacanjem lopte drugu) - Igre u vodi: vježbe disanja, ronjenja i skakanja na noge (<i>Ovi će se sadržaji realizirati prema odluci Škole i u skladu s mogućnostima - uvjetima rada</i>) - Igre u snijegu, bacanje gruda, gađanje gruda, oblikovanje snijega, klizanje
Opća i zdravstvena kultura	<ul style="list-style-type: none"> - Higijena životnog prostora - Značenje boravka u prirodi za zdravlje (pozitivan utjecaj sunca, vode i zraka) - Životni ritam: odmor i rad - Važnost sportskog natjecanja
Inicijalna i finalna mjerena	<ul style="list-style-type: none"> - Tjelesni razvoj: visina tijela, masa i držanje tijela - Motoričke i funkcionalne sposobnosti: <ul style="list-style-type: none"> • brzina pokreta (taping rukom) • eksplozivna snaga (skok udalj s mjesta) • fleksibilnost (pretklon raznožno) • koordinacija (poligon natraške) • start - snaga (izdržaji u visu) • repetativna snaga (podizanje trupa) • izdržljivost: trčanje u trajanju od jedne minute

NASTAVNI PREDMET: TJELESNI I ZDRAVSTVENI ODGOJ

RAZRED: Četvrti (4.)

- TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI: dva (2) / sedamdeset (70)

ZADAĆE PREDMETA

- ❖ Pomagati optimalan rast i razvoj djeteta
- ❖ Zadovoljiti potrebe za kretanjem i igrom
- ❖ Naučiti preskakanje duge vijače, skok udalj i uvis
- ❖ Vježbati bacanje lopte, penjanje na švedske ljestve, hodanje, puzanje po klupi
- ❖ Naučiti kolut naprijed i kolut nazad te momčadske štafetne igre
- ❖ Stvarati uvjete da učenik tjelesno afirmira osobne stvaralačke mogućnosti slobodne osobe, koje se ogledaju u zdravom načinu života, svestranom tjelesnom razvoju, usavršavanju kretanja te boravku u prirodi s ciljem obogaćivanja kulture življenja

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI *
Hodanje i trčanje	15
Skakanje	15
Bacanje, hvatanje i gađanje	12
Penjanje, puzanje i provlačenje	15
Vučenje, potiskivanje, nadvlačenje	10
Kotrljanje i kolutanje	12
Višenje i upiranje	10
Plesne strukture	8
Igre	15
Opća i zdravstvena kultura	4
Inicijalna i finalna mjerena	6
Ponavljanje, utvrđivanje i ocjenjivanje	16

Napomena

*Svi navedeni programski sadržaji realizirat će se u okviru 70 nastavnih sati, a ovdje je navedeno i više zbog toga što će se na jednom satu kombinirati i izvoditi i više od jednog nastavnog sadržaja. Predmetni će nastavnik izabrati programske sadržaje, od ponuđenih, prema uvjetima koje ima u svom Centru.

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
Hodanje i trčanje	<ul style="list-style-type: none"> - Postrojavanje i prestrojavanje u vrste i kolone u različitim ravninama; kretanje i zaustavljanje - Hodanje uzduž prepreka s okretima do 360° - Hodanje s promjenom dužine koraka - Ciklična kretanja različitim tempom (2 minute) - Brzo trčanje do 40 m iz visokog starta
Skakanje	<ul style="list-style-type: none"> - Preskakivanje duge vijače - Skok udalj - Nagazni skok na povišenje do 50 cm i saskok - Skok uvis s kosim zaletom, lijevom i desnom nogom
Bacanje, hvatanje i gađanje	<ul style="list-style-type: none"> - Bacanje loptice udalj iz zaleta - Bacanje medicinke ili lopte teške do 1 kg - Hvatanje i dodavanje lopte u mjestu jednom i objema rukama - Gađanje lopticom u cilj iz različitih položaja s udaljenosti do 4 m
Penjanje, puzanje i provlačenje	<ul style="list-style-type: none"> - Penjanje na švedske ljestve, silaženje po „kosoj“ klupi i suprotno - Penjanje na prirodne i umjetne prepreke te spuštanje niz konopac - Puzanje uzduž klupe - Penjanje, puzanje i provlačenje povezano (uz korištenje prirodnih i umjetnih prepreka)
Vučenje, potiskivanje, nadvlačenje	<ul style="list-style-type: none"> - Potiskivanje predmeta ispred tijela rukom i nogom - Vučenje i potiskivanje suvježbača na različite načine - Vučenje, potiskivanje i nadvlačenje u manjim skupinama
Kotrljanje i kolutanje	<ul style="list-style-type: none"> - Kolut naprijed s mjesta preko niske prepreke (lopte, medicinke i dr.) - Kolut naprijed iz zaleta - Kolut nazad
Višenje i upiranje	<ul style="list-style-type: none"> - Vis stojeći prednji, provlak u vis stojeći stražnji i obrnuto - Zavjes na jedno potkoljeno - Naskok u upor prednji, saskok nazad - Prijelaz iz čućećeg upora poskokom u upor ležeći na rukama i suprotno - Različiti naskoci na sprave određene visine (do 80 cm) - Saskoci s klupe, sanduka, kozlića

Plesne strukture	<ul style="list-style-type: none"> - Ritmično hodanje, trčanje i poskakivanje s promjenom tempa uz koordinirano gibanje ruku - Realizacija prethodnih zadataka u različitim tlocrtnim oblicima (krug, vrsta, sučelice vrsti, kolona, kvadrat) - Priprema zajedničke koreografije
Igre	<ul style="list-style-type: none"> - Elementarne igre s trčanjem, skakanjem, bacanjem, hvatanjem i gađanjem - Štafetne igre s pomagalima i bez njih - Momčadske igre s trčanjem, bacanjem, hvatanjem, gađanjem i odbijanjem - Igre u vodi s loptama (<i>Ovi će se sadržaji realizirati prema odluci Škole i u skladu s mogućnostima - uvjetima rada</i>) - Igre na snijegu
Opća i zdravstvena kultura	<ul style="list-style-type: none"> - Sportska pravila - Informiranje o štetnosti alkohola, pušenja i tableta - Dnevni ritam odmora i rada - Mogućnost osobne zaštite
Inicijalna i finalna mjerenja	<ul style="list-style-type: none"> - Tjelesni razvoj: visina tijela, masa i držanje tijela - Motoričke i funkcionalne sposobnosti: <ul style="list-style-type: none"> • brzina pokreta (taping rukom) • eksplozivna snaga (skok udalj s mjesta) • fleksibilnost (pretklon raznožno) • koordinacija (poligon natraške) • start - snaga (izdržaji u visu) • repetativna snaga (podizanje trupa) • izdržljivost: trčanje u trajanju od jedne minute

NASTAVNI PREDMET: TJELESNI I ZDRAVSTVENI ODGOJ

RAZRED: Peti (5.)

- TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI: dva (2) / sedamdeset (70)

ZADAĆE PREDMETA

- ❖ Stimulirati tjelesni razvitak učenika povećanjem mišićne mase i razvitkom aerobnih sposobnosti
- ❖ Utjecati na razvijanje motoričkih sposobnosti, posebice na brzinu, koordinaciju, gibljivost i eksplozivnu snagu
- ❖ Razvijati zglobno-mišićnu (kinestetičku) osjetljivost, koja se očituje svjesnim i individualnim upravljanjem vlastitim kretanjem
- ❖ Povezati motoričke zadatke u cjelinu ne stvarajući pritom krute motoričke automatizme
- ❖ Zadovoljiti potrebu za afirmacijom, ali suzbijati tendenciju precjenjivanja vlastitih sposobnosti zbog nedovoljno razvijene samokritičnosti učenika
- ❖ Zadovoljiti potrebu za skupnom identifikacijom koja uvelike ubrzava proces socijalizacije
- ❖ Zadovoljiti primarne potrebe za kretanjem, igrom i borbom (natjecanja)
- ❖ Utjecati na razvoj smisla za točno, ispravno i skladno izvođenje pokreta, za vrijednosti i principe tjelesnog vježbanja
- ❖ Razvijati sposobnosti promatranja, doživljavanja i stvaranja estetskih vrijednosti (ljepota kretanja, ljepota sportske borbe, ljepota prirode)
- ❖ Uvoditi učenike u organizirani sustav natjecanja
- ❖ Usvojiti teoretska znanja iz opće i zdravstvene kulture
- ❖ Naučiti učenike da poštuju pravila igre, da se znaju radovati, ali i podnijeti poraz odnosno vladati sobom u svakoj situaciji

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI *
Hodanje i trčanje	15
Skakanje	10
Bacanje, hvatanje i gađanje	10
Vučenje, potiskivanje, nadvlačenje	8
Penjanje, puzanje, provlačenje	6
Kotrljanje i kolutanje	10
Preskoci	8
Plesne strukture	10
Igre	25
Opća i zdravstvena kultura	4
Inicijalna i finalna mjerena	6
Ponavljanje, utvrđivanje i ocjenjivanje	15

Napomena

*Svi navedeni programski sadržaji realizirat će se u okviru 70 nastavnih sati, a ovdje je navedeno i više zbog toga što će se na jednom satu kombinirati i izvoditi i više od jednog nastavnog sadržaja. Predmetni će nastavnik izabrati programske sadržaje, od ponuđenih, prema uvjetima koje ima u svom Centru.

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
Hodanje i trčanje	<ul style="list-style-type: none"> - Kretanje u različitim formacijama - Trčanje iz visokog starta - Trčanje iz niskog starta - Hodanje s ubrzavanjem i usporavanjem tempa - Ciklična kretanja različitim tempom do 3 minute - Brzo trčanje na 40 m iz poluvisokog starta
Skakanje	<ul style="list-style-type: none"> - Preskoci kratke i duge vijače sunožnim odrazom - Skokovi preko prirodnih prepreka (vodoravnih i okomitih) - Nagazni skok na povišenja do 60 cm i saskok - Skok udalj zgrčno - Skok uvis kosim zaletom, odrazom s lijeve ili desne noge
Bacanje, hvatanje i gađanje	<ul style="list-style-type: none"> - Bacanje i hvatanje loptice na različite načine - Bacanje medicinke (težine do 2 kg) objema rukama - Dodavanje i hvatanje lopte u kretanju - Gađanje lopticom u nepokretne i pokretne ciljeve s udaljenosti do 5 m
Vučenje, potiskivanje, nadvlačenje	<ul style="list-style-type: none"> - Skupno vučenje, potiskivanje i nadvlačenje - Povlačenje konopa
Penjanje, puzanje, provlačenje	<ul style="list-style-type: none"> - Penjanje na konopac i silaženje - Penjanje na švedske ljestve i silaženje - Penjanje udruž klupe, provlačenje kroz obruč i okvir
Kotrljanje i kolutanje	<ul style="list-style-type: none"> - Kolut naprijed na povišenju - Kolut naprijed i nazad povezano - Stav na rukama uz pomoć (učenici) - Vaga zanoženjem (učenice)
Preskoci	<ul style="list-style-type: none"> - Naskok na sanduk i kozlić u upor čućeći i saskok - Preskok zgrčno oslonom o dvije sprave - Raznoška preko kozlića (80 cm visine)
Plesne strukture	<ul style="list-style-type: none"> - Vježbe napetosti i opuštanja - Hodanje, trčanje i preskoci u raznim tlocrtnim formacijama - Realizacija kretnji u ritmu - Klasični plesovi - Moderni plesovi
Igre	<ul style="list-style-type: none"> - Elementarne, štafetne i momčadske igre - „Dječji nogomet“(za učenike): vođenje, udarci, primanje lopte hrptom stopala, udarci na vrata, igra - „Dječji rukomet“: dodavanje i hvatanje lopte u kretanju u različitim visinama, pobiranje lopte, vođenje lopte lijevom i desnom rukom, udarci na vrata, igra

	<ul style="list-style-type: none"> - „Dječja košarka“: dodavanje lopte objema rukama od visine prsiju s mjesta i u kretanju, vođenje lopte s promjenom smjera kretanja, ubacivanje lopte u koš, igra - „Mala odbojka“: odbijanje lopte objeručno - gornje, donje, servis, igra - Igre na snijegu - Igre u vodi, plivanje (<i>Ovi će se sadržaji realizirati prema odluci Škole i u skladu s mogućnostim - uvjetima rada</i>)
Opća i zdravstvena kultura	<ul style="list-style-type: none"> - Značaj tjelesne aktivnosti za zdravlje djece - <i>Fer-play</i> - Pravilna raspodjela odmora i rada - Sportska higijena
Inicijalna i finalna mjerena	<ul style="list-style-type: none"> - Tjelesni razvoj: visina tijela, masa i držanje tijela - Motoričke i funkcionalne sposobnosti: <ul style="list-style-type: none"> • brzina pokreta (taping rukom) • eksplozivna snaga (skok udalj s mjesta) • fleksibilnost (pretklon raznožno) • koordinacija (poligon natraške) • start - snaga (izdržaji u visu) • repetativna snaga (podizanje trupa) • izdržljivost: trčanje u trajanju od jedne minute

PROFIL I STRUČNA SPREMA NASTAVNIKA:

- ❖ Profesor/ica razredne nastave
- ❖ Nastavnik/ca razredne nastave

Priznata zvanja po Bolonjskom procesu:

- ❖ Prvostupnik struke

TJELESNI I ZDRAVSTVENI ODGOJ

(od VI. do IX. razreda)

SVRHA PREDMETA

Svrha je odgojno-obrazovnih postupaka pozitivan utjecaj na mnoga obilježja antropološkog statusa, osobito morfološke, funkcionalne i motoričke sposobnosti i osobine kao i spoznajne (kognitivne) funkcije i karakterne osobine ličnosti (konativne) koje sudjeluju u motoričkom izražavanju.

Svrha je ovog predmeta također stjecanje znanja o čuvanju i promicanju zdravlja pojedinca i okoline, osposobljavanje učenika da prati te nastoji razvijati funkcije organizma, što je nedvojbeno dio općeg obrazovanja i kulture življenja.

Zdravlje i normalan biopsihosocijalni rast i razvoj osnovni su preduvjeti za sve životne, radne, stvaralačke i kulturne čovjekove aktivnosti. Zbog višestruke međuvisnosti ljudskih osobina i sposobnosti, razumljivo je da povoljna razvijenost motoričkih, funkcionalnih i morfoloških obilježja istodobno utječe na ukupno čovjekovo zdravlje odnosno na djelotvoran rad svih organa i organskih sustava, kao svojevrsna prepreka pojavi mnogih bolesti (osobito onih koje su posljedica tjelesne pasivnosti ili obavljanja određenog profesionalnog rada). Posljedica intenzivnog bavljenja tjelesnim aktivnostima bit će i regulacija načela ponašanja, otklanjanje različitih neurotskih stanja, čime se izravno povećava stupanj homeostatičnosti čovjeka i okoliša, djelotvornija prilagodba različitim uvjetima života i rada te uspješnija socijalna komunikacija. Sve su to temeljne prepostavke za ostvarivanje odgojnih zadaća vježbanja.

Ciljevi predmeta

Procesima tjelesnog vježbanja u svakom čovjeku treba razviti osobine, sposobnosti i motorička znanja znatno iznad razine koja bi se postigla ako na taj razvoj utječu samo biotički čimbenici rasta i razvoja (spontanog razvoja). To se osobito odnosi na motorička, funkcionalna i morfološka obilježja, koja su cilj kinezioloških preobrazbi.

Treba također stvoriti stalnu naviku bavljenja sportom; svakidašnje tjelesno vježbanje i primjena znanja vezanih za motoriku znatno utječe na razvoj funkcionalnih i motoričkih značajka te ih zadržava na visokoj razini sve do pozne starosti; također pomaže u rješavanju motoričkih problema, posebice značajnih u svakidašnjim životnim radnim uvjetima.

NASTAVNI PREDMET: TJELESNI I ZDRAVSTVENI ODGOJ

RAZRED: Šesti (6.)

- TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI: dva (2) / sedamdeset (70)

ZADAĆE PREDMETA

- ❖ Zadovoljavanje biološke potrebe za kretanjem i igrom i ostvarenje pozitivnog utjecaja na svestrani tjelesni razvoj i razvoj funkcionalnih sposobnosti učenika
- ❖ Očuvanje i učvršćivanje zdravlja, higijenskih navika i sprečavanje nastajanja tjelesnih deformiteta učenika
- ❖ Razvijanje moralno-voljnih osobina, pozitivnih crta karaktera, radnih navika i smisla za estetske vrijednosti
- ❖ Razvijanje tjelesnih sposobnosti i psihomotornih osobina: snage, brzine, okretnosti, gipkosti i izdržljivosti - usvajanjem motoričkih navika neophodnih za svakodnevni rad i život te bavljenjem tjelesnim aktivnostima
- ❖ Preventivno-korektivne aktivnosti za ublažavanje i otklanjanje tjelesnih deformiteta i rad s učenicima čije tjelesne sposobnosti zaostaju u razvoju
- ❖ Ostvarenje zadataka tjelesnog i zdravstvenog odgoja svladavanjem i usvajanjem sadržaja iz osnovnih grana sporta
- ❖ Adaptiranje organizma za složenija i napornija kretanja, oblikovanje i povezivanje pokreta u cjelinu; razvijanje pokretljivosti i čvrstine zglobova; jačanje, istezanje i labavljenje muskulature, naročito trbušne i leđne te ramenog pojasa i stopala
- ❖ Pripremanje učenika za svladavanje elementarne sportske tehnike iz atletike, akrobatike, sportskih igara te vježbanje na spravama
- ❖ Osposobljavanje učenika za momčadske igre (socijaliziranje), suradnju u igri, poštivanje protivnika, uzajamno pomaganje
- ❖ Opća tjelesna priprema specifično utilitarnog karaktera, priprema i osposobljavanje učenika za usvajanje i primjenu borilačkih vještina
- ❖ Osposobljavanje učenika za objektivno ocjenjivanje osobnih i tuđih sposobnosti (kritičko mišljenje) te razvijanje interesa i želje za usavršavanjem i postizanjem boljih rezultata
- ❖ Naučene tjelesne vježbe i motoričke cjeline sustavno rabiti za aktivan odmor, sportske aktivnosti i rekreaciju u slobodno vrijeme

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI *
Trčanje	4
Skakanje	4
Bacanje	4
Višenje, upiranje, penjanje	4
Preskoci	4
Ritmičko-gimnastičke i plesne strukture	8
Borilačke strukture	4
Plivanje	8
Sportske igre	40
Dijagnostika	12
Ponavljanje, utvrđivanje, ocjenjivanje	10

Napomena

*Svi navedeni programski sadržaji realizirat će se u okviru 70 nastavnih sati, a ovdje je navedeno i više zbog toga što će se na jednom satu kombinirati i izvoditi i više od jednog nastavnog sadržaja. Predmetni će nastavnik izabrati programske sadržaje, od ponuđenih, prema uvjetima koje ima u svom Centru.

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
Trčanje	<ul style="list-style-type: none"> - Ciklično kretanje različitim tempom do 6 minuta - Brzo trčanje do 60 m iz niskog starta - Poligon s preprekama
Skakanje	<ul style="list-style-type: none"> - Skok udalj zgrčnom tehnikom - Skok uvis prekoračnom tehnikom „škara“
Bacanje	<ul style="list-style-type: none"> - Bacanje medicinke od 1 kg s mjesta lijevom i desnom rukom suvanjem - Bacanje loptice od 200 g udalj i u cilj
Višenje, upiranje, penjanje	<ul style="list-style-type: none"> - Penjanje po motki do 5 m - Jednonožni uzmah na niskoj preči/pritki - Stoj na rukama uz okomitu plohu - Njihanje strmoglavce iz visa uz njetog na karikama (samo dječaci) - Njihanje u uporu na paralelnim ručama do sjeda raznožno (samo dječaci) - Galop naprijed na tlu i na gredama različitih visina (djevojčice) - Vaga zanoženjem na tlu i gredama
Preskoci	<ul style="list-style-type: none"> - Raznoška
Ritmičko-gimnastičke i plesne strukture	<ul style="list-style-type: none"> - Narodni ples po izboru iz zavičajnog područja - Osnovni korak aerobike niskog i visokog intenziteta (djevojčice) - Skok „škarice“ (djevojčice) - Vježbe na tlu
Borilačke strukture	<ul style="list-style-type: none"> - Osnovni borbeni položaj u stojećem i parternom položaju - Pad naprijed preko ramena u dominantnu stranu.
Plivanje	<ul style="list-style-type: none"> - Vježbe disanja, ronjenja i gledanja u vodi - Vježbe plutanja, kretanja u vodi i plivanje „svojom tehnikom“
Sportske igre	<ul style="list-style-type: none"> - Nogomet: <ul style="list-style-type: none"> • zaustavljanje lopte hrptom stopala principom amortizacije • vođenje lopte • osnovno „oduzimanje“ lopte sučelice • igra „Mali nogomet“ - Košarka: <ul style="list-style-type: none"> • osnovni košarkaški stav u napadu s loptom • šut jednom rukom s prsiju iz mjesta • hvatanje i dodavanje lopte • vođenje lopte • slobodna igra 1:1 i 2:2 - Odbojka: <ul style="list-style-type: none"> • vršno podlaktično odbijanje • donji servis i prijem servisa vršno • igra vršnim odbijanjem 1:1, 2:2

	<ul style="list-style-type: none"> • odbijanje iz srednjeg odbojkaškog stava <p>- Rukomet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vođenje lopte različitim načinima • dodavanje i hvatanje lopte različitim načinima • šut s tla osnovnim načinom • igra „Mali rukomet“ <p>- Stolni tenis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • osnovni stav i držanje reketa • vježbe prilogođavanja i osnovni servis • <i>forhend</i> kontra i <i>bekend</i> osnovni udarac (<i>pimpl</i>) • pravila igre i pojedinačna igra
Dijagnostika	<ul style="list-style-type: none"> - tjelesna visina - tjelesna masa - BMI: odnos visina - težina - Kožni nabor tricepsa <p>Funkcionalne i motoričke sposobnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - trčanje i hodanje 3 ili 6 minuta - Kuper - test (skraćeni) - Bip - test (trčanje na zvučni signal) - dohvati u sjedu - pretklon na klupici - flamingo - test - skok udalj iz mjesta - taping rukom

NASTAVNI PREDMET: TJELESNI I ZDRAVSTVENI ODGOJ

RAZRED: Sedmi (7.)

- TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI: dva (2) / sedamdeset (70)

ZADAĆE PREDMETA

- ❖ Zadovoljavanje biološke potrebe za kretanjem i igrom te ostvarenje pozitivnog utjecaja na svestrani tjelesni razvoj i razvoj funkcionalnih sposobnosti
- ❖ Očuvanje i učvršćivanje zdravlja, higijenskih navika i sprečavanje nastajanja tjelesnih deformiteta učenika
- ❖ Razvijanje moralno-voljnih osobina, pozitivnih crta karaktera, radnih navika i smisla za estetske vrijednosti
- ❖ Razvijanje tjelesnih sposobnosti i psihomotornih osobina: snage, brzine, okretnosti, gipkosti i izdržljivosti - stjecanjem znanja iz područja motorike; stjecanje navika neophodnih za svakodnevni rad i život te bavljenje tjelesnim aktivnostima
- ❖ Razvijanje kreativne aktivnosti za ublažavanje i otklanjanje tjelesnih deformiteta i rad s učenicima čije tjelesne sposobnosti zaostaju u razvoju
- ❖ Stjecanje znanja o tjelesnom vježbanju - razumijevanje biti, uloge i značenja svakodnevnih aktivnosti
- ❖ Ostvarivanje zadataka tjelesnog i zdravstvenog odgoja svladavanjem i usvajanjem znanja iz osnovnih grana sporta - gimnastike, plesa, atletike, sportskih igara i borilačkih vještina
- ❖ Adaptiranje organizma za složenija i napornija kretanja, oblikovanje i povezivanje pokreta u cjelinu; razvijanje pokretljivosti i čvrstine zglobova; jačanje, istezanje i labavljenje muskulature, naročito trbušne i leđne te ramenog pojasa i stopala
- ❖ Svladavanje sportske tehnike iz atletike, akrobatike, sportskih igara, plivanja, badmintona, vježbanja na spravama
- ❖ Osposobljavanje učenika za momčadske igre (socijaliziranje), suradnju u igri, poštivanje protivnika, međusobno pomaganje
- ❖ Opća tjelesna priprema specifično-utilitarnog karaktera, priprema i osposobljavanje učenika za usvajanje i primjenu borilačkih vještina
- ❖ Osposobljavanje učenika za objektivno ocjenjivanje osobnih i tuđih sposobnosti (kritičko mišljenje) te razvijanje interesa i želje za usavršavanjem i postizanjem boljih rezultata
- ❖ Naučene tjelesne vježbe i motoričke cjeline sustavno rabiti za aktivan odmor, sportske aktivnosti i rekreaciju u slobodno vrijeme
- ❖ Realiziranje postavljenih zadataka nastave prilikom organiziranih boravaka u prirodi (izleti i sl.)

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI *
Trčanje	4
Skakanje	4
Bacanje	4
Višenje, upiranje, penjanje	4
Preskoci	4
Ritmičko-gimnastičke i plesne strukture	8
Borilačke strukture	4
Plivanje	8
Sportske igre	40
Dijagnostika	6
Ponavljanje, utvrđivanje, ocjenjivanje	10

Napomena

* Svi navedeni programski sadržaji realizirat će se u okviru 70 nastavnih sati, a ovdje je navedeno i više zbog toga što će se na jednom satu kombinirati i izvoditi i više od jednog nastavnog sadržaja. Predmetni će nastavnik izabrati programske sadržaje, od ponuđenih, prema uvjetima koje ima u svom Centru.

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
Trčanje	<ul style="list-style-type: none"> - Trčanje različitim tempom do 6 minuta - Brzo trčanje do 60 m iz visokog i niskog starta - Preponsko trčanje
Skakanje	<ul style="list-style-type: none"> - Skok udalj jedan i pol koračnom tehnikom - Skok uvis prekoračnom tehnikom „škara“ - Osnovni skokovi s „mini trampulina“ - opruženi, zgrčeni, raznožni
Bacanje	<ul style="list-style-type: none"> - Bacanje medicinke od 2 kg bočnom tehnikom
Višenje, upiranje, penjanje	<ul style="list-style-type: none"> - Penjanje po motki i konopu dužine do 5 m - Ljuljanje na karikama malom amplitudom, saskok u zanjihu - Njihanje u uporu na niskim paralelnim ručama, saskok u zanoženju (dječaci) - Klimom premah zgrčno i zanožno na dvovisinskim ručama (djekočice) - Naskok u upor čučeći na gredi, saskok pruženi (djekočice)
Preskoci	<ul style="list-style-type: none"> - Zgrčka
Ritmičko-gimnastičke i plesne strukture	<ul style="list-style-type: none"> - Narodni ples po izboru iz zavičajnog područja - Osnovne vježbe aerobike za razvoj repetitivne snage - Spajanje osnovnih koraka aerobike niskog i visokog intenziteta u jednostavnu koreografiju (djekočice) - „Mačji skok“ (djekočice) - Daleko-visoki skok (djekočice) - Vježbe na tlu
Borilačke strukture	<ul style="list-style-type: none"> - Pad natrag i ustranu - Osnovni zahvati držanja u parteru (dječaci)
Plivanje	<ul style="list-style-type: none"> - Vježbe disanja, plutanja i kretanja u vodi - Vježbe za ruke i noge u kraul tehnicu
Sportske igre	<ul style="list-style-type: none"> - Košarka : <ul style="list-style-type: none"> • kretanje u vođenju ili zaustavljanje na dodanu loptu • vođenje lopte s promjenom pravca, smjera i brzine kretanja • suradnja dvaju igrača u obrani i napadu • igra 2:2 - Nogomet : <ul style="list-style-type: none"> • vođenje lopte s promjenom smjera i brzine kretanja • driblinzi i „fintiranje“ • udarci glavom iz kretanja bez skoka (samo dječaci) • igra na dvoja vrata

	<ul style="list-style-type: none"> - Odbojka : • donji servis ravno naprijed • prijem servisa podlakticama • mini - odbojka 3:3 - Rukomet : • skok- šut • blokiranje i oduzimanje lopte • zonska obrana 6:0; sustav igre s jednim kružnim napadačem • igra na dvoja vrata - Stolni tenis: • <i>forhend</i> - osnovni udarac (pimpl) i <i>bekend</i> kontra • servis s rotacijom i vraćanje servisa • pravila igre, igra u parovima, pojedinačna igra
Dijagnostika	<ul style="list-style-type: none"> - tjelesna visina - tjelesna masa - BMI: odnos visina - težina - Kožni nabor tricepsa <p>Funkcionalne i motoričke sposobnosti:</p> - trčanje i hodanje 3 ili 6 min. - Kuper - test (skraćeni) - Bip - test (trčanje na zvučni signal) - dohvati u sijedu - pretklon na klupici - flamingo - test - skok udalj iz mjesta - taping rukom

NASTAVNI PREDMET: TJELESNI I ZDRAVSTVENI ODGOJ

RAZRED: Osmi (8.)

- TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI: dva (2) / sedamdeset (70)

ZADAĆE PREDMETA

- ❖ Ponavljanje i usavršavanje prethodnih sadržaja
- ❖ Razvijanje tjelesnih sposobnosti i psihomotornih osobina
- ❖ Korekcijske vježbe za ublažavanje i otklanjanje tjelesnih deformiteta i rad s učenicima čije tjelesne sposobnosti zaostaju u razvoju
- ❖ Očuvanje i učvršćivanje zdravlja i zdravstveno-higijenskih navika
- ❖ Pozitivno djelovanje na svestrani tjelesni razvoj i podizanje funkcionalnih sposobnosti učenika
- ❖ Usvajanje teoretskih znanja o tjelesnoj kulturi
- ❖ Adaptiranje organizma učenika za složenija i napornija kretanja
- ❖ Opća tjelesna priprema specifično-utilitarnog karaktera, priprema i osposobljavanje učenika za usvajanje i primjenu borilačkih vještina
- ❖ Osposobljavanje učenika za objektivnu procjenu osobnih i tuđih sposobnosti i kvaliteta
- ❖ Razvijanje interesa i želje učenika za postizanje boljih rezultata
- ❖ Upućivanje, savjetovanje i usmjeravanje učenika na sadržaje i oblike izvannastavnih aktivnosti i izvanškolskih sportsko-rekreacijskih djelatnosti

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI *
Trčanje	4
Skakanje	4
Bacanje	4
Višenje, upiranje, penjanje	4
Ritmičko-gimnastičke plesne strukture	8
Borilačke strukture	4
Plivanje	8
Sportske igre	40
Dijagnostika	6
Ponavljanje, utvrđivanje, ocjenjivanje	10

Napomena

* Svi navedeni programski sadržaji realizirat će se u okviru 70 nastavnih sati, a ovdje je navedeno i više zbog toga što će se na jednom satu kombinirati i izvoditi i više od jednog nastavnog sadržaja. Predmetni će nastavnik izabrati programske sadržaje, od ponuđenih, prema uvjetima koje ima u svom Centru.

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
Trčanje	<ul style="list-style-type: none"> - Štafetna trčanja s primopredajom palice odozdo - „Leteće“ trčanje na 20 m
Skakanje	<ul style="list-style-type: none"> - Skok udalj jedan i pol koračnom tehnikom - Skok uvis prekoračnom tehnikom „škara“ iz polukružnog zaleta - Osnovni skokovi s „mini - trampulina“ - opruženi, zgrčeni, raznožni.
Bacanje	<ul style="list-style-type: none"> - Bacanje medicinke do 3 kg bočnom tehnikom - Bacanje loptice sa zaletom (3 koraka)
Višenje, upiranje, penjanje	<ul style="list-style-type: none"> - Podmetni saskok iz visa stojećeg prednjeg s preče/ pritke - Njihanje na preči/pritki (dječaci) - Različite varijante premeta postrance („zvijezda“) - Salto natrag odrazom iz visa stojećeg na niskim karikama (dječaci) - Premasi odnožno na dvovisinskim ručama, saskok s premahom odnožno i okretom za 90 stupnjeva (djevojčice) - Naskok na gredu visine od 80 do 120 cm s premahom odručiti i okretom za 90 stupnjeva; upor u čučnju (djevojčice)
Ritmičko-gimnastičke plesne strukture	<ul style="list-style-type: none"> - Valcer korak - Polka - Složeniji koraci aerobike niskog i visokog intenziteta (djevojčice) - Okreti (djevojčice) - Valovita gibanja rukama i tijelom (djevojčice) - Skokovi - sprava po izboru (djevojčice) „Mačji skok“ na niskoj gredi (djevojčice) - Koreografija aerobike (djevojčice) - Vježbe na tlu
Borilačke strukture	<ul style="list-style-type: none"> - Tehnika ramenog bacanja iz kleka (dječaci)
Plivanje	<ul style="list-style-type: none"> - Vježbe za skokove na noge i na glavu - Vježbe za rad nogu i ruku kod kraul i prsne tehnike
Sportske igre	<ul style="list-style-type: none"> - Košarka : <ul style="list-style-type: none"> • obrambeni stav i kretanje u obrani • ubacivanje lopte u koš jednom rukom odozgo s dvokorakom • košarkaški dvokorak nakon dodane lopte • kontra - napad - završna akcija, <i>basket</i> • igra na dva koša - Nogomet : <ul style="list-style-type: none"> • zaustavljanje lopte natkoljenicom principom amortizacije • oduzimanje lopte presijecanjem

	<ul style="list-style-type: none"> • igra na dvoja vrata - Odbojka : • dizanje lopte visoko na kraju mreže • napad iz zaleta, prebacivanje jednom rukom (<i>kuhanje</i>) • mini-odbojka 4:4 • igra 6:6 - Rukomet : • šut s pozicije krila i kružnog napadača • pojedinačni i skupni protunapad • igra na dvoja vrata - Stolni tenis : • <i>forhend spin</i> i <i>forhend blok</i> • <i>bekend blok</i> i pojedinačna igra • igra u parovima i pravila igre - Badminton : • <i>forhend</i> - servis • <i>forhend lob</i> iznad glave
Dijagnostika	<ul style="list-style-type: none"> - tjelesna visina - tjelesna masa - BMI: odnos visina - težina - Kožni nabor tricepsa <p>Funkcionalne i motoričke sposobnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - trčanje i hodanje 3 ili 6 minuta - Kuper - test (skraćeni) - Bip - test (trčanje na zvučni signal) - dohvati u sijedu - pretklon na klupici - flamingo - test - skok udalj iz mjesta - taping rukom

NASTAVNI PREDMET: TJELESNI I ZDRAVSTVENI ODGOJ

RAZRED: Deveti (9.)

- TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI: dva (2) / šezdeset šest (66)

ZADAĆE PREDMETA

- ❖ Ponavljanje i usavršavanje prethodnih sadržaja
- ❖ Razvijanje tjelesnih sposobnosti i psihomotornih osobina
- ❖ Korekcijske vježbe za ublažavanje i otklanjanje tjelesnih deformiteta i rad s učenicima čije tjelesne sposobnosti zaostaju u razvoju
- ❖ Očuvanje i učvršćivanje zdravlja i zdravstveno-higijenskih navika
- ❖ Pozitivno djelovanje na svestrani tjelesni razvoj i usavršavanje funkcionalnih sposobnosti učenika
- ❖ Usvajanje teoretskih znanja o tjelesnoj kulturi
- ❖ Adaptiranje organizma učenika za složenija i napornija kretanja
- ❖ Opća tjelesna priprema specifično-utilitarnog karaktera; priprema i osposobljavanje učenika za usvajanje i primjenu borilačkih vještina
- ❖ Osposobljavanje učenika za objektivnu procjenu osobnih i tuđih sposobnosti i kvaliteta
- ❖ Razvijanje interesa i želje učenika za postizanjem boljih rezultata
- ❖ Upućivanje, savjetovanje i usmjeravanje učenika na sadržaje i oblike izvannastavnih aktivnosti i izvanškolskih sportsko-rekreacijskih djelatnosti
- ❖ Realiziranje općih zadataka nastave tjelesnog i zdravstvenog odgoja
- ❖ Usavršavanje i uobličavanje savladanih motoričkih sadržaja
- ❖ Završna provjera i sumiranje rezultata višegodišnje sustavne aktivnosti
- ❖ Davanje uputa i preporuka za buduće aktivnosti učenika

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI *
Trčanje	4
Skakanje	4
Bacanje	4
Višenje, upiranje, penjanje	4
Ritmičko-gimnastičke plesne strukture	8
Borilačke strukture	4
Plivanje	8
Sportske igre	40
Dijagnostika	6
Ponavljanje, utvrđivanje, ocjenjivanje	8

Napomena

* Svi navedeni programski sadržaji realizirat će se u okviru 70 nastavnih sati, a ovdje je navedeno i više zbog toga što će se na jednom satu kombinirati i izvoditi i više od jednog nastavnog sadržaja. Predmetni će nastavnik izabrati programske sadržaje, od ponuđenih, prema uvjetima koje ima u svom Centru.

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
Trčanje	<ul style="list-style-type: none"> - Osnove brzog hodanja - Poligoni prepreka u otežanim uvjetima
Skakanje	<ul style="list-style-type: none"> - Skok uvis - leđna tehnika (flop) - Polusalto na povišenje od mekih strunjača uz pomoć odraznog pomagala (dječaci)
Bacanje	<ul style="list-style-type: none"> - Bacanje loptice ili kugle <i>O'Braen</i> - tehnikom - Bacanje medicinke (do 3 kg) bočnom tehnikom
Višenje, upiranje, penjanje	<ul style="list-style-type: none"> - Ljuljanje na karikama s okretom za 180 stupnjeva (dječaci) - Premet postrance okretom - Penjanje na konop visine do 5 m, rukama i nogama
Ritmičko-gimnastičke plesne strukture	<ul style="list-style-type: none"> - Valcer - Latinoamerički ples po želji - Okret za 180 stupnjeva na tlu i na gredi (djevojčice) - Pirueta u lijevu i desnu stranu (djevojčice) - Vježba na tlu - Vježba na gredi visine 80 cm (djevojčice) - Koreografija bez i sa spravom po izboru (djevojčice)
Borilačke strukture	<ul style="list-style-type: none"> - Tehnika bočnog bacanja hvatom glave i ruke uz klek (dječaci) - Borba u stojećem stavu
Plivanje	<ul style="list-style-type: none"> - Vježbe plivanja u otežavajućim uvjetima - Vježbe za rad ruku i nogu kod kraul i prsne tehnike
Sportske igre	<ul style="list-style-type: none"> - Košarka : <ul style="list-style-type: none"> • ubacivanje lopte u koš polaganjem jednom rukom • skok-šut nakon vođenja ili dodane lopte • napad i protunapad s dva i tri igrača • igra košarke 3:3 ili 5:5 - Nogomet : <ul style="list-style-type: none"> • udarci lopte vanjskom stranom stopala • <i>volej i polu-volej</i> • udarci glavom iz hodanja sa skokom (dječaci) • igra na dvoja vrata - Odbojka : <ul style="list-style-type: none"> • smeč iz zaleta: visoko dodana lopta • gornji servis bez rotacije • igra preko mreže 6:6 - Rukomet : <ul style="list-style-type: none"> • finte • stvaranje viška napadača zabijanjem • igra na dvoja vrata

	<ul style="list-style-type: none"> - Stolni tenis : • <i>bekend spin</i> i kombinacija udaraca: <i>forhend, bekend</i> • pojedinačna igra i igra u parovima - Badminton : • vraćanje loptice na mreži • <i>forhend</i> iznad glave • igra 1:1, 2:2
Dijagnostika	<ul style="list-style-type: none"> - tjelesna visina - tjelesna masa - BMI: odnos visina - težina - Kožni nabor tricepsa <p>Funkcionalne i motoričke sposobnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - trčanje i hodanje 3 ili 6 minuta - Kuper - test (skraćeni) - Bip - test (trčanje na zvučni signal) - dohvati u sijedu - pretklon na klupici - flamingo - test - skok udalj iz mjesta - taping rukom

PROFIL I STRUČNA SPREMA NASTAVNIKA:

- ❖ Nastavnik/ca tjelesnog i zdravstvenog odgoja
- ❖ Profesor/ica tjelesnog i zdravstvenog odgoja

6.
UMJETNOST

UMJETNOST
(od I. do III. razreda)

SVRHA PREDMETA

Svrha nastave predmeta Umjetnosti od I.-III. razreda jest nadgradnja, proširivanje i produbljivanje te trajno usvajanje znanja o likovnoj i glazbenoj kulturi kao integralnim dijelovima umjetnosti. Umjetničkim odgojem i obrazovanjem izgrađuje se svestrana stvaralačka ličnost razvijenih sposobnosti izražavanja, stvaranja i komuniciranja, doživljavanja i spoznavanja. Umjetnički odgoj i obrazovanje razvija svijest i potrebu trajnoga zanimanja za umjetnost.

NASTAVNI PREDMET: UMJETNOST

RAZRED: Prvi (1.)

- TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI: tri (3) / stotinu dva (102)
- NASTAVNA PODRUČJA:
 - 1. Glazbeni sadržaji
 - 2. Glazbene igre
 - 3. Likovni sadržaji
 - 4. Stvaralaštvo
 - 5. Popratni sadržaji

ZADAĆE PREDMETA

- ❖ Vođenje učenika k spoznaji umjetnosti
- ❖ Usvajanje i doživljavanje glazbenih i likovnih umjetničkih djela
- ❖ Usvajanje i doživljavanje tradicionalnih narodnih pjesama i napjeva
- ❖ Upoznavanje kulturnog nasljeđa hrvatskoga naroda, zavičaja i Bosne i Hercegovine
- ❖ Razvijanje kreativnog učeničkog stvaralaštva
- ❖ Razvijanje i usvajanje umjetničkih i estetskih kriterija
- ❖ Poticanje i razvijanje interesa i ljubavi prema umjetnosti

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI
GLAZBENI SADRŽAJI	31
- Pjevanje i muziciranje	10
- Slušanje glazbe	9
- Brojalice	9
- Glazbeno stvaralaštvo	3
GLAZBENE IGRE	10
- Djecje glazbene igre	3
- Tradicionalne narodne igre	2
- Ritmičke igre	2
- Ples	3
LIKOVNI SADRŽAJI	31
- Točka i crta	7
- Ploha	7
- Boja	7
- Površina	3
- Volumen i masa u prostoru	7
STVARALAŠTVO	10
- Slušanje i ilustriranje	3
- Slušanje glazbe uz stvaranje plesne i ritamske koreografije	4
- Slušanje i dramatizacija	3
POP RATNI SADRŽAJI	10
- Prigodne izložbe	3
- Likovni panoi	3
- Školske svečanosti	3
- Posjeti izvanškolskih kulturnih događaja	1
Ponavljanje, utvrđivanje, ocjenjivanje	10

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
1. GLAZBENI SADRŽAJI	<ul style="list-style-type: none"> - Učenje pjesme na temelju slušnog primanja melodijskog i ritmičkog uzorka - Karakter pjesme - Doživljajne komponente - Jačina-glasnoća tonova - Vokalna i instrumentalna glazba - Solist i zbor, dječji zbor - Orkestar i dirigent - Instrumentalna pratnja Orffovim instrumentarijem uz vokalnu izvedbu pjesme - Muziciranje Orffovim instrumentarijem na zadanu temu
1.1. Pjevanje i muziciranje	<ul style="list-style-type: none"> - Slušno prepoznavanje skladbi - Slušno prepoznavanje teme i karaktera pjesme - Prepoznavanje glazbenih instrumenata (glasovir, udaraljke)
1.2. Slušanje glazbe	<ul style="list-style-type: none"> - Učenje brojalice na temelju slušnog primanja - Karakter brojalice - Doživljajne komponente
1.3. Brojalice	<ul style="list-style-type: none"> - Spontana melodijska improvizacija glasom - Spontana ritmička improvizacija na instrumentima Orffova dječjeg instrumentarija
2. GLAZBENE IGRE	<ul style="list-style-type: none"> - Glazbeno-scenske igre - Glazbeno-plesne igre - Glazbena dramatizacija
2.1. Dječje glazbene igre	<ul style="list-style-type: none"> - Upoznavanje i izvođenje narodnih igara iz zavičaja
2.2. Tradicionalne narodne igre	<ul style="list-style-type: none"> - Spontana ritmička improvizacija
2.3. Ritmičke igre	<ul style="list-style-type: none"> - Upoznavanje i izvođenje: moderni ples
2.4. Ples	

Glazbena pismenost - na razini osnovnih pojmova: dječja pjesma, brojalica, uspavanka, glasovir, udaraljke, orkestar, dirigent, melodijska i ritmička improvizacija, Orffov dječji instrumentarij.

3. LIKOVNI SADRŽAJI	<ul style="list-style-type: none"> - Točka do točke - crta - Crta - trag kretanja - Obrisna i struktorna crta - Komponiranje obrisnih i strukturnih crta
3.1. Točka i crta	<ul style="list-style-type: none"> - Likovi na plohi, suprotstavljeni oblici; obli i uglati - Likovi na plohi i dijelovi plohe - Kontrast tijela i lika
3.2. Ploha	<ul style="list-style-type: none"> - Osnovne i izvedene boje - Svijetlo - tamno; obojeno - bezbojno - Kontrast tekstura bojom
3.3. Boja	

3.4. Površina	<ul style="list-style-type: none"> - Odnosi u vidnom polju - Vizualni elementi - Dizajn - vizualna komunikacija
3.5. Volumen i masa u prostoru	<ul style="list-style-type: none"> - Razvijanje početne osjetljivosti za volumen - Opažanje i doživljaj volumena (oblika) u djetetovu okruženju - Odnosi veličina u prostoru

Likovna pismenost - na razini osnovnih pojmova:

točka, crta, kontrast crta, boje: osnovne i izvedene; ploha, volumen, površina; oblikovati veličine u prostoru.

4. STVARALAŠTVO	
4.1. Slušanje i ilustriranje	<ul style="list-style-type: none"> - „Slušajmo i ilustrirajmo“ - likovno izražavanje glazbenog doživljaja uz slušanje glazbe
4.2. Slušanje glazbe uz stvaranje plesne i ritmičke koreografije	<ul style="list-style-type: none"> - „Slušajmo i plešimo“ - izražavanje glazbenog doživljaja plesnim pokretom uz stvaranje plesne koreografije - „Slušajmo i plešimo“ - izražavanje glazbenog doživljaja ritmičkim pokretima uz stvaranje ritmičke koreografije
4.3. Slušanje i dramatizacija	<ul style="list-style-type: none"> - „Slušajmo i glumimo“ - dramsko-scensko izražavanje uz slušanje glazbe
5. POPRATNI SADRŽAJI	
5.1. Prigodne izložbe	<ul style="list-style-type: none"> - Izložbe na teme blagdana i škole
5.2. Likovni panoci	<ul style="list-style-type: none"> - Izrada panoa na teme promjena u prirodi i godišnjih doba
5.3. Školske svečanosti	<ul style="list-style-type: none"> - Obilježavanja svečanosti u školi
5.4. Posjeti izvanškolskih kulturnih događaja	<ul style="list-style-type: none"> - Likovna izložba, koncert, balet

PRIJEDLOG SKLADBI ZA SLUŠANJE	PRIJEDLOG SKLADBI ZA PJEVANJE I MUZICIRANJE
<ul style="list-style-type: none"> - Josepf Haydn, <i>Ura</i> - Camille Saint-Saens, <i>Lav</i> - iz ciklusa <i>Karneval životinja</i> - Wolfgang Amadeus Mozart, <i>Uspavanka</i> - Johanes Brahms, <i>Uspavanka</i> - Franz Schubert, <i>Snivaj, spavaj</i> - Hristo Nedjalkov, <i>Jesen</i> - Antonio Vivaldi, <i>Zima</i> - Razni autori, <i>Božićne pjesme</i> - Narodna, <i>Radujte se, narodi</i> - Wolfgang Amadeus Mozart, <i>Čežnja za proljećem</i> - Camille Saint Saens, <i>Akvarij</i> - iz ciklusa <i>Karnevala životinja</i> - Nikolaj Rimski Korsakov, <i>Bumbarov let</i> - Franz Schubert, <i>Uspavanka</i> - Sergej Prokofjev, <i>Peća i vuk</i> - <i>Tradicionalne narodne pjesme iz zavičaja</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - Engleska narodna, <i>Pljesnimo rukama</i> - Petar Stupel, <i>Jesen je došla</i> - Narodna, <i>Pjevala je ptica kos</i> - Narodna iz Slavonije, <i>Jeste l'ikad čuli to</i> - Jean Baptiste Luly, <i>Dok mjesec sja</i> - Francuska narodna, <i>Blistaj, blistaj, zvijezdo mala</i> - Narodna, <i>Kruška, jabuka, šljiva</i> - Narodna, <i>Maca prede</i> - Staniša Korunović, <i>Na kiši</i> - Primoš Ramovš, <i>Dijete pjeva</i> - Jakov Gotovac, <i>Dom</i> - s. Lujza Kozinović-Mira Preisler, <i>Sveti Niko</i> - Bačka, <i>Spavaj mali Božiću</i> - Dragutin Basrak, <i>Padaj, padaj</i> - Josip Kaplan, <i>Čestitka majčici</i> - Nepoznati skladatelj, <i>Rodendanska pjesma</i> - <i>Zvončići</i> - James Pierpont - Makso Pirnik, <i>Zvončić</i>

PRIJEDLOG BROJALICA	
<ul style="list-style-type: none"> - Pero Gotovac, <i>Eci, peci, pec</i> - Pero Gotovac, <i>En, ten, tini</i> - <i>Išla patka</i> - <i>Tri mesara</i> - <i>Štipalica štipa</i> - <i>Jedna vrana gakala</i> - <i>U šumici zeko</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Kiša pada na travicu</i> - <i>Jedan, dva, tri</i> - <i>Tužibaba Reza</i> - Brigita Lukina, <i>Ide maca</i> - <i>Mur bur</i> - <i>Andola mandola</i> - <i>Iš'o medo u dućan</i>

* Nastavnik/ca može odabrati i druge skladbe navedenih, ali i drugih autora prema odgovarajućoj temi.

NASTAVNI PREDMET : UMJETNOST

RAZRED: Drugi (2.)

- TJEDNI / GODIŠNJI BROJ SATI : 3 (tri) / stotinu pet (105)
- NASTAVNA PODRUČJA: 1. Glazbeni sadržaji
 - 2. Glazbene igre
 - 3. Likovni sadržaji
 - 4. Stvaralaštvo
 - 5. Popratni sadržaji

ZADAĆE PREDMETA

- ❖ Usmjeravati učenika spontanom i kreativnom razvijanju spoznajnih vrijednosti u likovnom, glazbenom i plesnom stvaralaštvu
- ❖ Poticati interes i ljubavi prema umjetnosti kako bi ona postala trajna inspiracija i potreba
- ❖ Usvajati umjetničke i narodne napjeve iz zavičaja
- ❖ Razvijati ljubav prema kulturnom nasljeđu Bosne i Hercegovine
- ❖ Razvijati vještinu stvaralačkog pristupa pjevanju i sviranju
- ❖ Primjerenim vježbama razvijati sposobnosti glazbenog pamćenja te motoričkih i intelektualnih sposobnosti učenika
- ❖ Razvijati emocionalnu i estetsku osjetljivost za kvalitetnu glazbu i kvalitetna likovna djela

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI
1. GLAZBENI SADRŽAJI	32
- Pjevanje i muziciranje	13
- Slušanje glazbe	10
- Brojalice	5
- Glazbeno stvaralaštvo	4
2. GLAZBENE IGRE	11
- Dječje glazbene igre	3
- Tradicionalne narodne igre	2
- Ritmičke igre	2
- Ples	4
3. LIKOVNI SADRŽAJI	32
- Točka i crta	7
- Ploha	7
- Boja	7
- Površina	3
- Volumen i masa u prostoru	8
4. STVARALAŠTVO	10
- Slušanje i ilustriranje	3
- Slušanje glazbe uz stvaranje plesne i ritmičke koreografije	4
- Slušanje i dramatizacija	3
5. POPRATNI SADRŽAJI	10
- Prigodne izložbe	3
- Likovni panoci	3
- Školske svečanosti	3
- Posjeti izvanškolskih kulturnih događaja	1
Ponavljanje, utvrđivanje, ocjenjivanje	10

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
1. GLAZBENI SADRŽAJI	
1.1. Pjevanje i muziciranje	<ul style="list-style-type: none"> - Upoznati karakter pjesme (uspavanka, poskočica, ples) - Prepoznavanje vokalne i instrumentalne skladbe - Prepoznati tonove različitih visina (visoki i niski tonovi) - Prepozнати duljinu tona (dugi i kratki ton) - Razvijati osjećaj za ritam i ritmičke odnose - Upoznati i izvoditi jednake i različite ritmičke uzorke - Izvoditi ritam govorom, pjevanjem i sviranjem - Ostvariti ritam Orffovim glazbalima - Prepozнати brzi i spori tempo - Glasnoća u glazbi (glasno,tiho) - Upoznavanje i izvođenje tradicionalnih narodnih pjesama: uspavanki, pjesama za zabavljanje, blagdanskih pjesama - Upoznati i razlikovati muški i ženski zbor
1.2. Slušanje glazbe	<ul style="list-style-type: none"> - Slušno prepoznavanje obrađene pjesme/skladbe - Slušno prepoznavanje tona (visoki, niski) i ritma (brzo,sporo) - Prepoznavanje jednakih i različitih dijelova pjesme/skladbe - Glazbeni instrumenti (prepoznavanje) - Slušanje i upoznavanje himne Bosne i Hercegovine
1.3. Brojalice	<ul style="list-style-type: none"> - Karakter brojalice - Razlikovanje pjevanja od govora - Izvođenje brojalice na zadani ritam
1.4. Glazbeno stvaralaštvo	<ul style="list-style-type: none"> - Spontana ritmička improvizacija uz primjenu vlastitog tijela kao „instrumenta“ i predmeta iz okoline - Spontana ritmička improvizacija na instrumentima Orffova dječjeg instrumentarija - Stvaranje kraće pjesme na zadalu temu

Glazbena pismenost - na razini osnovnih pojmova:

dječja pjesma, brojalice, uspavanka, himna, narodna pjesma, narodno kolo, instrumentalna skladba, vokalna skladba, zbor, orkestar, melodijska i ritmička improvizacija, Orffov dječji instrumentarij, zvuk, tempo, glas

2. GLAZBENE IGRE	
2. 1. Dječje glazbene igre	<ul style="list-style-type: none"> - Glazbeno-scenske igre - Glazbeno-plesne igre - Glazbena dramatizacija
2. 2. Tradicionalne narodne igre	<ul style="list-style-type: none"> - Upoznavanje i izvođenje narodnih igara iz zavičaja (poskočica, kolo)
2. 3. Ritmičke igre	<ul style="list-style-type: none"> - Igre na zadalu ritmičku koreografiju - Spontana improvizacija ritma

2. 4. Ples	- Upoznavanje i izvođenje narodnoga plesa
3. LIKOVNI SADRŽAJI	
3.1. Crta i točka	<ul style="list-style-type: none"> - Točka do točke - crta - Crta - trag kretanja - Skupljeno i raspršeno - Vrste crta - obrisna i strukturna crta - Crte prema karakteru - Crta po toku
3.2. Ploha	<ul style="list-style-type: none"> - Suprotstavljanje velikih i malih ploha - Likovi na plohi i dijelovi plohe - Kontrast tijela i lika - Fotografija - fotomontaža
3.3. Boja	<ul style="list-style-type: none"> - Osnovne i izvedene boje - Kromatske i akromatske boje - Tonovi hladnih i toplih boja - Kontrast boja: toplo - hladno, svjetlo - tamno
3.4. Površina	<ul style="list-style-type: none"> - Odnos (suprotnost) hrapave i glatke površine - plastične teksture - Slikarska tekstura - Tekstura - kontrast površina - Odnos slike i teksta
3.5. Volumen i masa u prostoru	<ul style="list-style-type: none"> - Opažanje i doživljaj volumena (oblika) u učenikovu okruženju - Volumen - geometrijski oblici - Odnos mase i prostora - Odnos (omjeri) veličina u prostoru - Kontrast punog i praznog prostora

Likovna pismenost - na razini osnovnih pojmova:

točka, crta (vrste), kontrast crta, ritam; boje - osnovne i izvedene, kromatske i akromatske, tople i hladne, kontrast boje prema boji i boje prema crti; ploha, volumen, površina - glatka i hrapava; modeliranje; odnos slika-tekst, puni i prazni prostor, veličina u prostoru; crtež.

4. STVARALAŠTVO	
4.1. Slušanje i ilustriranje	<ul style="list-style-type: none"> - „Slušajmo i ilustrirajmo“ - likovno izražavanje glazbenog doživljaja uz slušanje glazbe
4.2. Slušanje glazbe uz stvaranje plesne i ritmičke koreografije	<ul style="list-style-type: none"> - „Slušajmo i plešimo“ - izražavanje glazbenog doživljaja plesnim pokretom uz stvaranje plesne koreografije - „Slušajmo i plešimo“ - izražavanje glazbenog doživljaja ritmičkim pokretima uz stvaranje ritmičke koreografije
4.3. Slušanje i dramatizacija	<ul style="list-style-type: none"> - „Slušajmo i glumimo“ - dramsko-scensko izražavanje uz slušanje glazbe

5. POPRATNI SADRŽAJI	
5.1. Prigodne izložbe	- Izložbe na teme blagdana i škole
5.2. Likovni panoi	- Panoi na teme promjena u prirodi i godišnjih doba
5.3. Školske svečanosti	- Svečanosti u školi
5.4. Posjeti izvanškolskih kulturnih događaja	- Likovna izložba, koncert, balet

PRIJEDLOG SKLADBI ZA SLUŠANJE	PRIJEDLOG SKLADBI ZA PJEVANJE I MUZICIRANJE
<ul style="list-style-type: none"> - Robert Schumann, <i>Divlji jahač</i> - Leopold Mozart, <i>Dječja simfonija</i> - Petar Iljič Čajkovski, <i>Valcer cvijeća - iz baleta Orašar</i> - Hristo Nedjalkov, <i>Jesen</i> - Antonio Vivaldi, <i>Zima</i> - Narodna, <i>Radujte se, narodi</i> - Ludvig van Beethoven, <i>Fur Elize</i> - Antonio Vivaldi, <i>Proljeće</i> - Camille Saint Saens, <i>Akvarij - iz Karnevala životinja</i> - Nikolaj Rimski Korsakov, <i>Bumbarov let</i> - Edvard Grieg, <i>Jutarnje raspoloženje</i> - Franz Peter Schubert, <i>Uspavanka</i> - Dušan Šestić, <i>Himna BiH</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - Ivica Stamać, <i>Maestral</i> - Hristo Nedjalkov, <i>Jesen</i> - Vladimir Stojanov, <i>Jesenska pjesma</i> - Hrvatska narodna, <i>Kako se što radi</i> - Marija Matanović, <i>Tako, tako</i> - Jimmy Kennedy, <i>Hoki - pok</i> - Ivan Golčić, <i>Volim Pipu</i> - Jakov Gotovac, <i>Dom</i> - s. Lujza Kozinović-Mira Preisler, <i>Sveti Niko</i> - Bačka, <i>Spavaj, mali Božiću</i> - Mario Bogliuni, <i>Snjegović</i> - Marija Matanović, <i>Ide zima</i> - Hrvatska narodna, <i>Oj, javore</i> - Josip Kaplan, <i>Pred majčinom slikom</i> - Nepoznati skladatelj, <i>Rođendanska pjesma</i> - Ljiljana Goran, <i>Semafor</i> - Zlatko Špoljar, <i>Proljetna pjesma</i>

PRIJEDLOG BROJALICA
- <i>U maloga svica</i>
- Pero Gotovac, <i>En, ten, tini</i>
- <i>Pliva patka</i>
- <i>Puž, muž, pušćaj roge</i>
- <i>Tri miša</i>
- <i>Patak</i>
- <i>Zeko, zeko</i>
- <i>Enci benci</i>

* Nastavnik/ca može odabrati i druge prikladne skladbe navedenih, ali i drugih autora prema odgovarajućoj temi.

NASTAVNI PREDMET: UMJETNOST

RAZRED : Treći (3.)

- TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI: tri (3) / stotinu pet (105)
- NASTAVNA PODRUČJA: 1. Glazbeni sadržaji
 - 2. Glazbene igre
 - 3. Likovni sadržaji
 - 4. Stvaralaštvo
 - 5. Popratni sadržaji

ZADAĆE PREDMETA

- ❖ Usmjeriti učenike spontanom i kreativnom razvijanju spoznajnih vrijednosti u likovnom, glazbenom i plesnom stvaralaštvu
- ❖ Razviti aktivno-stvaralački odnos prema okolini
- ❖ Usvojiti veći broj umjetničkih i narodnih napjeva raznolikog sadržaja
- ❖ Razvijati ljubav prema kulturnom nasljeđu Bosne i Hercegovine
- ❖ Razvijati vještinu stvaralačkog pristupa pjevanju i sviranju
- ❖ Primjerenum vježbama razvijati sposobnosti glazbenog pamćenja te motoričkih i intelektualnih sposobnosti učenika
- ❖ Razvijati emocionalnu i estetsku osjetljivost za kvalitetnu glazbu i kvalitetna likovna djela
- ❖ Poticati interes i ljubav prema umjetnosti kako bi ona postala trajna inspiracija i potreba

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI
1. GLAZBENI SADRŽAJI	30
- Pjevanje i muziciranje	17
- Slušanje glazbe	8
- Narodna glazbena tradicija	2
- Glazbeno stvaralaštvo	3
2. GLAZBENE IGRE	10
- Dječje glazbene igre	3
- Tradicionalne narodne igre	2
- Ritmičke igre	2
- Ples	3
3. LIKOVNI SADRŽAJI	33
- Točka i crta	8
- Ploha	7
- Boja	7
- Površina	4
- Volumen i masa u prostoru	7
4. STVARALAŠTVO	10
- Slušanje i ilustriranje	3
- Slušanje glazbe uz stvaranje pjesme i ritamske koreografije	4
- Slušanje i dramatizacija	3
5. POPRATNI SADRŽAJI	10
- Prigodne izložbe	3
- Likovni panoci	3
- Razredne svečanosti	3
- Posjeti izvanškolskih kulturnih događaja	1
Ponavljanje, utvrđivanje, ocjenjivanje	12

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
1. GLAZBENI SADRŽAJI	
1.1. Pjevanje i muziciranje	<ul style="list-style-type: none"> - Ritmički i melodijski uzorci - Glasnoća u glazbi (glasno, srednje glasno, tih) - Skladba i skladatelj (pojam) - Karakter skladbe (uspavanka, brojalica, ples, koračnica) - Prepoznavanje vokalne, instrumentalne i vokalnoinstrumentalne glazbe - Kretanje melodije (melodija uzlazi) - Ton (viši i niži, dugi i kratki) - Dobe, ritam, pokret - Tempo (brzo, umjereno, polagano) - Zvukovne boje (glasa i glazbala)
1.2. Slušanje glazbe	<ul style="list-style-type: none"> - Slušno prepoznavanje obrađenih pjesama - Glazbeni instrumenti: prepoznavanje udaraljki (bubanj, činele, zvečke, trokutići, štapići), gitare, glasovira, harmonike, ksilofona - Himna, dirigent, mješoviti pjevački zbor (pojam)
1.3. Narodna glazbena tradicija	<ul style="list-style-type: none"> - Upoznati i izvoditi tradicionalne narodne pjesme i napjeve - iz gradske i seoske sredine; narodne igre svih naroda i narodnosti u BiH; upoznati glazbala zavičaja
1.4. Stvaralaštvo	<ul style="list-style-type: none"> - Izmišljanje novih pjesama na zadani ili novi tekst - Slobodnija improvizacija na Orffovim instrumentima - Improvizacija pokreta u ritmu i plesu; plesna dramatizacija

Glazbena pismenost - na razini osnovnih pojmove:

dječja pjesma, brojalica, uspavanka, narodna pjesma, narodni napjevi, narodno kolo; instrumentalna skladba, vokalna skladba; glasovir, harmonika, gitara, ksilofon, udaraljke (zvečke), himna, melodija, orkestar; pripjev, tamburaši, tempo, ton, glas, zvuk, zbor, melodijska i ritmička improvizacija, Orffov dječji instrumentarij, doba, dvodobna i trodobna mjera.

2. GLAZBENE IGRE	
2.1. Dječje glazbene igre	<ul style="list-style-type: none"> - Glazbeno-scenske igre - Glazbeno-plesne igre - Glazbena dramatizacija
2.2. Tradicionalne narodne igre	<ul style="list-style-type: none"> - Narodne igre naroda Bosne i Hercegovine
2.3. Ritmičke igre	<ul style="list-style-type: none"> - Spontana ritmička improvizacija
2.4. Ples	<ul style="list-style-type: none"> - Društveni ples - Moderni ples - Narodni ples

3. LIKOVNI SADRŽAJI	
3.1. Točka i crta	<ul style="list-style-type: none"> - Strukturna i obrisna crta - Otvorena i zatvorena crta - Kontrast crta - Isprekidana crta - Stvaranje oblika grupiranjem crta
3.2. Ploha	<ul style="list-style-type: none"> - Suprotstavljanje (kontrastiranje) likova na plohi - Suprotnost (kontrast) tijela i lika - Fotografija, fotomontaža
3.3. Boja	<ul style="list-style-type: none"> - Kontrast boja - Kontrast topnih i hladnih boja - Kromatski tonovi boja (odnos svijetlo - tamno) - Akromatski tonovi boja
3.4. Površina	<ul style="list-style-type: none"> - Vizualna komunikacija - dizajn - Jedinstvo oblika i veličina - Kontrast površina - tekstura - Odnos slike i teksta
3.5. Volumen i masa u prostoru	<ul style="list-style-type: none"> - Omjeri veličina masa - Omjeri veličina udubljenih masa - Probušeno tijelo

Likovna pismenost - na razini osnovnih pojmova:

točka, crta (vrste), kontrast crta, ritam, boja - osnovne i izvedene, kromatske i akromatske, tople i hladne; kontrast boje prema boji i boje prema crtama; ploha, volumen, površina - glatka i hrapava; modelirati, graditi, oblikovati; odnos slika-tekst, puni i prazni prostor, masa, veličina u prostoru, crtež.

4. STVARALAŠTVO	
4.1. Slušanje i ilustriranje	<ul style="list-style-type: none"> - Likovno izražavanje glazbenog doživljaja uz slušanje glazbe
4.2. Slušanje glazbe uz stvaranje plesne i ritmičke koreografije	<ul style="list-style-type: none"> - Izražavanje glazbenog doživljaja plesnim pokretom uz stvaranje plesne i ritmičke koreografije
4.3. Slušanje i dramatizacija	<ul style="list-style-type: none"> - Dramsko-scensko izražavanje uz slušanje glazbe
5. POPRATNI SADRŽAJI	
5.1. Prigodne izložbe	<ul style="list-style-type: none"> - Izložbe na teme blagdana i škole
5.2. Likovni panoi	<ul style="list-style-type: none"> - Panoi na teme promjena u prirodi i godišnjih doba
5.3. Razredne svečanosti	<ul style="list-style-type: none"> - Svečanosti u školi
5.4. Posjeti izvanškolskih kulturnih događaja	<ul style="list-style-type: none"> - Likovna izložba, koncert, balet

PRIJEDLOG SKLADBI ZA SLUŠANJE	PRIJEDLOG SKLADBI ZA PJEVANJE I MUZICIRANJE
<ul style="list-style-type: none"> - Amilcare Ponchielli, <i>Ples satova</i> - Antonio Vivaldi, <i>Jesen</i> (allegro) - Giovanni Battista Pergolesi, <i>Gdje je onaj cvijetak žuti</i> - Milan Sachs, <i>Miško među životinjama</i> (<i>Kukavica</i>) - Wolfgang Amadeus Mozart, <i>Menuet</i> (3. st. <i>Mala noćna muzika</i>) - Antonio Vivaldi, <i>Zima</i> (<i>Četiri godišnja doba</i>) - Camille Saint - Saens, <i>Fosili</i> - Camille Saint - Saens, <i>Akvarij</i> - Nikolaj Rimski - Korsakov, <i>Bumbarov let</i> - Francisco Tarrega, <i>Sjećanje na Alhambru</i> - Narodna, <i>Svim na zemlji</i> - Narodna, <i>Radujte se narodi</i> - Franz Shubert, <i>Uspavanka</i> - Johann Strauss, <i>Jelačićeva koračnica</i> - Robert Schumann, <i>Proljeće</i> - Modest Petrovič Musorgski, <i>Ples pilića</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - Lovro Županović, <i>Zapjevajmo veselo</i> - Engleska, <i>Pljesnimo rukama</i> - Francuska, <i>Bratec Martin</i> - Marija Matanović, <i>Molba gljive muhare</i> - Medimurje, <i>Mali bratec Ivo</i> - Ljiljana Goran, <i>Tramvaj</i> - Mario Bogulini, <i>Snjegović</i> - Marija Matanović, <i>Ide zima</i> - Narodna iz Like, <i>Sanak snilo</i> - s. Lujza Kozinović-Mira Preisler, <i>Hrvatskoj</i> - Zlatko Špoljar, <i>Proljetna pjesma</i> - Vladimir Tomerlin, <i>Izgubljeno pile</i> - Ivica Stamać, <i>Maestral</i> - Stjepan Mikac - Josip Ivanković, <i>Što je iza svega</i> - Hrvatska narodna, <i>Mi smo djeca vesela</i> - Narodna, <i>Ja posijah lan</i> - Zlatko Špoljar, <i>Satić kuca</i> - Narodna, <i>Muzikaš</i> - Ivan Golčić - Nevenka Videk, <i>Volim Pipu</i> - Vladimir Stojanov, <i>Jesenska pjesma</i> - Jakov Gotovac, <i>Dom</i> - Petar Bergamo, <i>Avanture maloga Juju</i> - Marija Matanović, <i>Plava uspavanka</i> - Jimmy Kennedy, <i>Hoki-poki</i> - Makso Pirnik, <i>Zvončić u proljeće</i> - S. Jakševac, <i>Moj djed</i> - Stjepan Mikac, <i>Sve bih dao</i> - Ljiljana Goran - Dragan Lukić, <i>Srce</i>

PRIJEDLOG BROJALICA
<ul style="list-style-type: none"> - <i>Tri mesara</i> - <i>Enci, menci, na kamenci</i> - <i>Jedna vrana</i> - <i>Boc, boc iglicama</i>

*Nastavnik/ca može odabrati i druge prikladne skladbe navedenih, ali i drugih autora prema odgovarajućoj temi

PROFIL I STRUČNA SPREMA NASTAVNIKA:

- ❖ Profesor/ica razredne nastave
- ❖ Nastavnik/ca razredne nastave

Priznata zvanja po Bolonjskom procesu:

- ❖ Prvostupnik struke

7.
DRUŠTVO

DRUŠTVO

(IV. i V. razred)

SVRHA PREDMETA

- ❖ Doživjeti i osvijestiti složenost, raznolikost i međusobnu povezanost svih čimbenika koji djeluju u čovjekovu prirodnom i društvenom okružju
- ❖ Usvojiti temeljno znanje za razumijevanje pojava i zakonitosti u društvu
- ❖ Razvijati samostalnost, odgovornost, urednost i preciznost u radu
- ❖ Razvijati pravilan odnos prema ljudima i događajima te otvoreno prihvaćati različite ideje i mišljenja
- ❖ Razvijati znatiželju za otkrivanje pojava u društvenoj zajednici; razvijati pozitivne stavove o domovini, očuvanju kulturne baštine i prošlosti domovine i naroda koji u njoj žive te o vjerskim spomenicima i njihovoj ulozi

NASTAVNI PREDMET: DRUŠTVO

RAZRED: Četvrti (4.)

- TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI: dva (2) / sedamdeset (70)

ZADAĆE PREDMETA

- ❖ Razvijati sposobnosti snalaženja u prostoru i vremenu
- ❖ Razvijati sposobnosti snalaženja u prostoru prema planu mjesta
- ❖ Razvijati sposobnosti snalaženja prema pojmovima iz prošlosti, sadašnjosti i budućnosti
- ❖ Razvijati sposobnosti snalaženja na temelju događaja iz bliske prošlosti svojih predaka
- ❖ Naučiti razlikovati pretke i potomke, razumjeti pojmove desetljeće, stoljeće, tisućljeće i snalaženje na vremenskoj crti
- ❖ Upoznati izgled i posebnosti zavičaja na modelu reljefa
- ❖ Razlikovati značenje boja (nizine, uzvisine, vode) na zemljovidu, snalaziti se i znati odrediti strane svijeta na zemljovidu
- ❖ Upoznati značajne gospodarske djelatnosti zavičaja
- ❖ Uočiti i razumjeti vezu djelatnosti ljudi s izgledom zavičaja i prirodnim uvjetima
- ❖ Upoznati županijsko središte ili grad u zavičaju - pronaći ga na zemljopisnoj karti, razumijeti značenje tog središta za život ljudi
- ❖ Razlikovati vrste prometnica koje povezuju zavičaj s drugim mjestima
- ❖ Naučiti pokazati cestu, prugu i dr. na zemljovidu zavičajne regije

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI
Snalaženje u prostoru	7
Kartografska pismenost	18
Prigodne teme	3
Osnovna zemljopisna i gospodarska obilježja zavičaja	19
Naselja u širem zavičaju	7
Snalaženje u vremenu	8
Promet	8
Ponavljanje, utvrđivanje, ocjenjivanje	30 *

* Nastavnik će sam odlučiti koliko će u kojoj programskoj cjelini izdvojiti za sate obrade, a koliko, od ovih 30 sati, za ponavljanje, utvrđivanje i ocjenjivanje.

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
Snalaženje u prostoru	<ul style="list-style-type: none"> - Glavne i sporedne strane svijeta - Snalaženje prema prirodnim pojavama i Suncu - Snalaženje pomoću kompasa - Snalaženje prema objektima u prirodi
Kartografska pismenost	<ul style="list-style-type: none"> - Umanjeno prikazivanje udaljenosti - Umanjeno predstavljanje predmeta - Tlocrt učionice - Plan školske zgrade i dvorišta - Model učionice - Maketa i plan škole s bližom okolicom - Prikaz uže okolice, neposredno promatranje i izrada skice - Prikaz uže okolice - plan mjesta - Reljef uže okolice - izrada reljefa od prirodnih materijala - Zemljopisna karta užeg i šireg zavičaja - Prijenos s reljefa na kartu uz pomoć staklene ploče - Kartografski znakovi uz objekte
Prigodne teme	<ul style="list-style-type: none"> - Dan državnosti - Dan neovisnosti - Praznik rada
Osnovna zemljopisna i gospodarska obilježja zavičaja	<ul style="list-style-type: none"> - Grane gospodarstva (privrede) - Ratarstvo: uzgoj povrća i voća; uzgoj industrijskog i krmnog bilja - Stočarstvo i peradarstvo - Lov i ribolov - Tvornice u našem zavičaju - Rudnici u našem zavičaju - Osnovna obilježja i djelatnosti u nizinskim krajevima - Osnovna obilježja i djelatnosti u brdskim i gorsko - planinskim krajevima - Osnovna obilježja i djelatnosti u primorsko - zaobalnim krajevima
Naslja u širem zavičaju	<ul style="list-style-type: none"> - Naselja - grad, selo - Nekadašnji gradovi - Suvremeni gradovi - Općina - kulturna i privredna cjelina
Snalaženje u vremenu	<ul style="list-style-type: none"> - Prošlost, sadašnjost, budućnost - vremen-ska crta - Desetljeće - Stoljeće, tisućljeće - Kulturno-povijesni spomenici
Promet	<ul style="list-style-type: none"> - Prometna povezanost u širem zavičaju - Djeca u prometu, kretanje pješaka u naselju i izvan naselja - Prometni znakovi - Bicikl

NASTAVNI PREDMET: DRUŠTVO

RAZRED: Peti (5.)

- TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI: dva (2) / sedamdeset (70)

ZADAĆE PREDMETA

- ❖ Upoznati pojam Sunčev sustav i imenovati planete Sunčeva sustava
- ❖ Upoznati osnovna obilježja planeta Zemlje
- ❖ Odrediti na zemljovidu susjedne zemlje, razlikovati prirodne i umjetne granice, objasniti važnost prometne i gospodarske povezanosti sa susjednim državama
- ❖ Imenovati glavni grad Bosne i Hercegovine i odrediti mu smještaj na zemljovidu te objasniti da je Sarajevo političko, kulturno, upravno, zdravstveno, prosvjetno, sportsko sjedište Bosne i Hercegovine, upoznati njegove najznačajnije kulturno-povijesne spomenike
- ❖ Razumjeti da je Bosna i Hercegovina bila u sastavu Jugoslavije, da se osamostalila te da svoju budućnost planira ostvariti u zajednici s europskim narodima
- ❖ Pokazati na zemljovidu teritorijalno uređenje Bosne i Hercegovine, granice entiteta i kantona/županija
- ❖ Imenovati narode i nacionalne manjine koje čine stanovništvo Bosne i Hercegovine te službene jezike u Bosni i Hercegovini
- ❖ Upoznati prirodno-zemljopisna obilježja nizinsko-brežuljkastih i gorsko-planinskih prostora te prostora visokoga krša i niske Hercegovine
- ❖ Imenovati i na zemljovidu pokazati najznačajnija polja, planine, rijeke i jezera u Bosni i Hercegovini te položaj i obilježja Jadranskoga mora
- ❖ Razlikovati gospodarske grane i njihovu zastupljenost u Bosni i Hercegovini
- ❖ Razumjeti uvjetovanost prirodno-zemljopisnih uvjeta i gospodarstva
- ❖ Odrediti vrijeme doseljavanja Slavena u našu domovinu
- ❖ Opisati stvaranje srednjovjekovne bosanske države te borbu za očuvanje i samostalnost Bosne i Hercegovine

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI
Pogled u nebo	7
Naša domovina Bosna i Hercegovina	15
Prirodno -zemljopisna obilježja Bosne i Hercegovine	20
Gospodarska obilježja Bosne i Hercegovine	20
Iz prošlosti domovine	8
Ponavljanje, utvrđivanje, ocjenjivanje	30*

*Nastavnik će sam odlučiti koliko će u kojoj programskoj cjelini izdvojiti za sate obrade, a koliko, od ovih 30 sati, za ponavljanje, utvrđivanje i ocjenjivanje.

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
Pogled u nebo	<ul style="list-style-type: none"> - Globus, vrste zemljovida (demonstracija) - Pogled u nebo - Svemir - Sunčev sustav - planeti Sunčeva sustava - Planet Zemlja - Izrada makete Sunčeva sustava
Naša domovina Bosna i Hercegovina	<ul style="list-style-type: none"> - Zemljopisni položaj BiH, površina i granice - Sarajevo - glavni grad, sjedište države i Federacije BiH - BiH - samostalna država - Država BiH, simboli - Država, entiteti i županije (kantoni) u BiH - Stanovništvo u BiH (višenacionalna država, jezici) - Naselja u BiH (gradska i seoska naselja)
Prirodno -zemljopisna obilježja Bosne i Hercegovine	<ul style="list-style-type: none"> - Prirodno-zemljopisna obilježja i naselja nizinskih prostora BiH - Prirodno-zemljopisna obilježja i naselja brežuljkastih prostora BiH - Prirodno-zemljopisna obilježja i naselja brdsko-planinskih prostora - BiH (niske, srednje i visoke planine) - Prirodno-zemljopisna obilježja prostora visokoga krša BiH (krška polja) - Prirodno-zemljopisna obilježja i naselja primorsko-zaobalnog prostora BiH - Vode u BiH: <ul style="list-style-type: none"> • rijeke • jadranski i crnomorski sliv • jezera • Jadransko more - Klima BiH - klimatska raznolikost
Gospodarska obilježja Bosne i Hercegovine	<ul style="list-style-type: none"> - Gospodarstvo (privreda) - gospodarske grane - Poljodjelstvo (poljoprivreda) - razvoj i podjela: <ul style="list-style-type: none"> • ratarstvo - uzgoj i proizvodnja žitarica, industrijskog i krmnog bilja • povrtlarstvo, voćarstvo i vinogradarstvo • stočarstvo - Industrija: <ul style="list-style-type: none"> • drvna industrija (šumarstvo) • energetika i rudarstvo - glavni izvori energije (ugalj, hidroenergija, nafta) • rudna bogatstva BiH • teška industrija • laka industrija - Industrija - ucrtavanje u slijepu kartu

	<ul style="list-style-type: none"> - Promet u BiH : <ul style="list-style-type: none"> • kopneni promet (cestovni, željeznički, cjevovodni i PTT) • voden i zračni promet - Promet - ucrtavanje u slijepu kartu - Turizam - razvoj i vrste turizma
Iz prošlosti domovine	<ul style="list-style-type: none"> - Stanovništvo u BiH - antičko doba - Doseđivanje Slavena - Stvaranje srednjovjekovne bosanske države - BiH pod tuđinskom vlašću - BiH od 1918. do 1995. godine

PROFIL I STRUČNA SPREMA NASTAVNIKA:

- ❖ Profesor/ica razredne nastave
- ❖ Nastavnik/ca razredne nastave

Priznata zvanja po Bolonjskom procesu:

- ❖ Prvostupnik struke

8.

PRIRODA

PRIRODA

(IV. i V. razred)

SVRHA PREDMETA

- ❖ Doživjeti i osvijestiti složenost, raznolikost i međusobnu povezanost svih čimbenika koji djeluju u čovjekovu prirodnom i društvenom okružju, razvijati pozitivan odnos prema ljudima i prirodnim procesima te poticati znatiželju za otkrivanje pojava u prirodnoj zajednici
- ❖ Stjecati temeljna znanja o prirodi i ekologiji u najbližoj okolini i zavičaju
- ❖ Usvajati temeljna znanja potrebna za razumijevanje pojava i zakonitosti u prirodi
- ❖ Razvijati sposobnosti promatranja i uočavanja odnosa među promatranim pojavama
- ❖ Razvijati potrebu i smisao za samostalan rad, odgovornost prema radu, urednost, preciznost i točnost
- ❖ Uočavati nužnost međusobne suradnje i ljudske solidarnosti

NASTAVNI PREDMET: PRIRODA

RAZRED: Četvrti (4.)

- TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI: dva (2) / sedamdeset (70)

ZADAĆE PREDMETA

- ❖ Razvijati zanimanje za spoznavanje zakonitosti u prirodi, razlikovati prirodu, prirodnine i prirodne promjene
- ❖ Razumjeti važnost vode za život ljudi, biljaka i životinja te uočiti utjecaj čovjeka na onečišćenje i potrošnju vode
- ❖ Uočavati i pratiti promjene u prirodi i njihov utjecaj na život tijekom godišnjih doba
- ❖ Otkrivati i upoznavati živu i neživu prirodu, njezinu raznolikost, povezanost i promjenljivost te suodnos žive i nežive prirode i uvjeta života
- ❖ Oblikovati pozitivan vrijednosni odnos prema živim bićima i prirodi kao cjelini
- ❖ Razvijati poštovanje prema prirodnoj, kulturnoj i društvenoj sredini te odgovoran odnos prema okolišu
- ❖ Razumjeti čovjekov život i ulogu u zajednici
- ❖ Upućivati učenike u čuvanje svojeg i tuđeg zdravlja, upoznavajući ih s raznolikom prehranom, prehrambenim i higijenskim navikama te zaštitom od nekih zaraznih bolesti
- ❖ Isticati štetnost negativnih pojava za ljudsko zdravljje
- ❖ Upoznati učenike s temeljnim načelima ekologije kao znanosti o odnosu organizama prema okolišu; upoznati ih s potrebom zaštite prirode
- ❖ Upoznati ljudske djelatnosti i razvijati pravilan odnos prema radu
- ❖ Poticati razvitak sposobnosti izvođenja pokusa, motrenja, zaključivanja, uočavanja, uspoređivanja, opisivanja i primjenjivanja stecenoga znanja u praksi

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI
Upoznavanje i istraživanje prirode	11
Vode u zavičaju	7
Motrenje prirode i djelatnosti ljudi kroz godišnja doba	7
Živa priroda	5
Naše zdravlje i osobna higijena	9
Zaštita i čuvanje okoliša	3
Ponavljanje, utvrđivanje, ocjenjivanje	28

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
Upoznavanje i istraživanje prirode	<ul style="list-style-type: none"> - Upoznavanje s nastavnim predmetom i udžbenikom - Priroda svuda oko nas; spoznavanje prirode - Kretanje Zemlje - smjena dana i noći, smjena godišnjih doba - Sunčeva svjetlost, toplina, voda,zrak i tlo-uvjeti života - Kretanje zraka - vjetar - Padaline/oborine - Istraživanje prirode (pokus) - Ponašanje tekućina na različitim temperaturama - Termometar, kako se mjeri temperatura - Magneti - Strujni krug, baterijska lampa
Vode u zavičaju	<ul style="list-style-type: none"> - Vode tekućice (smjer, pritoci) - Živi svijet u tekućicama - Vode stajaćice - Živi svijet u stajaćim vodama - Živi svijet u kapljici vode - Važnost vode; voda dolazi do nas - Onečišćenje i zaštita vode
Motrenje prirode i djelatnosti ljudi kroz godišnja doba	<ul style="list-style-type: none"> - Jesen - Jestivi šumski plodovi - Zima - Biljke na prijelazu zime u proljeće - Biljke i životinje u proljeće - Plodno (obradivo i neobradivo) tlo; Neplodno tlo - Radovi u vrtu, voćnjaku, na njivi
Živa priroda	<ul style="list-style-type: none"> - Dijelovi biljke - Ljekovite biljke - Ukrasne biljke - Život na livadi - Šumske životinje i ptice - Koristi od biljnog i životinjskog svijeta
Naše zdravlje i osobna higijena	<ul style="list-style-type: none"> - Naše zdravlje i osobna higijena - Rublje, odjeća i obuća - Zdravom i pravilnom prehranom do zdravlja - prehrambena piramida - Uzročnici bolesti - neprijatelji zdravlja - Najčešće bolesti školske djece - Što kad se ozlijedimo - Njega bolesnika - Radni dan i slobodno vrijeme učenika - Negativne pojave koje ugrožavaju mlade
Zaštita i čuvanje okoliša	<ul style="list-style-type: none"> - Osnovni ekološki pojmovi (smeće, otpad, opasni otpad, reciklaža) - Zaštita šuma, rijeka i jezera (plansko iskorištavanje prirodnih resursa) - Zaštita životne sredine od zagađivanja

NASTAVNI PREDMET: PRIRODA

RAZRED: Peti (5.)

- TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI: dva (2) / sedamdeset (70)

ZADAĆE PREDMETA

- ❖ Otkrivati i upoznavati živu i neživu prirodu, njezinu raznolikost, povezanost i promjenljivost te suodnos žive i nežive prirode i uvjeta života
- ❖ Oblikovati pozitivan vrijednosni odnos prema živim bićima i prirodi kao cjelini
- ❖ Razvijati poštovanje prema prirodnoj, kulturnoj i društvenoj sredini te odgovoran odnos prema okolišu
- ❖ Razvijati i sustavno unapređivati zdravstveno-higijenske navike
- ❖ Razumjeti čovjekov život i ulogu u zajednici
- ❖ Razumjeti da je ljudsko tijelo cjelina (organizam) te spoznati građu i funkciju sustava organa u ljudskom tijelu
- ❖ Upoznati važnost pravilne prehrane i tjelesne aktivnosti; shvatiti štetnost ovisnosti za ljudsko zdravlje
- ❖ Upoznati učenike s temeljnim načelima ekologije kao znanosti o odnosu organizama prema okolišu i potrebom zaštite prirode
- ❖ Upoznati ljudske djelatnosti i razvijati pravilan odnos prema radu
- ❖ Poticati razvitak sposobnosti izvođenja pokusa, motrenja, zaključivanja, uočavanja, uspoređivanja, opisivanja i primjenjivanja stečenoga znanja u praksi

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI
Uvjeti života	17
Živa priroda	13
Čovjek - to sam ja	13
Ponavljanje, utvrđivanje, ocjenjivanje	27

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
Uvjeti života	<ul style="list-style-type: none"> - Upoznavanje s gradivom i udžbenikom - Listamo enciklopediju i stručnu literaturu - Priroda nas okružuje - O čemu ovisi živi svijet - Obilježja živih bića - Sunce - izvor svjetlosti i topline - Voda - uvjet života - Kruženje vode u prirodi - Značaj vode za živa bića - Zrak - uvjet života - Sastav zraka - Predviđanje vremena - Postanak i plodnost tla - Sastav i vrste tla - Prirodne pojave i procesi - klijanje i rast, disanje, gorenje, truljenje, opadanje lišća, kretanje - Onečišćenje i zaštita vode, zraka i tla - Čovjek i okoliš
Živa priroda	<ul style="list-style-type: none"> - Građa i funkcija biljke - Korijen - građa i funkcija - Stabljika - građa i funkcija - List - građa i funkcija - Zelena biljka proizvodi hranu - Razmnožavanje biljaka - Život životinja (način prehrane, prilogađenost životinja) - Povezanost biljaka i životinja (lanac prehrane) - Životna zajednica travnjaka - Životna zajednica šume - Život uz more i u moru - Zaštićeni dijelovi prirode u BiH (nacionalni parkovi, parkovi prirode, rezervati) - Zaštićene biljke i životinje
Čovjek - to sam ja	<ul style="list-style-type: none"> - Čovjek - to sam ja - Čovjek i druga živa bića - sličnosti i razlike - Sustavi organa (organ, sustav organa, organizam) - Kretanje tijela - Probava hrane - Disanje - Krvotok - Živčani sustav - Osjetilo vida - Osjetilo sluha - Ostala osjetila - Moje tijelo (vrijeme odrastanja) - Ovisnosti - opasnosti za čovjekovo zdravlje

PROFIL I STRUČNA SPREMA NASTAVNIKA:

- ❖ Profesor/ica razredne nastave
- ❖ Nastavnik/ca razredne nastave

Priznata zvanja po Bolonjskom procesu:

- ❖ Prvostupnik struke

9.

DRUGI STRANI JEZIK

- Njemački jezik
- Francuski jezik

NJEMAČKI JEZIK

(od VI. do IX. razreda)

SVRHA PREDMETA

Poučavanjem stranih jezika u dječjoj dobi aktiviraju se one čovjekove sposobnosti kojima kasnije može naučiti i neki drugi strani jezik, ili više njih. Poučavanje stranih jezika djeluje istodobno na više područja važnih za učenikov razvoj i sazrijevanje:

- na intelektualni razvoj, u kojem niz misaonih operacija potrebnih u učenju djeluje na razvoj njegove spoznaje i stjecanje govorne spretnosti;
- na širenje spoznaje o kulturi i civilizaciji većeg broja zemalja, što pridonosi uklanjanju etnocentričnih gledišta svojstvenih zatvorenim sredinama;
- na razvoj lingvističkog mišljenja, koje pomaže učenju i razumijevanju sustava i hrvatskoga i drugih jezika;
- na oblikovanje cjelokupne učenikove osobnosti, jer on uči slušati i razumjeti drugoga, razložno prihvati ili odbijati tuđa gledišta, argumentirano i jasno izlagati osobna gledišta i prosudbe, čime se potiče kultura dijaloga i sporazumijevanja.

Sve je to u skladu s aktualnim težnjama za očuvanjem bogatstva različitosti mnogojezične Europe te kulturno-jezičkih sličnosti i razlika u stvaranju osjećaja pripadnosti građanstvu Europe.

Cilj je učenja stranoga jezika da se učenik sposobi za govornu i pisani komunikaciju na stranom jeziku, za samostalnu primjenu izvora znanja i na stranom jeziku, sukladno mogućnostima svoje dobi, kako bi mu to pomoglo stjecanju znanja u nastavku školovanja i njegovim općim i životnim uvjetima. U svojoj osobitosti strani su jezici sastavni dio odgojno-obrazovnog procesa. Oni omogućuju učeniku širu komunikaciju u prostoru i vremenu, a time i bolje razumijevanje i raznoliko djelovanje u svom okruženju. Nastava stranih jezika uvodi učenike u životnu stvarnost drugih zemalja, čime se proširuju njihove spoznaje. U dodiru sa stranim jezikom razvija se sposobnost razmišljanja i potiče mašteta.

NASTAVNI PREDMET: NJEMAČKI JEZIK

RAZRED: Šesti (6.)

- TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI: dva (2) / sedamdeset (70)
- NASTAVNA PODRUČJA:
 1. Vokabular/rječnik
 2. Gramatika
 3. Fonetika

ZADAĆE PREDMETA

U nastavi njemačkog jezika u šestom razredu osnovne škole, kao prvoj godini učenja njemačkog jezika, treba težiti dostizanju nivoa A1.2 Europskog okvira za strane jezike.

JEZIČNE VJEŠTINE	OČEKIVANI REZULTATI UČENJA
Slušanje i razumijevanje	<ul style="list-style-type: none">• Učenik može razumjeti ograničen broj riječi, običnih fraza i rečenica, pitanja i upute osobne prirode ili vezana za neposrednu situaciju i na njih jezično ili nejezično reagirati
Čitanje i razumijevanje	<ul style="list-style-type: none">• Učenik čita naglas poznate riječi i rečenice• Učenik zna pronaći određenu informaciju u jednostavnom tekstu ako je dopušteno ponovljeno čitanje
Govor	<ul style="list-style-type: none">• Učenik pravilno artikulira glasove, naglašava riječi, poštaje ritam i intonaciju rečenice• Učenik reproducira napamet naučene stihove i pjesme• Učenik zna postavljati pitanja i davati odgovore tijekom dijaloga o osnovnim temama• Učenik sudjeluje u razgovoru po modelu• Učenik daje jednostavne informacije o sebi, obitelji i prijateljima
Pisanje	<ul style="list-style-type: none">• Učenik prepisuje, dopunjuje i samostalno piše riječi i kraće rečenice• Učenik zapisuje pojedine (poznate) riječi ili kraće rečenice po modelu• Učenik zna napisati nekoliko rečenica o sebi i o veoma poznatim temama (odgovori na izravno postavljena pitanja, pisanje kratkog pisma)
Znanje o jeziku	<ul style="list-style-type: none">• Učenik svjesno usvaja znanje o jeziku

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI
Vokabular/rječnik	20
Gramatika	21
Fonetika	4
Ponavljanje, utvrđivanje, ocjenjivanje	25

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
1. VOKABULAR/RJEČNIK	
1.1. Pozdravljanje, predstavljanje, (pozdravi i komunikacijski obrasci, uljedno ophođenje i oslovljavanje, davanje osnovnih informacija o sebi)	<ul style="list-style-type: none"> - Hallo / Guten Tag / Guten Morgen / Auf Wiedersehen / Tschüs - Wie heißt du? Ich heiße... Ich bin... - Woher kommst du? - Wie alt bist du?
1.2. Školsko okruženje (imenovanje i opisivanje predmeta uneposrednom okruženju, imenovanje školskog pribora, izricanje posjedovanja)	<ul style="list-style-type: none"> - Was gibt es in einem Klassenzimmer? die Tafel, die Bank, das Fenster, die Tür..... - Was gibt es in einer Schultasche: das Buch, das Heft, das Mäppchen.... - Was ist das? Das ist ein / eine Buch, Kreide... - Ist das deine/ dein...? Ja , das ist mein/e ...
1.3. Članovi obitelji (imenovanje i predstavljanje članove uže obitelji)	<ul style="list-style-type: none"> - Das ist meine Familie. - Wer ist das? Das ist mein/e Mutter, Vater..... - Wie heißt dein/e Opa / Oma? Mein/e... heißt...
1.4. Brojevi do 100 (glavni brojevi od 1-100; prepoznavanje brojeva i pisanje, pravilan izgovor brojeva)	<ul style="list-style-type: none"> - Zähle bis..... - Was ist deine Telefonnummer? Wie alt bist du? - Wie viel Hefte sind hier?
1.5. Dani u tjednu, mjeseci i godišnja doba (imenovanje dana u tjednu, mjeseci i godišnjih doba)	<ul style="list-style-type: none"> - Wie viel Tage hat die Woche? - Welcher Tag ist heute? Heute ist Montag/Dienstag... Am Mittwoch gehen wir ins Kino. - Wie viel Monate hat ein Jahr? Welchen Monat haben wir jetzt? - Wann hast du Geburtstag? Im Januar. - Wie viel Jahreszeiten hat ein Jahr? Welche Monate sind im Winter? Dezember, Januar, Februar und März
1.6. Vremenske prilike (izricanje osnovnih atmosferskih prilika)	<ul style="list-style-type: none"> - Wie ist das Wetter? Es regnet/schneit. Die Sonne scheint. Es ist kalt / warm/windig/nebrig/wolkig.
1.7. Kazivanje vremena (puni sati)	<ul style="list-style-type: none"> - Wie spät ist es? Es ist elf Uhr.
1.8. Proslava rođendana	<ul style="list-style-type: none"> - Wann feierst du Geburtstag? - Wie feierst du Geburtstag? Ich tanze, ich höre Musik, I Ich lade meine Freunde ein.... - Was bekommst du zum Geburstag? die Geschenke: eine Uhr, einen Ball, ein Buch
1.9. Seosko imanje (životinje)	<ul style="list-style-type: none"> - Wo leben Tiere? - Welche Tiere kennst du? den Hund, die Katze, das Pferd... - Hast du Haustiere?

1.10. Blagdani (čestitanje i pjevanje prigodnih pjesmica prema kalendaru)	- Frohe Weihnachten! Frohes Ostern!
1.11. Odlazak na raspust	<ul style="list-style-type: none"> - Wohin fährst du in deinen Sommerferien? - Wohin möchtest du reisen? Nach Italien, nach Berlin.... - Womit können wir reisen? Mit dem Auto, mit dem Flugzeug...
2. GRAMATIKA	
2.1. Prezent glagola “sein” i “haben”	<ul style="list-style-type: none"> - Prezent glagola <i>sein</i> i <i>haben</i> - Pravilo prezenta glagola biti (<i>sein</i>) i imati (<i>haben</i>) s konjugacijom kroz sva lica i njihovo značenje
2.2 Prezent slabih glagola	<ul style="list-style-type: none"> - Pravilna tvorba prezenta nekih frekventnijih glagola (<i>kommen</i>, <i>heißen</i>, <i>wohnen</i>, <i>leben</i>, <i>malen</i>) i uvježbavanje njihove uporabe; konjugacija kroz sva lica
2.3. Osobne zamjenice	<ul style="list-style-type: none"> - Osobne zamjenice u nominativu; predstavljanje i govorenje o drugima; oblik iz poštovanja <i>Sie</i>
2.4. Red riječi u rečenici	<ul style="list-style-type: none"> - Red riječi u izjavnoj rečenici
2.5. Upitne rečenice	<ul style="list-style-type: none"> - Red riječi u upitnoj rečenici; rečenice koje počinju upitnom riječju ili zamjenicom (<i>wer</i>, <i>was</i>, <i>wo</i>, <i>wann</i>, <i>wie</i>... Woher kommst du? Ich komme aus Deutschland) i upitne rečenice koje počinju glagolom (Lebst du in Deutschland? Ja, ich lebe in Deutschland.)
2.6. Uporaba člana	<ul style="list-style-type: none"> - Neodređeni član (<i>ein</i>, <i>eine</i>, <i>ein</i>); određeni član (<i>der</i>, <i>die</i>, <i>das</i>); uporaba i funkcija određenog i neodređenog člana
2.7. Imperativ	<ul style="list-style-type: none"> - Pravilo tvorbe zapovjednog načina i njegova primjena (Stehe auf! Macht das Fenster zu!...), na razini prepoznavanja (Lies den Text! Nimm die Kreide!)
2.8. Negacija	<ul style="list-style-type: none"> - Negacija s riječju <i>nicht</i>; negacija s negacijskim članom <i>kein</i>, <i>keine</i>, <i>kein</i>; mjesto negacije u rečenici

2.9. Modalni glagoli: <i>können /möchten</i>	- Modalni glagol moći, znati, umjeti (<i>können</i>); red riječi u rečenici s modalnim glagolom i njegovo značenje; modalni glagol željeti(<i>möchten</i>); red riječi u rečenici s modalnim glagolom i njegovo značenje; upitni oblik rečenica s modalnim glagolom
2.10. Množina imenica	- Oblici množine imenica: <i>die Hunde, die Hefte, die Bücher</i>
2.11. Akuzativ imenica	- Oblik akuzativa imenica (der Hund-den Hund; die Katze-die Katze; das Heft-das Heft; die Bücher-die Bücher); imenica kao izravni objekt (Ich habe einen Hund.
2.12. Posvojne zamjenice	- Posvojne zamjenice za sva lica; mjesto i značenje posvojnih zamjenica
3. FONETIKA	
3.1. Prijeglasi	- Prijeglasi: ä, ü, ö; pravilan izgovor i pisanje ovih za njemački jezik karakterističnih glasova.
3.2. Diftonzi	- Diftonzi au, eu, ei, ie; äu; pravilan izgovor, čitanje i pisanje
3.3. Fonemi	- Fonemi: ss, β, sch, tsch, v, z, s, ...; pravilan izgovor, čitanje i pisanje

NASTAVNI PREDMET: NJEMAČKI JEZIK

RAZRED: Sedmi (7.)

- TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI: dva (2) / sedamdeset (70)
- NASTAVNA PODRUČJA:
 1. Vokabular/rječnik
 2. Gramatika

ZADAĆE PREDMETA

U nastavi njemačkoga kao drugog stranog jezika u sedmom razredu osnovne škole treba težiti dostizanju nivoa A1.3 Europskog okvira za strane jezike (funkcionalno početno znanje).

JEZIČNE VJEŠTINE	OČEKIVANI REZULTATI UČENJA
Slušanje i razumijevanje	<ul style="list-style-type: none">• Učenik može razumjeti pitanja koja se odnose na osobno iskustvo i svakodnevne zahtjeve, potvrđne i negativne zapovijedi u okviru jednostavnog rutinskog dijaloga koji se odnosi na neposrednu situaciju• Učenik može pratiti standardni govor ukoliko se govori tempom sporijim od normalnog i ako mu se netko obraća izravno
Čitanje i razumijevanje	<ul style="list-style-type: none">• Učenik zna pročitati poznate i neke nepoznate riječi i rečenice iz kratkih tekstova koji govore o svakodnevnom životu, običnim događajima ili koji sadrže jednostavne upute• Može pronaći određenu informaciju u tekstovima u kojima se upotrebljava jednostavan jezik (razglednice, vremenska prognoza)
Govor	<ul style="list-style-type: none">• Učenik zna opisati sebe i razgovarati o osnovnim svakodnevnim temama; može voditi jednostavne neformalne razgovore i obavljati jednostavne poslove (npr. u prodavaonici); povremeno mu može zatrebati pomoć• Izgovara bez poteškoća poznate riječi, ali pravi primjetne pauze i okljeva kad izgovara manje poznate riječi• Vlada osnovnim fondom jednostavnih, naučenih izraza, osnovnim rječnikom i osnovnim gramatičkim strukturama
Pisanje	<ul style="list-style-type: none">• Učenik može pisati jednostavne tekstove osobne prirode u okviru predvidivih svakodnevnih potreba i iskustva• Zna pisati jednostavne poruke (jednostavan tekst na razglednici, osobni podaci, jednostavan diktat)• Kod slobodnog pismenog izražavanja pravi brojne greške različite prirode
Znanje o jeziku	<ul style="list-style-type: none">• Učenik svjesno usvaja znanje o jeziku

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CIJELINE I TEME	BROJ SATI
Vokabular/rječnik	23
Gramatika	16
Ponavljanje, utvrđivanje, ocjenjivanje	31

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
1. VOKABULAR/RJEČNIK	
1.1. Ljetni raspust/odmor (imenovanje nekih aktivnosti na raspustu i odredišta putovanja)	<ul style="list-style-type: none"> - am Meer, im Gebirge, - Ich war mit meinen Eltern im Ausland
1.2. Škola (školski predmeti, raspored sati); imenovanje nastavnih predmeta, školskog pribora, osoba u školskom okruženju, imenovanje aktivnosti u školi	<ul style="list-style-type: none"> - das Schuljahr, Deutsch, Mathe, Wann haben wir Deutsch? - in der ersten Stunde, - Deutsch finde ich super. - Was ist dein Lieblingsfach? Wann beginnt die zweite Stunde? Die Stunde ist aus. Das ist meine Deutschlehrerin.
1.3. Svakodnevni život (izricanje aktivnosti vezanih za osobni raspored dana i aktivnosti u slobodno vrijeme)	<ul style="list-style-type: none"> - Ich stehe um 7 Uhr auf. Gegen Mittag komme ich nach Hause. Die Mutter ist zu Hause und wartet auf mich. Am Nachmittag spiele ich mit meinem Hund und höre Musik.
1.4. Boje	<ul style="list-style-type: none"> - Imenovanje osnovnih boja
1.5. Blagdani (osnovni leksik vezan uz tradicionalne blagdane, čestitanje)	<ul style="list-style-type: none"> - Frohe Weihnachten! der Weihnachtsmann, die Geschenke, der Wunschzettel, der Weihnachtsbaum...
1.6. Odlazak u kupovinu (imenovanje nekih namirnica, razgovor u trgovini ili na tržnici, izricanje količine i cijene)	<ul style="list-style-type: none"> - der Supermarkt, der Einkaufswagen, zahlen, Was kostet...? Ein Kilo Bananen, bitte!
1.7. Stanovanje (imenovanje prostorija u kući i stanu, snalaženje u prostoru)	<ul style="list-style-type: none"> - in der Stadtmitte, im Haus, in der Wohnung, im zweiten Stock, das Wohnzimmer, die Küche, rechts/links
1.8. Ljudsko tijelo (imenovanje i opis nekih dijelova tijela)	<ul style="list-style-type: none"> - der Kopf, der Arm, das Bein; Fieber haben; Kopfschmerzen haben; Was tut dir weh?
1.9. Zdravlje (imenovanje nekih najčešćih zdravstvenih tegoba)	<ul style="list-style-type: none"> - Wie geht es dir? Gute Besserung! Medikamente nehmen, im Bett liegen....
1.10. Moje okruženje (imenovanje i opis nekih dijelova prirodnog okoliša)	<ul style="list-style-type: none"> - der Wald, der Park, die Wiese, einen Ausflug machen...
1.11. Odjevni predmeti (imenovanje i opis nekih dijelova odjeće i obuće)	<ul style="list-style-type: none"> - Was ist das? Eine Hose, ein T-Shirt und Turnschuhe Wie ist die Hose? Sie ist modern, blau, alt, neu, kariert, gestreift, bunt. Wie gefällt dir das T-Shirt?

1.12. Kupovina odjeće	- Ich will einen Rock kaufen. Möchtest du den Rock anprobieren? Wie findest du meinen Rock?
1.13. Glavni brojevi do 1 000	- Glavni brojevi do 1 000
2. GRAMATIKA	
2.1. Prezent nekih učestalih glagola	- Prezent glagola kroz sva lica u jednini i množini i njihovo značenje: <i>besuchen, aufstehen, frühstück</i> ; jesni, niječni i upitni oblik
2.2. Prezent nepravilnih glagola	- Pravilo tvorbe prezenta nekih nepravilnih glagola (<i>fahren, schlafen, helfen, sprechen</i>) u jednini i množini; jesni, niječni i upitni oblik
2.3. Prezent modalnih glagola	- Prezent modalnih glagola <i>müssen i wollen</i> (u jednini i množini) i njihovo značenje (jesni, niječni i upitni oblik); red riječi u rečenici s modalnim glagolom
2.4. Preterit glagola <i>sein</i>	- Pravilo preterita glagola <i>sein</i> i njegova uporaba: Wo warst du in den Sommerferien?; u jednini i množini; jesni, niječni i upitni oblik
2.5. Rečenica	- Glavna rečenica (izjavna, upitna <i>W-Fragen; Ja/Nein - Fragen</i>); - Nezavisnosložena rečenica: Der Vater liest die Zeitung und die Mutter kocht.; - Kauzalna rečenica s veznikom <i>denn</i> : Warum fährst du gern Ski? Ich fahre gern Ski, denn es macht mir Spaß.
2.6. Osobne zamjenice	- Osobne zamjenice u akuzativu: Wie findest du meinen Regenschirm? Ich finde ihn schön.
2.7. Posvojne zamjenice	- Posvojne zamjenice u nominativu i akuzativu: Das ist mein Garten. Ich finde meinen Garten groß.
2.8. Imenice	- Imenice s članom u jednini u dativu kao odgovor na pitanja <i>Wo? i Wem?</i> (<i>der Garten - dem Garten; die Lehrerin - der Lehrerin; das Haus - dem Haus</i>); množina imenica
2.9. Prijedlozi	- Imenovanje prijedloga, njihovih značenja i uporaba padeža na pitanje Gdje? i Kamo? - <i>Wo? - im Garten; Wohin? - in den Garten</i>

NASTAVNI PREDMET: NJEMAČKI JEZIK

RAZRED: Osmi (8.)

- TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI: dva (2) / sedamdeset (70)
- NASTAVNA PODRUČJA: 1. Vokabular/rječnik
2. Gramatika
3. Zemljoznanstvo

ZADAĆE PREDMETA

U nastavi njemačkog jezika u osmom razredu osnovne škole, kao trećoj godini učenja njemačkog jezika, treba težiti dostizanju nivoa A1.4 Europskog okvira za strane jezike.

Postizanje ovih kompetencija predstavlja aktivnu uporabu otprilike 400 leksičkih jedinica te globalnu uporabu osnovnih gramatičkih jedinica.

JEZIČNE VJEŠTINE	OČEKIVANI REZULTATI UČENJA
Slušanje i razumijevanje	<ul style="list-style-type: none">• Učenik može razumjeti naputke i naredbe na stranom jeziku• Učenik povezuje vizualni (slikovni/pisani) i zvučni sadržaj• Učenik ima sposobnosti globalnog, selektivnog i detaljnog razumijevanja teksta• Učenik sluša i razumije izgovor i intonaciju izvornih govornika (zvučni tekstovi)• Učenik svladava razlike u izgovoru glasova i glasovnih skupina njemačkoga jezika u odnosu na materinji jezik
Čitanje i razumijevanje	<ul style="list-style-type: none">• Učenik globalno i selektivno razumije jednostavne tekstove na razini poznatoga prethodno obrađenog predloška ili nepoznatoga, ali u okviru poznate tematike• Učenik glasno čita poznate rečenice i tekstove• Učenik uspješno vlasti rečeničnom intonacijom
Govor	<ul style="list-style-type: none">• Učenik verbalno reagira na verbalne i neverbalne poticaje u okviru jezičnih funkcija• Učenik postavlja pitanja, odgovara na pitanja u okviru poznatih jezičnih struktura i tematskih sadržaja• Učenik sudjeluje u dijalogu u okviru poznate tematike, dramatizacijama i simulacijama dijaloških funkcija sudjeluje u jednostavnim oblicima rasprave• Učenik reproducira i producira monološke tekstove u okviru poznate tematike• Učenik povezuje elemente priče pomoću aplikacija ili dijelova teksta• Učenik prepričava slijed događaja

	<ul style="list-style-type: none"> • Učenik imenuje i opisuje predmete, osobe, radnje, situacije i događaje (sa ili bez slikovnog predloška), prepričava događaje • Učenik iznosi rezultate individualnog i/ili skupnoga rada • Učenik interpretativno čita kraće književne forme (lirska pjesma)
Pisanje	<ul style="list-style-type: none"> • Učenik dopunjava tekst riječima prema vidnomu/zvučnomu predlošku ili bez predloška, dopunjava dijelove teksta koji nedostaju • Učenik piše natuknice i bilješke na temelju zvučnog ili pisanoga teksta, piše sažetak teksta • Učenik piše kraći sastavak prema zadatomu modelu - vođeni sastavak; piše čestitke, razglednice, pisma, poruke, SMS poruke, elektronička pisma i ispunjava obrasce • Učenik piše novi kraj priče ili nekog dijela priče koji nedostaje (stvaralačko pisanje) • Učenik piše diktat
Znanje o jeziku	<ul style="list-style-type: none"> • Učenik svjesno usvaja znanje o jeziku

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI
Vokabular/rječnik	20
Gramatika	21
Zemljoznanstvo	4
Ponavljanje, utvrđivanje, ocjenjivanje	25

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
1. VOKABULAR/RJEČNIK	
1.1. Prehrana: imenovanje nekih vrsta jela, izražavanje osobnoga odnosa prema njima, imenovanje pribora za jelo	<ul style="list-style-type: none"> - Welche Gemüsesorten/Obstsorten kennst du? Welches Gemüse/Obst magst du/magst du nicht? Was mag dein/e Freund/in, Bruder/Schwester? Ich/er/sie mag Pizza, Marmelade, Eier,.../ Cola, Milch, Wasser,...gern!nicht gern. Ich mag die Suppe nicht. Und dein/e Freund/ in? Er/sie mag...Carola möchte ein Ei essen/eine Cola trinken. Gib mir, bitte den Löffel!
1.2. U restoranu: jelovnik; naručiti jelo u restoranu, platiti račun	<ul style="list-style-type: none"> - Was bekommen Sie?/Was darf es sein?.Ich nehme ein...mit..Ich trinke...Als Nachtisch/Zum Dessert esse ich...Wir möchten bestellen..... Vater nimmt/ ...Mutter isst.. Gemüsesuppe, Hänchen, Schweinebraten,Fisch...Kaffee, Cola, Bier...,Obstkuchen, Apfelkuchen,...Das Kind trinkt.... Was möchten Sie trinken?Einen,eine, ein,...Wir möchten bezahlen.
1.3. Čitanje: njegovanje kulture čitanja	<ul style="list-style-type: none"> - Liest du gern? Was liest du gern? Du solltest aber auch Bücher lesen. Wer ist dein Lieblingsautor/ in? Was ist dein Lieblingsbuch?Liest du auch gern Zeitungen/Comics Gedichte/Romane / Jugendmagazine/Zeitschriften? Welche? Warum? Lest ihr gern Lektüre? Welche Schriftsteller schreiben interessant?
1.4. Stanovanje - kućanski poslovi: kultura stanovanja, različite životne navike, kućanske obveze i život	<ul style="list-style-type: none"> - Wo wohnst du? In .../auf dem Lande/in der Stadt/ Ich wohne in einem kleinen Haus/ in einer alten Wohnung neben dem Park Wie/Wo lebte deine Oma? Auf dem Lande. Wie war es in der Zeit unserer Großeltern Damals gab es... keinen/keine Fernseher/ Spülmaschine. Heute haben wir einen Mikrowellenherd/CD-Player,einen Staubsauger, eine Spülmaschine Wie lebst du heute? Hilfst du im Haushalt? Wobei hilfst du Was machst du in der Küche?Ich decke den Tisch/spüle das Geschirr/trockne das Geschir ab... / Was macht er sie im Wohnzimmer? Ich helfe meiner Mutter beim Kochen und manchmal... Wer macht die meiste Arbeit in deiner Familie?

	<p>1.5. Odnosi u obitelji: život u obitelji, snošljivost među članovima obitelji</p>
	<ul style="list-style-type: none"> - Wie viele Geschwister, Cousins und Cousins, Tanten und Onkel etc. hast du? Leben deine Verwandten in deiner Nähe? Besuchst du sie oft? Wen vor allem? Hilfst du deinen Großeltern gern? Was macht ihr alle zusammen? Habt ihr gute Beziehungen zu euren Nachbarn? Sind deine Eltern streng/tolerant...? Freust du dich, wenn es eine Familienfeier gibt? Warum? ja /nein
	<p>1.6. Sport: imenovanje nekih sportskih aktivnosti, bavljenje sportom, olimpijske igre</p> <ul style="list-style-type: none"> - Treibst du Sport? Welchen Sport treibst du? Fußball/ Basketball/Tennis/ Tischtennis Schwimmen/ Gymnastik Ich spiele gern.... Ich fahre Rad.. Er läuft Schlittschuh.. Sie fährt Ski, schwimmt,... Welche Sportarten magst du? Wann waren die ersten Olympischen Spiele?
	<p>1.7. Slobodno vrijeme: imenovanje izvanškolskih aktivnosti, sportova, hobija; izricanje odnosa prema nekim aktivnostima i vremenu njihova obavljanja (četvrt sata/ minute)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hast du ein Hobby? Sammelst du etwas? Gehst du gern ins Kino? Liest du gern? Wanderst du? Trifft du gerne deine Freunde? Was machst du/macht er/sie am Morgen? Ich stehe/er/sie steht um zehn nach sieben auf, frühstücke, gehe in die Schule... Was machst du am Vormittag/ Nachmittag/ Abend? Ich sehe fern, spiele mit dem Freund, spiele Gitarre, habe Italienisch, Tennis... Heute wollen wir ins Kino gehen. Wann hast du Italienisch? Montags und mittwochs um Viertel vor fünf.
	<p>1.8. Škola: život u školi, problemi koji se javljaju, težnja k što boljim učincima rada i boljem znanju</p> <ul style="list-style-type: none"> - Was habt ihr gestern in der Schule gemacht? Wie immer: Wir haben geschrieben, gelesen ... Welche Fächer interessieren dich besonders? Warum? Welche Fächer machen dir Schwierigkeiten? Warum? Man muss das ganze Leben lang lernen! Warum hast du Probleme in der Schule? Ich bin verliebt. <p>1.9. Glazba: vrste glazbe, suvremenii glazbeni pravci, rasprave o glazbi i glazbenom ukusu, odlazak na koncert, sviranje glazbenih instrumenata</p> <ul style="list-style-type: none"> - Welche Musik magst du? Gehst du gerne in Konzerte? Gehst du in die Musikschule? Spielst du ein Instrument? Welches? Spielst du Gitarre/Klavier/...? Kannst du gut singen? Welche Lieder? Wie oft hörst du Musik? Wann? Welche Musik gefällt dir: Pop, Rock, Klassische Musik, Hip Hop... Welche CD würdest du deiner Freundin zum Geburtstag schenken? Wie heißt deine Lieblingsband? Welche/er Sänger/in gefällt dir?

1.10. Blagdani, običaji i tradicija	<ul style="list-style-type: none"> - Ovisno o odabranim blagdanima, običajima i načinu održavanja tradicije obrađuje se leksik vezan uz tradicionalne blagdane. Pripremaju se po izboru nastavnika, i/ili prema interesima učenika, prigodne recitacije, pjesme i druga prikladna djela
2. GRAMATIKA	
2.1. Prezent glagola: prezent nepravilnih glagola, složenih glagola i povratnih glagola	<ul style="list-style-type: none"> - Pravilo tvorbe prezenta nepravilnih glagola (<i>fahren, schlafen, helfen, sprechen, geben, nehmen</i>); u jednini i množini; jesni, niječni i upitni oblik (Er fährt; Fährt er? Ich nehme, du nimmst, sie, er, es, nimmmt;...) - Pravilo tvorbe prezenta složenih glagola (<i>aufräumen, abtrocknen, fernsehen, mitgehen</i>; u jednini i množini; jesni, niječni i upitni oblik: <i>ich räume auf, du räumst auf,...Räumt er sein Zimmer auf?</i>) - Pravilo tvorbe prezenta povratnih glagola (<i>sich waschen, sich kämmen, sich anziehen</i>; u jednini i množini; jesni, niječni i upitni oblik, dativ i akuzativ: <i>ich kämme mich; Ich wasche mir Wäschst du dir...?</i>)
2.2. Modalni glagoli: prezent i preterit (tvorba i uporaba)	<ul style="list-style-type: none"> - Modalni glagoli: <i>können; dürfen, mögen, sollen, wollen, müssen</i>; red riječi u rečenici s modalnim glagolom i njegovo značenje; - Prezent modalnih glagola: Ich muss heute lernen; Du darfst; Er mag; (Upitni oblik rečenica s modalnim glagolom: Kannst du Rad fahren?) - Preterit modalnih glagola: tvorba i uporaba; Ich konnte; Du solltest; Wir wollten,..
2.3. Uporaba određenog i neodređenog člana	<ul style="list-style-type: none"> - Pravila za uporabu određenoga, neodređenoga i nultoga člana (<i>die/eine</i>) Antwort geben; kada ne upotrebljavamo član: von Haus zu Haus; Sie ist Lehrerin von Beruf; nulti član: <i>kein, keine</i> - Uporaba člana uz imena zemalja i geografskih pojmove: die Schweiz, die Türkei, die Adria, der Rhein...
2.4. Komparacija pridjeva	<ul style="list-style-type: none"> - Stupnjevanje pravilnih i nepravilnih pridjeva-tvorba: <i>schön, schöner; am schönsten; der/die schönste, gut, besser; am besten; der/die beste</i>

2.5. Sklonidba/deklinacija imenica (dativ, množina)	<ul style="list-style-type: none"> - Imenice s neodređenim i određenim članom u svim rodovima u dativu jednine i množine (usustavljanje sklonidbe imenica): <i>dem/einem</i> Freund, <i>der/einer</i> Freundin,... - Imenice s određenim članom u svim padežima u množini: die Kinder, der Kinder, den Kindern,...
2.6. Rečenica	<ul style="list-style-type: none"> - Zavisnosložene rečenice s veznikom: <i>weil</i>; red riječi u zavisnosloženim rečenicama (HS, NS / NS, HS) <ul style="list-style-type: none"> - Ich konnte nicht in die Schule kommen, weil ich krank war. - Weil ich krank war, konnte ich nicht in die Schule gehen.
2.7. Preterit pravilnih i pomoćnih glagola	<ul style="list-style-type: none"> - Pravila za tvorbu preterita pravilnih i pomoćnih glagola i uporaba preterita; nastavci preterita slabih glagola: Ich lernte, du lerntest, er lernte...; Sie spielten; Ich war, du warst, sie war..Ich hatte, du hattest.Ich wurde, du wurdest,...
2.8. Posvojne zamjenice u genitivu	<ul style="list-style-type: none"> - Posvojne zamjenice i imenice u genitivu jednine i množine: meines Vaters, deiner Mutter, unserer Eltern
2.9. Lične/osobne zamjenice	<ul style="list-style-type: none"> - Lične/osobne zamjenice u nominativu i dativu, jednina i množina <ul style="list-style-type: none"> Kaufst du mir ..? Schenkst du ihm...?
2.10. Futur	<ul style="list-style-type: none"> - Pravilo tvorbe futura; prezent glagola <i>werden</i>; uporaba futura; futur u jednini i množini (jesni, niječni i upitni oblik): Ich werde dich nächste Woche besuchen ; Wirst du mir schreiben?
2.11. Perfekt nepravilnih glagola	<ul style="list-style-type: none"> - Pravilo tvorbe perfekta nepravilnih glagola (u jednini i množini; jesni, niječni i upitni oblik); Ich habe gegessen.; Du hast getrunken; Hat er seine Aufgaben geschrieben?
2.12. Upitna zamjenica	<ul style="list-style-type: none"> - Upitna zamjenica <i>welcher/e/es</i> u nominativu: welcher Mann? welche Frau? welches Kind?

3. ZEMLJOZNANSTVO

3.1. Savezna Republika Njemačka: prirodne ljepote i znamenitosti te zemlje i zemalja njemačkoga govornog područja

3.2. Austrija: prirodne ljepote i znamenitosti te zemlje i zemalja njemačkoga govornog područja

- Wie heißt die Hauptstadt von Deutschland? Wie viele Bundesländer gibt es in Deutschland? Wie ist das Klima in ...? Wie ist die Landschaft? Gibt es viele Wälder, Flüsse...? Was ist an Deutschland... interessant? Was für Naturschönheiten gibt es in ...? Wie ist das Meer/ wie sind die Berge in ...? Welche typischen Spezialitäten/Welche kulturellen Denkmäler gibt es in...?
- Wie heißt die Hauptstadt von Österreich? Wonach ist Wien bekannt? Wonach ist Salzburg bekannt? Wie viele Bundesländer gibt es in Österreich? Wie ist das Klima in ...? Wie ist die Landschaft? Gibt es viele Wälder, Flüsse...? Was ist an Österreich... interessant? Was für Naturschönheiten gibt es in ...? Wie sind die Berge in ...? Welche typischen Spezialitäten/Welche kulturellen Denkmäler/ Sehenswürdigkeiten gibt es in...? Welche bekannten Personen aus Österreich kennst du? Was sind die Unterschiede zwischen Österreich und Deutschland?

NASTAVNI PREDMET: NJEMAČKI JEZIK

RAZRED: Deveti (9.)

- TJEDNI/ GODIŠNJI FOND SATI: dva (2) / šezdeset šest (66)
- NASTAVNA PODRUČJA: 1. Vokabular/rječnik
2. Gramatika
3. Zemljoznanstvo

ZADAĆE PREDMETA

U nastavi njemačkog jezika kao drugog stranog jezika u devetom razredu osnovne škole, kao četvrte godine učenja, treba težiti dostizanju nivoa A2.1 Europskog okvira za strane jezike.

JEZIČNE VJEŠTINE	OČEKIVANI REZULTATI UČENJA
Slušanje i razumijevanje	<ul style="list-style-type: none">• Učenik može razumjeti naputke i naredbe na stranom jeziku• Učenik povezuje vizualni (slikovni/ pisani) i zvučni sadržaj• Učenik ima sposobnosti globalnog, selektivnog i detaljnog razumijevanja teksta• Učenik sluša i razumije izgovor i intonaciju izvornih govornika (zvučni tekstovi)• Učenik svladava razlike u izgovoru glasova i glasovnih skupina njemačkoga jezika u odnosu na materinji jezik
Čitanje i razumijevanje	<ul style="list-style-type: none">• Učenik razumije kraće tekstove poznate tematike u cijelosti i detaljno• Učenik uočava osnovne značajke različitih vrsta tekstova• Učenik glasno čita tekstove uz pravilnu uporabu rečenične intonacije
Govor	<ul style="list-style-type: none">• Učenik verbalno reagira na verbalne i neverbalne poticaje u okviru jezičnih funkcija• Učenik postavlja pitanja, odgovara na pitanja u okviru poznatih jezičnih struktura i tematskih sadržaja• Učenik sudjeluje u dijalogu u okviru poznate tematike, dramatizacijama i simulacijama dijaloških funkcija, sudjeluje u jednostavnim oblicima rasprave• Učenik reproducira i producira monološke tekstove u okviru poznate tematike• Učenik povezuje elemente priče pomoću aplikacija ili dijelova teksta• Učenik imenuje i opisuje predmete, osobe, radnje, situacije i događaje (sa ili bez slikovnog predloška), prepričava događaje• Učenik iznosi rezultate individualnog i/ili skupnoga rada• Učenik interpretativno čita kraće književne forme (lirska pjesma)• Učenik izgovara specifične glasove njemačkoga jezika u riječima; izgovara rečenice pravilnom rečeničnom intonacijom

Pisanje	<ul style="list-style-type: none"> • Učenik dopunjuje tekst riječima prema vidnomu/ zvučnomu predlošku ili bez predloška, dopunjava dijelove teksta koji nedostaju • Učenik piše natuknice i bilješke na temelju zvučnog ili pisanoga teksta, piše sažetak teksta • Učenik piše kraći sastavak prema zadatomu modelu - vođeni sastavak; piše čestitke, razglednice, pisma, poruke, SMS poruke, elektronska pisma i ispunjava obrasce • Učenik piše novi kraj priče ili nekog dijela priče koji nedostaje (stvaralačko pisanje) • Učenik piše diktat
Znanje o jeziku	<ul style="list-style-type: none"> • Učenik syjesno usvaja znanje o jeziku

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI
Vokabular/rječnik	20
Gramatika	18
Zemljoznanstvo	3
Ponavljanje, utvrđivanje, ocjenjivanje	25

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
1. VOKABULAR/RJEČNIK	
1.1. Pozdravljanje i predstavljanje (pozdravi i komunikacijski obrasci, uljudno ophođenje i oslovljavanje, predstavljanje sebe i drugih)	<ul style="list-style-type: none"> - Guten Tag .../ Auf Wiedersehen/ Tschüs - Wie heißen Sie? Ich heiße .../ Mein Name ... Es freut mich. - Woher kommen Sie? Wie alt sind Sie? - Wie geht es Ihnen? Es geht/ Gut, danke... Kann ich Ihnen helfen? - Wer ist das? Das ist mein/ meine ...
1.2. Život u obitelji (članovi obitelji, razgovor o bližnjima, odnosi među članovima obitelji)	<ul style="list-style-type: none"> - Mit wem wohnst du? Was ist dein Vater/ deine Mutter von Beruf? Wohnt deine Oma/ dein Opa bei euch? Hast du ein eigenes/ großes/ kleines Zimmer? - Hilfst du im Haushalt gern? Wer macht was bei dir zu Hause? Sind deine Eltern streng/ tolerant?
1.3. Problemi i potrebe mladih (mladi u društvenom okruženju, odnosi među naraštajima, osjećaji, potrebe i problemi mladih, pripadnost skupini i izdvojenost)	<ul style="list-style-type: none"> - Wovon träumst du gern? Schreibst du manchmal über deine Erlebnisse? Was ärgert dich? Erwachsene und du? Was interessiert dich? Bekommst du Taschengeld von deinen Eltern? Wie verdienst du dein Taschengeld? Was machst du mit dem Geld? Was kaufst du dir gewöhnlich?
1.4. Prijatelji (značenje i vrijednost prijateljstva)	<ul style="list-style-type: none"> - Hast du viele Freunde? Wer ist dein/e beste/r Freund/ in? Warum? Beschreibe sie/ ihn! - Kommen deine Freunde oft zu dir? Was macht ihr zusammen? Wo trefft ihr euch? Worüber sprecht ihr? - Hast du vielleicht einen Brieffreund?
1.5. Život u školi (školske obveze, problemi u školi, sustav obrazovanja)	<ul style="list-style-type: none"> - Was habt ihr gestern in der Schule gemacht? - Welche Fächer interessieren dich besonders? Warum? Welche Fächer machen dir Schwierigkeiten? Warum? - Warum hast du Probleme in der Schule? Bist du verliebt oder ...? - das deutsche Schulsystem kennen lernen und es mit dem Schulsystem in Bosnien-Herzegowina vergleichen
1.6. Putovanja (čari putovanja, upoznavanje novih krajeva i njihovih karakterističnih obilježja, upoznavanje kulture zemalja u kojima se govori njemački jezik)	<ul style="list-style-type: none"> - Wo warst du in den Sommerferien/ Winterferien? War jemand in Deutschland? Wie hast du deine Ferien verbracht? - Wie ist das Klima in ...? Wie ist die Landschaft? Was ist an der Schweiz/Kroatien/Deutschland ... interessant? Welche typischen Spezialitäten/ welche kulturellen Denkmäler gibt es in ...?

<p>1.7. Mediji - njegovanje kulture čitanja (korištenja medija u svakodnevici)</p> <p>1.8. Obrazovanje za budućnost (odabir zanimanja, školovanje)</p> <p>1.9. Slobodno vrijeme (slobodno vrijeme i aktivnosti koje pozitivno utječu na mladog čovjeka: bavljenje sportom i očuvanje zdravlja; odlasci u kino, kazalište, knjižnicu; opasnosti suvremenog svijeta)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Siehst du gern fern? Welche Sendungen interessieren dich? Spielst du gern am Computer? Surfst du im Internet? - Du sollst aber auch lesen. - Wer ist dein/e Lieblingsautor/in/ Schauspieler/in? Liest du gern Zeitungen/ Comics/ Jugendmagazine/ Modezeitschriften ... ? Welche? Warum? - Verschiedene Berufe kennen lernen; über Zukunftspläne sprechen; Berufswünsche begründen - Was wollen Jugendliche werden? Warum? - Ich möchte ..., und dann kann ich studieren, oder ich kann eine gute Arbeit finden. - Nach dem Abitur will ich ... studieren, weil ich ... werden möchte - Treibst du Sport? Ja/Nein. Sport treiben ist gesund. - Welche Sportarten magst du? Schwimmen... - Heute Abend gehe ich ins Theater/ Kino/ Konzert/ auf die Party... - Wer tritt heute Abend auf? - Gehst du in die Musikschule? Spielst du ein Instrument? - Gehst du ins Kino? Welche Filme magst du? - Kennst du Schüler, die rauchen? - Welche Gefahren bringen Drogen mit sich?
<h2>2. GRAMATIKA</h2> <p>2.1. Perfekt pravilnih i nepravilnih, jednostavnih i složenih glagola</p> <p>2.2. Preterit modalnih glagola</p> <p>2.3. Neodređena zamjenica <i>man</i></p> <p>2.4. Rečenica</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Pravilo tvorbe perfekta s pomoćnim glagolom biti (<i>sein</i>) - Pravilo tvorbe perfekta nepravilnih glagola (<i>schlafen, fliegen, trinken, essen, fahren, sehen, gehen,...</i>) te perfekta glagola sa sufiksom <i>-ieren</i> (studieren, telefonieren, organisieren,...), složenih glagola s razdvojivim i nerazdvojivim prefiksom (beschreiben, erfahren, versprechen,.../ stattfinden, aufräumen, vorlesen, aufpassen,...) - Pravilo tvorbe i uporaba preterita modalnih glagola, red riječi u rečenici s modalnim glagolom - Uporaba zamjenice <i>man</i> u rečenici (subjekt <i>man</i> + predikat = 3. lice jednine) - Red riječi u rečenici (izjavna, upitna, usklična); red riječi u zavisnosloženim rečenicama (HS, NS / NS, HS); negacija u rečenici

2.5. Zavisno složene rečenice uz veznike: <i>wenn, als, dass</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Pravilo uporabe veznika <i>wenn, als, dass</i> u zavisnosloženoj rečenici: - Ich bleibe zu Hause, <i>wenn</i> das Wetter schlecht ist. - Wenn das Wetter schlecht ist, bleibe ich zu Hause und ... - Ich habe ihn gesehen, <i>als</i> ich gestern im Kino war. - Ich habe gelesen, <i>dass</i> man dort vier Sprachen spricht.)
2.6. Prijedlozi (uz dativ i akuzativ)	<ul style="list-style-type: none"> - Imenovanje i uporaba prijedloga koji stoje uvijek uz dativ odnosno uz akuzativ te pravila padeža na pitanje gdje? i kamo? (<i>Wo?</i> In der Schule, im Garten/ <i>Wohin?</i> In die Schule/ in den Garten)
2.7. Sklonidba/deklinacija pridjeva	<ul style="list-style-type: none"> - Pravilo sklonidbe pridjeva (kao atributa) s određenim ili neodređenim članom uz imenicu u nominativu jednine i množine: - ein bekannter Dichter/ der bekannte Dichter - eine berühmte Schauspielerin/ die bekannte Schauspielerin - ein beliebtes Märchen/ das beliebte Märchen - größte deutsche Dichter/ die größten deutschen Dichter) -
2.8. Redni brojevi	<ul style="list-style-type: none"> - Pravilo tvorbe i uporabe rednih brojeva uz imenicu s određenim članom (1-19, 20 - ...) - der vierzehnte Februar/ der fünfundzwanzigste Dezember... - Mein Geburtstag ist am ... (s)ten ...)
3. ZEMLJOZNANSTVO	
3.1. Prirodne ljepote i znamenitosti zemalja njemačkog govornog područja - Švicarska	<ul style="list-style-type: none"> - Kantone, Städte, Natur, Geschichte, Wissenschaft, Spezialitäten, ... - Sie fährt in die Schweiz. Das ist ein Alpenland in Mitteleuropa. Die Landschaft ist sehr schön.
3.2. Moja domovina (obilježja BiH - prirodne ljepote i znamenitosti domovine, predstavljanje naše zemlje drugima)	<ul style="list-style-type: none"> - über Bosnien-Herzegowina (Lage, Geschichte, Kultur, Menschen...) sprechen - Mein Land liegt auf der Balkanhalbinsel und grenzt an ... - Welche Sprachen spricht man...? Kroatisch, Bosnisch, An der adriatischen Küste liegt die Stadt Neum. - eine lange, reiche und nicht immer glückliche Geschichte

PROFIL I STRUČNA SPREMA NASTAVNIKA:

- ❖ Profesor/ica njemačkog jezika i književnosti
- ❖ Profesor/ica njemačkog jezika

Priznata zvanja po Bolonjskom procesu:

- ❖ Prvostupnik struke
- ❖ Magistar struke

FRANCUSKI JEZIK

(od VI. do IX. razreda)

SVRHA PREDMETA

Poučavanjem stranih jezika u dječjoj dobi aktiviraju se one čovjekove sposobnosti kojima kasnije može naučiti i neki drugi strani jezik, ili više njih. Poučavanje stranih jezika djeluje istodobno na više područja važnih za učenikov razvoj i sazrijevanje:

- na intelektualni razvoj, u kojem niz misaonih operacija potrebnih u učenju djeluje na razvoj njegove spoznaje i stjecanje govorne spretnosti;
- na širenje spoznaje o kulturi i civilizaciji većeg broja zemalja, što pridonosi uklanjanju etnocentričkih gledišta svojstvenih zatvorenim sredinama;
- na razvoj lingvističkog mišljenja, koje pomaže učenju i razumijevanju sustava i hrvatskoga i drugih jezika;
- na oblikovanje cjelokupne učenikove osobnosti, jer on uči slušati i razumjeti drugoga, razložno prihvati ili odbijati ili tuđa gledišta, argumentirano i jasno izlagati osobna gledišta i prosudbe, čime se potiče kultura dijaloga i sporazumijevanja.

Sve je to u skladu s aktualnim težnjama za očuvanjem bogatstva različitosti mnogojezične Europe te kulturoloških sličnosti i razlika u stvaranju osjećaja pripadnosti građanstvu Europe.

Cilj je učenja stranoga jezika da se učenik sposobi za govornu i pisani komunikaciju na stranom jeziku, za samostalnu primjenu izvora znanja i na stranom jeziku, sukladno mogućnostima svoje dobi, kako bi mu to pomoglo u dalnjem stjecanju znanja u nastavku školovanja i njegovim općim i životnim uvjetima. U svojoj osobitosti strani su jezici sastavni dio odgojno-obrazovnog procesa. Oni omogućuju učeniku šиру komunikaciju u prostoru i vremenu, a time i bolje razumijevanje i raznoliko djelovanje u svom okruženju. Nastava stranih jezika uvodi učenike u životnu stvarnost drugih zemalja, a susret sa stranom zemljom proširuje spoznaje. U dodiru sa stranim jezikom razvijaju se razmišljanja te potiče mašta.

NASTAVNI PREDMET: FRANCUSKI JEZIK

RAZRED: Šesti (6.)

- TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI: dva (2) / sedamdeset (70)
- NASTAVNA PODRUČJA: 1. Vokabular/rječnik
2. Gramatika
3. Fonetika

ZADAĆE PREDMETA

U nastavi francuskog jeziku u šestom razredu osnovne škole, kao prvoj godini učenja francuskog jezika, treba težiti dostizanju nivoa A1.2. Europskog okvira za strane jezike u domeni slušanja i razumijevanja i čitanja i razumijevanja, odnosno nivoa A1.1. u govoru i pisanju. Učenik je na ovom stupnju u stanju komunicirati na francuskom jeziku na osnovnom nivou o temama iz svog neposrednog okruženja.

Jezične vještine - slušanje i razumijevanje, čitanje i razumijevanje, govor i pisanje - integralno se ostvaruju u svakoj tematskoj cjelini.

JEZIČNE VJEŠTINE	OČEKIVANI REZULTATI UČENJA
Slušanje i razumijevanje	<ul style="list-style-type: none">• Učenik može razumjeti ograničen broj riječi, izraza, uputa, usmenih poruka i pitanja vezanih za neposrednu situaciju i na njih jezično ili nejezično reagirati
Čitanje i razumijevanje	<ul style="list-style-type: none">• Učenik može naglas čitati kraće tekstove koji sadrže poznate strukture i riječi poštujući naglasak i intonaciju• Učenik zna pronaći određenu informaciju u jednostavnom tekstu• Učenik zna prepoznati poznate riječi i kratke rečenice i povezati ih s ilustracijama
Govor	<ul style="list-style-type: none">• Učenik pravilo artikulira glasove, naglašava riječi, poštuje ritam i intonaciju rečenice• Učenik daje osnovne informacije o sebi i svom okruženju• Učenik zna postavljati pitanja i davati odgovore tijekom dijaloga o poznatim temama• Učenik reproducira napamet naučene stihove• Učenik zna opisivati u nekoliko rečenica poznatu situaciju služeći se pritom ograničenim brojem osnovnih riječi i zapamćenih rečeničnih shema
Pisanje	<ul style="list-style-type: none">• Učenik prepisuje, dopunjuje i samostalno piše riječi i kraće rečenice• Učenik zna napisati nekoliko rečenica o sebi, o poznatim temama, zna odgovoriti na postavljena pitanja• Učenik zna napisati kratko pismo, čestitku ili pozivnicu
Znanje o jeziku	<ul style="list-style-type: none">• Učenik svjesno stječe znanje o novom stranom jeziku, može prepoznati i pravilno upotrijebiti osnovne jezične elemente

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI
Vokabular/rječnik	20
Gramatika	21
Fonetika	4
Ponavljanje, utvrđivanje, ocjenjivanje	25

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
1. VOKABULAR/RJEČNIK	
1.1. Susreti s vršnjacima i odraslima	<ul style="list-style-type: none"> - Ključne strukture i izričaji: Salut (Mathieu)! Bonjour/Bonsoir Mme/M./Mlle, Au revoir, Comment ça va? Ça va? Oui, ça va, merci. Non, ça ne va pas, pas mal...
1.2. Predstavljanje sebe i drugoga	<ul style="list-style-type: none"> - Ključne strukture i izričaji: Comment t'appelles-tu? Je m'appelle, Il/Elle s'appelle... Enchanté (e) Il/Elle est croate/ slovène/français(e)/anglais(e) allemand(e)/italien(ne)... Qui est-ce? C'est mon copain/ma copine. Ce sont mes copains/ ami(e)s. Quel age as-tu? J'ai 9/10 ans. Il/Elle a quel âge? Il/Elle a... C'est ma copine. Elle s'appelle Anne, elle est sympathique, gentille, polie, grande, petite...
1.3. Školsko okruženje	<ul style="list-style-type: none"> - Ključne strukture i izričaji: Tu vas dans quelle école? Tu es en quelle classe? (en sixième).Qu'est-ce que c'est? C'est/Ce n'est pas un livre, cahier, crayon, sac, feutre, trousse, gomme,règle, Ce sont/ Ce ne sont pas des crayons de couleur/ballons/ voitures...C'est le sac de...C'est son sac, le cahier de classe, Pardon madame, je ne comprends pas, pourriez- vous répéter?
1.4. Moja obitelj, imenovanje i predstavljanje članova uže obitelji	<ul style="list-style-type: none"> - Ključne strukture i izričaji: C'est ma famille/ ma mère (maman) / mon père (papa), Je passe mes vacances chez mes grands-parents, mon grand-père (papi), ma grand-mère (mamie). J'ai un frère et une soeur. Je suis fils/fille unique.
1.5. Kalendar, imenovanje dana u tjednu, godišnjih doba i mjeseci	<ul style="list-style-type: none"> - Ključne strukture i izričaji: Aujourd'hui c'est quel jour/quelle date?C'est lundi...Aujourd'hui c'est le 22 janvier/mars/.... Quelles sont les quatre saisons de l'année?
1.6. Izricanje atmosferskih prilika	<ul style="list-style-type: none"> - Ključne strukture i izričaji: Quel temps fait-il? Il fait beau /mauvais /chaud/ froid. Il pleut/neige. Il y a du soleil/vent/des nuages/éclairs.
1.7. Druženje s prijateljima, proslava rođendana, pisanje pozivnica, čestitanje	<ul style="list-style-type: none"> - Ključne strukture i izričaji: Bon/Joyeux anniversaire!Allume les bougies du gâteau d'anniversaire! Voila un cadeau pour toi (un CD/ jeu vidéo/des fleurs...)

1.8. Izražavanje osobnih nazora, ukusa odobravanja i negodovanja, zahvaljivanje	- Ključne strukture i izričaji: J'aime bien ton cadeau, merci! Il n'y a pas de quoi. Je n'aime pas/j'adore... le chocolat/les bonbons au chocolat, les sandwichs/ pizzas/gâteaux...
1.9. Slobodno vrijeme i sportske aktivnosti	- Ključne strukture i izričaji: Le matin je prends mon petit-déjeuner, L'après-midi ma soeur va à l'école de danse, le soir nous allons au cinéma; faire+naziv športa: Mon cousin fait vélo. Il adore jouer aux cartes, mais moi, j'aime bien les jeux électroniques/ Quels sont tes loisirs favoris?
1.10. Dijelovi dana, izricanje vremena - puni sat, pola sata	- Ključne strukture i izričaji :Le matin, le midi, l'après-midi, le soir, la nuit, le minuit. Quelle heure est-il? Il est quatre heures ; il est cinq heures et demie.
1.11. Odijevanje, imenovanje i opis nekih dijelova odjeće i obuće, boje	- Ključne strukture i izričaji: Mon copain porte un jean/pantalon/pull/T-shirt/bonnet/anorak.Ma soeur a une belle jupe - Qu'est-ce que tu mets / portes? Je mets / porte... (aujourd'hui / au printemps / en été...) - De quelle couleur est...?
1.12. Moje tijelo: nazivi nekih dijelova tijela	- Ključne strukture i izričaji: Les parties du corps humain sont la tête / bouche / main / jambe...le cou / ventre / bras /doigt / pied / nez... Ses yeux sont bleus/verts/marron. - Ses cheveux sont blonds/bruns/ longs/courts
1.13. Blagdani, imenovanje nekih blagdana i svetkovina, čestitanje i običaji	- Ključne strukture i izričaji: Joyeux Noël! Joyeuses Paques! Bonne Année!
2. GRAMATIKA (gramatičke se strukture obrađuju u okviru tematskih cjelina)	
2.1. Glagoli	- Povratni glagol <i>s'appeler</i> - jednina - Prezent glagola <i>être, avoir, aller, faire</i> - Prezent glagola <i>venir, prendre</i> - jednina - Prezent pravilnih glagola prve skupine (jesni i niječni oblik: <i>ne...pas</i>) - Imperativ (najučestalijih glagola u okviru tematskih područja)
2.2. Imenice	- Globalno razlikovanje i uporaba jednine i množine - Imenice muškog i ženskoga roda - Slaganje imenica i pridjeva u rodu i broju (na fonološkoj razini)

2.3. Član	- Globalno razlikovanje određenoga/neodređenoga člana; jednina/množina imenica
2.4. Zamjenice	- Nenaglašene osobne zamjenice uz glagol
2.5. Pridjevi	<ul style="list-style-type: none"> - Opisni pridjevi (razlikovanje m./ž. roda na fonološkoj razini) - Oblici posvojnih pridjeva za m./ž. rod - sva tri lica jednine - Upitni pridjev quel/le - Quel temps fait-il?
2.6. Brojevi	- Glavni brojevi od 1 do 20 (usmeno)
2.7. Prijedlozi	- Na razini razumijevanja i globalne uporabe u okviru tematske cjeline (<i>avec, sans, dans, sur</i>)
2.8. Prilozi	- Neki učestali prilozi vremena i mjesta (primjerice <i>aujourd'hui, là</i>)
2.9. Negacija <i>non/ne...pas</i>	- Upitne riječi <i>est-ce que, qu'est-ce que + glagol, combien de...</i>
2.10. Rečenice	<ul style="list-style-type: none"> - Jednostavne izjavne rečenice prema uzorku: subjekt + predikat: <i>Je parle.</i> subjekt + predikat + objekt: <i>J'ai une soeur.</i> subjekt + pridjev u službi imenskoga predikata: <i>Il est grand.</i> - Jednostavne upitne rečenice s upitnom riječju (<i>Qui arrive?</i>) i intonacijom
2. FONETIKA	<ul style="list-style-type: none"> - Čitanje grafijske slike riječi i rečenica prema prethodno usvojenim zvučnim uzorcima i pravilima čitanja - Oponašanje i izgovaranje specifičnih glasova francuskoga jezika (nazali, glas r...) - Sposobnost raspoznavanja, razumijevanja i ponavljanja fonoloških, ritmičkih, naglasnih i intonacijskih osobina francuskoga jezika prema uzorku

NASTAVNI PREDMET: FRANCUSKI JEZIK

RAZRED: Sedmi (7.)

- TJEDNI/GODIŠNJI FOND SATI: dva (2) / sedamdeset (70)
- NASTAVNA PODRUČJA: 1. Vokabular/rječnik
2. Gramatika

ZADAĆE PREDMETA

U nastavi francuskog jeziku u sedmom razredu osnovne škole kao drugoj godini učenja francuskog jezika treba težiti dostizanju nivoa A1.2. Europskog okvira za strane jezike.

Jezične vještine - slušanje i razumijevanje, čitanje i razumijevanje, govor, pisanje - cijelovito se ostvaruju u svakoj tematskoj cjelini.

JEZIČNE VJEŠTINE	OČEKIVANI REZULTATI UČENJA
Slušanje i razumijevanje	<ul style="list-style-type: none">- Učenik može razumjeti kraće izjavne rečenice i pitanja- Učenik zna neverbalno uzvratiti na naputke i naredbe na stranom jeziku
Čitanje i razumijevanje	<ul style="list-style-type: none">- Učenik može globalno i selektivno razumjeti jednostavan kraći tekst poznate tematike- Učenik zna glasno čitati kraće tekstove koji sadrže poznate strukture i leksik poštujući naglasak i intonaciju- Učenik zna izražajno čitati kraće dijaloge/tekstove poštujući rečeničnu intonaciju
Govor	<ul style="list-style-type: none">- Učenik postavlja pitanja i odgovara na jednostavna pitanja vezana uz obrađene strukture i teme- Učenik može sudjelovati u kratkom dijalogu na temelju prethodno obrađenih situacija- Učenik zna reproducirati kratke rečenica s odgovarajućom rečeničnom intonacijom (jesne, niječne, usklične i upitne)- Učenik može verbalno uzvraćati na verbalne i neverbalne poticaje u sklopu jednostavnih jezičnih funkcija- Učenik zna reproducirati kratke dijaloge u kojima samostalno mijenja neki element- Učenik sudjeluje u kraćim dramatizacijama- Učenik zna recitirati brojalice i pjesme
Pisanje	<ul style="list-style-type: none">- Učenik zna dopunjavati riječi slovima koja nedostaju- Učenik zna dopunjavati rečenice riječima koje nedostaju- Učenik zna posložiti ponuđene riječi u logičan slijed rečenice- Učenik zna samostalno pisati kraće rečenice i odgovarati na pitanja o poznatoj tematiki
Znanje o jeziku	<ul style="list-style-type: none">- Učenik svjesno stječe znanje o novom stranom jeziku, može prepoznati i pravilno upotrijebiti osnovne jezične elemente

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI
Vokabular/rječnik	22
Gramatika	23
Ponavljanje, utvrđivanje, ocjenjivanje	25

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
1. VOKABULAR/RJEČNIK	
1.1. Moja obitelj; imenovanje i predstavljanje članova šire obitelji	<ul style="list-style-type: none"> - Ključne strukture i izričaji: C'est/voila ma famille. Qui est-ce? C'est ma tante/nièce/cousine, mon oncle/neveu/cousin... Je suis fils/ fille unique.
1.2. Svakodnevni život	<ul style="list-style-type: none"> - La rentrée scolaire. Retour des vacances. Cet après-midi je vais faire des courses. J'aide maman à mettre la table. Mon frère met le couvert. Papa rentre du bureau.
1.3. Slobodno vrijeme : izricanje aktivnosti u slobodno vrijeme	<ul style="list-style-type: none"> - Ključne strukture i izričaji: Que fais- tu/faites- vous? Je joue a l'ordinateur/je travaille sur ordinateur. J'adore faire de la luge. Ses loisirs préférés sont le tennis, le basket et le dessin. Cet après-midi on peut aller au cinéma.
1.4. Prijevozna sredstva: imenovanje i opis nekih osnovnih prijevoznih sredstava	<ul style="list-style-type: none"> - Ključne strukture i izričaji: C'est une voiture / un vélo/ tram / train / bus / avion / (auto) car. Je vais en voiture/ à pied... Tu vas en France, prends l'avion! Pour aller à l'école je prends le tram.
1.5. Naše tijelo i zdravlje: proširivati leksik vezan uz dijelove tijela i imenovati neke najčešće zdravstvene tegobe i bolesti u dječjoj dobi	<ul style="list-style-type: none"> - Ključne strukture i izričaji: Il/elle est malade. Il/elle a mal à la tête/gorge/l'estomac/au ventre/aux pieds/dents... Tu as de la fièvre, tu tousses, tu es enrhumé(e)... Elle a le nez qui coule. Prends des médicaments! J'ai la grippe, je dois prendre les médicaments sur ordonnance.
1.6. Odijevanje i kupovanje; imenovanje i opisivanje nekih dijelova odjeće, obuće ; boje	<ul style="list-style-type: none"> - Ključne strukture i izričaji: Qu'est-ce que tu mets/portes aujourd'hui? Je mets/porte un pantalon noir et une chemise rouge et des baskets. Et demain je vais mettre mon jean et mon pull blanc. Cette fille a une jupe/robe très courte/chic le T-shirt en coton/soie, un pull léger/chaud. Ça te va bien.
1.7. Životinje : imenovanje i opis kućnih ljubimaca i nekih životinja u zoološkom vrtu	<ul style="list-style-type: none"> - Ključne strukture i izričaji: J'aime beaucoup les animaux. Tu as un animal de compagnie/familier? J'ai un chien/chat/ poisson/ perroquet/ hamster, une perruche/tortue... Aujourd'hui ils vont au zoo pour voir les animaux sauvages comme: le lion/ tigre/zèbre/léopard/crocodile, l'éléphant...

2. GRAMATIKA (gramatičke se strukture obrađuju u okviru tematskih cjelina)	
2.1. Glagoli	<ul style="list-style-type: none"> - Prezent nekih učestalih glagola 1. skupine - Prezent glagola 2. skupine (jesni i niječni oblik <i>ne... pas</i>) - Prezent nekih glagola 3. skupine (<i>savoir</i>, <i>dire</i>, <i>comprendre</i>) - Prezent modalnih glagola - Futur proche - Passé composé nekih učestalih glagola (<i>avoir</i>, <i>être</i>, <i>faire</i>, <i>aller</i>) - Povratni glagoli vezani uz tematska područja (na razini prepoznavanja)
2.2. Imenice	<ul style="list-style-type: none"> - Slaganje imenica i opisnih pridjeva u rodu i broju
2.3. Član	<ul style="list-style-type: none"> - Jednina/množina imenica - Razlikovanje i uporaba određenoga i neodređenoga člana
2.4. Pridjevi	<ul style="list-style-type: none"> - Opisni pridjevi (m./ž. rod) - Posvojni pridjevi za muški i ženski rod u jednini i množini - Pokazni pridjevi (na razini prepoznavanja)
2.5. Zamjenice	<ul style="list-style-type: none"> - Naglašene osobne zamjenice (na razini prepoznavanja)
2.6. Brojevi	<ul style="list-style-type: none"> - Glavni brojevi od 1 do 20 (na pismenoj razini) - Glavni brojevi od 1 do 60 (na usmenoj razini) - Redni brojevi od 1 do 10 (na usmenoj razini) - Uporaba brojeva za određivanje nadnevka/datuma
2.7. Prilozi	<ul style="list-style-type: none"> - Uporaba najučestalijih priloga (<i>demain</i>, <i>dans une semaine</i>, <i>le mois prochain</i>, <i>hier</i>, <i>maintenant</i>, <i>ici</i>, <i>là</i>)
2.8. Upitne riječi	<ul style="list-style-type: none"> - <i>qui</i>, <i>que</i>, <i>comment</i>, <i>qu'est-ce que</i>, <i>où</i>, <i>quand</i>, <i>combien</i>
2.9. Rečenice	<ul style="list-style-type: none"> - Jednostavne i proširene rečenice - Upitne rečenice sa: <i>qui</i>, <i>comment</i>, <i>qu'est-ce que</i>, <i>où</i>, <i>quand</i> - <i>Pourquoi/parce que (car)</i> (na razini prepoznavanja)

NASTAVNI PREDMET: FRANCUSKI JEZIK

RAZRED: Osmi (8.)

- TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI: dva (2) / sedamdeset (70)
- NASTAVNA PODRUČJA: 1. Vokabular/rječnik
2. Gramatika

ZADAĆE PREDMETA

U nastavi francuskog jeziku u osmom razredu osnovne škole, kao trećoj godini učenja francuskog jezika, treba težiti dostizanju nivoa A.2 Europskog okvira za strane jezike.

Jezične vještine - slušanje i razumijevanje, čitanje i razumijevanje, govor, pisanje - cijelovito se ostvaruju u svakoj tematskoj cjelini.

JEZIČNE VJEŠTINE	OČEKIVANI REZULTATI UČENJA
Slušanje i razumijevanje	<ul style="list-style-type: none">- Učenik može identificirati temu razgovora izvornih govornika ako se konverzacija odvija polako i ako se jasno artikuliraju glasovi- Učenik zna razumjeti ključnu informaciju određenog usmenog iskaza, ako su mu jezične strukture poznate i ako se govori polagano
Čitanje i razumijevanje	<ul style="list-style-type: none">- Učenik razumije jednostavno napisano pismo prijatelja/poznanika- Učenik zna globalno i selektivno razumjeti novi tekst na poznatu temu- Učenik zna pronaći informacije u jednostavno napisanim tekstovima
Govor	<ul style="list-style-type: none">- Učenik zna postavljati i odgovarati na pitanja vezana za socijalne kontakte, slobodno vrijeme, obitelj, planove- Učenik je sposoban razgovarati o temama koje su mu poznate, a odnose se na njegovu bližu okolinu- Učenik zna opisivati svakodnevne aktivnosti i događaje na temelju usvojenih elemenata i uz izmjenu nekih elemenata- Učenik može opisati i imenovati situaciju uz pomoć slikovnoga predloška
Pisanje	<ul style="list-style-type: none">- Učenika zna samostalno napisati pismo prijatelju- Učenik zna jednostavnim jezikom napisati kratak opis uobičajenih događaja- Učenik zna samostalno pisati kraće rečenice i odgovarati na pitanja o poznatoj temi
Znanje o jeziku	<ul style="list-style-type: none">- Učenik svjesno stječe znanje o jeziku; elementarna se jezična kompetencija razvija funkcionalno i postepeno

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI
Vokabular/rječnik	25
Gramatika	20
Ponavljanje, utvrđivanje, ocjenjivanje	25

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
1. VOKABULAR/RJEČNIK	
1.1.Raspust/odmor, praznici i blagdani : imenovanje mjesta gdje se provodi odmor,praznici/blagdani (selo, grad, more, jezero, planina...)	- Ključne strukture i izričaji: Où est ce que tu as passé tes vacances/d'été/d'hiver/de Pâques? On se repose/on va à la plage/on s'amuse/on lit/on fait la grasse matinée... J'ai passé mes vacances à la campagne/montagne/mer, au bord d'un lac, chez mes grands-parents, à l'étranger, en France, en Suisse à Genève. Qu'est-ce que tu y as fait? J'ai nagé/plongé/fait du ski/de la luge...Je me suis promené (e)/baigné (e)... Je suis resté (e) à la maison.
1.2.Osobna higijena : imenovanje osnovnih potrepština i radnji, higijenske navike	- Ključne strukture i izričaji : Tous les matins je me lave/me brosse les dents/me peigne... avoir besoin de savon/dentifrice/shampooing. Prendre une douche, soigner les dents, une bonne hygiène, propre, sale...
1.3.Izražavanje osobnih nazora, ukusa i interesa	- Ključne strukture i izričaji: La vie en ville, je trouve plus intéressante que la vie à la campagne. Je préfère passer mes vacances dans une colonie de vacances. Moi, j'aime passer mes vacances avec mes parents. A mon avis, les films d'aventures sont plus intéressants que les comédies. Je suis d'accord/je ne suis pas d'accord.
1.4.Svakodnevne aktivnosti u kući	- Ključne strukture i izričaji: Ranger la chambre, laver la vaisselle, passer l'aspirateur, regarder son émission préférée, s'occuper de son animal domestique. Faire une tarte. Laver la voiture. Eplucher les pommes de terre. Raccommoder un pantalon.
1.5.Domaće životinje; kako se brinuti o njima	- Ključne strukture i izričaji : Les animaux sont nos amis, comment soigner ton hamster. Pour Noël je vais offrir un hamster/perroquet/chien à mon frère.

<p>1.6. Francuske pokrajine; imenovati neke pokrajine (Normandie, Bretagne, Alsace, Lorraine, Provence...), detaljnije obraditi jednu - npr. Le Dauphiné et la Savoie - Les Alpes françaises (imenovati tipična jela i običaje)</p> <p>1.7. Zanimanja: imenovanje nekih zanimanja, vrsta poslova i prostora u kojima se odvijaju</p> <p>1.8. Dopisivanje s vršnjacima: osnovni obrasci za pisanje razglednica i pisama</p> <p>1.9. Znamenitosti Pariza - La tour Eiffel</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Ključne strukture i izričaji: Dans les Alpes françaises on peut pratiquer le ski et d'autres sports d'hiver. Sur les pâturages il y a des vaches qui donnent du lait. La France est connue pour ses fromages. Grenoble est un grand centre sportif, universitaire et industriel. - Ključne strukture i izričaji: Quel(le) est son métier/ sa profession? Il/elle est employé(e) / comptable/professeur/médecin/boucher/ avocat(e)/ serveur(euse)/boulanger(ère)... Elle est médecin/bibliothécaire /documentaliste. Le médecin et l'infirmière travaillent à l'hôpital. Un jour je serai pilote. - Ključne strukture i izričaji: Je viens de recevoir ta lettre. Merci de ta lettre. Ecrits-moi. Je collection les posters des vedettes de musique pop, et toi? Quels sont tes loisirs? On peut s'écrire régulièrement. - Ključne strukture i izričaji: La tour Eiffel - le symbole de Paris. Elle a 330 m de haut. Elle se trouve sur le Champs de Mars. L'architecte qui la fait construire était Gustave Eiffel. La tour attire plus de 3 000 000 de touristes par an. Une autre grande tour est la tour Montparnasse.
<p>2. GRAMATIKA (gramatičke se strukture obrađuju u okviru tematskih cjelina)</p> <p>2.1. Glagoli</p> <p>2.2. Imenice</p> <p>2.3. Zamjenice</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Prezent povratnih glagola vezanih uz tematska područja (jesni i niječni oblik) - Prezent nepravilnih glagola <i>pouvoir</i>; <i>vouloir</i>; <i>prendre</i>, <i>mettre</i>, <i>offrir</i> i <i>ouvrir</i> - Perfekt povratnih glagola vezanih uz tematska područja - na razini prepoznavanja - Imperfekt - Kondicional prezenta - Passé récent - Ženski rod imenica koje označavaju zanimanje (<i>boulanger</i>, <i>ère</i>) - Neodređena zamjenica <i>on</i> - Osobne zamjenice - <i>lui</i> i <i>leur</i> - Naglašene osobne zamjenice - Odnosne zamjenice

2.4. Pridjevi	<ul style="list-style-type: none"> - Upitni pridjev <i>quel/le</i> - Pravilno stupnjevanje pridjeva (samo s <i>plus</i>) - Ženski oblik pridjeva na - <i>er</i>, - <i>if</i>, -<i>eur</i> - Posvojni pridjev - <i>leur</i> - Pridjevi s dvama oblicima u muškom rodu (na razini prepoznavanja)
2.5. Brojevi	<ul style="list-style-type: none"> - Glavni brojevi od 1 do 60 (samo pisanje) - Glavni brojevi od 60 do 1000 (na usmenoj razini) - Redni brojevi od 1 do 10 i uporaba kratica u pisanoj formi
2.6. Član	<ul style="list-style-type: none"> - Uporaba određenoga i neodređenoga člana (na razini prepoznavanja)
2.7. Prijedlozi	<ul style="list-style-type: none"> - Na razini razumijevanja i globalne uporabe u jezičnim uzorcima (npr. <i>dans</i>, <i>sur</i>, <i>sous</i>, <i>devant</i>, <i>derrière</i>, <i>au milieu de...</i>) - Uz geografske pojmove (države, regije, gradove) - <i>en</i> + država/regija, <i>à</i> + grad
2.8. Prilozi	<ul style="list-style-type: none"> - Prilozi za način koji završavaju na - <i>ment</i> - Učestali prilozi vremena i mjesta (<i>hier</i>, <i>parfois</i>, <i>là-bas</i>, <i>souvent</i>)
2.9. Upitne i vezne riječi	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Est-ce que</i>, <i>comment</i>, <i>qu'est-ce que</i>, <i>où</i>, <i>quand</i>, <i>combien</i>, <i>pourquoi</i> - Vezne riječi (konektori) <i>d'abord</i>, <i>ensuite</i>, <i>puis</i>, <i>alors</i>, <i>enfin</i> (na razini prepoznavanja)
2.10. Rečenice	<ul style="list-style-type: none"> - Neupravni govor (izjavne i upitne rečenice) - Upitne rečenice s: <i>qui</i>, <i>comment</i>, <i>qu'est-ce que</i>, <i>où</i>, <i>quand</i>, <i>pourquoi</i> - Pojačana negacija (<i>plus</i>, <i>jamais</i>, <i>rien</i>) - na razini prepoznavanja

NASTAVNI PREDMET: FRANCUSKI JEZIK

RAZRED: Deveti (9.)

- TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI: dva (2) / šezdeset šest (66)
- NASTAVNA PODRUČJA: 1. Vokabular/rječnik
2. Gramatika

ZADAĆE PREDMETA

U nastavi francuskog jeziku u devetom razredu osnovne škole, kao četvrtoj godini učenja francuskog jezika, treba težiti dostizanju nivoa A.2 / B.1.1 Europskog okvira za strane jezike.
Jezične vještine - slušanje i razumijevanje, čitanje i razumijevanje, govor, pisanje - cijelovito se ostvaruju u svakoj tematskoj cjelini.

JEZIČNE VJEŠTINE	OČEKIVANI REZULTATI UČENJA
Slušanje i razumijevanje	<ul style="list-style-type: none">- Učenik može pratiti razgovor ili izlaganje na određenu temu koja mu je sadržajem bliska- Učenik zna razumjeti ključne informacije određenog usmenog iskaza koji je dobro strukturiran
Čitanje i razumijevanje	<ul style="list-style-type: none">- Učenik razumije opis događaja, osjećaja i želja u pismu- Učenik zna u tekstu razdvojiti bitne informacije od detalja- Učenik može razumjeti i analizirati nove riječi i iskaze uz pomoć poznatih riječi
Govor	<ul style="list-style-type: none">- Učenik može razgovarati, bez prethodne pripreme, na teme kao što su: aktivnosti u slobodno vrijeme, putovanje, škola- Učenik zna iznijeti svoje mišljene, stav, odobravanje ili negodovanje na određenu temu- Učenik sam uzima riječ i opisuje događaj ili iznosi svoj stav- Učenik usmeno sažima određeni tekst- Učenik diskutira na poznatu temu, postavlja pitanja sugovorniku i odgovara na postavljena pitanja
Pisanje	<ul style="list-style-type: none">- Učenik zna pismeno sažeti tekst- Učenik zna imenovati i opisati neki prošli događaj- Učenik opisuje neku povjesnu ličnost- Učenik zna napisati pismo u kojem će opisati neki događaj i/ili iznijeti svoje emocije
Znanje o jeziku	<ul style="list-style-type: none">- Učenik je samostalniji u svom iskazu te se pravilnije i jasnije koristi znanjem o jeziku

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI
Vokabular/rječnik	23
Gramatika	20
Ponavljanje, utvrđivanje, ocjenjivanje	23

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
1. VOKABULAR/RJEČNIK	
1.1. Moj grad, moj kvart	- Ključne strukture i izričaji : J'habite une petite/grande ville; au centre-ville. Les rues/avenues/boulevards. L'hôtel/école/hôpital/église se trouve dans le centre-ville. Dans notre ville il y a la gare/gare routière/l'arrêt de bus/tram(way)/la station de métro... La mairie/l'Hôtel de ville, la banque/poste, le musée/cinéma/théâtre/centre culturel,... se trouve sur la place du village/de la ville. Lui, il habite dans la banlieue de... On va au concert/à l'opéra/ à la fête... Pour aller au bureau de poste tournez à droite/allez tout droit...
1.2. Slobodno vrijeme;kino, kazalište, glazbena/plesna škola, MJC	- Ključne strukture i izričaji : Le mercredi ma soeur va à l'école de danse. A la MJC les jeunes jouent au ping-pong. Il y a aussi l'atelier de théâtre, de poterie, les cours de langues, le ciné-club. Chaque mercredi on donne un nouveau film.
1.3. Putovanja;u putničkoj agenciji; obavijesti o polasku vlakova, red vožnje, prijevozna sredstva, le TGV, hotel	- Ključne strukture i izričaji : l' agence de voyages, bureau de renseignements. J'aimerais faire un voyage intéressant. Il a pris le train de midi. Les voyageurs attendent le départ/l'arrivée du train. Chercher un très bel hôtel pour y passer le week-end. Un hôtel bon marché, auberges de jeunesse Notre hôtel dispose de 216 chambres confortables équipées de douche, de toilettes, le téléphone, la télévision, le satellite. Le petit-déjeuner compris/non compris. Les moyens de transport. Le TGV est le train à grande vitesse.
1.4. Slavni ljudi, povijesne ličnosti: Vercingétorix, Jeanne d'Arc, Napoléon	- Ključne strukture i izričaji : Autrefois la France s'appelait la Gaule. Vercingétorix, chef des Gaulois est considéré comme le premier héros national. Pour beaucoup de Français, Jeanne d'Arc est l'image de la France. Elle est considérée comme une héroïne nationale. Napoléon Ier Bonaparte, empereur français, né en Corse, exilé sur l'île d'Elbe et mort sur l'île de Sainte-Hélène. Les cendres de Napoléon reposent aux Invalides à Paris. Znamenitosti Pariza - Ključne strukture i izričaji:Paris est la capitale de la France, La Seine, Arc de Triomphe de l'Etoile, Le Louvre, Versailles, Notre-Dame de Paris, La Sorbonne, L'Ile de la Cité, L'Ile Saint-Louis, Les Champs-Élysées, La place de la Concorde, Jardin des Tuillerie, La Tour Eiffel.

<p>1.5. Nacionalni parkovi, parkovi prirode, rezervati u Hrvatskoj i Francuskoj (J. Y. Cousteau)</p> <p>1.6. Sport: vrste sportova (Tour de France, Roland-Garros)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Ključne strukture i izričaji : Les parcs nationaux sont placés sous le contrôle de l'Etat. Ce sont des endroits où les paysages, les animaux, les plantes sont protégés. les parcs naturels régionaux, la flore et la faune, le tourisme, les réserves naturelles. J. Y. Cousteau, océanographe, défendait toute sa vie maritime, la nature, l'environnement. Il est l'auteur de nombreux films sur le monde sous-marin (Le Monde du silence, Le Monde sans soleil...) et de livres. Il a essayé de sauver les mers et les océans. - Ključne strukture i izričaji: Faire du ski, faire du patinage, la Coupe du monde de football, Le Tour de France est l'épreuve cycliste la plus importante du monde. Le maillot jaune, gagner le premier prix, Le principal tournoi de tennis c'est Roland Garros. Quel est ton sport préféré? Quel sport tu pratiques?
2. GRAMATIKA	
2.1. Glagoli	<ul style="list-style-type: none"> - Prezent pravilnih/povratnih glagola - Sva dosada obrađena glagolska vremena i načini glagola 1., 2., i 3. skupine (utvrditi); nepravilni glagoli - Passe composé/imparfait - Le plus-que-parfait - Slaganje vremena - upravni/neupravni govor - Gerund (le gerondif) - Konjuktiv (le subjonctif)- -na razini prepoznavanja - Slaganje participa perfekta s objektom uz glagol <i>avoir</i> (na razini prepoznavanja)
2.2. Imenice	<ul style="list-style-type: none"> - Tvorba množine imenica
2.3. Zamjenice	<ul style="list-style-type: none"> - Zamjenica <i>on</i> - Odnosne/upitne zamjenice <i>qui, que, dont, où</i> - Pokazne zamjenice (na razini prepoznavanja) - Osobne zamjenice COD i COI (<i>me, te, nous, vous</i>) - na razini prepoznavanja
2.4. Pridjevi	<ul style="list-style-type: none"> - Komparacija pridjeva
2.5. Brojevi	<ul style="list-style-type: none"> - Glavni brojevi od 1 do 1000 (samo pisanje) - Redni brojevi (na usmenoj razini)
2.6. Vezne riječi (konektori)	<ul style="list-style-type: none"> - <i>d'abord, ensuite, puis, alors, enfin,...</i>
2.7. Rečenice	<ul style="list-style-type: none"> - Upravni/neupravni govor (izjavne i upitne rečenice)

PROFIL I STRUČNA SPREMA NASTAVNIKA:

- ❖ Profesor/ica francuskog jezika i književnosti
- ❖ Profesor/ica francuskog jezika

Priznata zvanja po Bolonjskom procesu:

- ❖ Prvostupnik struke
- ❖ Magistar struke

10. POVIJEST

POVIJEST

(od VI. do IX. razreda)

SVRHA PREDMETA

- ❖ Upoznavanje učenika s nacionalnom i kulturnom baštinom, svjetskom baštinom i civilizacijskim dostignućima
- ❖ Poštivanje nacionalne i povijesne baštine
- ❖ Proučavanje sveukupnog ljudskog ponašanja i stvaralaštva tijekom vremena te povezivanje povijesnih sadržaja sa sadržajima drugih nastavnih područja i predmeta
- ❖ Razvijanje povijesne kulture učenika
- ❖ Učenje o pogledima na svijet i pravilima ponašanja i djelovanja

NASTAVNI PREDMET: POVIJEST

RAZRED: Šesti (6.)

- TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI: dva (2) / sedamdeset (70)

ZADAĆE PREDMETA

- ❖ Proučavanje povijesti od najstarijih vremena do suvremenog doba
- ❖ Proučavanje svega što je pokrenulo stvaranje novih civilizacija
- ❖ Proučavanje povijesnih tragova koje je ostavio čovjek od onih prvih sve do danas
- ❖ Upoznavanje života, ponašanja, običaja i kulture ljudi iz najsatarije prošlosti
- ❖ Osposobljavanje učenika za razumijevanje određenih procesa u društvu
- ❖ Povjesno shvaćanje, povjesna analiza i interpretacija

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI
Uvod u povijest	3
Prapovijest	3
Narodi starog Istoka	5
Grčka u starom vijeku	8
Rimska Republika	10
Rimsko Carstvo	7
Seoba naroda	3
Ponavljanje, utvrđivanje, ocjenjivanje	31

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
Uvod u povijest	<ul style="list-style-type: none"> - Predmet proučavanja i povijesni izvori - Računanje vremena: povijesna razdoblja - Ljudska zajednica: obitelj, država, narod, staleži
Prapovijest	<ul style="list-style-type: none"> - Čovjek starijeg i mlađeg kamenog doba - Pradavni stanovnici na tlu BiH, Hrvatske i Srbije - Prijelazno razdoblje - brončano i željezno doba
Narodi starog Istoka	<ul style="list-style-type: none"> - Egipat - dar Nila - Države Mezopotamije - Babilonci i Asirci - Narodi istočne obale Sredozemnog mora: Židovi i Feničani - Države Iranskog visočja: Medija i Perzija - Indija i Kina u starom vijeku
Grčka u starom vijeku	<ul style="list-style-type: none"> - Stara Grčka - zemljopisni položaj - Naseljavanje Grka na obale Sredozemnog mora - Najpoznatije grčke države - Sparta i Atena - Grčki bogovi, heroji i olimpijske igre - Grčko-perzijski ratovi - Atena u doba Perikla - Peloponeski rat i slom Atene - Makedonska država - Filip II. i Aleksandar Veliki
Rimska Republika	<ul style="list-style-type: none"> - Rim - zemljopisni položaj - Rim u doba kraljeva - Uređenje Rimske Republike - Rimljani osvajaju Italiju - Punski ratovi - Život i kultura starih Rimljana - Vjera starih Rimljana - Suprotnosti u rimskom društvu - Prvi trijumvirat i novi građanski rat - Arheološka nalazišta na našim prostorima iz vremena Rimske Republike
Rimsko Carstvo	<ul style="list-style-type: none"> - Rimsko Carstvo - Car August i njegova vladavina - Augustovi nasljednici - red i mir u Carstvu - Sretno doba - doba uspona - Pojava kršćanstva - Dioklecijan i Konstantin Veliki - Život i kultura u doba rimskih careva - Rimske pokrajine i arheološka nalazišta na našim prostorima iz vremena Rimskog Carstva
Seoba naroda	<ul style="list-style-type: none"> - Stari Germani - Provala Hunu u Europu - Pad Zapadnog Rimskog Carstva

NASTAVNI PREDMET: POVIJEST

RAZRED: Sedmi (7.)

- TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI: dva (2) / sedamdeset (70)

ZADAĆE PREDMETA

- ❖ Usvajanje osnovnih sadržaja, bitnih za razumijevanje povijesnih pojava i procesa, društava, kultura, umjetnosti, gospodarstava i znanosti; stjecanje znanja o kulturnom identitetu hrvatskoga i drugih naroda
- ❖ Razvijanje kritičkoga mišljenja; razvijanje sposobnosti uočavanja, razumijevanja i rješavanja problema, tolerancije i pozitivnog stava prema mirnom rješavanju sukoba
- ❖ Razvijanje sposobnosti povijesnog shvaćanja i mišljenja te kronološkog mišljenja, povijesna analiza i interpretacija, sposobnost povijesnog istraživanja i prepoznavanja problema

SADRŽAJ

POGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI
Europa i Sredozemlje nakon seobe naroda	4
Feudalno društvo	2
Uspon Hrvatske u ranom srednjem vijeku	4
Uzlet srednjovjekovne Europe	3
Europa i islamski svijet - dodiri i suprotnosti	2
Osmansko Carstvo prema Europi	2
Bosna u srednjem vijeku	6
Hrvatska u doba Arpadovića i Anžuvinaca	4
Humanizam i renesansa	1
Velika geografska otkrića	1
Reformacija i katolička obnova	1
Europa u doba baroka	2
Hrvatske zemlje u ranom novom vijeku (XIV. stoljeće)	5
Ponavljanje, utvrđivanje, ocjenjivanje	33

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
Europa i Sredozemlje nakon seobe naroda	<ul style="list-style-type: none"> - Seoba naroda - Bizantsko Carstvo - Europski zapad u ranom srednjem vijeku - Kršćanstvo u ranom srednjem vijeku
Feudalno društvo	<ul style="list-style-type: none"> - Osnove feudalnog društva - Obrt, trgovina i novac u srednjem vijeku
Uspost Hrvatske u ranom srednjem vijeku	<ul style="list-style-type: none"> - Doseljenje i pokrštenje Hrvata - Hrvatska u IX. i X. stoljeću - Kraljevstvo Hrvatske i Dalmacije - Umjetnost i kultura u doba narodne dinastije
Uzlet srednjovjekovne Europe	<ul style="list-style-type: none"> - Porast pučanstva, razvoj gradova - Crkva u feudalnom društvu - Kultura srednjovjekovnog društva
Europa i islamski svijet - dodiri i suprotnosti	<ul style="list-style-type: none"> - Arapi i širenje islama - Križarski ratovi
Osmanlijsko Carstvo prema Europi	<ul style="list-style-type: none"> - Osmanlijsko Carstvo i njegovo širenje - Srbija u doba Nemanjića
Bosna u srednjem vijeku	<ul style="list-style-type: none"> - Postanak srednjovjekovne Bosne - Razvoj bosanske države i vjerske prilike - Bosna u prvoj polovici XIV. stoljeća - Vrhunac i slabljenje Bosne - Pad Bosne - Kultura i umjetnost srednjovjekovne Bosne
Hrvatska u doba Arpadovića i Anžuvinaca	<ul style="list-style-type: none"> - Hrvatska u doba Arpadovića (1102. - 1301.) - Hrvatska u doba Anžuvinaca (1301.-1386./1409.) - Dubrovnik i Istra - Hrvatska kultura od XII. do XVI. stoljeća
Humanizam i renesansa	<ul style="list-style-type: none"> - Humanizam i renesansa u Europi i Hrvatskoj
Velika geografska otkrića	<ul style="list-style-type: none"> - Velika geografska otkrića; društveni i gospodarski razvoj nakon otkrića
Reformacija i katolička obnova	<ul style="list-style-type: none"> - Reformacija i katolička obnova
Europa u doba baroka	<ul style="list-style-type: none"> - Apsolutne i parlamentarne monarhije - Umjetnost baroka
Hrvatske zemlje u ranom novom vijeku (XIV. stoljeće)	<ul style="list-style-type: none"> - Hrvatsko-turski sukobi do bitke na Mohačkom polju - Hrvatske zemlje u XVI. stoljeću - Djelomično oslobođanje hrvatskih zemalja - Hrvatska kultura od XVII. do XVIII. Stoljeća - Bosna pod osmanlijskom vlašću

NASTAVNI PREDMET: POVIJEST

RAZRED: Osmi (8.)

- TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI: dva (2)/ sedamdeset (70)

ZADAĆE PREDMETA

- ❖ Pružiti učenicima suvremena znanja iz opće i nacionalne povijesti novog vijeka i suvremenog doba
- ❖ Njegovati duh vjerske tolerancije; uvažavanje vjerskih različitosti
- ❖ Izgrađivati pozitivan odnos prema umjetnosti i estetici
- ❖ Razvijati vještine uporabe dokaza
- ❖ Razvijati vještine opisivanja vizualnih izvora
- ❖ Razvijati interes za proučavanje novoga vijeka
- ❖ Razvijati svijest o postojanju različitih gledišta s obzirom na povjesne događaje
- ❖ Razvijati „širu sliku“, kronološki kontekst
- ❖ Uočavati uzročno-posljedične veze u povijesti
- ❖ Razumijevati povjesne procese

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI
Svijet i Hrvatska od sredine XVIII. do sredine XIX. stoljeća	12
Alpski i Balkanski prostor od kraja XVIII. do sredine XIX. stoljeća	3
Bosna i Hercegovina u XIX. stoljeću	4
Svijet i Hrvatska u drugoj polovici XIX. i početkom XX. stoljeća	8
Narodi jugoistočne Europe od kraja XIX. stoljeća do početka Prvog svjetskog rata	8
Prvi svjetski rat	5
Ponavljanje, utvrđivanje, ocjenjivanje	30

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
Svijet i Hrvatska od sredine XVIII. do sredine XIX. stoljeća	<ul style="list-style-type: none"> - Prva industrijska revolucija - Razvoj SAD-a, borba za neovisnost engleskih kolonija - Francuska građanska revolucija (I. dio) - Francuska građanska revolucija (II. dio) - Napoleonovi ratovi - Novi društveni slojevi i socijalna pitanja - Revolucionarni događaji u Europi 1815. - 1848. - Prosvijećeni apsolutizam - Francuska vlast u Hrvatskoj - Hrvatski narodni preporod - gospodarske, društvene i političke prilike u Hrvatskoj u prvoj polovini XIX. st. - Preporodno doba i njegovi rezultati (1835. - 1848.) - Stanje u Hrvatskoj 1848. - 1849; sukobi s Mađarima
Alpski i balkanski prostor od kraja XVIII. do sredine XIX. stoljeća	<ul style="list-style-type: none"> - Alpski i balkanski prostor od kraja XVIII. do sredine XIX. st.; Slovenci i narodi južne Ugarske - Balkaski poluotok u XVIII. i početkom XIX. st., kriza Osmanskog Carstva - Reforme i ustanci Srba, Grka, Albanaca; izgradnja srpske i crnogorske autonomije
Bosna i Hercegovina u XIX. stoljeću	<ul style="list-style-type: none"> - Bosanski pašaluk u XIX. st. - opći pregled; stanovništvo, sandžaci - Pokret Husein-kapetana Gradaščevića - Hercegovina pod upravom Ali-paše Rizvanbegovića - Intervencija Omer-paše Latasa - Agrarno pitanje u Bosni - Bune i ustanci kršćana - Kulturno-prosvjetne prilike u BiH u osmanskom periodu
Svijet i Hrvatska u drugoj polovici XIX. i početkom XX. stoljeća	<ul style="list-style-type: none"> - Ujedinjenje Njemačke i Italije - Francuska i građanski rat u SAD - Druga industrijska revolucija - Hrvatska u drugoj polovici XIX. i prvoj polovici XX. st. (Bachov apsolutizam, Jelačićeva doba) - Hrvatska nakon sloma apsolutizma; Sabor 1861.; politički život - Austro-Ugarska; Hrvatsko-ugarska nagodba - Modernizacija Hrvatske - ban Ivan Mažuranić - Hrvatska u doba Khuena Hedervaryja; narodni pokret; politika novog kursa
Narodi jugoistočne Europe od kraja XIX. stoljeća do početka Prvog svjetskog rata	<ul style="list-style-type: none"> - Narodi jugoistočne Europe od kraja XIX. stoljeća do 1912. god. (Srbi, Crnogorci, Makedonci i Albanci) - BiH od sredine XIX. st. do 1875. (Seferska naredba, Vilajetski ustav) - Istočna kriza, ustanak u BiH 1875.; Berlinski kongres - Austro-ugarsko zaposjedanje BiH

	<ul style="list-style-type: none"> - BiH u doba austro-ugarske uprave; stanje do aneksije; borba za crkveno-školsku i vakufsku autonomiju - Hrvatski narod u BiH krajem XIX. i početkom XX. st - BiH od aneksije do 1914.; gospodarstvo i kultura - Balkanski ratovi
Prvi svjetski rat	<ul style="list-style-type: none"> - Početak rata, operacije, frontovi - Ratne operacije od 1914. do 1916. godine; život u zaraćenim zemljama - Završne operacije i posljedice rata - Stanje u Rusiji tijekom rata i Oktobarska revolucija - Hrvatski narod u Prvom svjetskom ratu

NASTAVNI PREDMET: POVIJEST

RAZRED: Deveti (9.)

- TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI: dva(2)/ šezdeset šest (66)

ZADAĆE PREDMETA

- ❖ Približiti učenicima suvremena znanja iz opće i nacionalne povijesti suvremenoga doba
- ❖ Oblikovati i razvijati samosvijest o baštinjenju svoje prošlosti i kulture
- ❖ Razvijati toleranciju
- ❖ Uočavati uzročno - posljedične veze u povijesti
- ❖ Razumijevati povijesne procese

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI
Svijet, Bosna i Hercegovina i Hrvatska u razdoblju 1918. - 1939.	18
Svijet, Bosna i Hercegovina i Hrvatska u Drugom svjetskom ratu	9
Svijet u doba Hladnog rata	4
Bosna i Hercegovina i Hrvatska u socijalizmu	4
Stvaranje suverene Bosne i Hercegovine i Hrvatske; euroatlantske integracije	3
Ponavljanje, utvrđivanje, ocjenjivanje	28

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
Svijet, Bosna i Hercegovina i Hrvatska u razdoblju 1918.-1939.	<ul style="list-style-type: none"> - Rezultati i posljedice Prvog svjetskog rata - BiH za vrijeme rata - Južnoslavenska ideja i nastanak Države SHS - Osnutak Kraljevine SHS - Mirovni pregovori i ugovori - Gubitak dijelova hrvatskoga teritorija - Prilike u novonastaloj KSHS - Politički život u KSHS - Zbivanja u Sovjetskoj Rusiji - Nacionalni pokret u Turskoj - Kraljevina SHS 1921.-1928. - Šestosiječanska diktatura - Pojava i pobjeda fašizma u Italiji - Velika gospodarska kriza - Počeci i pobjeda nacizma u Njemačkoj - Militarizam u Japanu - Kraljevina Jugoslavija 1931.-1934 - Marsejski atentat - Stvaranje Banovine Hrvatske; znanost, kultura i sport između dva rata
Svijet, Bosna i Hercegovina i Hrvatska u Drugom svjetskom ratu	<ul style="list-style-type: none"> - Fašistička osvajanja neposredno prije rata - Drugi svjetski rat - 1. faza (1939.-1941.) - Slom Kraljevine Jugoslavije te nastanak i karakter NDH - Drugi svjetski rat - 2. faza (1941.-1945.) - Daljnji uspjesi antifašističke koalicije - Pobjeda udruženih antifašističkih zemalja - Antifašistički pokret i stvaranje jugoslavenske federacije - BiH kao centar NOP-a; ZAVNOBIH - Od pregovora Tito-Šubašić do Bleiburga
Svijet u doba Hladnog rata	<ul style="list-style-type: none"> - Odnosi u svijetu nakon uspostave mira - Organizacija i djelovanje UN-a - Dekolonizacija i nastanak novih samostalnih država - Lokalni ratovi i političke krize
Bosna i Hercegovina i Hrvatska u socijalizmu	<ul style="list-style-type: none"> - Avnojska (obnovljena) Jugoslavija - obilježja i struktura - BiH i Hrvatska u sastavu nove države - Otpor staljinizmu; samoupravljanje - Slom komunističkog socijalizma
Stvaranje suverene Bosne i Hercegovine i Hrvatske; euroatlantske integracije	<ul style="list-style-type: none"> - BiH i Hrvatska kao samostalne države - Znanost, tehnika, kultura i sport nakon rata do danas - Pojava, razvoj i provedba ideje europske integracije

PROFIL I STRUČNA SPREMA NASTAVNIKA:

- ❖ Profesor/ica povijesti
- ❖ Nastavnik/ca povijesti

11.
ZEMLJOPIS

ZEMLJOPIS

(od VI. do IX. razreda)

SVRHA PREDMETA

- ❖ Upoznavanje s osnovnim pojavama, procesima i zakonitostima u prirodi u društvu
- ❖ Upoznavanje zemljopisne stvarnosti u svijetu i u našoj zemlji na suvremen način

NASTAVNI PREDMET: ZEMLJOPIS

RAZRED: Šesti (6.)

- TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI: dva (2) / sedamdeset (70)

ZADAĆE PREDMETA

- ❖ Stjecanje znanja o Zemljici kao nebeskom tijelu i o pojavama u svemiru
- ❖ Upoznavanje s osnovnim znanjima o Zemljici, s prirodnim elementima i društvenim pojavama
- ❖ Uvođenje učenika u osnove kartografske pismenosti
- ❖ Razvijanje umijeća uporabe geografske karte i atlasa kao izvora znanja
- ❖ Osposobljavanje učenika za promatranje i upoznavanje promjena u geografskoj stvarnosti
- ❖ Razvijanje učenikove znanstveno-tehničke radoznalosti
- ❖ Ukazivanje na međuvisnost prirodno-geografskih i društveno-geografskih fenomena u geografskom prostoru

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI
Uvod u zemljopis	1
Planet Zemlja	7
Snalaženje i orientacija na Zemljici	5
Reljef Zemlje	5
Voda na Zemljici	4
Vrijeme i klima	5
Klima, biljni i životinjski svijet	7
Stanovništvo i naselja	3
Ponavljanje, utvrđivanje, ocjenjivanje	33

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
Uvod u zemljopis	<ul style="list-style-type: none"> - Što je zemljopis; podjela
Planet Zemlja	<ul style="list-style-type: none"> - Oblik i veličina Zemlje - Kontinenti i oceani - Zemlja u svemiru - Geografska mreža - Gibanja Zemlje - Godišnja doba - Toplinski pojasi
Snalaženje i orijentacija na Zemlji	<ul style="list-style-type: none"> - Mjesno i pojasno vrijeme - Predočenje zemljine površine - Mjerilo - Vrste zemljovida - Orijentacija
Reljef Zemlje	<ul style="list-style-type: none"> - Reljef, građa Zemlje i unutarnje sile - Litosferne ploče, bore i rasjedi - Vulkani i potresi - Preoblikovanje Zemljine površine (more, led i rijeke) - Preoblikovanje Zemljine površine (vjetar i voda u kršu)
Voda na Zemlji	<ul style="list-style-type: none"> - Svjetska mora - Gibanja mora - Tekućice - Jezera
Vrijeme i klima	<ul style="list-style-type: none"> - Vrijeme i klima - Temperatura i tlak zraka - Vjetrovi - Oblaci i padaline/oborine - Raspored padalina na Zemlji
Klima, biljni i životinjski svijet	<ul style="list-style-type: none"> - Tropska klima - Suha klima - Umjereni topla vlažna klima - Snježno-šumska klima - Tlo - Životinjski svijet - Prirodna bogatstva i očuvanje okoliša
Stanovništvo i naselja	<ul style="list-style-type: none"> - Kretanje i razmještaj stanovništva - Sastav stanovništva - Naselja

NASTAVNI PREDMET: ZEMLJOPIS

RAZRED: Sedmi (7.)

- TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI: dva (2) / sedamdeset (70)

ZADAĆE PREDMETA

- ❖ Upoznati europski kontinent
- ❖ Upoznati najvažnije države europskoga kontinenta
- ❖ Uočiti bitne društveno-zemljopisne činitelje razvoja
- ❖ Probuditi interes učenika za nova područja, s kojima se dosad nisu upoznali
- ❖ Razviti sposobnost uporabe zemljopisne karte

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI
Opća zemljopisna obilježja Europe	9
Zapadna Europa	4
Sjeverna Europa	5
Srednja Europa	7
Južna Europa	6
Jugoistočna Europa	3
Istočna Europa	5
Ponavljanje, utvrđivanje, ocjenjivanje	31

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
Opća zemljopisna obilježja Europe	<ul style="list-style-type: none"> - Pojam i veličina Europe - Geografski položaj i smještaj - Reljef Europe - More i obale Europe - Kognitivne vode Europe - Klima i vegetacija Europe - Stanovništvo Europe - Gospodarstvo Europe - Geografske regije Europe
Zapadna Europa	<ul style="list-style-type: none"> - Ujedinjeno Kraljevstvo - Francuska - Nizozemska i Belgija - Luxemburg i Irska
Sjeverna Europa	<ul style="list-style-type: none"> - Norveška - Švedska - Finska - Danska i Island - Estonija, Latvija i Litva
Srednja Europa	<ul style="list-style-type: none"> - Njemačka - Alpske države - Austrija - Švicarska - Slovenija i Lichtenstein - Ostale države Srednje Europe - Mađarska, Poljska, Češka i Slovačka
Južna Europa	<ul style="list-style-type: none"> - Evropsko sredozemlje - Italija - Španjolska - Portugal - Grčka - Malta, Albanija i Vatikan
Jugoistočna Europa	<ul style="list-style-type: none"> - Makedonija - Rumunjska - Bugarska
Istočna Europa	<ul style="list-style-type: none"> - Rusija - Bjelorusija - Moldova - Ukrajina - Suvremena Europa - ujedinjenje Europe

NASTAVNI PREDMET: ZEMLJOPIS

RAZRED: Osmi (8.)

- TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI: dva(2) / sedamdeset (70)

ZADAĆE PREDMETA

- ❖ Upoznati učenike s kontinentima Azijom,Afrikom, Amerikom, Australijom te Oceanijom i polarnim područjima
- ❖ Upoznati učenike s najvažnijim državama navedenih kontinenata
- ❖ Uputiti učenike u bitne društveno-zemljopisne čimbenike razvoja
- ❖ Probuditi interes učenika za nova područja, s kojima se dosad nisu upoznali
- ❖ Razviti sposobnost uporabe zemljopisne karte

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI
Azija	14
Afrika	11
Amerika	12
Australija i Oceanija	2
Polarna područja	1
Ponavljanje, utvrđivanje, ocjenjivanje	30

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
Azija	<ul style="list-style-type: none"> - Zemljopisni položaj i veličina Azije - Reljef Azije - Klima i vegetacija Azije - Stanovništvo i gospodarstvo Azije - Jugozapadna Azija - Turska - zemlja jugozapadne Azije - Središnja Azija - Južna Azija - Indija - zemlja južne Azije - Jugoistočna Azija - Indonezija - zemlja Jugoistočne Azije - Istočna Azija - Kina - zemlja Istočne Azije - Japan - zemlja Istočne Azije
Afrika	<ul style="list-style-type: none"> - Ime, položaj, veličina i reljef Afrike - Klima, vegetacija i vode Afrike - Stanovništvo Afrike - Gospodarstvo Afrike - Sjeverna Afrika - Egipat - zemlja sjeverne Afrike - Tropska (zapadna) Afrika - Ekvatorska niska Afrika - Ekvatorska visoka Afrika - Južna Afrika - Južnoafrička Republika - zemlja južne Afrike
Amerika	<ul style="list-style-type: none"> - Pojam, podjela i položaj Amerike - Prirodna obilježja Amerike - Naseljavanje i obilježja stanovništva Amerike - Angloamerika - prirodne cjeline - SAD - zemlje sjeverne Amerike - Stanovništvo SAD-a - Gospodarstvo SAD-a - Kanada - Latinska Amerika - srednja Amerika; zemljopisna obilježja - Meksiko - država srednje Amerike - Južna Amerika - zemljopisna obilježja - Brazil - zemlja južne Amerike - Argentina i Čile - zemlje južne Amerike
Australija i Oceanija	<ul style="list-style-type: none"> - Australija - osnovna obilježja - Oceanija - osnovna obilježja
Polarna područja	<ul style="list-style-type: none"> - Polarna područja - osnovna obilježja

NASTAVNI PREDMET: ZEMLJOPIS

RAZRED: Deveti (9.)

- TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI: dva (2) / šezdeset šest (66)

ZADAĆE PREDMETA

- ❖ Kompleksnim zemljopisnim sadržajem probuditi kod učenika ljubav prema domovini Bosni i Hercegovini i njezinu ukupnom prostoru u međunarodno priznatim granicama
- ❖ Ospozobiti učenike za praktično služenje zemljopisnom kartom
- ❖ Uočiti položaj Bosne i Hercegovine u novom političkom okruženju
- ❖ Uočiti položaj Bosne i Hercegovine u Europi i svijetu s gospodarskog i prometnog aspekta; upoznati učenike s osnovama zemljopisa Bosne i Hercegovine, s njezinom prirodnom sredinom, prirodnim bogatstvima, njezinim narodima, gospodarskim razvojem i perspektivama razvoja
- ❖ Upoznati učenike s osnovnim zemljopisnim obilježjima susjednih zemalja
- ❖ Pomoći učenicima da uoče i shvate vezu Bosne i Hercegovine s drugim zemljama i njezinu ulogu u suvremenom svijetu

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI
Republika Hrvatska	9
Srbija	4
Crna Gora	2
Bosna i Hercegovina	17
Ponavljanje, utvrđivanje, ocjenjivanje	34

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
Republika Hrvatska	<ul style="list-style-type: none"> - Zemljopisni položaj Republike Hrvatske - Reljef Republike Hrvatske - Klima, tlo i biljni svijet Republike Hrvatske - Vode Republike Hrvatske - Kretanje broja stanovnika Republike Hrvatske - Sastav stanovništva Republike Hrvatske - Naselja Republike Hrvatske - Gospodarstvo Republike Hrvatske
Srbija	<ul style="list-style-type: none"> - Zemljopisni položaj, smještaj i reljef Srbije - Klima, tlo i vegetacija Srbije - Vode Srbije - Stanovništvo i gospodarstvo Srbije
Crna Gora	<ul style="list-style-type: none"> - Zemljopisni položaj, smještaj i prirodna obilježja Crne Gore - Stanovništvo i gospodarstvo Crne Gore
Bosna i Hercegovina	<ul style="list-style-type: none"> - Zemljopisni smještaj, veličina i granice BiH - BiH od najstarije prošlosti do današnjih dana - Reljef BiH - Klima BiH - Vegetacijska obilježja BiH - Tlo BiH - Rijeke BiH - Jezera i more BiH - Stanovništvo BiH - broj i kretanje - Struktura stanovništva BiH - Tipovi naselja BiH, seoska i gradska - Gospodarstvo BiH - Prirodno-zemljopisne cjeline BiH - Sjeverna Bosna - Srednja Bosna - Regija visoke Hercegovine - Niska Hercegovina

PROFIL I STRUČNA SPREMA NASTAVNIKA:

- ❖ Profesor/ica geografije/zemljopisa
- ❖ Nastavnik/ca geografije/zemljopisa

12.
FIZIKA

FIZIKA

(od VII. do IX. razreda)

SVRHA PREDMETA

Svrha je nastavnog predmeta fizike upoznavanje učenika s osnovnim znanjem suvremene fizike i njezinom primjenom.

ZADAĆE PREDMETA

- ❖ Upoznavanje učenika s najvažnijim fizikalnim pojavama i zakonima te ulogom fizike u svakodnevnom životu u razvoju znanosti i tehnike
- ❖ Razvijanje interesa za proučavanje prirode
- ❖ Razvijanje mišljenja zasnovanog na promatranju, mjerenu, kritičkom prosuđivanju i logičkom zaključivanju
- ❖ Osposobljavanje učenika za uporabu različitih izvora informiranja
- ❖ Osposobljavanje učenika za izvođenje različitih pokusa, za mjerenje i rješavanje različitih zadataka, uporabu rječnika fizike i predstavljanje informacija iz područja fizike

NASTAVNI PREDMET: FIZIKA

RAZRED: Sedmi (7.)

- TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI: jedan (1) / trideset pet (35)

ZADAĆE PREDMETA

- ❖ Opisati pojam fizičke veličine i mjerena (fizička veličina kao umnožak brojčane vrijednosti i mjerne jedinice)
- ❖ Naučiti što je struktura tvari, koje čestice grade tvar; naučiti klasificirati tvari prema agregatnom stanju u kojem se nalaze te pomoću čestičnog modela tvari opisivati i objašnjavati razlike između čvrstih, tekućih i plinovitih tijela
- ❖ Naučiti što je sila te što se događa njezinim djelovanjem, prepoznavati i opisivati međudjelovanja i učinke sile u prirodi, opisivati način na koji djeluje sila teža
- ❖ Shvatiti pojam gibanja i podjelu prema obliku putanje i brzini

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI
Priroda i fizika	1
Mjerenje u fizici	7
Struktura tvari	2
Međudjelovanje i sila	7
Kinematika	8
Ponavljanje, utvrđivanje, ocjenjivanje	10

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
Priroda i fizika	<ul style="list-style-type: none"> - Što je fizika
Mjerenje u fizici	<ul style="list-style-type: none"> - Osnovne i izvedene fizičke veličine i njihove mjerne jedinice - Pogreške pri mjerenu - Mjerenje dimenzija tijela (duljina, ploština/površina) - Mjerenje obujma/volumena/zapremine - Mjerenje mase - Gustoća - Mjerenje vremena - Mjerenje temperature
Struktura tvari	<ul style="list-style-type: none"> - Molekule i atomi - Agregatna stanja
Međudjelovanje i sila	<ul style="list-style-type: none"> - Međudjelovanje i sila; vrste sila - Elastična sila; mjerenje sile; težina tijela - Slaganje sila istog pravca - Slaganje sila pod kutom - Razlaganje sila; ravnoteža sila - Moment sila - Međumolekularne sile; kapilarne pojave
Kinematika	<ul style="list-style-type: none"> - Gibanje; relativnost gibanja - Kinematički opis gibanja; referentni sustav - Brzina - Jednoliko pravocrtno gibanje - Grafički prikaz jednolikoga gibanja - Ubrzanje - Jednoliko promjenljivo gibanje - Grafičko predstavljanje promjenljivoga gibanja

NASTAVNI PREDMET: FIZIKA

RAZRED: Osmi (8.)

- TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI: dva (2) / sedamdeset (70)

ZADAĆE PREDMETA

- ❖ Upoznati Njutnov zakon, pojam gravitacije i slobodnog pada; opisati težišnicu, težište i ravnotežu tijela; protumačiti težište kao hvatište sile teže; primijeniti znanje na praktičnim primjerima
- ❖ Naučiti što je tlak i koje vrste tlaka postoje; znati opisati tlak pomoću primjera
- ❖ Naučiti što je energija, čemu služi i od čega ovisi; opisati oblike energije služeći se primjerima; naučiti što je rad i kako je povezan sa snagom; objasniti pretvorbu energije iz jednoga oblika u drugi; objasniti rad kao pretvorbu energije i obratno, objasniti povećanu energiju tijela kao uloženi rad; opisati snagu na primjerima iz života; prepoznati silu trenja na primjerima iz života; objasniti utjecaj sile trenja na gibanje tijela
- ❖ Razlikovati i opisati unutarnju energiju, toplinu i temperaturu; objasniti promjenu unutarnje energije tijela zbog prolaza topline između tijela i okoline; navesti primjere iz života pretvorbe rada i topline u unutarnju energiju; na različitim primjerima objasniti zakon očuvanja energije

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI
Dinamika	8
Tlak	5
Energija i rad	11
Jednostavni mehanizam	3
Toplinske pojave	14
Ponavljanje, utvrđivanje, ocjenjivanje	29

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
Dinamika	<ul style="list-style-type: none"> - Dinamički opis gibanja; implus - I. Njutnov zakon - II. Njutnov zakon - III. Njutnov zakon - Gravitacijsko polje i sila - Zemljina teža, težina tijela - Slobodan pad - Težište tijela; vrste ravnoteže
Tlak	<ul style="list-style-type: none"> - Tlak čvrstih tijela - Tlak u tekućinama i plinovima; Paskalov zakon - Hidrostaticni tlak; spojene posude - Uzgon; Arhimedov zakon - Atmosferski tlak
Energija i rad	<ul style="list-style-type: none"> - Oblici energije - Pretvorbene energije - Mehanički rad - Zakon odražavanja energije - Laboratorijska vježba - Veza energije i rada - Snaga - Trenje - Zakon rada jednostavnih uređaja
Jednostavni mehanizam	<ul style="list-style-type: none"> - Poluga - Kotur - Kosina
Toplinske pojave	<ul style="list-style-type: none"> - Termičko gibanje; unutarnja energija - Temperatura - Toplina - Promjena unutarnje energije; količina topline - Razmjena topline - Toplinsko širenje tijela; tijela i promjena temperature - Anomalija vode - Termometri - Prijelaz topline - Prijenos topline strujanjem i zračenjem - Promjena agregatnih stanja - Isparavanje - Vrenje; kondenzacija - Trojna točka

NASTAVNI PREDMET: FIZIKA

RAZRED: Deveti (9.)

- TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI: dva (2) / šezdeset šest (66)

ZADAĆE PREDMETA

- ❖ Upoznati učenike s ulogom mikroskopa; naučiti i znati razlikovati vodiče i izolatore
- ❖ Uočiti povezanost električnih polja, električnih sila - potencijala i napona
- ❖ Sklopiti strujni krug - uočiti njegove elemente, izvor struje, vrste struje te mjeriti veličine uz pomoć ampermetra i voltmetra
- ❖ Naučiti pojam valova, što su svjetlosni valovi i njihova svojstva te posljedice odbijanja/loma svjetlosti
- ❖ Naučiti što je ravno zrcalo i leća i način njihove primjene
- ❖ Naučiti pojmove radioaktivnost, fisija, fuzija, lančana reakcija i njihovu primjenu

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI
Elektrostatika	6
Električna struja	12
Magnetno polje	8
Valovi	4
Svjetlost	10
Atomska fizika	2
Ponavljanje, utvrđivanje, ocjenjivanje	24

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
Elektrostatika	<ul style="list-style-type: none"> - Naelektriziranje tijela trenjem - Električni naboj, elektroskop - Vodići i izolatori, influencija - Električno polje, električna sila - Električni potencijal i napon - Kondenzatori i njihov kapacitet - Spajanje kondenzatora
Električna struja	<ul style="list-style-type: none"> - Istosmjerna električna struja - Električni izvori, spajanje električnih izvora u baterije - Strujni krug i njegovi elementi - Veličine koje mjerimo u strujnom krugu - Ohmov zakon za dio strujnog kruga - Električni otpor, otpornici - Omov zakon za cijeli strujni krug - Kirchoffova pravila - Poluvodići - Učinci djelovanja električne struje - Rad i snaga električne struje - Opasnost i zaštita od električnog udara - Električne promjene u atmosferi
Magnetno polje	<ul style="list-style-type: none"> - Trajni magnet - Magnetno polje električne struje, elektromagnet - Jakost magnetnog polja - Magnetna indukcija i magnetni fluks - Amperova sila; vodič sa strujom u magnetnom polju - Elektromotor, galvanometar - Elektromagnetna indukcija - Naizmjenična struja i električni generator - Transformatori
Valovi	<ul style="list-style-type: none"> - Definicija i vrste valova - Brzina valova - Odbijanje i lom valova - Zvučni valovi
Svjetlost	<ul style="list-style-type: none"> - Svjetlosni izvori, pravocrtno prostiranje svjetlosti - Odbijanje svjetlosti - Ravno zrcalo, periskop - Zakrivljena zrcala - Jednadžba preslikavanja za zrcala - Lom svjetlosti i optičke leće - Jednadžba preslikavanja za leće, primjena leća - Razlaganje svjetlosti - Svjetlost kao elektromagnetski val
Atomska fizika	<ul style="list-style-type: none"> - Struktura atoma - Prirodna radioaktivnost - Nuklearne reakcije: fisija i fuzija

PROFIL I STRUČNA SPREMA NASTAVNIKA:

- ❖ Nastavnik/ca fizike (studij završen na prirodoslovno-matematičkom fakultetu)
- ❖ Nastavnik/ca fizike (studij završen na pedagoškom ili filozofskom fakultetu gdje je fizika jednakopravan predmet u dvopredmetnom studijskom profilu)
- ❖ Diplomirani fizičar (studij završen na prirodoslovno-matematičkom fakultetu uz položenu pedagošku skupinu predmeta)

13.
KEMIJA

KEMIJA

(VIII. i IX. razred)

SVRHA PREDMETA

- ❖ Uočavanje važnosti kemije kao prirodne znanosti i njezine uske povezanosti s drugim znanostima
- ❖ Poticanje i razvijanje motivacije za ponovno otkrivanje već poznatoga iz životnog iskustva; razvijanje logičko-analitičkoga pristupa putem laboratorijskoga rada
- ❖ Stjecanje novog znanja kako bi se povećala odgovornost, preciznost, logičko razmišljanje; primjena stečenog znanja na život i samosnalaženje u danim situacijama
- ❖ Razvijanje zanimanja učenika za istraživanje i znanstvene metode; formiranje radnih navika i odgovornosti u pristupu radu
- ❖ Osposobljavanje učenika za primjenu teorijskog znanja; razvijanje sposobnosti rješavanja kemijskih jednadžbi koje ujedno pokazuju i kemijske promjene
- ❖ Razvijanje odgovornosti pri radu s tvarima i različitim aparatima
- ❖ Usvajanje i razvijanje kritičkog odnosa prema svome ponašanju u okolišu; poticanje racionalnog odnosa prema korištenju energije te pravilnog odnosa prema odlaganju i recikliraju otpadnih tvari

NASTAVNI PREDMET: KEMIJA

RAZRED: Osmi (8.)

- TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI: dva (2) / sedamdeset (70)

ZADAĆE PREDMETA

- ❖ Upoznavanje s osnovama predmeta kemije
- ❖ Upoznavanje osnova eksperimentalnog rada i upoznavanje s mjerama opreza kojih se treba pridržavati u laboratorijskom radu i u svakidašnjem životu da bismo izbjegli nesreće
- ❖ Razvijanje svijesti o značenju i ulozi kemije
- ❖ Usvajanje osnovnih pojmoveva o tvarima i njihovim svojstvima
- ❖ Usvajanje i primjena znanja o kemijskim pojavama i zakonitostima
- ❖ Razvijanje ekološke svijesti

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI
Uvod	3
Tvari i njihova svojstva	6
Grada tvari	11
Kemijske reakcije	4
Kemijski elementi i njihovi spojevi	15
Ponavljanje, utvrđivanje, ocjenjivanje	31

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
Uvod	<ul style="list-style-type: none"> - Upoznavanje učenika s planom i programom - Kratak pregled razvoja kemije - Upoznavanje s kemijskim laboratorijem
Tvari i njihova svojstva	<ul style="list-style-type: none"> - Svojstva i vrste tvari - Agregatna stanja tvari - Fizikalne i kemijske promjene tvari - Čiste tvari i smjese tvari - Postupci izdvajanja sastojaka iz smjese - Iskazivanje sastava smjese udjelima mase i volumena
Građa tvari	<ul style="list-style-type: none"> - Građa atoma - Kemijski elementi i njihovo označivanje - Kemijski spojevi - Kemijska analiza i sinteza - Periodni sustav elemenata (PSE) - Relativna atomska i relativna molekularna masa - Kemijske veze - ionska veza - Kemijske veze - kovalentna veza - Valencija - Kemijske formule - Pojam molekule
Kemijske reakcije	<ul style="list-style-type: none"> - Kemijske reakcije - Kemijske jednadžbe - Kvalitativno i kvantitativno značenje simbola, formula i jednadžbi - Zakon o očuvanju mase i zakon o stalnim omjerima masa
Kemijski elementi i njihovi spojevi	<ul style="list-style-type: none"> - Oksidacija i oksidi - Kiseline - Lužine - Soli - Voda i svojstva vode - Vodik i kisik - Sastav i svojstva zraka - Ugljik i njegovi spojevi - Dušik i njegovi spojevi - Sumpor i spojevi sumpora - Klor - svojsta i spojevi - Svojsta metala, natrij - Kalcij i magnezij - Željezo i korozija - Aluminij

NASTAVNI PREDMET: KEMIJA

RAZRED: Deveti (9.)

- TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI: dva (2) / šezdeset šest (66)

ZADAĆE PREDMETA

- ❖ Usvajanje i primjena znanja o kemijskim pojavama i zakonitostima
- ❖ Razvijanje interesa za istraživački rad
- ❖ Razvijanje interesa i smisla za rješavanje problema
- ❖ Razvijanje radnih navika
- ❖ Razvijanje svijesti o značenju i ulozi kemije
- ❖ Stavljanje kemije u službu zaštite životne sredine

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI
Osnovni pojmovi kemijskog računa	7
Ugljik i organski spojevi	10
Organski spojevi s kisikom	5
Biološki važni spojevi	8
Sintetički važni spojevi	4
Ekološki problemi današnjice	4
Ponavljanje, utvrđivanje, ocjenjivanje	28

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
Osnovni pojmovi kemijskog računa	<ul style="list-style-type: none"> - Građa atoma - utvrđivanje - Izotopi - Atomska jedinica mase i relativna atomska masa - utvrđivanje - Relativna molekularna masa - utvrđivanje - Udio mase kemijskog elementa u spoju - Mol i molarna masa - Stehiometrijska računanja
Ugljik i organski spojevi	<ul style="list-style-type: none"> - Što je organska kemija - Organski i anorganski spojevi; sličnosti i razlike - Kvalitativni i kvantitativni sastav organskih spojeva; formule - Kruženje ugljika u prirodi - Fosilna goriva: ugljen, nafta i zemni plin - Zasićeni ugljikovodici - alkani - Nezasićeni ugljikovodici - alkeni i alkini - Aromatski ugljikovodici - Najčešće kemijske reakcije ugljikovodika - supstitucija i adicija - Petrokemija
Organski spojevi s kisikom	<ul style="list-style-type: none"> - Alkoholi - svojstva i struktura - Metanol i etanol - Djelovanje alkohola na čovjeka - Karboksilne kiseline - octeno vrenje i svojstva - Esteri
Biološki važni spojevi	<ul style="list-style-type: none"> - Masti, ulja i voskovi - esteri masnih kiselina - Masti i ulja - svojstva - Ugljikohidrati - monosaharidi - Ugljikohidrati - disaharidi - Ugljikohidrati - polisaharidi - Aminokiseline i proteini - Proteini - građa i svojstva - Enzimi
Sintetički važni spojevi	<ul style="list-style-type: none"> - Sapuni i detergenti - razlike u kemijskom sastavu i svojstvima - Sapun i detergent - struktura molekula i način djelovanja - Lužine, polimeri - spojevi prirodnog i sintetičkog porijekla - Soli, sintetički polimeri - homopolimeri i kopolimeri
Ekološki problemi današnjice	<ul style="list-style-type: none"> - Zagadživači zraka, vode i tla - Zrak - Voda i zemlja - Gospodarenje otpadom - recikliranje

PROFIL I STRUČNA SPREMA NASTAVNIKA:

- ❖ Nastavnik/ca kemije
- ❖ Nastavnik/ ca biologije i kemije
- ❖ Profesor/ica kemije
- ❖ Profesor/ica biologije i kemije (studij završen na pedagoškom ili filozofskom fakultetu gdje je biologija/kemija jednakopravan predmet dvopredmetnom studijskom profilu)
- ❖ Diplomirani inženjer kemijske tehnologije s položenom pedagoškom skupinom predmeta

14.
BIOLOGIJA

BIOLOGIJA

(od VI. do IX. razreda)

SVRHA PREDMETA

- ❖ Steći osnovna znanja o nastanku, građi i funkciji živih bića te složenosti međuodnosa živih bića i nežive prirode
- ❖ Spoznati da su se prirodne znanosti razvile kao čovjekova potreba da pronađe odgovor na pitanja koja se tiču njegove egzistencije i uloge u prirodi i svemiru
- ❖ Spoznati da su prirodne znanosti središnji dio kulturne tradicije i kao takve mogu stimulirati čovjekovu radoznalost za prirodu, učiniti je razumljivom i pružiti prostor za radost otkrića
- ❖ Stjecati znanja iz područja bioloških znanosti čiji su sadržaji neophodni za razumijevanje bioloških pojava, procesa i zakonitosti, a u skladu sa suvremenim dostignućima

NASTAVNI PREDMET: BIOLOGIJA

RAZRED: Šesti (6.)

- TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI: jedan (1) / trideset pet (35)

ZADAĆE PREDMETA

- ❖ Naučiti građu biljne stanice, diobu stanice i njezin konačan rezultat
- ❖ Razviti sposobnost mikroskopiranja, promatranja i njegovati urednost
- ❖ Objasniti značenje pojedinih dijelova sjemenke te ih znati imenovati
- ❖ Znati navesti uvjete klijanja
- ❖ Razumjeti građu i ulogu korijena, stabla i lista, proces fotosinteze, disanja i transpiracije
- ❖ Naučiti dijelove biljke cvjetnice, razlikovati biljku cvjetnicu od necvjetnice
- ❖ Imenovati dijelove cvijeta, razlikovati cvijet od cvata, dvospolan cvijet od jednospolnog
- ❖ Objasniti i razlikovati pojmove oprašivanje i oplodnja
- ❖ Naučiti građu životinjske stanice i funkciju pojedinih dijelova stanice
- ❖ Usvojiti pojmove tkivo, organ, sustav organa, organizam
- ❖ Upoznati neke sustave organa

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI
Uvod	3
Grada i funkcija biljaka	15
Grada i funkcija životinja	7
Ponavljanje, utvrđivanje, ocjenjivanje	10

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
Uvod	<ul style="list-style-type: none"> - Biologija - znanost o živim bićima, podjela biologije prema predmetu proučavanja - Živa i neživa priroda, zajedničke osobine živih bića - Mikroskop i mikroskopiranje
Građa i funkcija biljaka	<ul style="list-style-type: none"> - Biljna stanica; građa i dioba - Biljna tkiva, organ, organizam - Sjemenka - građa, klijanje, uvjeti klijanja - Korijen - građa, rast, uloga - Izdanak, vrste izdanaka - Stablo - građa, uloga - List - oblici, vanjska i unutarnja građa - Fotosinteza - Disanje - Transpiracija - Cvijet, cvat - Laboratorijska vježba: dijelovi cvijeta - Opršivanje - Oplodnja, plodovi, vrste plodova - Vegetativno razmnožavanje
Građa i funkcija životinja	<ul style="list-style-type: none"> - Životinjska stanica - Mitoza, mejoza (informativno) - Životinjska tkiva, organi, organski sustavi, organizam - Sustav organa za kretanje - Prehrana životinja (organi za probavu hrane) - Krvotok i disanje - Razmnožavanje životinja

NASTAVNI PREDMET: BIOLOGIJA

RAZRED: Sedmi (7.)

- TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI: dva (2) / sedamdeset (70)

ZADAĆE PREDMETA

- ❖ Upoznati osnovne ekološke pojmove: stanište (biotop), životna zajednica (biocenoza) i ekosustav; upoznati organizaciju živog svijeta u prirodi od jedinke do populacije i ekosustava
- ❖ Upoznati hranidbene i energetske odnose u biocenozama i ekološkim sustavima
- ❖ Upoznati rasprostranjenost šuma u Bosni i Hercegovini
- ❖ Uočiti karakteristike određenih katova u šumi
- ❖ Razumjeti ekološke odnose u šumi, povezanost biljaka i životinja
- ❖ Upoznati načine iskorištavanja šuma i njezino pomlađivanje
- ❖ Upoznati ekosustave krša, livade, tekućice, bare, jezera, mora i zakonitosti koje vladaju u njima
- ❖ Upoznati uzroke onečišćenja prirode i okoliša, a time i ugrožavanje ljudskoga života
- ❖ Upoznati prirodna područja u kojima se još nije poremetila prirodna ravnoteža ili se to nije dogodilo u većoj mjeri (rezervati, nacionalni parkovi i spomenici prirode)
- ❖ Razvijati ljubav prema prirodi i smisao za racionalno korištenje prirodnih resursa, unapređivanje i zaštitu životne sredine

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI
Opća ekologija	2
Ekosustavi zračne sredine	29
Ekosustavi vodene sredine	16
Ponavljanje, utvrđivanje, ocjenjivanje	23

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
Opća ekologija	<ul style="list-style-type: none"> - Stanište i životni uvjeti (definicija ekologije, predmet proučavanja ekologije; životni uvjeti) - Ustroj živoga svijeta u prirodi (biotop, biocenoza, ekosustav, proizvođači, potrošači, razarači)
Ekosustavi zračne sredine	<ul style="list-style-type: none"> - Osnovna obilježja kontinentalne listopadne šume - Gljive i biljke kontinentalne listopadne šume - Životinje kontinentalne listopadne šume - Hranidbeni odnosi živih bića u kontinentalnoj listopadnoj šumi - Osnovna obilježja kontinentalne zimzelene/vazdazelene šume - Gljive i biljke kontinentalne zimzelene/vazdazelene šume - Životinje kontinentalne zimzelene/vazdazelene šume - Hranidbeni odnosi živih bića kontinentalne zimzelene/vazdazelene šume - Laboratorijska vježba; skupljanje predstavnika biljaka listopadne ili zimzelene/vazdazelene šume (ili obraditi izborne teme: tropske šume, pravila skupljanja i prešanja biljaka) - Osnovna obilježja primorske zimzelene/vazdazelene šume - Gljive i biljke primorske zimzelene/vazdazelene šume - Životinje primorske zimzelene/vazdazelene šume - Hranidbeni odnosi živih bića primorske zimzelene/vazdazelene šume - Osnovna obilježja primorske listopadne žume - Gljive i biljke primorske listopadne šume - Životinje primorske listopadne žume - Hranidbeni odnosi živih bića primorske listopadne šume - Iskorištavanje i zaštita šume - Utjecaj čovjeka na okoliš i zaštita prirode; oblici energije, sunčeva energija - Kruženje tvari i protok energije - Biljke kontinentalnih travnjaka - Životinje kontinentalnih travnjaka - Biljke primorskih travnjaka - Životinje primorskih travnjaka - Iskorištavanje i zaštita travnjaka - Oranice - Životne zajednice oranica

Ekosustavi vodene sredine

- Osobine vode, podjela vode u prirodi
- Životni uvjeti u moru i vodama na kopnu
- Vrste kopnenih voda
- Živa bića kopnenih voda tekućica
- Hranidbeni odnosi u tekućici
- Živa bića oko stajaćica, u vodi i izvan nje
- Živa bića na površini vode i ispod nje
- Živa bića priobalnog područja
- Živa bića obalnog područja
- Kamenito i pjeskovito morsko dno
- Muljevito morsko dno
- Živa bića otvorenog mora
- Hranidbeni odnosi živih bića u moru
- Korist od mora i kopnenih voda
- Zaštita životne sredine
- Zagađivanje zraka i tla
- Zagađivanje vode
- Endemične i rijetke vrste biljaka i životinja i njihova zaštita

NASTAVNI PREDMET: BIOLOGIJA

RAZRED: Osmi (8.)

- TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI: dva (2) / sedamdeset (70)

ZADAĆE PREDMETA

- ❖ Naučiti sistematske kategorije i pojam binarne nomenklature
- ❖ Definirati virusе kao uzročnike bolesti te razlikovati svojstva koja ih povezuju sa živom odnosno neživom prirodом
- ❖ Upoznati građu praživotinja
- ❖ Upoznati građu i klasifikaciju beskralješnjaka i kralješnjaka
- ❖ Razumjeti razvojno stablo
- ❖ Upoznati građu nižih biljaka, biljaka bez osnovnih biljnih organa, korijena, stabla i lista
- ❖ Upoznati građu i razmnožavanje smjenom generacija biljaka stablašica
- ❖ Upoznati građu golosjemenjača
- ❖ Upoznati građu kritosjemenjača
- ❖ Organizirati stjecanje znanja metodama i oblicima rada koji aktiviraju učenike
- ❖ Razvijati kod učenika kritički odnos prema stvarnosti, potrebu otkrivanja i provjeravanja
- ❖ Razvijati kod učenika potrebu za surađivanjem i smislom za timski rad
- ❖ Upoznati učenike s temeljnim načelima evolucije

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI
Uvod	2
Sistematika biljaka	15
Sistematika životinja	21
Evolucija	7
Ponavljanje, utvrđivanje, ocjenjivanje	25

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
Uvod	<ul style="list-style-type: none"> - Pojava života na zemlji - Raznolikost živoga svijeta
Sistematika biljaka	<ul style="list-style-type: none"> - Virusi - Bakterije - Alge - Laboratorijska vježba: mikroskopiranje bakterija i algi - Laboratorijska vježba: promatranje gljiva - Lišajevi - Gljive - Mahovine - Papratnjače - Golosjemenjače - Kritosjemenjače - Oprasivanje, oplodnja, plod - Dvosupnice: porodice ruža i leptirnjača - Porodice usnatica, krstašica i glavočika - Jednosupnice: porodice ljiljana i trava
Sistematika životinja	<ul style="list-style-type: none"> - Praživotinje - Laboratorijska vježba: mikroskopiranje praživotinja - Mnogostanične životinje - Spužve - Žarnjaci - Plošnjaci - Oblići - Kolutićavci - Člankonošci - Insekti - Mekušci - Bodljokošci - Svitkovci - Ribe - Vodozemci - Gmazovi - Ptice - Raznovrsnost ptica (značenje i zaštita) - Sisavci - Važnije sistematske skupine sisavaca i njihova zaštita - Pregled razvoja životinjskoga svijeta
Evolucija	<ul style="list-style-type: none"> - Charles Darwin (teorija) - Paleontološki i morfološki dokazi evolucije - Faktori evolucije - nasljeđivanje - Promjenljivost - Selekcija - Izolacija i slučajni procesi - Specijacija

NASTAVNI PREDMET: BIOLOGIJA

RAZRED: Deveti (9.)

- TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI: dva (2) / šezdeset šest (66)

ZADAĆE PREDMETA

- ❖ Upoznati učenika s temeljnim načelima nasljeđivanja kod biljaka, životinja i čovjeka.
- ❖ Shvatiti da je čovjek biološko i društveno biće
- ❖ Razumjeti građu i funkciju organa, sustave organa i organizam kao cjelinu
- ❖ Razvijati ispravan stav prema društvu i sebi samom, shvatiti važnost i potrebu humanih odnosa među spolovima
- ❖ Razvijati i širiti svijest o opasnosti od pušenja, alkohola i droge, kako za osobno zdravlje tako i za zdravlje ljudi u našoj okolini
- ❖ Upoznati prepostavke o čovjekovu podrijetlu i razvoju na osnovi nalaza ostataka predaka
- ❖ Upoznati najčešće bolesti sustava organa, njihove simptome i način izbjegavanja
- ❖ Istaknuti potrebu provedbe higijenskih postupaka radi sprječavanja širenja zaraznih bolesti, te potrebu provedbe metoda suzbijanja i liječenja
- ❖ Razumjeti ontogenetski razvoj čovjeka s posebnim osvrtom na razdoblje puberteta

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI
Genetika	4
Uvod u antropologiju	2
Građa i funkcija ljudskog organizma	37
Evolucija čovjeka	3
Ponavljanje, utvrđivanje, ocjenjivanje	20

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
Genetika	<ul style="list-style-type: none"> - Kromosomi, izgled i građa DNK - DNK i priroda genetičke šifre - Geni - osobine, dominantnost i recesivnost, fenotip i genotip - Nasljeđivanje jednostavnih osobina
Uvod u antropologiju	<ul style="list-style-type: none"> - Sastav ljudskoga tijela: stanica - Vrste tkiva, organi, organski sustavi, organizam kao cjelina
Građa i funkcija ljudskog organizma	<ul style="list-style-type: none"> - Kosti i veze među kostima - Kostur glave, trupa i udova - Mišići - Bolesti organa za kretanje i njihova zaštita - Živčana stanica i živac - Središnji živčani sustav - leđna moždina - Mozak - Vegetativni živčani sustav (simpatički i parasympatički) - Bolesti i njega živčanoga sustava - Toksikomanije - Sustav osjetilnih organa: osjetilna stanica, osjetilni organi (općenito) - Oko (osjetilo vida) - Uho (osjetilo sluha, ravnoteže i kretanja) - Njega, zaštita i bolesti oka i uha - Ostala osjetila (kožni osjetilni organi i osjetila osjetljiva na kemijske podražaje) - Hranjive tvari i njihova uloga u organizmu - Sustav organa za probavu - Probava hrane u ustima, želucu i crijevima - Njega i bolesti organa za probavu, trovanje hranom - Sustav organa za disanje i glas - Njega i bolesti organa za disanje i glas - Sustav organa za krvotok, krv - Laboratorijska vježba: promatranje krvnog razmaza pod mikroskopom - Transportna i zaštitna uloga krvi - Srce, krvne žile, krvotok - Limfa, limfni sudovi i organi, limfotok - Njega i bolesti organa za krvotok i limfotok, obrana organizma - Mokraćni sustav-njega i bolesti mokraćnog sustava - Koža - Njega, bolesti i povrede kože - Žlijezde s unutarnjim lučenjem, hormoni - Bolesti i poremećaji žlijezda s unutarnjim lučenjem - Građa i uloga ženskih spolnih organa - Građa i uloga muških spolnih organa

	<ul style="list-style-type: none"> - Spolne bolesti: prevencija i liječenje, plodni dani žene, kontracepcija - Začeće-oplodnja jajne stanice, trudnoća, porođaj - Šest životnih razdoblja (djetinjstvo, pubertet, mladenaštvo, zrelost,klimakterij, starost)
Evolucija čovjeka	<ul style="list-style-type: none"> - Današnje čovječanstvo - Evolucija i varijabilnost ljudske rase - Ekologija i uzroci ugroženosti biološke raznolikosti djelovanjem čovjeka

PROFIL NASTAVNIKA I STRUČNA SPREMA:

- ❖ Nastavnik/ca biologije
- ❖ Nastavnik/ca biologije i kemije
- ❖ Profesor/ica biologije
- ❖ Profesor/ica biologije i kemije (studij završen na pedagoškom ili filozofskom fakultetu gdje je biologija/kemija jednakopravan predmet dvopredmetnom studijskom profilu)
- ❖ Diplomirani biolog s položenom pedagoškom skupinom predmeta

15.

GLAZBENI ODGOJ

GLAZBENI ODGOJ
(IV. razred)

SVRHA PREDMETA

- ❖ Predmetnim sadržajima i aktivnostima pridonositi cjelokupnom razvoju djeteta
- ❖ Omogućavati razvijanje sposobnosti izražavanja zvukovnim sredstvima (glasom ili glazbalima), razvijati osjetljivost za različite mogućnosti glazbenog izražavanja
- ❖ Postupno upoznavati određen broj vrijednih glazbenih ostvarenja i buditi interes za daljnje samostalno upoznavanje glazbenih djela s područja narodnoga i umjetničkog stvaralaštva
- ❖ Stjecati temeljnu glazbenu pismenost i sustavnim razvijanjem smisla i ukusa za glazbenoumjetničko stvaralaštvo, osposobljavati učenike za aktivno sudjelovanje u glazbenom životu svoje sredine

NASTAVNI PREDMET: GLAZBENI ODGOJ

RAZRED: Četvrti (4.)

- TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI: jedan (1) / trideset pet (35)

ZADAĆE PREDMETA

- ❖ Omogućiti učenicima postupno usvajanje većeg broja narodnih i umjetničkih napjeva različita sadržaja (osim njihove estetske vrijednosti, napjevi se mogu primjenjivati i u nekim društvenim prigodama, mogu imati i rekreativnu ulogu u sklopu radnog dana učenika)
- ❖ Razvijati izvođačke vještine i stvaralački pristup pjevanju odnosno sviranju; vježbanjem proširiti sposobnost glazbenog pamćenja te razvijati intelektualne i motoričke mogućnosti
- ❖ Poticati i razvijati stvaralačke mogućnosti glazbenoga izražavanja učenika
- ❖ Slušati glazbu i usvajati osnovne pojmove iz opće glazbene kulture
- ❖ Motivirati učenike za aktivnosti u različitim područjima glazbenoga stvaralaštva
- ❖ Razvijati osjećaj za ritam i čistu intonaciju, koordinaciju pokreta i ritma melodije te sposobnost glazbene analize skladbe
- ❖ Prenositi, upoznavati i njegovati narodnu glazbenu baštinu
- ❖ Usvajati i reproducirati programom planirane skladbe
- ❖ Formirati i razvijati estetske kriterije prema glazbi
- ❖ Razvijati kreativnost i potrebu za stvaranjem

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI
Pjevanje i sviranje	10
Narodna glazbena tradicija	4
Slušanje glazbe	6
Osnove glazbene pismenosti	6
Dječje glazbeno stvaralaštvo	4
Ponavljanje, utvrđivanje, ocjenjivanje	5

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
Pjevanje i sviranje	<ul style="list-style-type: none"> - Pjevanje i sviranje jedne brojalice; pjesme na temu jeseni, Božića, Nove godine; pjesme na temu majka i proljeće (po izboru nastavnika) - Dugi i kratki, visoki i niski tonovi - Jačina - glasnoća tonova - Oznake za tempo - Oznake za dinamiku - Karakter pjesme (uspavanka, ples, koračnica) - Dvoglasje - Prepoznavanje vokalne i instrumentalne glazbe - Učenje pjesme na temelju slušnog primanja - Orffov dječji instrumentarij - podjela i vrste instrumenata - Sviranje na ritmičkim instrumentima Orffova instrumentarija
Narodna glazbena tradicija	<ul style="list-style-type: none"> - Upoznavanje i izvođenje tradicionalnih narodnih pjesama: uspavanke, pjesme za zabavljanje, narodni napjevi iz gradske i seoske sredine, narodna kola svih naroda i narodnosti u BiH
Slušanje glazbe	<ul style="list-style-type: none"> - Slušno prepoznavanje obrađenih pjesama; stvaranje stihovnog doživljaja - glazbeni oblici: tema, prepoznavanje teme i ponavljanja, uočavanje dviju tema i njihova karaktera, prepoznavanje pjesama po karakteru, ponavljanje teme - Glazbeni instrumenti: prepoznavanje glasovira, violine i violončela, flaute i klarineta, trube, harfe, gitare i harmonike, bubnja i drugih udaraljki; prepoznavanje izvođačkog ansambla - Upoznavanje himne Bi H
Osnove glazbene pismenosti	<ul style="list-style-type: none"> - Crtovlje, note, ključ, taktice, takt, notne vrijednosti - Glazbene mjere - Ritamske vježbe u dvodobnoj i trodobnoj mjeri - Razvoj osjećaja za ritam i metriku: brojalice, glazbeno pokretnе igre i glazbene dramatizacije
Dječje glazbeno stvaralaštvo	<ul style="list-style-type: none"> - Spontana ritmička improvizacija uz primjenu vlastitog tijela kao „instrumenta“ i predmeta iz okoline - Spontana melodijska improvizacija glasom i na instrumentima Orffova dječjeg instrumentarija - Ritmička improvizacija na instrumentima Orffova instrumentarija - Literarno izražavanje uz slušanje glazbe - Likovno izražavanje uz slušanje glazbe - Glazbeno-scenske igre (pjevanje, sviranje, dramatizacija)

PRIJEDLOG SKLADBI ZA SLUŠANJE	PRIJEDLOG SKLADBI ZA PJEVANJE I MUZICIRANJE
<ul style="list-style-type: none"> - Wolfgang Amadeus Mozart, <i>Gle igre li krasne; Jesenka</i> - Luigi Boccherini, <i>Menuet</i> - Andre-Ernest-Modeste Gretry, <i>Magarac i kukavica</i> - Camille Saint-Saens, <i>Labud, Slon, Proljeće u srcu, Kraljevska koračnica iz Karnevala životinja</i> - Antonin Dvorak, <i>Humoreska</i> - Wolfgang Amadeus Mozart, <i>Čežnja za proljećem</i> - Petar Iljič Čajkovski, <i>Ples šećerne vile</i> - Johann Sebastian Bach, <i>Toccata u d-molu</i> - Josip Runjanin, <i>Lijepa naša domovino; Oj, Hrvatska, oj</i> - Sergej Prokofjev, <i>Peća i vuk</i> - Georg Friedrich Handel, <i>Glazba na vodi</i> - Gioacchino Rossini, <i>Uvertira iz opere Gulliaume Tell; Uvertira iz opere Kradljiva svraka</i> - Joseph Haydn, <i>Dječja simfonija</i> - Johann Strauss, <i>Na lijepom plavom Dunavu</i> - Jean Baptiste Lully, <i>Dok mjesec sja</i> - Dušan Šestić, <i>Himna Bosne Hercegovine</i> - Nepoznati skladatelj, <i>Mornarska Bosa Mara Bosnu pregazila</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - Giovanni Battista-Pergolesi, <i>Gdje je onaj cvijetak žuti</i> - Drago Britvić (tekst), Arsen Dedić (glazba), <i>Himna zadrugara</i> - Stjepan Jakševac (tekst), Josip Lulić (glazba), <i>Ide jesen</i> - Međimurska narodna, <i>Cin can cvrgudan</i> - Hrvatska pučka popijevka, <i>Kriči, kriči tiček, narodni ples iz Hrvatskog prigorja</i> - Ana Stanišić, <i>Zvone zvona</i> - Pučka narodna, <i>Moja diridika</i> - Josip Kaplan, Rajko Ećimović, <i>Saonice male Sanje</i> - Božićna narodna, <i>Veselje ti navješćujem</i> - James Pierpont, <i>Zvončići</i> - Božićna narodna (Dalmacija), <i>U to vrijeme godišta</i> - Dragutin Basrak, <i>Padaj, padaj snježiću</i> - Branko Mihaljević, <i>Zeko i potocić</i> - Alfi Kabiljo, <i>Zekini jadi</i> - Nepoznati skladatelj, <i>Bumbari i pčele</i> - Austrijska narodna, <i>Prijateljstvo pravo</i> - V. Astardžieva, <i>Proljeće</i> - Slovačka narodna, <i>U kolu (Ivo nam je...)</i> - Hrvatska narodna popijevka, <i>Sadila sam bosiljak</i> - Antun Mihanović (tekst), Josip Runjanin (glazba), <i>Lijepa naša domovino</i> - Matko Brajša-Rašan, <i>Moja majka</i> - Josip Milaković (tekst), narodni napjev, <i>Moj dom</i> - Napjev gradišćanskih Hrvata, <i>Mali vojnici</i> - Dalmatinska narodna, <i>Budila majka Ivana</i> - Narodna, <i>U livadi pod jasenom</i> - Francuska narodna, <i>Bratec Martin</i> - Narodna, <i>Kiša pada</i> - Zlatko Grgošević, <i>Zaplovi barka</i> - Ivica Stamać, <i>Maestral</i> - Brojalice: <i>Cincili bincili, Čing- čang</i> - Marija Matanović, <i>Klavir</i> - Vladimir Nazor, Antun Čelar, <i>Željeznica</i> - Vladimir Tomerlin, <i>Brzojav</i> - Narodna (Hrvatsko zagorje), <i>Jednu sam ružu mel</i> - Narodni napjev iz Gradišća, <i>Pleši crni kos</i> - Narodna (Slavonija), <i>Škripi Đeram</i> - Josip Kaplan, <i>Zeko pleše</i> - Narodna iz Kaštel Lukšića, <i>Majka Maru</i> - Pjesma iz Švedske, <i>Kad si sretan</i> - Petar Bergamo, <i>Pustolovine maloga Juju</i>

Napomena:

Nastavnik/ca može obraditi druge skladbe navedenih ili drugih autora, sukladno temama.

PROFIL I STRUČNA SPREMA NASTAVNIKA:

- ❖ Profesor/ica razredne nastave
- ❖ Nastavnik/ca razredne nastave

Priznata zvanja po Bolonjskom procesu:

- ❖ Prvostupnik struke

GLAZBENI ODGOJ

(od V. do IX. razreda)

UVOD

Nastava glazbenog odgoja u višim razredima osnovne škole (od V. do IX. razreda) trebala bi se temeljiti na psihološkom i kulturnom estetskom načelu jer se prožimanjem ovih dvaju načela zadovoljavaju osnovni ciljevi i zadaci nastavnoga procesa.

Psihološko načelo uzima u obzir činjenicu da učenici vole glazbu i da se njome žele i aktivno baviti. Kulturno-estetsko načelo polazi od toga da nastava glazbe mora učenika i pripremati za život, odnosno osposobljavati ga da postane kompetentan „korisnik“ glazbene kulture, što ima posebnu važnost u današnjoj „poplavi“ svakovrsne glazbe te pomanjkanju obrazovanja u brojnim strukovnim srednjim školama.

Nastava glazbenog odgoja u središte pozornosti stavlja učenikovu glazbenu aktivnost: pjevanje, sviranje i slušanje glazbe.

Ovim se aktivnostima doživjava i uči glazba, obogaćuje učenikov osjećajni svijet, izoštrava senzibilitet, stvara predodžbu o glazbi kao umjetnosti.

Program nastave glazbenog odgoja trebao bi biti otvoren u smislu slobode u odabiru sadržaja, uz obvezne sadržaje, uzimajući u obzir želje i mogućnosti učenika. Svi sati trebali bi biti kombiniranog tipa (pjevanje i slušanje glazbe).

Program nastave glazbenog odgoja kao predmeta nacionalne skupine u svakom smislu slijedi smjernice Sustava katoličkih „Škola za Europu“: za cijelovit razvoj učenika i očuvanje duhovne i materijalne nacionalne baštine, suživot i stvaranje boljeg i pravednijeg društva.

Osim redovite nastave, Glazbeni odgoj uključuje i izvannastavne aktivnosti u svim oblicima te posjete glazbenim priredbama.

Za sve navedeno svakako je nužno osigurati i odgovarajuće opremljen prostor (učionicu).

SVRHA PREDMETA

- ❖ Uvoditi učenike u glazbenu kulturu
- ❖ Upoznavati osnovne elemente glazbenoga jezika
- ❖ Razvijati glazbenu kreativnost
- ❖ Uspostavljati i usvajati vrijednosna mjerila za kritičko i estetsko procjenjivanje glazbe

ZADAĆE PREDMETA

- ❖ Upoznati učenike s različitim glazbenim djelima (metodički vođenim slušanjem glazbe) odnosno glazbenim vrstama i oblicima
- ❖ Upoznati učenike s osnovnim elementima glazbenoga jezika i glazbene pismenosti
- ❖ Poticati učenike na samostalnu glazbenu aktivnost (pjevanje, sviranje)
- ❖ Učenjem pjesama po sluhu treba postići lijepo, izražajno pjevanje, jasan izgovor, razumijevanje teksta te ostvariti primjerenu interpretaciju
- ❖ Naučene pjesme povezati s notnom slikom u smislu kretanja melodije odnosno tonova
- ❖ Aktivnim slušanjem glazbe pratiti i osvijestiti oblikovne elemente, kretanje melodije, ritam, tempo, dinamiku i druge značajke
- ❖ Na temelju slušanja odgovarajućih glazbenih primjera upoznati glazbene instrumente
- ❖ Organizirati glazbene igre, ritmiziranje, kretanje uz glazbu, izmišljanje melodije, improviziranje i sviranje - potpuno slobodno i u skladu s mogućnostima i željama učenika
- ❖ Slušanje folklorne glazbe te (slušno) prepoznavanje tema i elemenata folklorne glazbe

NASTAVNI PREDMET: GLAZBENI ODGOJ

RAZRED: Peti (5.)

- TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI: jedan (1) / trideset pet (35)
- NASTAVNA PODRUČJA:
 1. Pjevanje i sviranje
 2. Osnove glazbene pismenosti
 3. Slušanje glazbe i upoznavanje glazbene literature
 4. Glazbeno izražavanje i stvaranje

ZADAĆE PREDMETA

- ❖ *Pjevanje i sviranje* - povezivanje naučenih pjesama s uvježbavanjem intonacije dura i mola (pjevanje solmizacijom); igrom i gledanjem nota povezivati notne slike s kretanjem melodije. Trebalо bi postići izražajno pjevanje, jasan izgovor i razumijevanje teksta te ostvariti primjerenu glazbenu interpretaciju. Sviranje obuhvaća slobodno improvizirano ritmiziranje na dječjim udaraljkama te određene melodijske primjere koji odgovaraju ovoj dobi. U ovim aktivnostima (sviranju) važniji je proces, tj. sudjelovanje u glazbenoj djelatnosti, čime se kod učenika izoštravaju pojedine glazbene sposobnosti i razvija senzibilnost za glazbu.
- ❖ *Osnove glazbene pismenosti* - usvajanje osnovnih znanja o notnom pismu, izražajnim elementima izvođenja glazbe (dinamika, tempo) te osnovnih pojmova o oblikovanju glazbenih djela (jednostavačno, višestavačno).
- ❖ *Slušanje glazbe i upoznavanje glazbene literature* - aktivnim slušanjem skladba učenici prate oblikotvorne elemente, kretanje melodije, ritam, tempo i dinamiku; u više glazbenih primjera upoznaju različite skupine i vrste glazbenih instrumenata. Sukladno ovoj dobi učenika, poželjno je dati samo temeljne informacije o slušanom djelu (naziv, ime i podrijetlo skladatelja...).
- ❖ *Glazbeno izražavanje i stvaranje* - slobodno ritmiziranje oponašanjem učitelja; slobodno i stilizirano kretanje u ritmu slušane glazbe; kreiranje jednostavnih glazbenih cjelina na zadani tekst i po slobodnom izboru.

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI
Pjevanje i sviranje	10
Osnove glazbene pismenosti	8
Slušanje glazbe i upoznavanje glazbene literature	9
Glazbeno izražavanje i stvaranje	3
Ponavljanje, utvrđivanje, ocjenjivanje	5

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
Pjevanje i sviranje	- Pjevanjem i sviranjem obraditi najmanje 12 skladbi iz domaće i svjetske literature kao i tradicionalnih dječjih pjesama. Izvođenje je pojedinačno, skupno i kolektivno (vokalno, instrumentalno i vokalno-instrumentalno), a u okviru ritamsko-melodijskih zahtjeva za učenike V. razreda.
Osnove glazbene pismenosti	- Promatranjem notnog zapisa upoznati sljedeće pojmove i elemente glazbene pismenosti: mjera (dvodijelna, trodijelna i četverodijelna), takt, taktika, repeticija, <i>prima volta</i> i <i>seconda volta</i> , teza-arza, notne vrijednosti i pauze, dinamičke oznake (<i>f</i> , <i>p</i> , <i>mf</i> , <i>cresc</i> i <i>decresc</i>), artikulacija (akcenti, ligatura, <i>legato</i> , <i>staccato</i>), jedinica mjere te violinski ključ i crtovlje (C-dur, solmizacija, abeceda). Teorijski i praktično obraditi dvodijelnu podjelu vremenske jedinice (ta, ta-te).
Slušanje glazbe i upoznavanje glazbene literature	- Upoznati, sa snimaka ili u životom izvođenju, najmanje 10 skladbi iz domaće i svjetske literature, osposobljavajući učenike da prepoznaјu skupine glazbenih instrumenata i vrste sastava. Uz slušanje djela dati kratke informacije o skladateljima i stilskom pravcu kojem pripadaju. Pri tome обратiti pažnju na zborne glasove, orkestar, operu i balet.
Glazbeno izražavanje i stvaranje	- Vokalna, instrumentalna i vokalno-instrumentalna improvizacija ritamskih, melodijskih i meloritamskih cjelina na zadane i slobodno izabrane tekstove i teme; spontano likovno i literarno izražavanje doživljaja glazbenih djela, organiziranje razrednih priredaba.

PRIJEDLOG SKLADBI ZA PJEVANJE	PRIJEDLOG SKLADBI ZA SLUŠANJE
<ul style="list-style-type: none"> - Wolfgang Amadeus Mozart, <i>Čežnja za proljećem</i> - Franz Schubert, <i>Snivaj, snivaj</i> - Richard Rogers, <i>Vesela pjesma, do-re-mi</i> - Arsen Dedić, <i>Dobro jutro; Himna za drugara</i> (iz filma „Vlak u snijegu“) - Jakov Gotovac, <i>Dom</i> - Ivica Stamać, <i>Maestral</i> - Nada Konecki, <i>Moja baka</i> - s. Luiza Kozinović, <i>Sveti Niko</i> - Petar Kutnjak, <i>Jesen; Konjiću haj</i> Tradicionalne (narodne i pjesme nepoznatih autora) <ul style="list-style-type: none"> - <i>Kad ja podoh na Bembašu</i> - <i>Pjevaj mi pjevaj sokole</i> - <i>Budila majka Ivana</i> - <i>Na planincah</i> - <i>Bumbari i pčele</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - Wolfgang Amadeus Mozart, <i>Mala noćna muzika, I. stavak; Turski marš</i> - Ludwig Van Beethoven, <i>Za Elizu; Oda radosti</i> (ulomak) - Luigi Boccherini, <i>Menuet</i> - Petar Iljič Čajkovski, <i>Baletna suita - Ščelkunčik; Valcer cvijeća; Ples šećerne vile; Ples pastira</i> - Nikolaj Rimski-Korsakov, <i>Bumbarov let</i> - Antonio Vivaldi, <i>Četiri godišnja doba</i> (ulomci); <i>Zima; Proljeće</i> - Robert Schumann, <i>Divlji jahač</i> - Johann Strauss, <i>Na lijepom plavom Dunavu</i> - Giuseppe Verdi, <i>Zbor Cigana iz opere Trubadur</i>

NASTAVNI PREDMET: GLAZBENI ODGOJ

RAZRED: Šesti (6.)

- TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI: jedan (1) / trideset pet (35)
- NASTAVNE CJELINE: 1. Pjevanje i sviranje
 - 2. Osnove glazbene pismenosti
 - 3. Slušanje glazbe i upoznavanje glazbene literature
 - 4. Glazbeno izražavanje i stvaranje

ZADAĆE PREDMETA

- ❖ *Pjevanje i sviranje* - povezivanje naučenih pjesama s uvježbavanjem intonacije dura i mola; gledanjem nota povezivati notne slike s kretanjem melodije. Trebalo bi postići izražajno pjevanje, jasan izgovor i razumijevanje teksta te ostvariti primjerenu glazbenu interpretaciju. Pored jednoglasnih primjera treba pokušati naučiti jednostavnije dvoglasne pjesme (kanone). Sviranje obuhvaća slobodno improvizirano ritmiziranje na dječjim udaraljkama te određene melodiskske primjere koji odgovaraju ovoj dobi. U ovim aktivnostima (sviranju) važniji je proces, tj. sudjelovanje u glazbenoj djelatnosti, čime se kod učenika izoštravaju pojedine glazbene sposobnosti i razvija senzibilnost za glazbu. U VI. razredu više pozornosti treba posvetiti sviranju i improviziranju na zadane teme odnosno tekstove.
- ❖ *Osnove glazbene pismenosti* - proširiti već stečena znanja i obavijesti o notnom pismu i izražajnim elementima, obraditi tonalitete s jednim predznakom (povisilica, snizilica), usvojiti temeljna znanja o osnovnim pojmovima glazbenih oblika (motiv, fraza, glazbena rečenica, glazbena perioda, jednostavna dvodijelna i trodijelna pjesma).
- ❖ *Slušanje glazbe i upoznavanje glazbene literature* - aktivnim slušanjem skladba učenici prate oblikovne elemente, kretanje melodije, ritam, tempo, dinamiku te u više glazbenih primjera upoznaju različite skupine i vrste glazbenih instrumenata. U VI. razredu, pored osnovnih informacija o skladatelju i vrsti glazbenog djela, učenike treba polako uvoditi i u stilski razdoblja u kojem su nastala glazbena djela.
- ❖ *Glazbeno izražavanje i stvaranje* - slobodno ritmiziranje oponašanjem učitelja, slobodno i stilizirano kretanje na slušanu glazbu, kreiranje jednostavnih glazbenih cjelina na zadani tekst i po slobodnom izboru. Oblikovanjem kraćih glazbenih cjelina pokušati i slušno doživjeti motiv, frazu, glazbenu rečenicu i glazbenu periodu.

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI
Pjevanje i sviranje	10
Osnove glazbene pismenosti	8
Slušanje glazbe i upoznavanje glazbene literature	9
Glazbeno izražavanje i stvaranje	3
Ponavljanje, utvrđivanje, ocjenjivanje	5

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
Pjevanje i sviranje	<ul style="list-style-type: none"> - Pored jednoglasnih, obuhvatiti i jednostavnije dvoglasne skladbe i kanone u odgovarajućem durskom odnosno molskom tonalitetu. - Izvođenje je pojedinačno, skupno i kolektivno (vokalno, vokalno-instrumentalno i instrumentalno) na temelju slušnog primanja odnosno po notnom zapisu, u okviru ritamsko-melodijskih zahtjeva za učenike VI.razreda.
Osnove glazbene pismenosti	<ul style="list-style-type: none"> - Odabranim skladbama treba razvijati memoriranje ritamskih, melodijskih i meloritamskih fraza; uočavati i bilježiti funkcije ljestvice u duru i molu i izvoditi ih vokalno ili instrumentalno. - Praktično obraditi: crtovlje, notne vrijednosti i stanke u četvrtinskoj mjeri (do osminke), violinski ključ, mjeru i oznake mjere (dvodijelnu, trodijelnu i četverodijelnu bez sinkope), takticu, tezu-arzu, repeticiju, <i>prima i secunda volta</i>, dinamičke oznake (<i>f, p, mf, cresc, decresc</i>), artikulaciju (akcenti, ligatura, <i>legato</i> i <i>staccato</i>). - Raznovrsnim oblicima stvaralačkog rada razvijati sposobnosti uočavanja i bilježenja glazbenih pojmove, te upoznati funkciju kadence. - Obraditi C-dur i paralelni odnosno istoimeni mol, povisilicu, snizilicu (G- dur - e mol, F-dur - d mol)
Slušanje glazbe i upoznavanje glazbene literature	<ul style="list-style-type: none"> - Sa snimaka ili u životu izvođenju upoznati najmanje 10 skladbi iz domaće i svjetske literature, osposobljavajući učenike da prepoznaјu skupine glazbala, vrste sastava te elemente glazbenih oblika (motiv, fraza, rečenica, glazbena perioda, mala dvodijelna i trodijelna pjesma). - Uz slušanje djela dati osnovne informacije o skladatelju i stilskom pravcu kojem pripada; pri tome обратити pažnju na osnovne dijelove i karakter skladbe.
Glazbeno izražavanje i stvaranje	<ul style="list-style-type: none"> - Vokalna, instrumentalna i vokalno-instrumentalna improvizacija ritamskih, melodijskih i meloritamskih cjelina na zadane i slobodno izabrane tekstove i teme. - Spontano likovno i literarno izražavanje doživljaja glazbenih djela te organiziranje razrednih priredaba.

PRIJEDLOG SKLADBI ZA PJEVANJE	PRIJEDLOG SKLADBI ZA SLUŠANJE
<ul style="list-style-type: none"> - Richard Rogers, <i>Vesela pjesma</i> - Johann Sebastian Bach, <i>Tiho sniva rodni kraj</i> - Jean-Baptiste Lully, <i>Dok mjesec sja</i> - Johannes Brahms, <i>Patuljak sanko</i> - Ludwig van Beethoven, <i>Ptičja tuga</i> - Zvonko Špišić, <i>Postoji jedan</i> - Marija Matanović, <i>Lovcu</i> - Štefica Đuričić, <i>Što je to kiša</i> - Vladimir Tomerlin, <i>Žabe</i> - Ružica Regul, <i>Gitara jesenjeg vjetra</i> - Nikola Hercigonja, <i>Šaputanje</i> - Zlatko Grgošević, <i>Zimska popevka; Htio medvjed</i> <p>Tradicionalne (narodne dječje i pjesme nepoznatih autora):</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Meknite se vse gore</i> - <i>Ja posijah repu</i> - <i>Ptice se vraćaju</i> - <i>Cin Can Cvrgudan</i> - <i>Ej, čija frula ovim šorom svira</i> - <i>Blistaj, blistaj zvijezdo mala</i> - <i>Proljeće u šumi</i> - <i>Oj Jelena, Jelena</i> - <i>Vrani se konji sedlaju</i> - <i>S one strane Jajca</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - Wolfgang Amadeus Mozart, <i>Divertimento u D-duru</i> - Nicolo Paganini, <i>Capriccio u A-molu</i> - Carl Maria von Weber, <i>Zbor lovaca iz opere Strijelac vilenjak</i> - Richard Wagner, <i>Zbor prelja iz opere Ukleti Holandez</i> - Johannes Brahms, <i>Varijacije na temu Josepha Hydna</i> - Camille Saint-Saens, <i>Karneval životinja: Slon, Labud, Fosili (suita)</i> - Heitor Villa - Lobos, <i>Preludij br. 3</i> - Johann Strauss, <i>Pizzicato polka</i> - Ivan Matetić Ronjgov, <i>Ćaće moj; Bilo vavek veselo</i> - Rudolf Matz, <i>Elegija i humoreska</i> - Zlatko Grgošević, <i>Došli so orači</i> - Vinko Žganec, <i>Vehni, vehni, fijolica</i> - Joseph Haydn, <i>Londonska simfonija</i>

NASTAVNI PREDMET: GLAZBENI ODGOJ

RAZRED: Sedmi (7.)

- TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI: jedan (1) / trideset pet (35)
- NASTAVNE CJELINE:
 1. Pjevanje i sviranje
 2. Osnove glazbene pismenosti
 3. Slušanje glazbe i upoznavanje glazbene literature
 4. Glazbeno izražavanje i stvaranje

ZADAĆE PREDMETA

- ❖ *Pjevanje i sviranje* - povezivanje naučenih pjesama s uvježbavanjem intonacije dura i mola, gledanjem nota povezivati notne slike s kretanjem melodije. Trebalo bi postići izražajno pjevanje, jasan izgovor i razumijevanje teksta te ostvariti primjerenu glazbenu interpretaciju. Pored jednoglasnih primjera pokušati naučiti jednostavnije dvoglasne pjesme (kanone). Sviranje obuhvaća slobodno improvizirano ritmiziranje na dječjim udaraljkama te određene melodijske primjere koji odgovaraju ovoj dobi. U ovim aktivnostima (sviranju) važniji je proces, tj. sudjelovanje u glazbenoj djelatnosti, čime se kod učenika izoštravaju pojedine glazbene sposobnosti i razvija senzibilnost za glazbu. U VII. razredu treba nastojati pjesme prilagoditi dobi, što podrazumijeva i popularne melodije u okvirima glazbenoga ukusa primjerenog učenicima.
- ❖ *Osnove glazbene pismenosti* - proširiti već stečena znanja i obavijesti o notnom pismui izražajnim elementima, obraditi tonalitete s dva predznaka (usporedne durske i molske ljestvice), proširiti i razvijati sposobnost slušnog prepoznavanja obrađenih glazbenih oblika (glazbena perioda, dvodijelna, trodijelna pjesma, solo pjesma, složena trodijelna pjesma).
- ❖ *Slušanje glazbe i upoznavanje glazbene literature* - aktivnim slušanjem skladba učenici prate oblikotvorne elemente, kretanje melodije, ritam, tempo, dinamiku te u više glazbenih primjera upoznaju različite skupine i vrste glazbenih instrumenata. U VII. razredu, pored osnovnih informacija o skladatelju i vrsti glazbenog djela, učenike treba i dalje uvoditi u stilska razdoblja u kojima su nastala glazbena djela te posebnu pozornost posvetiti narodnoj glazbi, upoznavanju glazbala, običaja i folklornih područja.
- ❖ *Glazbeno izražavanje i stvaranje* - kreiranje jednostavnih glazbenih cjelina na zadani tekst i po slobodnom izboru. Oblikovanjem kraćih glazbenih cjelina pokušati i slušno doživjeti motiv, frazu, glazbenu rečenicu i glazbenu periodu. Spontano likovno i literalno izražavati doživljaje slušane glazbe.

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI
Pjevanje i sviranje	10
Osnove glazbene pismenosti	8
Slušanje glazbe i upoznavanje glazbene literature	9
Glazbeno izražavanje i stvaranje	3
Ponavljanje, utvrđivanje, ocjenjivanje	5

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
Pjevanje i sviranje	<ul style="list-style-type: none"> - Obraditi najmanje 12 skladbi iz domaće tradicionalne i umjetničke literature i djela iz svjetske literature. Pored jednoglasnih obuhvatiti i jednostavnije dvoglasne skladbe u odgovarajućem durskom odnosno molskom tonalitetu ili tradicionalnom tonskom odnosu. Izvođenje je pojedinačno, skupno ili kolektivno (vokalno, vokalno-instrumentalno i instrumentalno), na temelju slušnog primanja, odnosno po notnom zapisu, u okviru ritamsko-melodijskih zahtjeva za učenike VII. razreda.
Osnove glazbene pismenosti	<ul style="list-style-type: none"> - Odabranim skladbama treba razvijati memoriranje ritamskih, melodijskih i meloritamskih fraza. - Uočavati i bilježiti funkcije ljestvice u duru i molu i izvoditi ih vokalno i instrumentalno. Teorijski i praktično obraditi notne vrijednosti i pauze u četrvrtinskoj, osminskoj i polovinskoj mjeri, osnovne intervale, šest-osminski takt, uzmah i predtakt, sinkopu, tempo (<i>riderando, accellerando</i>), četverodijelnu podjelu vremenske jedinice. Raznovrsnim oblicima stvaralačkog rada razvijati sposobnost uočavanja i bilježenja glazbenih pojmove. Utvrditi C-dur i odgovarajući molski tonalitet te obraditi durske tonalitete s jednim i dva predznaka i tri vrste paralelnog odnosno istoimenog mola.
Slušanje glazbe i upoznavanje glazbene literature	<ul style="list-style-type: none"> - Sa snimaka ili u životom izvođenju upoznati najmanje 10 skladbi iz domaće i svjetske literature, ospoznavajući učenike da prepoznaaju skupine glazbala i njihove pojedine predstavnike, vrste sastava te elemente glazbenih oblika (navedenim oblicima dodaje se solo pjesma, složena trodijelna pjesma - marš, menuet, valcer). Uz slušanje kompozicije/skladbe dati osnovne informacije o skladatelju, djelu i stilskom pravcu kojem pripada. Posebnu pozornost potrebno je posvetiti upoznavanju osnovnih obilježja pojedinih folklornih regija, glazbala, narodnih običaja i sl. (način izvođenja: vokalno, instrumentalno i vokalno-instrumentalno).
Glazbeno izražavanje i stvaranje	<ul style="list-style-type: none"> - Vokalna, instrumentalna i vokalno-instrumentalna improvizacija ritamskih, melodijskih i meloritamskih cjelina na zadane i slobodno izabrane tekstove i teme. - Spontano likovno i literarno izražavanje doživljaja glazbenih djela i organiziranje razrednih priredaba.

PRIJEDLOG SKLADBI ZA PJEVANJE	PRIJEDLOG SKLADBI ZA SLUŠANJE
<ul style="list-style-type: none"> - Ivan pl. Zajc, <i>Lastavicam</i> - Ludwig van Beethoven, <i>Sumrak, Oda radosti</i> - Johann Sebastian Bach, <i>Ah, što volim</i> - Franjo Pokorni, <i>Gori nebo visoko</i> - Vladimir Tomerlin, <i>Bosonogi planinari</i> - Meri Trošelj, <i>Je,je,je</i> - Viktor Šafranek, <i>Školska torba</i> - Vlado Stojanov, <i>Jesenska pjesma</i> - Josip Lulić, <i>Mi smo trubači</i> - Andree Gretry, <i>Magarac i kukavica</i> - Ivo Tijardović, <i>Marjane, Marjane</i> - H.Kurtagić, <i>Ne klepeći nanulama</i> <p>Tradicionalne (narodne i dječje pjesme nepoznatih autora):</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Jedna stara majka</i> - <i>Grad se beli</i> - <i>Pleši, pleši</i> - <i>Plovi barka</i> - <i>Hija ho</i> - <i>Pjesma rastanka</i> - <i>Zvira voda</i> - <i>Igra kolo</i> - <i>U našeg Marina</i> - <i>Ako si pošla spat</i> - <i>O Jelena</i> - <i>Bela Bimba</i> - <i>Zapjevala bumbul 'tica, misli zora je</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - Ludwig van Beethoven, <i>Za Elizu, Simfonija br. 9, ulomak Oda radosti</i> - Johannes Brahms, <i>Valcer u As -duru</i> - Wolfgang Amadeus Mozart, <i>Varijacije na francusku pjesmu „Ah, vous diraije, maman“</i> - Ulomci iz opera <i>Don Giovanni</i>, Čarobna frula - Joseph Haydn, <i>Londonska simfonija, 4. stavak</i> - Petar Iljič Čajkovski, <i>Talijanski capriccio</i> - Aaron Copland, <i>Fanfare za običnog čovjeka</i> - Vatroslav Lisinski, <i>Večer; Ribar</i> - Ivan pl. Zajc, <i>Domovini i ljubavi; Lastavicam</i> - Jacques Offenbach, <i>Barcarola - iz opere Hoffmanove priče; Can, can - iz opere Orfej u podzemlju</i> - Charles Francois Gounod, <i>Ave Maria</i>

NASTAVNI PREDMET: GLAZBENI ODGOJ

RAZRED: Osmi (8.)

- TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI: jedan (1) / trideset pet (35)
- NASTAVNE CJELINE: 1. Pjevanje i sviranje
 - 2. Osnove glazbene pismenosti
 - 3. Slušanje glazbe i upoznavanje glazbene literature
 - 4. Glazbeno izražavanje i stvaranje

ZADAĆE PREDMETA

- ❖ *Pjevanje i sviranje* - povezivanje naučenih pjesama s uvježbavanjem intonacije dura i mola, gledanjem nota povezivati notne slike s kretanjem melodije. Trebalo bi postići izražajno pjevanje, jasan izgovor i razumijevanje teksta te ostvariti primjerenu glazbenu interpretaciju. Pored jednoglasnih primjera trebe pokušati naučiti jednostavnije dvoglasne pjesme (kanone). U VIII. razredu pokušati što više pjevati po notama. U ovim aktivnostima (sviranje) važniji je proces, tj. sudjelovanje u glazbenoj djelatnosti, čime se kod učenika izoštravaju pojedine glazbene sposobnosti i razvija senzibilnost za glazbu. U VIII. razredu treba nastojati prilagoditi pjesme dobi, što podrazumijeva i popularne melodije u okvirima glazbenoga ukusa primjerenog učenicima.
- ❖ *Osnove glazbene pismenosti* - proširiti već stečena znanja i obavijesti o notnom pismu i izražajnim elementima, obraditi tonalitete s dva predznaka (usporedne durske i molske ljestvice, tonalitete s tri predznaka - informativno). U VIII. razredu potrebno je proširiti znanje o glazbenim instrumentima (obraditi sve skupine glazbenih instrumenata i vrste glazbenih sastava) te iz područja instrumentalnih glazbenih vrsta (suita, sonata, koncert, simfonija, gudački kvartet, programna glazba) usvojiti osnovna znanja zajedno s informacijama o pojedinim skladateljima i stilskim razdobljima u kojima su njihova djela nastala.
- ❖ *Slušanje glazbe i upoznavanje glazbene literature* - aktivnim slušanjem skladbi učenici prate oblikotvorne elemente, kretanje melodije, ritam, tempo, dinamiku te u više glazbenih primjera upoznaju sve skupine i vrste glazbenih instrumenata. U VIII. razredu učenike treba poticati na samostalno slušanje predloženih glazbenih vrsta te na taj način oblikovati njihov glazbeni ukus.
- ❖ *Glazbeno izražavanje i stvaranje* - kreiranje jednostavnih glazbenih cjelina na zadani tekst i po slobodnom izboru obraćajući posebnu pozornost na primjerenošću glazbenih sadržaja dobi učenika i njihovu interesu. Spontano likovno i literarno izražavati doživljaje slušane glazbe.

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI
Pjevanje i sviranje	8
Osnove glazbene pismenosti	8
Slušanje glazbe i upoznavanje glazbene literature	11
Glazbeno izražavanje i stvaranje	3
Ponavljanje, utvrđivanje, ocjenjivanje	5

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
Pjevanje i sviranje	<ul style="list-style-type: none"> - Obraditi najmanje 10 skladbi iz domaće i svjetske literature, jednoglasno i dvoglasno u odgovarajućem durskom (do dva predznaka) odnosno odgovarajućem molskom tonalitetu ili tradicionalnom tonskom odnosu. Izvođenje je pojedinačno, skupno ili kolektivno (vokalno, instrumentalno i vokalno-instrumentalno), u okviru ritamsko-melodijskih zahtjeva za učenike VIII. razreda.
Osnove glazbene pismenosti	<ul style="list-style-type: none"> - Teorijski i praktično obraditi: trodijelnu podjelu vremenske jedinice, intervale po veličini, akord (osnovna informacija), durske tonalitete s jednim i s dva predznaka i odgovarajuće molske tonalitete, bas- ključ. Informativno obraditi tonalitete s tri predznaka.
Slušanje glazbe i upoznavanje glazbene literature	<ul style="list-style-type: none"> - Odgovarajućim izborom djela (12) omogućiti: proširivanje znanja iz glazbene pismenosti, znanja vezanih za interpretaciju djela, poznavanje glazbala (gudačka, limena i drvena duhačka glazbala, udaraljke i glazbala s tipkama); proširivanje znanja o komornim sastavima i vrstama orkestra, o muzičkim oblicima (jednostavačna i višestavačna fuga, suita, sonata, gudački kvartet, simfonija, koncert, programska glazba); usvojiti osnovna znanja o pojedinim skladateljima.
Glazbeno izražavanje i stvaranje	<ul style="list-style-type: none"> - Vokalna, instrumentalna i vokalno-instrumentalna improvizacija ritamskih, melodijskih i meloritamskih cjelina na zadane i slobodno izabrane tekstove i teme; organiziranje razrednih priredaba.

PRIJEDLOG SKLADBI ZA PJEVANJE	PRIJEDLOG SKLADBI ZA SLUŠANJE
<ul style="list-style-type: none"> - Johann Sebastian Bach, <i>U radu i zabavi; Tiho sniva rodni kraj</i> - Ferdo Livadić, <i>Još Hrvatska ni propala</i> - Vatroslav Lisinski, <i>Prosto zrakom ptica leti; Brodar</i> - Vlaho Paljetak, <i>Popevke sam slagal</i> - Bedrich Smetana, <i>Zbor seljaka iz opere Prodana nevjesta</i> - Wolfgang Amadeus Mozart, <i>Arija Papagena</i> - Johanes Brahms, <i>Laku noć</i> <p>Tradicionalne (narodne i pjesme nepoznatih autora):</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Ječam žele tuzlanke djevojke</i> - <i>Ako spavaš, vilo moja</i> - <i>Nabrala je jagode petrovke</i> - <i>Dudaš duda</i> - <i>Vehni, vehni, fijolica</i> - <i>Tik e tik e tok</i> - <i>Vrbniče nad morem</i> - <i>Tebi, majko, misli lete</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - Benjamin Britten, <i>Mlada osoba upoznaje orkestar - ulomci</i> - Georg Friedrich Handel, <i>Suita Glazba na vodi-ulomci</i> - Wolfgang Amadeus Mozart, <i>Sonata (G-dur); Divertimento (B-dur); Koncert za rog i orkestar (D-dur); Simfonija br.40, prvi stavak</i> - Joseph Haydn, <i>Sonata u D-duru</i> - Antonin Dvorak, <i>Gudački kvartet u F-duru</i> - Petar Iljič Čajkovski, <i>Koncert za glasovir i orkestar u b-molu</i> - Ludwig van Beethoven, <i>Simfonija br.5</i> - Johann Sebastian Bach, <i>Tokata i fuga u d-molu</i> - Maurice Ravel, <i>Bolero</i> - Ivan Lukačić, <i>Ex.ore infantium</i> - Bedrich Smetana, <i>Vltava</i> - Jean -Phillipe Rameau, <i>Kokoš</i>

NASTAVNI PREDMET: GLAZBENI ODGOJ

RAZRED: Deveti (9)

- TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI: jedan (1) / trideset tri (33)
- NASTAVNE CJELINE :
 1. Pjevanje i sviranje
 2. Osnove glazbene pismenosti i kulture
 3. Upoznavanje glazbene literature

ZADAĆE PREDMETA

- ❖ *Pjevanje i sviranje* - težiti postizanju izražajnog pjevanja, jasnog izgovora i razumijevanja teksta, te ostvariti primjerenu glazbenu interpretaciju. Usvojiti barem nekoliko popularnih arija ili zbornih odlomaka iz svjetske operne literature.
Nastojati prilagoditi pjesme dobi, što podrazumijeva i popularne melodije u okvirima predviđenog gradiva i glazbenoga ukusa primjerenoj učenicima.
- ❖ *Osnove glazbene pismenosti* - utvrditi i proširiti već stekena znanja i obavijesti o notnom pismu i izražajnim elementima, obraditi tonalitete s dva predznaka (usporedne durske i molske ljestvice, tonalitete s tri predznaka - informativno).
U IX. je razredu potrebno također utvrditi i proširiti znanja o vokalno-instrumentalnim glazbenim vrstama (opera, oratorij, kantata, opereta, mjuzikl, rock-opera) istaknutih skladatelja te o povijesno-stilskim razdobljima.
- ❖ *Slušanje glazbe i upoznavanje glazbene literature* - aktivnim slušanjem skladbi učenici trebaju usvojiti - na razini prepoznavanja - nekoliko cjelovitih glazbenih primjera (kraće arije, zborne odlomke, uvertire, jednostavačna djela i sl.). U IX. razredu učenike treba poticati na samostalno slušanje predloženih glazbenih vrsta te na taj način oblikovati njihov glazbeni ukus.
Uz sve navedeno, potrebno je učenike uputiti i na suvremena zbivanja u glazbenom svijetu koji ih okružuje i pokušati stvoriti kritički sud o kvalitetnoj i manje kvalitetnoj glazbi.

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI
Pjevanje i sviranje	8
Osnove glazbene pismenosti i kulture	13
Upoznavanje glazbene literature	7
Ponavljanje, utvrđivanje, ocjenjivanje	5

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
Pjevanje i sviranje	<ul style="list-style-type: none"> - Pjevanjem i sviranjem, što više po notnom zapisu, obraditi najmanje 10 skladbi ili tema instrumentalnih skladbi iz domaće i svjetske literature; jednoglasno i dvoglasno u odgovarajućem durskom odnosno molskom tonalitetu ili tradicionalnom tonskom odnosu. - Izvođenje je pojedinačno, skupno i kolektivno (vokalno, instrumentalno i vokalno-instrumentalno), u okviru ritamsko-melodijskih zahtjeva za učenike IX. razreda.
Osnove glazbene pismenosti i kulture	<ul style="list-style-type: none"> - Odgovarajućim izborom djela (16) omogućiti proširivanje znanja iz glazbene pismenost (homofonija, polifonija, absolutna i programska glazba, glazbala, komorni sastavi i vrste orkestra) - s posebnim naglaskom na proširivanju i zaokruživanju znanja o glazbenim oblicima i stilovima. - Posebnu pažnju obratiti na obnavljanje starih i upoznavanje novih vokalno-instrumentalnih scenskih i koncertnih oblika kao što su: fuga, sonatni oblik, tema s varijacijama, oblik ronda, sonata, simfonija, koncert, opera, balet, komad s pjevanjem - mjuzikl. - Upoznati učenike sa džez i zabavnom glazbom, te glazbenim ustavovama, zanimanjima, organizacijom glazbenih priredaba, primjenjenom glazbom (glazba na radiju, televiziji, filmu; nosači zvuka). - Učenike upoznati s osnovnim podacima o značajnim skladateljima
Upoznavanje glazbene literature	<ul style="list-style-type: none"> - Vokalna, instrumentalna i vokalno-instrumentalna improvizacija ritamskih, melodijskih i meloritamskih cjelina na zadane i slobodno izabrane tekstove i teme.

PRIJEDLOG SKLADBI ZA PJEVANJE	PRIJEDLOG SKLADBI ZA SLUŠANJE
<ul style="list-style-type: none"> - Giuseppe Verdi, <i>Zbor Židova</i> - Wolfgang Amadeus Mozart, <i>Zbor sa zvončićima; Arija Papagena</i> - Alfi Kabiljo, <i>Jalta, Jalta</i> - Lada Menac, <i>Ima li zemlje</i> - Felix Gruber, <i>Tiha noć</i> - Đelo Jusić, <i>Luda mladost</i> - Johannes Brahms, <i>Godišnja doba</i> - George Weis, Hugo Peretti, Luigi Creatore, <i>Can't, help falling in love</i> - Lennon-McCartney, <i>Yesterday, Let it be</i> <p>Tradicionalne (narodne i pjesme nepoznatih autora):</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>To je mir</i> - <i>Tamburica sitnim glasom udaraše</i> - <i>Kad ja podđoh na Bambašu</i> - <i>Tamburalo momče u tamburu</i> - <i>Prijateljstvo pravo</i> - <i>Oj ti vilo Velebita</i> - <i>Našim šorom jagodo</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - Giuseppe Verdi, odlomci opere <i>Rigoletto, Zbor Židova</i> iz opere <i>Nabucco</i> - Wolfgang Amadeus Mozart, <i>Zbor sa zvončićima; Arija Papagena; Arija kraljice noći</i> - Alfi Kabiljo, <i>Jalta, Jalta</i> - Vatroslav Lisinski; <i>Zbor Hrvatica</i> iz opere <i>Porin; U boj, u boj</i> - iz opere <i>Nikola Šubić Zrinjski</i> - Georg Friedrich Handel, oratorij <i>Mesija</i> ulomci - Johann Sebastian Bach, oratorij <i>Muka po Mateju</i> - ulomci - Carl Orff - kantata <i>Carmina Burana</i>-ulomci - Johann Strauss, <i>Na lijepom plavom Dunavu</i> - Johann Strauss st. Radetzky, <i>Marsch</i> - John Philip Sousa, <i>Stars and stripes forever</i> - Ivo Tijardović, <i>Mala Floramye</i> -ulomci iz operete - Aram Hačaturjan, <i>Ples sa sabljama</i>-ulomak baleta <i>Gajane</i> - Petar Iljič Čajkovski, <i>Labude jezero</i>-ulomci baleta - Krešimir Baranović, <i>Licitarsko srce</i> -ulomak baleta - kolo - Jacques Offenbach - <i>Can can-</i> iz opere <i>Orfej u podzemlju</i> - <i>Nobody knows</i> - crnačka duhovna - Scott Joplin, <i>The Entertainer</i> - Krajač-Metikoš-Prohaska - rock-opera <i>Gubec-beg</i> - ulomci

PROFIL I STRUČNA SPREMA NASTAVNIKA:

- ❖ Profesor/ica glazbene kulture/odgoja
- ❖ Nastavnik/ca glazbene kulture/odgoja

16.
LIKOVNI ODGOJ

LIKOVNI ODGOJ

(IV. razred)

SVRHA PREDMETA

- ❖ Proširivanje, produbljivanje te trajno usvajanje znanja o likovnoj kulturi kao integralnom dijelu umjetnosti i umjetničkog stvaranja i o njezinoj povijesnoj genezi
- ❖ Izgrađivanje svestrane stvaralačke ličnosti razvijenih sposobnosti izražavanja, stvaranja i komuniciranja, doživljavanja, spoznавanja i vrednovanja umjetničkih djela
- ❖ Razvijanje civilizacijskog odnosa prema kulturno-povijesnom umjetničkom nasljeđu
- ❖ Umjetničkim odgojem i obrazovanjem razvijati svijest i potrebu trajnog zanimanja za umjetnost

NASTAVNI PREDMET: LIKOVNI ODGOJ

RAZRED: Četvrti (4.)

- TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI: jedan (1) / trideset pet (35)

ZADAĆE PREDMETA

❖ *Obrazovne*

- Upoznavati, uočavati i razumijevati likovne probleme: kontrast i ritam toplih i hladnih boja, raznovrsnih točaka i crta
- Izražavati se bojom, točkom, crtom, kombiniranim tehnikom
- Razumijevati vizualni jezik i posebnosti umjetničkih vrsta, likovne tehnike te međusobne odnose i njihove socijalne i ekološke sadržaje
- Naučiti rješavati vizualne probleme i prezentirati likovne ideje
- Stjecati znanja i razumijevati slikarstvo, kiparstvo, arhitekturu, primijenjene umjetnosti, dizajn i nove medije kojima će se učenici koristiti za likovno izražavanje i proširivati kompetencije vizualnog mišljenja

❖ *Funkcionalne*

- Uvoditi učenike u svijet umjetnosti i razumijevanje stvaralačkog mišljenja, rješavanjem problemskih zadataka vizualne percepcije i tipova organizacije likovnih elemenata u praktičnom i teoretskom radu
- Shvaćati stečena praktična i teorijska znanja kao sustav primjeniv u budućim zanimanjima
- Razvijati vidne i slušne sposobnosti
- Razvijati psihofizičke funkcije: percipiranje vizualnih, auditivnih i plesnih ritmova
- Poticati učenika u različitim dimenzijama likovne darovitosti i dijelovima kreativnog procesa

❖ *Odgojne*

- Usvojiti osnovne odgojne vrijednosti: estetske, moralne i radne
- Prepoznavati vrijednosti narodne umjetnosti, njegovati i poštivati etnografsku baštinu
- Razvijati osjećaj i smisao za rad u skupini; usmjeriti učenike na ispravnu i kvalitetnu procjenu vlastitoga i rada drugih

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI
Crta i točka	5
Boja	8
Ploha	4
Površina	7
Volumen i masa u prostoru	6
Ponavljanje, utvrđivanje, ocjenjivanje	5

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
1. CRTA I TOČKA <ul style="list-style-type: none"> • Crtanje 	<ul style="list-style-type: none"> - Crta po toku/obliku kretanja: ravna, zakriviljena, vodoravna, okomita, kosa; po karakteru; debela, tanka, dugačka, kratka, isprekidana, prozirna, gusta; po značenju: obrisna, strukturna, tehnička i kaligrafska crta - Preplet, ritam, crtačka tekstura, odnos crta - Omjer i veličina likova
2. BOJA <ul style="list-style-type: none"> • Slikanje 	<ul style="list-style-type: none"> - Boja kao fizičko svojstvo svjetlosti - Osnovne i izvedene boje, ritam boja - Kontrast kromatsko-akromatsko - Komplementarni kontrast
3. PLOHA <ul style="list-style-type: none"> • Slikanje • Grafika 	<ul style="list-style-type: none"> - Tonska modelacija bojom - Tonsko i kolorističko slikanje - Kontrast kromatsko-akromatsko - Monotipija, simetrija
4. POVRŠINA <ul style="list-style-type: none"> • Slikanje • Dizajn 	<ul style="list-style-type: none"> - Slikarska tekstura - Pismo kao element vizualnih poruka i njegova likovnost, inicijali - Piktogrami - slikovno pismo -egipatski hijeroglifi - Razne vrste znakova i simbola, slovni simboli, notni zapis, plakat, grb
5. VOLUMEN I MASA U PROSTORU <ul style="list-style-type: none"> • Oblikovanje u prostoru • Dizajn 	<ul style="list-style-type: none"> - Kontrast punog i praznog prostora - Modeliranje, reljef - Scena i scenografija, scenska maska, lutka za igrokaz

PROFIL I STRUČNA SPREMA NASTAVNIKA:

- ❖ Profesor/ica razredne nastave
- ❖ Nastavnik/ca razredne nastave

Priznata zvanja po Bolonjskom procesu:

- ❖ Prvostupnik struke

LIKOVNI ODGOJ

(od V. do IX. razreda)

UVOD

Nastavni predmet Likovni odgoj svojim ciljevima i zadaćama stavlja naglasak na razvoj kreativnosti, inovativnosti, rješavanje problema, razvoj kritičkog mišljenja, poduzetnost i socijalnu kompetenciju.

Tako svojim nastavnim planom i programom odgovara na zahtjeve koje postavlja život i rad u suvremenom društvu brzih promjena i veže se uz jednu od osam kompetencija Europske Unije - kulturna osviještenost i izražavanje u području kulture. Njome se ukazuje na važnost kreativnog izražavanja ideja, emocija i doživljaja u području glazbe, scenske umjetnosti, književnosti i *likovne umjetnosti*.

Zadaće Likovnog odgoja proizlaze iz opredijeljenosti Sustava katoličkih „Škola za Europu“ za cijelovit osobni razvoj učenika, za čuvanje bosanskohercegovačke i hrvatske duhovne i materijalne nacionalne baštine, za europski suživot i za stvaranje boljeg i pravednijeg društva.

Smisao je nastave u suvremenom društvu maksimalan razvoj ljudskih mogućnosti svakog učenika, prema njegovim sposobnostima. Ovakav individualni pristup svakom učeniku tijekom nastavnog procesa specifičan je za nastavu Likovnog odgoja. Sat je likovnog odgoja slojevit - od motivacije, kreativnog rada, usmjerenosti na svakog učenika, do estetskog procjenjivanja i vrednovanja.

Zbog artikulacije nastavnog sata, u kojoj velik dio zauzima individualni pristup svakom učeniku, likovni je odgoj važna karika u detektiranju učenikovih sposobnosti i u njegovoј socijalizaciji i relaksaciji.

Programom likovnog odgoja i obrazovanja omogućuje se svakom pojedincu preuzimanje osobne odgovornosti za poboljšanje estetske dimenzije osobnog života i života šire zajednice.

Likovni odgoj nije namijenjen samo užem krugu darovitih i posebno zainteresiranih učenika, nego svima bez iznimke, ali u skladu s njihovim psihofizičkim dobnim mogućnostima, jer im pomaže u svjesnom otkrivanju strukturalnih vrijednosti u prirodi, znanosti i umjetnosti kao povezanoj cjelini u smislu razvijanja materijalne i duhovne kulture.

Likovni odgoj integrira različite nastavne sadržaje, a u svakodnevnom životu učenika potvrđuje svoju ulogu u poticanju i organiziranju interdisciplinarnoga pristupa odgoju i obrazovanju. Likovni odgoj stavlja naglasak na kreativan proces i sposobnost razumijevanja vizualnih pojmoveva.

Nastavni predmet Likovni odgoj obuhvaća dva nastavna područja: plošno oblikovanje/2D (crtanje, slikanje, grafika, dizajn) i prostorno oblikovanje/3D (modeliranje i građenje, dizajn) povezujući funkcionalno sadržaje svih navedenih područja. U skladu s tim područjima organizirane su, za sve razrede, obvezne programske cjeline i teme: *Točka i crta, Ploha, Boja, Površina, Masa/volumen i prostor*. Programska cjelina sadrži dva ili više programskih sadržaja te ključne pojmove koje učenici trebaju usvojiti. Predloženi redoslijed cjelina nije obvezujući.

SVRHA PREDMETA

- ❖ Svrha je nastave likovnog odgoja stjecanje trajnih i uporabljivih znanja, razvijanje sposobnosti i vještina likovnog izražavanja, odnosno vizualne komunikacije. Likovnom izobrazbom i likovnim stvaralaštvom učenici razvijaju svoju vizualnu percepciju i spoznajne vrijednosti te proširuju kompetencije vizualnoga mišljenja. Rješavanjem likovnih problema učenici razvijaju sposobnosti praktičnoga oblikovanja i donošenja estetskih prosudaba i odluka te na taj način oblikuju likovni govor.
- ❖ Svrha nastave likovnog odgoja razlaže se u tri temeljne zadaće, zajedničke svim višim razredima osnovne škole. Te zadaće određuju ključni oblici likovne pismenosti učenika i upućuju na povezanost vizualne percepcije, likovnog stvaralaštva i učenja.

NASTAVNI PREDMET: LIKOVNI ODGOJ

RAZRED: Peti (5.)

- TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI: jedan (1) / trideset pet (35)
- NASTAVNA PODRUČJA:
 - 1. Plošno oblikovanje/2D
 - crtanje
 - slikanje
 - grafika
 - dizajn
 - 2. Prostorno oblikovanje/3D
 - modeliranje i građenje
 - dizajn

ZADAĆE PREDMETA

Učenik treba usvajati i razvijati ove sposobnosti, znanja i stavove:

- ❖ Sposobnosti
 - usmjereni likovno opažanje
 - razumijevanje i primjena likovnih tehnika i sredstava
 - samostalni i suradnički, praktični i stvaralački rad
 - vizualno, kritičko i stvaralačko mišljenje
 - likovna/vizualna komunikacija
 - uspostavljanje korelacijskih veza nastave likovne kulture sa sadržajima drugih nastavnih predmeta
 - estetska prosudba likovnoga rada, umjetničkog djela i okoline
- ❖ Znanja
 - poznавање и разумјевање likovних појмова и садржаја наставних тема
 - познавање и разумјевање уметничких подручја сликарства, кипарства, графike, arhitekture, примјенијене уметности и дизајна те нових медија
 - познавање културне баštine (svjetska i nacionalna umjetnost)
- ❖ Stavovi
 - pozitivan odnos prema estetskim vrijednostima likovnoga rada (osobnoga i drugih učenika), umjetničkog djela te radnog i životnog okruženja
 - zainteresiranost i skrb o kulturnoj i prirodnoj baštini

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI
1. PLOŠNO OBLIKOVANJE/2D	
1.1. Točka i crta - Kompozicija (smještaj u formatu) - Crte prema značenju	6
1.2. Boja - Kompozicija boja - Kontrast i dominacija boja, oblika, veličina	6
1.3. Ploha - Jedinstvo boja, oblika, veličina (harmonija)	4
1.4. Površina - Tekstura - Kompozicija, rekompozicija	5
2. PROSTORNO OBLIKOVANJE/3D	
2.1. Masa/volumen i prostor - Kompozicija oblika - Linijski istanjena masa - Tlocrt - Arhitektura i urbanizam - Oblici i funkcije	10
Ponavljanje, utvrđivanje, ocjenjivanje	4

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
1. PLOŠNO OBLIKOVANJE/2D	
1.1. Točka i crta	<ul style="list-style-type: none"> - Crta kao osnovni likovni element (vrste crta po obliku i karakteru) - Crte prema značenju (gibanje crta, mirovanje crta, dominacija)
1.2. Boja	<ul style="list-style-type: none"> - Kompozicija boja (nijansiranje boje miješanjem - vrsta, ton, čistoća) - Kontrast i dominacija boja, oblika, veličina (ornament, plakat, grafički dizajn, kompjutorska grafika)
1.3. Ploha	<ul style="list-style-type: none"> - Kompozicija oblika na plohi (vrste oblika - prirodni i umjetni, 2D i 3D-oblici, smještaj u formatu, elementi kompozicije, grupiranje oblika na plohi - dodirivanje, mimoilaženje, preklapanje, prožimanje)
1.4. Površina	<ul style="list-style-type: none"> - Tekstura (mrlja, potez, raster) - Kompozicija, rekompozicija (fotomontaža, rekompozicija)
2. PROSTORNO OBLIKOVANJE/3D	
2.1. Masa/volumen i prostor	<ul style="list-style-type: none"> - Kompozicija oblika (trodimenzionalni oblik, odnosi veličina, kompozicija volumena i masa u prostoru; grupiranje oblika u prostoru) - Linijski istanjena masa (crta u prostoru, prostorni crtež) - Tlocrt (tlocrt jednostavnih građevina, zid, stup, krov) - Arhitektura i urbanizam (graditeljstvo i gradogradnja) - Oblici i funkcije (industrijski dizajn, ovisnost oblika i funkcije)

NASTAVNI PREDMET: LIKOVNI ODGOJ

RAZRED: Šesti (6.)

- TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI: jedan (1) / trideset pet (35)
- NASTAVNA PODRUČJA:
 1. Plošno oblikovanje/2D
 - crtanje
 - slikanje
 - grafika
 - dizajn
 2. Prostorno oblikovanje/3D
 - modeliranje i građenje
 - dizajn

ZADAĆE PREDMETA

Učenik treba usvajati i razvijati ove sposobnosti, znanja i stavove:

- ❖ Sposobnosti
 - usmjereni likovno opažanje
 - razumijevanje i primjena likovnih tehnika i sredstava
 - samostalni i suradnički, praktični i stvaralački rad
 - vizualno, kritičko i stvaralačko mišljenje
 - likovna/vizualna komunikacija
 - uspostavljanje korelacijskih veza nastave likovne kulture sa sadržajima drugih nastavnih predmeta
 - estetska prosudba likovnoga rada, umjetničkog djela i okoline
- ❖ Znanja
 - poznавање и разумјевање likovних појмова и садржаја наставних тема
 - познавање и разумјевање уметничких подручја сликарства, кипарства, графike, архитектуре, примјенjene уметности и дизајна те нових медија
 - познавање културне баštine (svjetska i nacionalna umjetnost)
- ❖ Stavovi
 - pozitivan odnos prema estetskim vrijednostima likovnoga rada (osobnoga i drugih učenika), umjetničkog djela te radnog i životnog okruženja
 - zainteresiranost i skrb o kulturnoj i prirodnoj baštini

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI
1. PLOŠNO OBLIKOVANJE/2D	
1.1. Točka i crta - Obrisne crte, tok i karakter crta - Strukturne točke i crte	6
1.2. Boja - Čiste boje, kontrast toplo-hladno - Komplementarni kontrast i kontrast kvantiteta - Kromatske i akromatske kvalitete	9
1.3. Ploha - Likovi na plohi - Statične i dinamične plohe	5
1.4. Površina - Slikarske teksture	3
2. PROSTORNO OBLIKOVANJE/3D	
2.1. Površina - Ritam oblika i tekstura	2
2.2. Masa/volumen i prostor - Osnovni trodimenzionalni oblici - Složene prostornne strukture i konstrukcije	6
Ponavljanje, utvrđivanje, ocjenjivanje	4

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
1. PLOŠNO OBLIKOVANJE/2D	
1.1. Točka i crta	<ul style="list-style-type: none"> - Obrisne crte, tok i karakter crta (obris/kontura, tok crte, karakter crte, građenje crtom, smjer) - Strukturne točke i crte (struktura/građa, gradbene crte, točka, ornament, kulturna baština, niz, polje)
1.2. Boja	<ul style="list-style-type: none"> - Čiste boje, kontrast toplo-hladno (spektralni krug boja, osnovne i izvedene boje, tople i hladne boje, zasićenost/kromatskiintenzitet boje, ton, valer, daltonizam) - Komplementarni kontrast i kontrast kvantiteta („suprotne“ boje - koje se nadopunjavaju) - Kromatske i akromatske kvalitete (kromatska ljestvica, svjetlina boje, čiste boje, akromatske boje)
1.3. Ploha	<ul style="list-style-type: none"> - Likovi na plohi (lik, ploha, dvodimenzionalno, simetrija-asimetrija, kolaž) - Statične i dinamične plohe (statično/dinamično, grafika, kartonski tisak, visoki tisak, matrica, otisak, grafički list)
1.4. Površina	<ul style="list-style-type: none"> - Slikarske teksture, karakter površine
2.PROSTORNO OBLIKOVANJE/3D	
2.1. Površina	<ul style="list-style-type: none"> - Ritam oblika i tekstura (reljef, jednostavni ritam, tekstura, kiparski materijal)
2.2. Masa/volumen i prostor	<ul style="list-style-type: none"> - Osnovni trodimenzionalni oblici (kip, kiparstvo, kipar, prostor masa/volumen) - Složene prostorne strukture i konstrukcije (struktura, nosive strukture, prohodnost, funkcionalnost prostora, tlocrt)

NASTAVNI PREDMET: LIKOVNI ODGOJ

RAZRED: Sedmi (7.)

- TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI: jedan (1) / trideset pet (35)
- NASTAVNA PODRUČJA:
 - 1. Plošno oblikovanje/2D
 - crtanje
 - slikanje
 - grafika
 - dizajn
 - 2. Prostorno oblikovanje/3D
 - modeliranje i građenje
 - dizajn

ZADAĆE PREDMETA

Učenik treba usvajati i razvijati ove sposobnosti, znanja i stavove:

- ❖ Sposobnosti
 - usmjereni likovno opažanje
 - razumijevanje i primjena likovnih tehnika i sredstava
 - samostalni i suradnički, praktični i stvaralački rad
 - vizualno, kritičko i stvaralačko mišljenje
 - likovna/vizualna komunikacija
 - uspostavljanje korelacijskih veza nastave likovne kulture sa sadržajima drugih nastavnih predmeta
 - estetska prosudba likovnoga rada, umjetničkog djela i okoline
- ❖ Znanja
 - poznavanje i razumijevanje likovnih pojmoveva i sadržaja nastavnih tema
 - poznavanje i razumijevanje umjetničkih područja slikarstva, kiparstva, grafike, arhitekture, primjenjene umjetnosti i dizajna te novih medija
 - poznavanje kulturne baštine (svjetska i nacionalna umjetnost)
- ❖ Stavovi
 - pozitivan odnos prema estetskim vrijednostima likovnoga rada (osobnoga i drugih učenika), umjetničkog djela te radnog i životnog okruženja
 - zainteresiranost i skrb o kulturnoj i prirodnoj baštini

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI
1. PLOŠNO OBЛИKOVANJE/2D	
1.1. Točka i crta - Plošni rasteri - Teksturne i strukturne crte	5
1.2. Boja - Lokalna boja, tonsko stupnjevanje boje - Optičko miješanje boja - Simbolička i asocijativna uloga boje	8
1.3. Ploha - Simetrija i asimetrija plošnih oblika u kompoziciji - Pozitivni i negativni prostor plohe - Rekompozicija oblika, boja i crta	6
1.4. Površina - Slikarske teksture i fakture	3
2. PROSTORNO OBЛИKOVANJE/3D	
2.1. Površina: - Plastička tekstura	3
2.2. Masa/volumen i prostor - Odnos mase/volumena i prostora - Linijski istanjena masa - Odnos oblika, materijala i funkcije	6
Ponavljanje, utvrđivanje, ocjenjivanje	4

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
1. PLOŠNO OBLIKOVANJE/2D	
1.1. Točka i crta	<ul style="list-style-type: none"> - Plošni rasteri - Teksturne i strukturne crte (sličnosti i razlike)
1.2. Boja	<ul style="list-style-type: none"> - Lokalna boja, tonsko stupnjevanje boje (lokalna boja, harmonija/sklad boja, tonska gradacija) - Optičko miješanje boja (mehaničko i optičko miješanje boja) - Simbolička i asocijativna uloga boje (mimikrija, maskirne boje, simbolika, asocijacija)
1.3. Ploha	<ul style="list-style-type: none"> - Simetrija i asimetrija plošnih oblika u kompoziciji (simetrija - zrcalna kompozicija, geometrijski i slobodni likovi, detalj i cjelina) - Pozitivni i negativni prostor plohe (grafika - visoki tisak) - Rekompozicija oblika, boja i crta (modni dizajn, tekstilni dizajn, kostimografija, scenografija)
1.4. Površina	<ul style="list-style-type: none"> - Slikarske teksture i fakture (tekstura, faktura, potez, slikarski rukopis, slikarske tehnike)
2. PROSTORNO OBLIKOVANJE/3D	
2.1. Površina	<ul style="list-style-type: none"> - Plastična tekstura (kiparska obrada, visoki, plitki i uleknuti reljef)
2.2. Masa/volumen i prostor	<ul style="list-style-type: none"> - Odnos mase/volumena i prostora (puna plastika, plošno istanjena masa) - Linijski istanjena masa (materijalizacija crta) - Odnos oblika, materijala i funkcije (međuprostor, prohodnost, funkcionalnost, sklad oblika/forme, materijala i funkcije)

NASTAVNI PREDMET: LIKOVNI ODGOJ

RAZRED: Osmi (8.)

- TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI: jedan (1) / trideset pet (35)
- NASTAVNA PODRUČJA:
 - 1. Plošno oblikovanje/2D
 - crtanje
 - slikanje
 - grafika
 - dizajn
 - 2. Prostorno oblikovanje/3D
 - modeliranje i građenje
 - dizajn

ZADAĆE PREDMETA

Učenik treba usvajati i razvijati ove sposobnosti, znanja i stavove:

- ❖ Sposobnosti
 - usmjereni likovno opažanje
 - razumijevanje i primjena likovnih tehnika i sredstava
 - samostalni i suradnički, praktični i stvaralački rad
 - vizualno, kritičko i stvaralačko mišljenje
 - likovna/vizualna komunikacija
 - uspostavljanje korelacijskih veza nastave likovne kulture sa sadržajima drugih nastavnih predmeta
 - estetska prosudba likovnoga rada, umjetničkog djela i okoline
- ❖ Znanja
 - poznavanje i razumijevanje likovnih pojmoveva i sadržaja nastavnih tema
 - poznavanje i razumijevanje umjetničkih područja slikarstva, kiparstva, grafike, arhitekture, primjenjene umjetnosti i dizajna te novih medija
 - poznavanje kulturne baštine (svjetska i nacionalna umjetnost)
- ❖ Stavovi
 - pozitivan odnos prema estetskim vrijednostima likovnoga rada (osobnoga i drugih učenika), umjetničkog djela te radnog i životnog okruženja
 - zainteresiranost i skrb o kulturnoj i prirodnoj baštini

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI
1. PLOŠNO OBLIKOVANJE/2D	
1.1 Točka i crta - Linearna perspektiva - Proporcije (odnos više veličina)	5
1.2. Boja - Tonska modelacija - Koloristička modulacija - Koloristička perspektiva	8
1.3. Ploha - Ravnoteža i ritam u kompoziciji - Ritmovi: dominacija, alternacija, varijacija, gradacija, radijacija	6
1.4. Površina - Izražajnost crta - složene strukture - Materijalizacija teksture	6
2. PROSTORNO OBLIKOVANJE/3D	
2.1. Masa/volumen i prostor - Ritam plošno istanjenih masa - Proporcija - Ravnoteža	6
Ponavljanje, utvrđivanje, ocjenjivanje	4

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
1. PLOŠNO OBLIKOVANJE/2D	
1.1. Točka i crta	<ul style="list-style-type: none"> - Linearna perspektiva (stajalište, očište, horizont, kut gledanja, vidno polje, linearna perspektiva s dva očišta, optička iluzija, prostorni planovi, projekcija) - Proporcije (omjer, razmjer, kanon, proporcija, zlatni rez)
1.2. Boja	<ul style="list-style-type: none"> - Tonska modelacija (svjetlo, ton, tonska modelacija, privid zaobljenosti) - Koloristička modulacija (izražajnost/ekspresija, figurativna likovna kompozicija) - Koloristička perspektiva (jarkost boje, dinamika boja)
1.3. Ploha	<ul style="list-style-type: none"> - Ravnoteža i ritam u kompoziciji (sklad, znak, značenje, čitljivost vizualne poruke, grafički dizajn) - Ritmovi: dominacija, alternacija, varijacija, gradacija, radijacija
1.4. Površina	<ul style="list-style-type: none"> - Izražajnost crta - složene strukture (gustoća crte, struktura crtama) - Materijalizacija teksture (varijacija, gradacija)
2. PROSTORNO OBLIKOVANJE/3D	
2.1. Masa/volumen i prostor	<ul style="list-style-type: none"> - Ritam plošno istanjenih masa (usijecanje, rotacija) - Proporcija (proporcionalnost - razmjer) - Ravnoteža (simetrija/zrcaljenje, asimetrija, statika, ravnoteža)

NASTAVNI PREDMET: LIKOVNI ODGOJ

RAZRED: Deveti (9.)

- TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI: jedan (1) / trideset tri (33)
- NASTAVNA PODRUČJA:
 - 1. Plošno oblikovanje/2D
 - crtanje
 - slikanje
 - grafika
 - dizajn
 - 2. Prostorno oblikovanje/3D
 - modeliranje i građenje
 - dizajn

ZADAĆE PREDMETA

Učenik treba usvajati i razvijati ove sposobnosti, znanja i stavove:

- ❖ Sposobnosti
 - usmjereni likovno opažanje
 - razumijevanje i primjena likovnih tehnika i sredstava
 - samostalni i suradnički, praktični i stvaralački rad
 - vizualno, kritičko i stvaralačko mišljenje
 - likovna/vizualna komunikacija
 - uspostavljanje korelacijskih veza nastave likovne kulture sa sadržajima drugih nastavnih predmeta
 - estetska prosudba likovnoga rada, umjetničkog djela i okoline
- ❖ Znanja
 - poznavanje i razumijevanje likovnih pojmoveva i sadržaja nastavnih tema
 - poznavanje i razumijevanje umjetničkih područja slikarstva, kiparstva, grafike, arhitekture, primjenjene umjetnosti i dizajna te novih medija
 - poznavanje kulturne baštine (svjetska i nacionalna umjetnost)
- ❖ Stavovi
 - pozitivan odnos prema estetskim vrijednostima likovnoga rada (osobnoga i drugih učenika), umjetničkog djela te radnog i životnog okruženja
 - zainteresiranost i skrb o kulturnoj i prirodnoj baštini

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI
1. PLOŠNO OBЛИKOVANJE/2D	
1.1. Točka i crta - Crla kao dominanta - Kompozicija linearnih tekstura - Odnos slike i teksta	6
1.2. Boja - Izražajnost boje - Oblak i boja	6
1.3. Ploha - Sklad likova - Ritam i simetrija likova - Kontrast - ritam suprotnosti	7
1.4. Površina - Rekompozicija, fotomontaža - Harmonija, ritam, kontrast tekstura	6
2. PROSTORNO OBЛИKOVANJE/3D	
2.1. Masa/volumen i prostor - Kontrast - Kompozicija - Oblikovanje prostornih površina	6
Ponavljanje, utvrđivanje, ocjenjivanje	2

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
1. PLOŠNO OBLIKOVANJE/2D	
1.1. Točka i crta	<ul style="list-style-type: none"> - Crta kao dominanta (dominanta, dominacija, suprotstavljanje) - Kompozicija linearnih tekstura (crtačke teksture, grafička modelacija) - Odnos slike i teksta (kadar, kadrirati, strip)
1.2. Boja	<ul style="list-style-type: none"> - Izražajnost boje (asocijativnost boja, simbolika) - Oblik i boja (industrijski dizajn, funkcija, asocijativnost, primijenjena umjetnost)
1.3. Ploha	<ul style="list-style-type: none"> - Sklad likova (likovni elementi, horizontalna, vertikalna, dijagonalna, kružna/ovalna, piramidalna kompozicija) - Ritam i simetrija likova (alternacija, repeticija, ornament, simetrija, ritam ploha) - Kontrast - ritam, suprotnost (dinamično, statično)
1.4. Površina	<ul style="list-style-type: none"> - Rekompozicija, fotomontaža - Harmonija, ritam, kontrast tekstura (kostimografija, modni dizajn, harmonija)
2. PROSTORNO OBLIKOVANJE/3D	
2.1. Masa/volumen i prostor	<ul style="list-style-type: none"> - Kontrast (kontrast/suprotnost, puno-prazno) - Kompozicija (kompozicija u kiparstvu) - Oblikovanje prostornih površina (umjetnička instalacija, urbanizam, nacionalna baština, engleski park/francuski park, performance i land art)

PROFIL I STRUČNA SPREMA NASTAVNIKA:

- ❖ Profesor/ica likovne umjetnosti
- ❖ Diplomirani studenti svih odsjeka likovne akademije, uz položeni diferencijalni ispit iz pedagoške skupine predmeta

17.

POVIJEST RELIGIJA

POVIJEST RELIGIJA

(VII. razred)

SVRHA PREDMETA

Pružiti učenicima osnovna znanja o svjetskim religijama od najranijih oblika do danas.

NASTAVNI PREDMET: POVIJEST RELIGIJA

RAZRED: Sedmi (7.)

- TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI: jedan (1) / trideset pet (35)

ZADAĆE PREDMETA

- ❖ Razumijevanje čovječanstva shvaćanjem vjere i religije
- ❖ Upoznavanje religije kao potrebe čovjeka
- ❖ Izučavanje povijesti religija koje bi trebalo urođiti ne samo novim spoznajama nego i praktičnim življjenjem te tako pomoći da na ovim prostorima bude više razumijevanja, povjerenja, solidarnosti i ljubavi

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI
Razvoj religije	6
Religije Istoka	3
Židovstvo	4
Kršćanstvo	5
Islam	3
Novi religiozni pokreti	4
Medureligijski dijalog	4
Ponavljanje, utvrđivanje, ocjenjivanje	6

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
Razvoj religije	<ul style="list-style-type: none"> - Uvod u građu - upoznavanje s predmetom - Pojmovi srodnii religiji: teizam, ateizam, monoteizam, politeizam - Sveti predmeti, sveta mjesta, brojevi, mitovi, simboli - Pretpovjesna religija - Staroslavenske religije - Religija starih Grka i Rimljana
Religije Istoka	<ul style="list-style-type: none"> - Hinduizam - Budizam - Konfucijanizam; taoizam
Židovstvo	<ul style="list-style-type: none"> - Nastanak i razvoj židovske religije - Savez - Židovski blagdani i svete knjige - Vjerski život
Kršćanstvo	<ul style="list-style-type: none"> - Isus Krist - kršćanstvo - Biblija - Katolici - bitne oznake - Pravoslavci - Protestantni; anglikanci
Islam	<ul style="list-style-type: none"> - Muhamed - Kur'an; Mubarek dani - Šerijatski zakon; štovanje u islamu
Novi religiozni pokreti	<ul style="list-style-type: none"> - Općenito o novim religioznim pokretima - Jehovini svjedoci - Hare Krišna; New age - Spiritizam i sotonizam
Međureligijski dijalog	<ul style="list-style-type: none"> - Posjet vjerskim objektima - Ekumenski pokret i dijalog - Razgovor o monoteističkim bogomoljama - Međureligijski dijalog

PROFIL I STRUČNA SPREMA NASTAVNIKA:

- ❖ Diplomirani kateheta
- ❖ Diplomirani teolog

18.
TEHNIČKI ODGOJ
I
INFORMATIKA

TEHNIČKI ODGOJ I INFORMATIKA

(od VI. do IX. razreda)

SVRHA PREDMETA

- ❖ Ovladavanje informatičkom terminologijom i vještinom rada na računalu
- ❖ Stjecanje osnovne informatičke pismenosti
- ❖ Osposobljavanje učenika za primjenu osnovnih informatičkih znanja u svakodnevnom životu
- ❖ Razvijanje vještine primjene znanja na razini opće kulture i odgoja
- ❖ Osposobljavanje učenika za konkretan i praktičan rad
- ❖ Profesionalna orijentacija učenika u svrhu izbora budućeg zanimanja
- ❖ Izgrađivanje stvaralačkog mišljenja učenika
- ❖ Poticanje poduzetničkog, tehničkog i tehnološkog načina razmišljanja
- ❖ Poticanje učenika na tehničko-tehnološko stvaralaštvo

NASTAVNI PREDMET: TEHNIČKI ODGOJ I INFORMATIKA

RAZRED: Šesti (6.)

- TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI: dva (2) / sedamdeset (70)
- NASTAVNO PODRUČJE: informatika

ZADAĆE PREDMETA

- ❖ Učenike upoznati s osnovnim pojmovima o računalu
- ❖ Znati prepoznati osnovne dijelove računala
- ❖ Znati opisati funkciju dijelova računala
- ❖ Razviti sposobnosti služenja računalom pri pisanju i obradi teksta, crtanju i tehničkom crtanju
- ❖ Razviti sposobnosti služenja računalom pri izradi jednostavnih prezentacija

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI
Osnovni pojmovi o računalu; dijelovi računala	4
OS Windows	6
Programi za crtanje - MS Paint	9
Osnove pisanja teksta pomoću računala	12
Multimediji - osnovni pojmovi	2
Izrada prezentacija - MS PowerPoint	8
Rad s datotekama i mapama - Windows Explorer	4
Ponavljanje, utvrđivanje, ocjenjivanje	25

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
Osnovni pojmovi o računalu; dijelovi računala	<ul style="list-style-type: none"> - Osnovni pojmovi o računalu - Povijesni razvoj računala - Tipkovnica i miš - Monitor i pisač - Tvrdi disk, disketa, CD, DVD - Povezivanje računalnih dijelova u cjelinu - Postupak pokretanja i isključivanja računala - Pojmovi <i>hardware</i> i <i>software</i>
OS Windows	<ul style="list-style-type: none"> - Windowsi - prozori na računalu - Uporaba miša u Windowsu - Osnovni elementi Windowsa: <ul style="list-style-type: none"> • radna površina (<i>Desktop</i>), ikone • tipka Start, traka sa zadacima (<i>Taskbar</i>) - Rad s prozorima, tipke Minimize, Maximize i Close - Prilagođavanje izgleda zaslona - Upravljačka ploča - Control Panel ; Accessories programi
Programi za crtanje - MS Paint	<ul style="list-style-type: none"> - Program za crtanje - MS Paint - Dijelovi prozora programa Paint - Crtanje u programu i ispravljanje pogrešaka (brisanje) - Povlačenje crta - Crtanje pravokutnika, kružnica i elipsa - Crtanje krivulja - Crtanje mnogokutnika (poligona) - Crtanje „slobodnom rukom“ - Ispunjavanje likova bojom - Dodavanje teksta u crtež - Odabir dijelova crteža - Kopiranje i premještanje dijelova crteža - Kreiranje crteža prema slobodnoj temi
Osnove pisanja teksta pomoću računala	<ul style="list-style-type: none"> - Funkcije osnovnih tipki na tipkovnici - Uporaba tipkovnice i miša za pisanje teksta - Programi za unos teksta - Notepad - Unos jednostavnog teksta - samostalan rad - Programi za unos i uređivanje teksta - WordPad - Osnovne naredbe i alati za naglašavanje teksta (bold, italic, underline) - Odabir veličine i vrste fonta - Otvaranje i snimanje dokumenata - Unošenje i uređivanje teksta - Ispis dokumenta - Clipboard - međuspremnik (naredbe Cut, Copy, Paste) - Ubacivanje crteža iz programa Paint u WordPad) - Uporaba gotovih crteža - ClipArt - Kreiranje i ispis dokumenta sa zadanim elementima

Multimediji	- Multimediji - osnovni pojmovi
Izrada prezentacija - MS PowerPoint	<ul style="list-style-type: none"> - Elementi programa - Kreiranje prve prezentacije pomoću predloška - Unos i uređivanje teksta - Umetanje slajda i rad sa slajdovima - Umetanje slike na slajd - Crtanje grafičkih oblika - Određivanje i mijenjanje podloge - Dodavanje animacijskih efekata objektima - Dodavanje efekata prijelaza slajdovima - Prikazivanje i ispis prezentacije
Rad s datotekama i mapama - Windows Explorer	<ul style="list-style-type: none"> - Izgled programa i karakteristični dijelovi - Osnovne radnje s mapama - Osnovne radnje s datotekama

NASTAVNI PREDMET: TEHNIČKI ODGOJ I INFORMATIKA

RAZRED: Sedmi (7.)

- TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI: jedan (1) / trideset pet (35)
- NASTAVNO PODRUČJE: informatika

ZADAĆE PREDMETA

- ❖ Stjecati vještine uporabe današnjih računala i namjenskih programa
- ❖ Upoznati učenike s osnovnim idejama na kojima su sazdana računala odnosno komunikacijske i informacijske tehnologije
- ❖ Upoznati učenike s računalnim mrežama i internetom
- ❖ Upoznati učenike s osnovnim pojmovima u oblasti multimedija
- ❖ Upoznati učenike s računalnim virusima i antivirusnom zaštitom
- ❖ Razviti sposobnost komuniciranja s drugim osobama pomoću računala
- ❖ Uz pomoć računala znati se koristiti izvorima informacija o različitim predmetima

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI
Ponavljanje gradiva 6.razreda (računalo, hardware i software, OS Windows)	2
OS Windows	3
Računalni virusi i antivirusna zaštita	1
Uvod u Internet - računalne mreže	5
Tekstprocesori - MS Word	12
Ponavljanje, utvrđivanje, ocjenjivanje	12

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
Ponavljanje gradiva VI. razreda	<ul style="list-style-type: none"> - Ponavljanje gradiva VI. razreda (Što je računalo, hardware i software) - Ponavljanje gradiva VI. razreda (OS Windows)
OS Windows	<ul style="list-style-type: none"> - Datotečni sustav - <i>Windows Explorer</i> - Programi za održavanje računalnog sustava - <i>System Tools</i> - Upravljačka ploča - <i>Control Panel</i> - Clipboard - razmjena podataka među programima
Računalni virusi i antivirusna zaštita	<ul style="list-style-type: none"> - Što su računalni virusi; vrste štetnih programa, antivirusna zaštita
Uvod u Internet - računalne mreže	<ul style="list-style-type: none"> - Vrste računalnih mreža - Povezivanje računala na Internet - Internetske usluge - Pregledavanje Internet stranica - <i>World Wide Web</i> - Preglednik - <i>Internet Explorer</i> - Elektronička pošta (<i>e-mail</i>) - Program za slanje i primanje poruka - <i>Outlook Express</i>
Tekstprocesori - MS Word	<ul style="list-style-type: none"> - Pokretanje Worda i izgled prozora - Unos teksta i korištenje tipkovnice - Kretanje po dokumentu, označavanje teksta - Otvaranje i spremanje dokumenta - Naredbe Undo i Redo, premještanje i kopiranje - Teksta - Oblikovanje fonta - Oblikovanje odlomka - Postava stranice, zaglavje i podnožje - Umetanje simbola i posebnih znakova - Unošenje i uređivanje teksta - Tablice - struktura tablica, kreiranje tablica - Kretanje tablicom i označavanje dijelova tablice - Unos podataka i uređivanje sadržaja tablice - Rad s grafikom - umetanje i uređivanje slika - Crtanje gotovih grafičkih oblika - WordArt

NASTAVNI PREDMET: TEHNIČKI ODGOJ I INFORMATIKA

RAZRED: Osmi (8.)

- TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI: jedan (1) / trideset pet (35)
- NASTAVNA PODRUČJA: 1. Tehničko crtanje
2. Građevinska tehnika
3. Strojarska tehnika

ZADAĆE PREDMETA

- ❖ Upoznavanje učenika s mjerama zaštite na radu i čuvanja životne okoline
- ❖ Stjecanje navika uporabe mjera zaštite na radu
- ❖ Osposobljavanje učenika za korištenje tehničke dokumentacije
- ❖ Uporaba računala u planiranju i primjenjivanju osnovnih znanja iz tehnike i informatike u rješavanju postavljenih zadataka

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI
Pojam i značenje tehnike	2
Tehničko crtanje	2
Građevinska tehnika	8
Strojarska tehnika	8
Motori s unutarnjim izgaranjem	3
Ponavljanje, utvrđivanje, ocjenjivanje	12

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
Pojam i značenje tehnike	<ul style="list-style-type: none"> - Upoznavanje učenika s programom rada; organizacija rada u kabinetu - Pojam i značenje tehnike, tehničko crtanje, vrste tehničkih crteža
Tehničko crtanje	<ul style="list-style-type: none"> - Crtanje paralelnih, okomitih i kosih crta; vrste - Crta - Crtanje jednostavnih geometrijskih likova - Kotiranje i mjerila
Građevinska tehnika	<ul style="list-style-type: none"> - Pojam i podjela građevinske tehnike - Visokogradnja i niskogradnja; urbanizam i rurizam - Tehnološko-tehnička dokumentacija - situacijski planovi i projekti - Vrste projekata, planiranje i projektiranje prometnica, stambenih, kulturnih i odgojnih ustanova - Samostalni projekti učenika - Praktičan rad: izrada tehničke dokumentacije odabranog objekta - Praktičan rad: prijenos nacrta na materijal - gruba obrada materijala; građevinski materijali - Praktičan rad: rad na maketi; vezivna sredstva - Praktičan rad: rad na maketi; tehnika u zaštiti okoliša - uporaba termoizolacijskih materijala - Praktičan rad: rad na maketi - fina obrada dijelova; izrada krovne konstrukcije - Praktičan rad: rad na maketi; estetsko dotjerivanje makete, uporaba termostakla, priključivanje na toplifikaciju - Praktičan rad: izrada podloge za maketu; tehnička dokumentacija - Rad na izradi podloge; planiranje i projektiranje prometnica, prostora za stambene, kulturne i odgojne ustanove i sl.
Strojarska tehnika	<ul style="list-style-type: none"> - Pojam strojarske tehnike; tehničko crtanje u strojarstvu - Crtanje i kotiranje likova; primjena pravila strojarskog tehničkog crtanja - Simetrično, paralelno, redno i kombinirano kotiranje - Crtanje likova u mjerilu - Prikazivanje predmeta u aksonometrijskoj, kosoj i pravokutnoj projekciji - Praktičan rad: izrada tehničkog crteža za praktičan rad od lima; sastavnica - Praktičan rad: prenošenje nacrta na materijal - Praktičan rad: sječenje, rezanje, savijanje; vrste materijala - Praktičan rad: obojeni metali i slitine

	<ul style="list-style-type: none"> - Praktičan rad: alati za obradu materijala - Praktičan rad: završetak praktičnog rada - bojenje, zaštita, mjere HTZ - Vrednovanje praktičnih radova - Strojarski elementi - vrste i podjela
Motori s unutarnjim izgaranjem	<ul style="list-style-type: none"> - Motori s unutarnjim izgaranjem; vrste motora - Benzinski i dizelski motori - princip rada - Automobil - glavni sklopovi, princip rada

NASTAVNI PREDMET: TEHNIČKI ODGOJ I INFORMATIKA

RAZRED: Deveti (9.)

- TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI: jedan (1) / trideset tri (33)
- NASTAVNA PODRUČJA: 1. Tehnički odgoj
2. Elektrotehnika
3. Komunikacija
4. Elektronika

ZADAĆE PREDMETA

- ❖ Primjenjivanje znanja iz fizike, iz područja elektrotehnike i elektronike
- ❖ Upoznavanje učenika s mjerama zaštite od strujnog udara
- ❖ Uporaba računala u planiranju i simulaciji rada električnih sklopova
- ❖ Osposobljavanje učenika za racionalno korištenje električne energije, materijala i radnog vremena

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI
Pojam i značenje elektrotehnike	2
Elektrotehnika	6
Elektrotehnički uređaji	3
Komuniciranje	3
Elektronika	3
Elektronički uređaji	3
Ponavljanje, utvrđivanje, ocjenjivanje	13

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
Pojam i značenje elektrotehnike	<ul style="list-style-type: none"> - Upoznavanje učenika s programom rada; organizacija rada u kabinetu - Pojam i značenje elektrotehnike
Elektrotehnika	<ul style="list-style-type: none"> - Proizvodnja i prijenos električne energije - Elektroinstalacijski materijal - Električna kućna instalacija, osigurači, električno brojilo - Pružanje prve pomoći u slučaju strujnog udara - Izrada produžnog vodiča - vježba - Izrada jednostavnog strujnog kruga - vježba - Izrada strujnog kruga s više žarulja - vježba - Proračun utroška električne energije i snage potrošača - vježba - Izrada ispitivača vodiča - vježba
Elektrotehnički uređaji	<ul style="list-style-type: none"> - Elektrotehnički uređaji u zaštiti čovjekova okoliša - Elektroplinski uređaji i rasvjetna tijela - Elektromotori (kolektorski, induksijski)
Komuniciranje	<ul style="list-style-type: none"> - Informacije i komuniciranje - Signali i signalizacija - Razvoj telegrafije - Razvoj telefonije, telefon - građa, princip rada, način korištenja - Prikљučivanje telefona, zamjena slušalice i mikrofona
Elektronika	<ul style="list-style-type: none"> - Elektronika - pojam, razvoj i značenje - Elektronički elementi - pasivni i aktivni - Radioveza - princip rada, predajnik, primopredajnik, prijemnik - Izrada detektorskog radioprijemnika - vježba
Elektronički uređaji	<ul style="list-style-type: none"> - Televizija - princip rada, predajnik, primopredajnik, prijemnik - Izrada televizijske antene - vježba - Uređaji za snimanje i reproduciranje zvuka i slike - Sastavljanje jednostavnih elektroničkih uređaja
Projekti učenika	<ul style="list-style-type: none"> - Samostalni projekti učenika - Prezentiranje i analiza projekata

PROFIL I STRUČNA SPREMA NASTAVNIKA:

- ❖ Profesor/ica tehničkog odgoja i informatike
- ❖ Nastavnik/ica tehničkog odgoja i informatike
- ❖ Diplomirani inženjer elektrotehnike, strojarstva (ili drugih srodnih profila stečenih na nekom od tehničkih fakulteta) s položenom pedagoškom skupinom predmeta
- ❖ Nastavnik/ca tehničkog odgoja
- ❖ Profesor/ica matematike i informatike
- ❖ Nastavnik/ca matematike i informatike

19.

ZAJEDNICA UČENIKA

I

ODGOJ ZA DEMOKRACIJU

ZAJEDNICA UČENIKA I ODGOJ ZA DEMOKRACIJU

(od I. do IX. razreda)

SVRHA PREDMETA

- ❖ Usklađivati odgojne potrebe učenika - ovisno o njihovoj dobi, interesima i sposobnostima - s potrebama zajednice
- ❖ Procesom učenja i sazrijevanja izgrađivati samostalne, odgovorne, uspješne i zadovoljne osobe

NASTAVNI PREDMET: ZAJEDNICA UČENIKA I ODGOJ ZA DEMOKRACIJU

RAZRED: Prvi (1.)

- TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI: jedan (1) / trideset četiri (34)

ZADAĆE PREDMETA

- ❖ Razvijanje pozitivne slike o sebi
- ❖ Jačanje vlastite vrijednosti
- ❖ Jačanje osjećaja sigurnosti i pripadanja skupini
- ❖ Razvijanje međusobnog povjerenja, poštovanja i tolerancije
- ❖ Razvijanje vještina verbalne i neverbalne komunikacije
- ❖ Razvijanje sposobnosti prepoznavanja i izražavanja emocija te odgovarajućeg reagiranja

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI
Kulturno i prirodno nasljeđe - ekologija	2
Moralni odgoj	4
Ukorak s vremenom - aktualna zbivanja	4
Kultura življenja - zdrav način života	4
Komunikacija	5
Pedagoško-psihološka komponenta	5
Humani odnosi - razvijanje socijalnih vještina	10

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
Kulturno i prirodno nasljeđe - ekologija	<ul style="list-style-type: none"> - Moj grad, moja škola
Moralni odgoj	<ul style="list-style-type: none"> - Kućni red - Upoznajmo pravila lijepog ponašanja - Četiri „čarobne“ riječi
Ukorak s vremenom - aktualna zbivanja	<ul style="list-style-type: none"> - Upoznajmo Sv. Nikolu - Kako se slave blagdani
Kultura življenja - zdrav način života	<ul style="list-style-type: none"> - Osobna higijena - Ponašanje za stolom - Pravilan raspored rada i odmora
Komunikacija	<ul style="list-style-type: none"> - Neverbalna komunikacija (gestikulacija, pogled, stisak ruke) - Neverbalno pokazivanje nježnosti - Vođena fantazija (buđenje u seoskoj kućici)
Pedagoško- psihološka komponenta	<ul style="list-style-type: none"> - To sam ja (predstavljanje sebe crtežom) - Igra uloga („Kod liječnika“) - Stvaranje povjerenja (igra vođenja slijepca)
Humani odnosi - razvijanje socijalnih vještina	<ul style="list-style-type: none"> - Od razgovora do dogovora - Strpljivost i umijeće slušanja - Zajedno je lakše (stvaranje prijateljstva; zajednička priča) - Predstavimo se zajedničkim crtežom, pjesmom, simbolom - Sretan sam ... - Plašim se ... (suočavanje sa strahom)

NASTAVNI PREDMET: ZAJEDNICA UČENIKA I ODGOJ ZA DEMOKRACIJU

RAZRED: Drugi (2.)

- TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI: jedan (1) / trideset pet (35)

ZADAĆE PREDMETA

- ❖ Razvijanje pozitivne slike o sebi i o vlastitoj vrijednosti; razvijanje pozitivnih uvjerenja i karakternih osobina ličnosti
- ❖ Razvijanje međusobnog povjerenja, poštovanja, tolerancije i odgovornosti za međuljudske odnose
- ❖ Razvijanje komunikacijskih vještina i nenasilnog rješavanja konflikata
- ❖ Ovladavanje tehnikama nošenja s vlastitim negativnim emocijama
- ❖ Poticanje i razvoj ekološkog ponašanja i zdravog načina življenja
- ❖ Upoznavanje s pravima čovjeka u svim vidovima života kao i obvezama koje proistječu iz prava
- ❖ Razvijanje sposobnosti kreativnog rješavanja problema
- ❖ Upoznavanje učenika s primjenom demokratskih postupaka u školskim situacijama i životu uopće

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI
Kulturno i prirodno nasljeđe - ekologija	4
Moralni odgoj	4
Ukorak s vremenom - aktualna zbivanja	6
Kultura življenja - zdrav način života	6
Prevencija nasilničkog ponašanja	6
Pedagoško-psihološka komponenta	4
Humani odnosi - razvijanje socijalnih vještina	5

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
Kulturno i prirodno nasljeđe - ekologija	<ul style="list-style-type: none"> - Zašto volim svoj grad (znamenitosti) - Uljepšajmo blagdane - Upoznajmo Sv. Nikolu
Moralni odgoj	<ul style="list-style-type: none"> - Organizacija zajednice učenika (izbor razrednog vijeća) - Upoznajmo kućni red i pravila škole - Prava djeteta: Moje je pravo ići u školu
Ukorak s vremenom - aktualna zbivanja	<ul style="list-style-type: none"> - Slavimo Dan kruha - Moja majka: Majčin dan - Volim svoju školu: Dan škole - Ljubav: kako je sve možemo pokazati (Valentinovo)
Kultura življenja - zdrav način života	<ul style="list-style-type: none"> - Odlazak u prirodu - Osobna higijena - preduvjet zdravog života - Zdrava i pravilna prehrana
Prevencija nasilničkog ponašanja	<ul style="list-style-type: none"> - Kako se ponašamo i ophodimo u školi - Oprezno s ljutnjom - Rješavanje ljutnje
Pedagoško-psihološka komponenta	<ul style="list-style-type: none"> - Duga sličnosti, duga razlika - Moja obitelj - Moje najbolje osobine, vrline
Humani odnosi - razvijanje socijalnih vještina	<ul style="list-style-type: none"> - Primjena bontona u školi - Prijateljstvo: kako biram prijatelja, kako se stvara, spašava i gubi prijatelj - Sretan sam što...

NASTAVNI PREDMET: ZAJEDNICA UČENIKA I ODGOJ ZA DEMOKRACIJU

RAZRED: Treći (3.)

- TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI: jedan (1) / trideset pet (35)

ZADAĆE PREDMETA

- ❖ Razvijanje pozitivne slike o sebi i o vlastitoj vrijednosti; razvijanje pozitivnih uvjerenja i karakternih osobina ličnosti
- ❖ Razvijanje međusobnog povjerenja, poštovanja, tolerancije i odgovornosti za međuljudske odnose
- ❖ Razvijanje komunikacijskih vještina i nenasilnog rješavanja konflikata
- ❖ Ovladavanje tehnikama nošenja s vlastitim negativnim emocijama
- ❖ Poticanje i razvoj ekološkog ponašanja i zdravog načina življenja
- ❖ Upoznavanje s pravima čovjeka u svim vidovima života kao i obvezama koje proistječu iz prava
- ❖ Razvijanje sposobnosti kreativnog rješavanja problema
- ❖ Upoznavanje učenika s primjenom demokratskih postupaka u školskim situacijama i životu uopće

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI
Kulturno i prirodno nasljeđe - ekologija	4
Moralni odgoj	4
Ukorak s vremenom - aktualna zbivanja	6
Kultura življenja - zdrav način života	6
Prevencija nasilničkog ponašanja	6
Pedagoško-psihološka komponenta	4
Humani odnosi - razvijanje socijalnih vještina	5

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
Kulturno i prirodno nasljeđe - ekologija	<ul style="list-style-type: none"> - Kako će obradovati svoje najbliže za blagdane - Što ja mogu učiniti da moj grad bude ljepši? - Uredimo svoju učionicu povodom...
Moralni odgoj	<ul style="list-style-type: none"> - Organizacija zajednice učenika (izbor razrednoga vijeća) - Pravila našeg odjela - Moja odgovornost u školi, obitelji...
Ukorak s vremenom - aktualna zbivanja	<ul style="list-style-type: none"> - Slavimo Dan kruha - Majčin dan - kako obradovati majku? - Volim svoju školu - Dan škole - Ljubav - kako je sve možemo pokazati (Valentinovo)
Kultura življenja - zdrav način života	<ul style="list-style-type: none"> - Odlazak u kino, na predstavu, izložbu... - Redovita tјelovježba - osnova dobrog zdravlja - Moje prehrambene navike (u školi, kod kuće, vani...)
Prevencija nasilničkog ponašanja	<ul style="list-style-type: none"> - Razlike su istodobno i sličnosti (veliki i mali, jači i slabiji, zdravi i bolesni, mladi i stari, bogati i siromašni, manjina i većina...) - Predrasude o drugima - Izvori i vrste nasilja
Pedagoško-psihološka komponenta	<ul style="list-style-type: none"> - Tko sam ja - Zašto me drugi vole - Moje sigurno mjesto (vođena imaginacija)
Humani odnosi - razvijanje socijalnih vještina	<ul style="list-style-type: none"> - Moje školske brige - Oprezno s nepoznatim osobama - Moje društvo i ja - Parovi (ja i moj par u klupi, prijatelji, supružnici, zaljubljeni par)

NASTAVNI PREDMET: ZAJEDNICA UČENIKA I ODGOJ ZA DEMOKRACIJU

RAZRED: Četvrti (4.)

- TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI: jedan (1) / trideset pet (35)

ZADAĆE PREDMETA

- ❖ Razvijanje pozitivne slike o sebi i o vlastitoj vrijednosti; razvijanje pozitivnih uvjerenja i karakternih osobina ličnosti
- ❖ Razvijanje međusobnog povjerenja, poštovanja, tolerancije i odgovornosti za međuljudske odnose
- ❖ Razvijanje komunikacijskih vještina i nenasilnog rješavanja konflikata
- ❖ Ovladavanje tehnikama nošenja s vlastitim negativnim emocijama
- ❖ Poticanje i razvoj ekološkog ponašanja i zdravog načina življenja
- ❖ Upoznavanje s pravima čovjeka u svim vidovima života kao i obvezama koje proistječu iz prava
- ❖ Razvijanje sposobnosti kreativnog rješavanja problema
- ❖ Upoznavanje učenika s primjenom demokratskih postupaka u školskim situacijama i životu uopće

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI
Kulturno i prirodno nasljeđe - ekologija	4
Moralni odgoj	4
Ukorak s vremenom - aktualna zbivanja	6
Kultura življenja - zdrav način života	6
Prevencija nasilničkog ponašanja	6
Pedagoško-psihološka komponenta	4
Humani odnosi - razvijanje socijalnih vještina	5

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
Kulturno i prirodno nasljeđe - ekologija	<ul style="list-style-type: none"> - Kako se slave blagdani - Dan našeg planeta - Običaji iz našega kraja: pjesme, plesovi, obredi nekad i danas
Moralni odgoj	<ul style="list-style-type: none"> - Organizacija zajednice učenika (izbor razrednoga vijeća) - Pravila škole - Prava djeteta (kartice)
Ukorak s vremenom - aktualna zbivanja	<ul style="list-style-type: none"> - Slavimo Dan kruha - Majčin dan - kako obradovati majku - Volicim svoju školu - Dan škole - Učinio sam nekome nešto lijepo
Kultura življenja - zdrav način života	<ul style="list-style-type: none"> - Odlazak u kino, na predstavu, izložbu - Moje slobodno vrijeme: kako ga koristim - Koje su moje osnovne eko-navike
Prevencija nasilničkog ponašanja	<ul style="list-style-type: none"> - Igrom do drugih - U zajednici učimo govoriti i razumijevati jedni druge - Zajedno je lakše ...
Pedagoško-psihološka komponenta	<ul style="list-style-type: none"> - Prijatelj u nevolji - Što imam, a čini me sretnim - Biti voljen i voljeti
Humani odnosi - razvijanje socijalnih vještina	<ul style="list-style-type: none"> - Razgovor prihvaćanja (topao govor) - Razgovor odbijanja (hladan govor) - Imam svoje stajalište

NASTAVNI PREDMET: ZAJEDNICA UČENIKA I ODGOJ ZA DEMOKRACIJU

RAZRED: Peti (5.)

- TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI: jedan (1) / trideset pet (35)

ZADAĆE PREDMETA

- ❖ Razvijanje pozitivne slike o sebi i o vlastitoj vrijednosti; razvijanje pozitivnih uvjerenja i karakternih osobina ličnosti
- ❖ Razvijanje međusobnog povjerenja, poštovanja, tolerancije i odgovornosti za međuljudske odnose
- ❖ Razvijanje komunikacijskih vještina i nenasilnog rješavanja konflikata
- ❖ Ovladavanje tehnikama nošenja s vlastitim negativnim emocijama
- ❖ Poticanje i razvoj ekološkog ponašanja i zdravog načina življenja
- ❖ Upoznavanje s pravima čovjeka u svim vidovima života kao i obvezama koje proistječu iz prava
- ❖ Razvijanje sposobnosti kreativnog rješavanja problema
- ❖ Upoznavanje učenika s primjenom demokratskih postupaka u školskim situacijama i životu uopće

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI
Kulturno i prirodno nasljeđe - ekologija	4
Moralni odgoj	4
Ukorak s vremenom - aktualna zbivanja	6
Kultura življenja - zdrav način života	6
Prevencija nasilničkog ponašanja	6
Pedagoško-psihološka komponenta	4
Humani odnosi - razvijanje socijalnih vještina	5

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
Kulturno i prirodno nasljeđe - ekologija	<ul style="list-style-type: none"> - Pismo poglavice Seattlea američkom predsjedniku - Penkala; znamo li tko je izumio tu pisaljku; kojim sredstvima se danas služimo u komunikaciji, njihove dobre i loše strane - Uvod u reciklograd
Moralni odgoj	<ul style="list-style-type: none"> - Organizacija zajednice učenika (izbor razrednoga vijeća) - Pravila škole, kućni red - Zašto djeca trebaju učiti svoja prava
Ukorak s vremenom - aktualna zbivanja	<ul style="list-style-type: none"> - Slavimo Dan kruha - Majčin dan - kako obradovati majku - Volim svoju školu - Dan škole - Ljubav - kako je sve možemo izraziti
Kultura življenja - zdrav način života	<ul style="list-style-type: none"> - Odlazak u kino, na predstavu, izložbu - Što znamo o pušenju - Koje su sve posljedice uživanja alkohola i cigareta
Prevencija nasilničkog ponašanja	<ul style="list-style-type: none"> - Zašto i kako se družim ili ne družim s vršnjacima - Biti prihvaćen ili neprihvaćen od drugih - Ruganje, vrijeđanje i rješavanje sukoba - Vrijedim koliko znam i umijem (jačanje samopouzdanja)
Pedagoško-psihološka komponenta	<ul style="list-style-type: none"> - Moji se roditelji nepotrebno brinu zbog ... - Moje samopoštovanje - Rasti kao dječak i rasti kao djevojčica
Humani odnosi - razvijanje socijalnih vještina	<ul style="list-style-type: none"> - Znamo li razgovarati (topao i hladan govor) - Što me veseli, a što ljuti - Koliko se međusobno poznajemo (igra godišnjih doba)

NASTAVNI PREDMET: ZAJEDNICA UČENIKA I ODGOJ ZA DEMOKRACIJU

RAZRED: Šesti (6.)

- TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI: jedan (1) / trideset pet (35)

ZADAĆE PREDMETA

- ❖ Razvijanje pozitivne slike o sebi i o vlastitoj vrijednosti; razvijanje pozitivnih uvjerenja i karakternih osobina ličnosti
- ❖ Razvijanje međusobnog povjerenja, poštovanja, tolerancije i odgovornosti za međuljudske odnose
- ❖ Razvijanje komunikacijskih vještina i nenasilnog rješavanja konflikata
- ❖ Ovladavanje tehnikama nošenja s vlastitim negativnim emocijama
- ❖ Poticanje i razvoj ekološkog ponašanja i zdravog načina življenja
- ❖ Upoznavanje s pravima čovjeka u svim vidovima života kao i obvezama koje proistječu iz prava
- ❖ Razvijanje sposobnosti kreativnog rješavanja problema
- ❖ Upoznavanje učenika s primjenom demokratskih postupaka u školskim situacijama i životu uopće
- ❖ Profesionalno informiranje, savjetovanje, usmjerenje

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI
Kulturno i prirodno nasljeđe - ekologija	3
Moralni odgoj	4
Ukorak s vremenom - aktualna zbivanja	5
Kultura življenja - zdrav način života	6
Prevencija nasilničkog ponašanja	6
Pedagoško-psihološka komponenta	4
Humani odnosi - razvijanje socijalnih vještina	5
Profesionalna orijentacija	2

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
Kulturno i prirodno nasljeđe - ekologija	<ul style="list-style-type: none"> - B i H - moja domovina - Kultura i običaji Hrvata i drugih naroda u BiH (pjesme, običaji, folklor...) - Kako prepoznati i kupiti ekološki prihvatljiv proizvod
Moralni odgoj	<ul style="list-style-type: none"> - Organizacija zajednice učenika (izbor razrednoga vijeća) - Pravila škole, kućni red - Prava djeteta (uz prava idu dužnosti, obveze i odgovornosti)
Ukorak s vremenom - aktualna zbivanja	<ul style="list-style-type: none"> - Zašto volim školu; Dan škole - Moja obitelj - što činim i kako im pokazujem svoju ljubav (Valentinovo) - Analiza odgojne klime u razredu
Kultura življenja - zdrav način života	<ul style="list-style-type: none"> - Odlazak u kino, na predstavu, izložbu - Što znamo o štetnosti droga za pojedinca i obitelj - Kako prepoznajemo ovisnike i ovisničko ponašanje
Prevencija nasilničkog ponašanja	<ul style="list-style-type: none"> - Jačanje samopouzdanja i osjećaja odgovornosti za sebe i druge - Nasilje - neprihvatljivo sredstvo provođenja svoje volje nad drugima - Prepoznavanje nasilnih oblika komunikacije kod sebe i drugih
Pedagoško-psihološka komponenta	<ul style="list-style-type: none"> - Zašto radim to što radim - Kako me drugi vide - Moji strahovi, suočavanje sa strahom
Humani odnosi - razvijanje socijalnih vještina	<ul style="list-style-type: none"> - Kako pristupamo drugima, suprotnom spolu - Moje se tijelo mijenja, ali to sam i dalje ja - Kako donosimo odluke
Profesionalna orijentacija	<ul style="list-style-type: none"> - Želim biti ...

NASTAVNI PREDMET: ZAJEDNICA UČENIKA I ODGOJ ZA DEMOKRACIJU

RAZRED: Sedmi (7.)

- TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI: jedan (1) / trideset pet (35)

ZADAĆE PREDMETA

- ❖ Razvijanje pozitivne slike o sebi i o vlastitoj vrijednosti; razvijanje pozitivnih uvjerenja i karakternih osobina ličnosti
- ❖ Razvijanje međusobnog povjerenja, poštovanja, tolerancije i odgovornosti za međuljudske odnose
- ❖ Razvijanje komunikacijskih vještina i nenasilnog rješavanja konflikata
- ❖ Ovladavanje tehnikama nošenja s vlastitim negativnim emocijama
- ❖ Poticanje i razvoj ekološkog ponašanja i zdravog načina življenja
- ❖ Upoznavanje s pravima čovjeka u svim vidovima života kao i obvezama koje proistječu iz prava
- ❖ Razvijanje sposobnosti kreativnog rješavanja problema
- ❖ Upoznavanje učenika s primjenom demokratskih postupaka u školskim situacijama i životu uopće
- ❖ Profesionalno informiranje, savjetovanje, usmjerenje

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI
Kulturno i prirodno nasljeđe - ekologija	3
Moralni odgoj	4
Ukorak s vremenom - aktualna zbivanja	5
Kultura življenja - zdrav način života	6
Prevencija nasilničkog ponašanja	6
Pedagoško-psihološka komponenta	4
Humani odnosi - razvijanje socijalnih vještina	5
Profesionalna orijentacija	2

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
Kulturno i prirodno nasljeđe - ekologija	<ul style="list-style-type: none"> - BiH - moja domovina (po čemu je poznata, kako bih je predstavio drugima, npr. turistima) - Kravata - kroata; hrvatski prinos svjetskoj odjevnoj modi - Biljke u mom domu, ukras i veselje
Moralni odgoj	<ul style="list-style-type: none"> - Organizacija zajednice učenika (izbor razrednoga vijeća) - Pravila škole, naša pravila, kućni red - Zašto nam treba autoritet; razlika između autoriteta i moći bez autoriteta
Ukorak s vremenom - aktualna zbivanja	<ul style="list-style-type: none"> - Lijepi trenuci moga školovanja - Moji uspjesi; kako neuspjeh pretvoriti u uspjeh - Analiza odgojne klime u razredu
Kultura življjenja - zdrav način života	<ul style="list-style-type: none"> - Odlazak u kino, na predstavu, izložbu - Sport i rekreacija primjereni našem tijelu, sposobnostima i načinu života - Kulturološka i zdravstvena vrijednost obiteljskih obroka
Prevencija nasilničkog ponašanja	<ul style="list-style-type: none"> - Nenasilno rješavanje sukoba - Uloga promatrača u nasilju - Emocionalne posljedice nasilja - Utjecaj medija na pojavu nasilja
Pedagoško-psihološka komponenta	<ul style="list-style-type: none"> - Moji osjećaji, želje, stavovi i ponašanje - Biti voljen i voljeti (središnja naša potreba) - Pišem vam iz budućnosti
Humani odnosi - razvijanje socijalnih vještina	<ul style="list-style-type: none"> - Roditelji i profesori me ne razumiju - Tko su moji idoli, ljudi koje cijenim? - Spolno dozrijevanje i odgovornost za spolno ponašanje
Profesionalna orijentacija	<ul style="list-style-type: none"> - Što sada mogu učiniti da odabir srednje škole bude lakši

NASTAVNI PREDMET: ZAJEDNICA UČENIKA I ODGOJ ZA DEMOKRACIJU

RAZRED: Osmi (8.)

- TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI: jedan (1) / trideset pet (35)

ZADAĆE PREDMETA

- ❖ Razvijanje pozitivne slike o sebi i o vlastitoj vrijednosti; razvijanje pozitivnih uvjerenja i karakternih osobina ličnosti
- ❖ Razvijanje međusobnog povjerenja, poštovanja, tolerancije i odgovornosti za međuljudske odnose
- ❖ Razvijanje komunikacijskih vještina i nenasilnog rješavanja konflikata
- ❖ Ovladavanje tehnikama nošenja s vlastitim negativnim emocijama
- ❖ Poticanje i razvoj ekološkog ponašanja i zdravog načina življenja
- ❖ Upoznavanje s pravima čovjeka u svim vidovima života kao i obvezama koje proistječu iz prava
- ❖ Razvijanje sposobnosti kreativnog rješavanja problema
- ❖ Upoznavanje učenika s primjenom demokratskih postupaka u školskim situacijama i životu uopće
- ❖ Profesionalno informiranje, savjetovanje, usmjerenje

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI
Kulturno i prirodno nasljeđe - ekologija	3
Moralni odgoj	4
Ukorak s vremenom - aktualna zbivanja	5
Kultura življenja - zdrav način života	6
Prevencija nasilničkog ponašanja	6
Pedagoško-psihološka komponenta	4
Humani odnosi - razvijanje socijalnih vještina	5
Profesionalna orijentacija	2

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
Kulturno i prirodno nasljeđe - ekologija	<ul style="list-style-type: none"> - Duhovne vrijednosti kulturnog nasljeđa (uzajamno prožimanje kultura, bogatstvo u različitosti) - Koje ekološke akcije možemo poduzeti u školi, obitelji, naselju
Moralni odgoj	<ul style="list-style-type: none"> - Organizacija zajednice učenika (izbor razrednoga vijeća) - Važnost i vrijednost društvenih pravila - Što je odgovornost i koje su posljedice preuzimanja odgovornosti
Ukorak s vremenom - aktualna zbivanja	<ul style="list-style-type: none"> - Birajmo učenika koji najbolje surađuje s drugima - Budimo uspješni u ... - Analiza odgojne klime u razredu
Kultura življenja - zdrav način života	<ul style="list-style-type: none"> - Odlazak u kino, na predstavu, izložbu - Opasnosti za zdravlje od zlouporabe sredstava ovisnosti - Kako se oduprijeti pritisku vršnjaka na pušenje i ...
Prevencija nasilničkog ponašanja	<ul style="list-style-type: none"> - Vlastita osobnost i identitet - Uloga proaktivne žrtve u nasilju - Javno suđenje nasilju - Što okolina očekuje od mene
Pedagoško-psihološka komponenta	<ul style="list-style-type: none"> - Neuspjehom do uspjeha - kako pozitivno misliti - Kako moje ponašanje utječe na odnos okoline prema meni
Humani odnosi - razvijanje socijalnih vještina	<ul style="list-style-type: none"> - Empatija - razvoj suosjećanja - Zaljubljenost i ljubav - Medijacija - posredovanje u sukobu
Profesionalna orijentacija	<ul style="list-style-type: none"> - Raditi što volim i voljeti što radim - Koja su tražena zanimanja kod nas

NASTAVNI PREDMET: ZAJEDNICA UČENIKA I ODGOJ ZA DEMOKRACIJU

RAZRED: Deveti (9.)

- TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI: jedan (1) / trideset tri (33)

ZADAĆE PREDMETA

- ❖ Razvijanje pozitivne slike o sebi i o vlastitoj vrijednosti; razvijanje pozitivnih uvjerenja i karakternih osobina ličnosti
- ❖ Razvijanje međusobnog povjerenja, poštovanja, tolerancije i odgovornosti za međuljudske odnose
- ❖ Razvijanje komunikacijskih vještina i nenasilnog rješavanja konflikata
- ❖ Ovladavanje tehnikama nošenja s vlastitim negativnim emocijama
- ❖ Poticanje i razvoj ekološkog ponašanja i zdravog načina življenja
- ❖ Upoznavanje s pravima čovjeka u svim vidovima života kao i obvezama koje proistječu iz prava
- ❖ Razvijanje sposobnosti kreativnog rješavanja problema
- ❖ Upoznavanje učenika s primjenom demokratskih postupaka u školskim situacijama i životu uopće
- ❖ Profesionalno informiranje, savjetovanje, usmjerenje

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI
Kulturno i prirodno nasljeđe - ekologija	3
Moralni odgoj	4
Ukorak s vremenom - aktualna zbivanja	4
Kultura življenja - zdrav način života	4
Prevencija nasilničkog ponašanja	5
Pedagoško-psihološka komponenta	4
Humani odnosi - razvijanje socijalnih vještina	5
Profesionalna orijentacija	4

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
Kulturno i prirodno nasljeđe - ekologija	<ul style="list-style-type: none"> - Obilazak znamenitosti naše države ili ... - Pripreme za odlazak na ekskurziju
Moralni odgoj	<ul style="list-style-type: none"> - Organizacija zajednice učenika (izbor razrednoga vijeća) - Zašto nam je potrebna vlast; kako građani mogu sudjelovati u odabiru vlasti - Biti svoj (izgled, ponašanje, govor, odijevanje)
Ukorak s vremenom - aktualna zbivanja	<ul style="list-style-type: none"> - Lijepi trenuci moga školovanja (na kraju školske godine) - Izlasci i način zabave - Analiza odgojne klime u razredu
Kultura življenja - zdrav način života	<ul style="list-style-type: none"> - Odlazak na izlet, u kino, kazalište - Što znamo o spolnim bolestima - Spolna zrelost; zaštita od neželjene trudnoće
Prevencija nasilničkog ponašanja	<ul style="list-style-type: none"> - Naličje spolnog života - seksualno nasilje, prostitucija - Trgovina ljudima i prosjačenje - Kome, kada, kako i zašto povjeriti svoje tajne - Umijem li procijeniti kada mi je potrebna pomoći odraslim i prijatelja
Pedagoško-psihološka komponenta	<ul style="list-style-type: none"> - Znam što ne želim; znam li što želim - Koliko se međusobno poznajemo i razumijemo - Odluke koje moram donijeti (izbor srednje škole)
Humani odnosi - razvijanje socijalnih vještina	<ul style="list-style-type: none"> - Pomaganje, skrb i zaštita slabijih - Iskazivanje i mijenjanje mišljenja - Školski uspjeh nije jedina i najvažnija stvar na svijetu
Profesionalna orijentacija	<ul style="list-style-type: none"> - Sposobnosti, interesi i kriteriji za upis u srednje škole

PROFIL I STRUČNA SPREMA NASTAVNIKA

- ❖ Sat realizira razrednik/ca; određene teme realizira u dogовору с другим стручним suradnicima

IZBORNA OBVEZATNA NASTAVA

- Vjeronomak
- Etika i moral

VJERONAUK

(od I. do IX. razreda)

SVRHA PREDMETA

Svrha je katoličkog vjeronauka u osnovnoj školi sustavno i skladno teološko-ekleziološko i antropološko-pedagoško povezivanje Božje objave i crkvene tradicije sa životnim iskustvima učenika s ciljem ostvarivanja sustavnoga i cjelovitoga, ekumenski i dijaloški otvorenoga, upoznavanja katoličke vjere na informativno-spoznajnoj, doživljajnoj i djelatnoj razini radi postignuća zrelosti kršćanske vjere i postignuća cjelovitoga općeljudskoga i vjerskoga odgoja učenika koji žive u svojem religioznom i crkvenom, kulturnom i društvenom prostoru.

Opći ciljevi vjeronauchne nastave u osnovnoj školi

- ❖ Izgraditi stav otvorenosti prema transcendenciji, za postavljanje pitanja o najdubljem smislu čovjekova života i svijeta u odnosu prema vremenitosti i vječnosti
- ❖ Ostvariti zrelu ljudsku i vjerničku osobnost, na individualnoj i društvenoj razini, u svim dimenzijama čovjekova života: tjelesnoj, duševnoj i duhovnoj
- ❖ Postići ljudski i kršćanski odgoj savjesti u odnosu prema sebi, prema drugima, prema društvu i svijetu općenito, a na temelju Božje objave, kršćanske tradicije i crkvenoga učiteljstva
- ❖ Biti sposoban shvatiti i povezati biblijske poruke sa svakodnevnim osobnim i društvenim životom
- ❖ Razviti spoznaju i stav da je Bog pozvao ljude na međusobnu ljubav i zajedništvo i na život u skladu s tim pozivom
- ❖ Razviti spoznaju da Duh Sveti ispunja ljude duhovnom snagom kako bi mogli svjedočiti vjeru i nesebičnu ljubav prema Bogu i jedni prema drugima
- ❖ Upoznati, susresti i prihvati trojedinoga Boga, Oca, Sina i Duha Svetoga, Boga koji se čovjeku objavio, otkupio ga i ponudio mu vječno spasenje
- ❖ Upoznati i prihvati Isusa Krista kao navjestitelja Radosne vijesti čovjeku, jedinoga i konačnoga osloboditelja i spasitelja svih ljudi
- ❖ U otajstvu Presvetoga Trojstva otkriti otajstvo Božje ljubavi, blizine i djelovanja u osobnom životu vjernika, u životu kršćanske zajednice i u cijeloj povijesti ljudskoga roda
- ❖ Otkriti i upoznati snagu jedinstva, zajedništva i služenja Kristove Crkve, koja je sakrament spasenja među ljudima, i osposobiti učenike za kvalitetno življenje svojega poslanja i služenja u Crkvi
- ❖ Otkriti i upoznati značenje povijesti spasenja i povijesti Katoličke crkve, koja izvršava Kristov nalog evangelizacije i služenja na različitim područjima crkvenoga i društvenoga života kako u cijeloj Crkvi tako i u hrvatskom narodu: na socijalnom, kulturnom, znanstvenom, prosvjetnom i drugim područjima
- ❖ Razviti osjećaj i osobni stav zahvalnosti za Božju beskrajnu ljubav i dobrotu i osposobiti učenike za uzajamno bratsko i sestrinsko služenje, socijalnu pravdu, solidarnost i pomoć te za osjećaj zahvalnosti jednih prema drugima
- ❖ Upoznati i ucijepiti u osobni život cjelokupni kršćanski moral, tj. Isusov zakon ljubavi i služenja kao istinski način kršćanskoga života
- ❖ Upoznati i iskusiti duhovnu snagu i spasiteljsku vrijednost liturgijskih crkvenih slavlja, sakramenata, pobožnosti i vjerničkoga života, koji je protkan svjedočanstvom zahvaljivanja i slavljenja Boga

- ❖ Upoznati druge i različite od sebe te izgraditi osjećaj poštovanja prema drugim kulturama, konfesijama i religijama
- ❖ Otkriti uzroke sukoba i nerazumijevanja između roditelja i djece, među odraslima, među ljudima i narodima i sposobiti ih za prevladavanje sukoba i nerazumijevanja kako bi izgradili skladan osobni i društveni život
- ❖ Upoznati ulogu obitelji u razvoju osjećajno-društvenoga života i razviti osjećaj i stav vlastite odgovornosti u svojoj obitelji i u široj društvenoj zajednici
- ❖ U kršćanskoj ponudi evanđelja, u vjeri, nadi i ljubavi, upoznati put i način odupiranja negativnim životnim iskušenjima i problemima, osobito u doba sazrijevanja i mladosti, kako bi se postigla puna ljudska i vjernička zrelost
- ❖ Razviti duhovne i druge stvaralačke sposobnosti istinskim govorom vjere i sveobuhvatnim pristupima u zajedničkom radu kako bi se ostvarila cjelovitost vjerskoga odgoja i obrazovanja

NASTAVNI PREDMET: VJERONAUK

RAZRED: Prvi (1.)

- TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI: jedan (1) / trideset četiri (34)

ZADAĆE PREDMETA

- ❖ Pomagati djetetu da raste u povjerenju u samoga sebe i tako sve više postaje osoba
- ❖ Odgajati dijete za odgovorno ponašanju u svijetu koji ga okružuje
- ❖ Pobuđivati u djetetu one duhovne snage kojima će na ispravan način doživljavati transcendenciju ljudskog života i svijeta uopće
- ❖ Zadovoljiti djetetovu potrebu za pripadanjem i za ljubavlju te ga na temelju tog iskustva upućivati na odnos, susret i autentično približavanje Bogu
- ❖ Omogućiti djetetu da metodom igre doživljava i upoznaje temeljne poruke evanđelja
- ❖ Uvoditi dijete u prijateljsku komunikaciju s Bogom putem osobnoga molitvenog izražavanja
- ❖ Pomagati djetetu u uspostavljanju autentičnih odnosa s drugima, osobito različitim, koji imaju drugačije religiozne navike i ponašanje, u školi i životu uopće

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI
Uvod u vjeronaučnu nastavu	3
Zahvalnost i zajedništvo	6
Sveci - prijatelji Božji	4
Božić	6
Krštenje	3
Posjeti crkvi i kapelici	3
Uskrs	4
Marija - Isusova i naša majka	3
Ponavljanje, utvrđivanje, ocjenjivanje	2

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
Uvod u vjeronaučnu nastavu	<ul style="list-style-type: none"> - Upoznavanje i predstavljanje učenika i vjeroučitelja - Upoznavanje s prostorom za vjeronauk - Moje vrijeme za molitvu
Zahvalnost i zajedništvo	<ul style="list-style-type: none"> - Dolazim iz svoje obitelji - Znak svetog križa i <i>Oče naš</i> (u pokretima) - Lijepo nam je biti zajedno - Kruh - moja svagdašnja hrana - Način pravljenja kruha - Zahvalnost za dar kruha i svih plodova zemlje Bogu i ljudima
Sveci - prijatelji Božji	<ul style="list-style-type: none"> - Svi sveti - Sjećanje na umrle - Ima netko tko mi je darovao život - Ima netko tko me voli
Božić	<ul style="list-style-type: none"> - Dolazi nam Sveti Nikola - Kako se spremam za svoj rođendan - Ususret Isusovu rođendanu - Pohod pastira - Poklon Mudraca - Sveta Marija i sveti Josip nose Isusa u Hram
Krštenje	<ul style="list-style-type: none"> - Moje krštenje - Igrokazom prikazati krštenje - Mi smo Božja djeca i međusobno braća i sestre
Uskrs	<ul style="list-style-type: none"> - Isus nas poziva da se slažemo i volimo - Isus je umro za nas jer nas je volio - Isus je uskrsnuo - „Idem pripraviti vam mjesto“
Marija - Isusova i naša majka	<ul style="list-style-type: none"> - Marija je Isusova i naša majka - Ostanimo dobri i povezani
Majčin dan	<ul style="list-style-type: none"> - Dar majci za Majčin dan

NASTAVNI PREDMET: VJERONAUK

RAZRED: Drugi (2.)

- TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI: jedan (1) / trideset pet (35)

ZADAĆE PREDMETA

- ❖ Izgraditi svijest i stav vjere da nas Bog beskrajno ljubi, da nas prihvata i ima povjerenja u nas
- ❖ Susresti i upoznati neke ključne događaje, osobe i činjenice povijesti spasenja u kojima se očituje Božja blizina i ljubav prema čovjeku
- ❖ U Isusu Kristu susresti i upoznati svojega Spasitelja i prijatelja svih ljudi
- ❖ Otkriti i upoznati važna pitanja o svojem životu i svijetu u djetinjoj dobi i promatrati ih u duhu kršćanske ponude
- ❖ Otkriti i upoznati da je Bog čudesno stvorio naš svijet i ljude kao veliku Božju obitelj
- ❖ Otkrivati bitna otajstva povijesti spasenja u povezanosti s proslavom tih događaja u životu, u obitelji, školi, Crkvi i široj društvenoj zajednici
- ❖ U zajednici vjernika otkriti snagu vjere i kršćanskog života
- ❖ Početno upoznati i usvojiti neke jednostavne zahvalne molitve Bogu
- ❖ Produbiti stav temeljnoga povjerenja i ljubavi prema Bogu, prema sebi i drugima, kao i prema životu općenito

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI
Naši vjeronaučni susreti	1
Otkrivamo znakove Božje dobrote	3
Povezani smo s Bogom	3
Sjećamo se svetaca i pokojnika	2
Ususret Isusovu rođenju	5
Isus susreće ljude	4
Radost oprštanja i ljubavi	3
Ususret Uskrsu	5
Zajedno smo uvijek radosni	4
Moje molitve	3
Ponavljanje, utvrđivanje, ocjenjivanje	2

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
Naši vjeronaučni susreti	<ul style="list-style-type: none"> - Imam svoje ime i svoje mjesto
Otkrivamo znakove Božje dobrote	<ul style="list-style-type: none"> - Nebo i zemlja pjevaju Bogu - Bože, čudesno si stvorio ljude - Ljudi nisu poslušali Boga
Povezani smo s Bogom	<ul style="list-style-type: none"> - Isus objavljuje: Bog je naš dobar Otac - Zahvalni smo Bogu za kruh i plodove zemlje - Mali misionari
Sjećamo se svetaca i pokojnika	<ul style="list-style-type: none"> - Sveci su Božji i naši prijatelji - Sjećamo se svojih pokojnika
Ususret Isusovu rođenju	<ul style="list-style-type: none"> - Došašće, vrijeme priprave za Božić - Radujemo se Svetom Nikoli - Marija - Isusova majka - Božić - blagdan Isusova rođenja - Pastiri se raduju Isusovu rođenju
Isus susreće ljude	<ul style="list-style-type: none"> - Isus svima čini dobro - Isus se brine za sve ljude - Isus posebno voli djecu - Isus nas uči moliti
Radost oprštanja i ljubavi	<ul style="list-style-type: none"> - Zašto se ne razumijemo i svađamo - Znakovi oproštenja i pomirenja - Isus nas poziva na oprštanje
Ususret Uskrsu	<ul style="list-style-type: none"> - Pripremamo se za Uskrs - Isusova muka i smrt - Isus živi - uskrsnuo je - Uskrsli Isus odlazi k Ocu i ostaje s nama - Uskrs slavimo u obitelji, školi i župi
Zajedno smo uvijek radosni	<ul style="list-style-type: none"> - Marija je naša Majka - Majci za Majčin dan - Isusov sam učenik - Radujemo se školskom odmoru/praznicima
Moje molitve	<ul style="list-style-type: none"> - Oče naš - Zdravo Marijo - Andelu čuvaru

NASTAVNI PREDMET: VJERONAUK

RAZRED: Treći (3.)

- TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI: jedan (1) / trideset pet (35)

ZADAĆE PREDMETA

- ❖ Upoznati istine vjere: Bog je čitav svijet i nas ljude čudesno stvorio, sve nas ljubi, on je Isusov i naš Otac, on je Otac svih ljudi na zemlji
- ❖ Otkriti i upoznati u biblijskim likovima tajnu Božje blizine
- ❖ Upoznati i uvidjeti da se u događajima povijesti spasenja, posebice Isusovu utjelovljenju i poslanju, pokazuje da je on Božji dar ljudima, obećani i očekivani Mesija
- ❖ U susretu s Isusom otkriti Božju ljubav, njegovu brigu za svakoga čovjeka i za čitav svijet, o čemu svjedoče i pripovijedaju Evandželja i druge novozavjetne knjige
- ❖ Upoznati i doživjeti da se Isusova ljubav očituje osobito u tajni njegove žrtve i uskrsnuće i graditi stav osobnoga prihvatanja vjere u Isusovo uskrsnuće
- ❖ Pomoći djeci razviti sposobnosti izražavanja stečenih spoznaja; upoznati iskustvo radosti međusobnog zajedništva u školi, ali i u obitelji i crkvenoj zajednici, te ostvariti poziv na radosno sudioništvo u radu, igri i u slavljenju života

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI
Ponovno smo zajedno	2
Bog nas je čudesno stvorio	2
Ljudi na Božjem putu	6
Naša povezanost s Bogom i ljudima	3
Isus - dar Božji zemlji i ljudima	4
Isusovi prijatelji	4
Život je lijep i težak	6
Lijepo je kad su braća i sestre zajedno	2
Crkva je velika Božja obitelj	2
Naša radost i zahvalnost	1
Ponavljanje, utvrđivanje, ocjenjivanje	3

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
Ponovno smo zajedno	<ul style="list-style-type: none"> - Gradimo zajedništvo i prijateljstvo - Učimo voljeti ljude poput Isusa
Bog nas je čudesno stvorio	<ul style="list-style-type: none"> - Svijet je čudesan i tajnovit - Čovjek je divno Božje stvorenje
Ljudi na Božjem putu	<ul style="list-style-type: none"> - Biblija je najljepša knjiga - Noa je Bogu poslušan - Savez između Boga i Noe - Abraham vjeruje Bogu - Josip Egipatski na Božjem putu (I) - Josip Egipatski na Božjem putu (II)
Naša povezanost s Bogom i ljudima	<ul style="list-style-type: none"> - Mi smo Božja djeca i međusobno braća i sestre - Naša zahvalnost Bogu i ljudima - Naša zahvalnost svecima i pokojnicima
Isus - dar Božji zemlji i ljudima	<ul style="list-style-type: none"> - Izraelski narod očekuje Mesiju - Isus je očekivani Mesija, Sin Božji - Mudraci traže Isusa - Isus - Svjetlo narodima
Isusovi prijatelji	<ul style="list-style-type: none"> - Mnogi su povjerovali Isusu - Isus otkriva Božju ljubav i dobrotu - Isus treba ljude za svoje djelo - Novi zavjet pripovijeda o Isusovu životu
Život je lijep i težak	<ul style="list-style-type: none"> - Svijetle i tamne strane života - Mi trebamo jedni druge - Isus pomaže bolesnima i siromašnim - Isus je trebao trpjeti, biti raspet i umrijeti - Isus je uskrsnuo od mrtvih - Uskrslji Isus donosi mir i radost života
Lijepo je kad su braća i sestre zajedno	<ul style="list-style-type: none"> - Isusovi prijatelji svima čine dobro - Molitva povezuje i zbližava
Crkva je velika Božja obitelj	<ul style="list-style-type: none"> - U obitelji živimo jedni za druge (moja obitelj i župa) - Po krštenju postajemo članovi Katoličke crkve
Naša radost i zahvalnost	<ul style="list-style-type: none"> - S Bogom u radosti života

NASTAVNI PREDMET: VJERONAUK

RAZRED: Četvrti (4.)

- TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI: jedan (1) trideset pet (35)

ZADAĆE PREDMETA

- ❖ Upoznati i razumjeti iskustva ljudi koji vjeruju u Boga koji okuplja, spasava, vodi i oslobađa svoj narod i sve ljude
- ❖ Otkriti Boga koji poziva na osobni susret s njime i na zajednički život u Crkvi; upoznati i doživjeti snagu zajedništva u Crkvi i u sakramentu euharistije
- ❖ Upoznati i osjetiti Božju blizinu i naklonost, praštanje i ljubav u događajima Staroga zavjeta i u Isusovoj poruci
- ❖ Otkriti i prihvatići Isusa koji je Put, Istina i Život i koji svojim vjernicima daje za hranu kruh života
- ❖ Uvidjeti i prihvatići da se Bog brine za svoj narod, da ga čuva i izbavlja, hrani i vodi kroz kušnje života, da ga opominje, poučava i vodi na putu života
- ❖ Otkriti i upoznati da nam Isus uvijek iskazuje osobitu brigu i ljubav, da nam oprašta grijehu snagom svoje otkupiteljske žrtve na križu i da nas poziva na obraćenje, pomirenje i uvijek novi početak
- ❖ Upoznati, doživjeti i iskusiti Isusovu blizinu i ljubav u sakramentima pokore i euharistije
- ❖ Otvoriti se za Božju poruku praštanja i ljubavi prema svim ljudima; učiti i vježbati zajednički i složan život u obitelji, u zajednici vjernika i u školi, međusobno si praštati i pomagati te živjeti Kristocentričnim životom

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI
Isus je s nama	5
Bog je naš Spasitelj	7
Bog je došao među ljudе	5
Isusov poziv na pomirenje	8
U euharistiji Isus je uvijek s nama	5
Bog nas ljubi	1
Ponavljanje, utvrđivanje, ocjenjivanje	4

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
Isus je s nama	<ul style="list-style-type: none"> - Ne možemo sve kupiti - Trebamo ljubav i povjerenje - Isus reče: „Ja sam Put. Ja sam Život...“ - „Ja sam kruh života“ - Dani kruha i zajedništva
Bog je naš Spasitelj	<ul style="list-style-type: none"> - Izraelci u Egiptu - Vapaji u nevolji - Bog se objavljuje Mojsiju - Pashalna noć - Prijelaz preko Crvenoga mora - „Ja ču vam dati kruha“ - Savez između Boga i Izraelaca
Bog je došao među ljudе	<ul style="list-style-type: none"> - Znakovi Božje dobrote - Spasitelj će doći - Radost Marije i Elizabete - Ime Isus znači <i>Bog spasava</i> - Isus je Spasitelj svih ljudi
Isusov poziv na pomirenje	<ul style="list-style-type: none"> - Ljudi i njihova krivica - Oprosti svome bratu - Susret Isusa i grešnika - Naši grijesi i Božje milosrđe - Isus daje priliku za novi početak - Idi i najprije se izmiri s bratom - Isusova smrt i uskrsnuće - Isus nam daje svoj mir
U euharistiji Isus je uvijek s nama	<ul style="list-style-type: none"> - Ovo činite meni na spomen - Kruh je više od kruha - Vino je više od vina - Koliko je daleko Emaus - Euharistija - izvor života
Bog nas ljubi	<ul style="list-style-type: none"> - Isus je prisutan u sakramentima

NASTAVNI PREDMET: VJERONAUK

RAZRED: Peti (5.)

- TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI: jedan (1)/ trideset pet (35)

ZADAĆA PREDMETA

- ❖ Upoznati, shvatiti i prihvati svoju katoličku vjeru kao temelj i polazište u razumijevanju života i svijeta
- ❖ Otkriti da Bog u svom vječnom naumu poziva i vodi svakoga čovjeka prema spasenju i traži da svatko odgovori na taj poziv
- ❖ Otkriti i upoznati Božju veličinu i blagoslov u njegovim riječima i zapovijedima, osobito u Isusovoj zapovijedi ljubavi
- ❖ Upoznati i prihvati Božje zapovijedi kao pravila života i uspješnoga životnog ostvarenja koje se sastoji u ljubavi prema Bogu, prema sebi, bližnjima i svim ljudima
- ❖ Upoznati Kristovu poruku, učiti ići njegovim putom i oblikovati svoj život i svijet po riječima i primjeru koje nam je ostavio
- ❖ Učiti živjeti u zajednici i u svijetu kao slobodne i odgovorene osobe koje promiču mir te sestrinsko i bratsko služenje
- ❖ Vježbati se u kršćanskom životu u zajednici ljudi i Kristovih vjernika, u Crkvi i društvu, koje je prožeto poštovanjem i ljubavlju prema sebi i drugome
- ❖ Naučiti prihvaćati i poštivati lude različite od sebe po vjeri, naciji, jeziku i kulturi

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI
Zemlja je naša kuća	2
Susret s dobrom Bogom	3
Dobro je živjeti po riječi Božjoj	5
Božji nas glasnici zovu	5
S Bogom na putu života	4
Slijedimo Isusovo djelo	5
Gradimo Kristovu Crkvu	5
Na putu vjere molitvom i djelom	2
Ponavljanje, utvrđivanje, ocjenjivanje	4

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
Zemlja je naša kuća	<ul style="list-style-type: none"> - Zajedno stvarati svijet - Čudesna su Božja djela
Susret s dobrom Bogom	<ul style="list-style-type: none"> - Čovjek u Božjem zrcalu - Bože, ti si izvor svega - Hvalimo i slavimo Boga
Dobro je živjeti po riječi Božjoj	<ul style="list-style-type: none"> - Odabrao/la sam život - Poštuj ime Gospodnje i svetkuj dan - Gospodnji - Poštuj oca i majku - Brิžno čuvaj i štiti svoj i tuđi život - Paziti na svoje - pravedno živjeti - Istinit u riječi i djelu
Božji nas glasnici zovu	<ul style="list-style-type: none"> - Čuti Božji poziv - „Glas viće u pustinji“ - „Neka mi bude po tvojoj riječi“ - Posvuda je Betlehem - Moja vjera u Isusa Krista
S Bogom na putu života	<ul style="list-style-type: none"> - Isus u Hramu - „Hajdemo u dom Gospodnj“ - Duboki su naši korijeni - Isusu je važan čovjek
Slijedimo Isusovo djelo	<ul style="list-style-type: none"> - Okruženi smo patnjom i smrću - Ići putem križa - „Kidati okove nepravedne“ - „Neka se ne boje srca vaša“ - Pobjeda Uskrsloga
Gradimo Kristovu Crkvu	<ul style="list-style-type: none"> - „Mir vama“ - Tvoj Duh pokreće svijet - Živjeti zajedno s drugima - Jedna Crkva u šarenim bojama i licima - Zajedništvo u vjeri, nadi i ljubavi
Na putu vjere molitvom i djelom	<ul style="list-style-type: none"> - Apostolsko vjerovanje - Liturgijska godina

NASTAVNI PREDMET: VJERONAUK

RAZRED: Šesti (6.)

- TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI: jedan (1) trideset pet (35)

ZADAĆE PREDMETA

- ❖ Otkriti snagu istinske vjere i zajedništva kao pomoć i potporu na svom životnom putu
- ❖ Otkriti i upoznati u kršćanskoj ponudi evanđelja put i način odupiranja negativnim životnim iskušenjima i problemima
- ❖ Otkriti snagu povjerenja i prijateljstva s Bogom kako su to činili starozavjetni likovi: Abraham, Izak, Jakov i David
- ❖ Izgraditi i njegovati vjernički duh i književnu osjetljivost i interes za Bibliju kao knjigu Božje riječi i kao književnoumjetničko djelo
- ❖ U Evanđelju otkrivati i upoznavati istinu da je u Isusu Kristu nastupilo konačno oslobođenje i spasenje za svakoga čovjeka te u istini živjeti i djelovati
- ❖ Uočiti snagu i veličinu Kristova djela u povijesti, osobito djelovanjem njegovih apostola te suvremenih kršćana
- ❖ U svakodnevnom iskustvu otkrivati i uočavati elemente Kristova kraljevstva, osobito u brizi za ugrožene, siromašne, potrebne istine, pravde, ljubavi i mira
- ❖ Prihvatići i graditi odnose solidarnosti, tolerancije i dijaloga prema svim ljudima, osobito prema različitim i drugačijima

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI
Snaga zajedništva	2
Religija u životu čovjeka	3
Biblija - knjiga nad knjigama	4
Početak čudesne povijesti	4
Bog u povijesti Izabranog naroda: prvi izraelski kraljevi	4
Isus Krist - ostvaritelj novoga svijeta	4
Pavao - misionar pogana	5
Neki izabrani Isusovi učenici u hrvatskom narodu	2
Čovjek se obraća Bogu molitvom i pjesmom	3
Ponavljanje, utvrđivanje, ocjenjivanje	4

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
Snaga zajedništva	<ul style="list-style-type: none"> - Zajedno kroz život - Pravila dobrih odnosa poštovanja i zajedništva
Religija u životu čovjeka	<ul style="list-style-type: none"> - Čovjek postavlja pitanja o vlastitom - Životu - Naši prijatelji vjeruju u Boga - Kršćanstvo
Biblija - knjiga nad knjigama	<ul style="list-style-type: none"> - Biblija je posebna knjiga - Prvi put: poznavati svijet u kojem je nastala - Drugi put: Biblija - mini biblioteka - Treći put: putovanje u Bibliji jest putovanje oko čovjeka - Četvrti put: u slušanju riječi Božje - Kako se traži tekst u Bibliji
Početak čudesne povijesti	<ul style="list-style-type: none"> - Abraham - praotac izraelskog naroda - Abrahamov poziv i odlazak u daleku zemlju - Izak - dar i žrtva - Bog se objavljuje Jakovu
Bog u povijesti Izabranog naroda: prvi izraelski kraljevi	<ul style="list-style-type: none"> - Slavni izraelski kraljevi: Šaul, David i Salomon - Kralj David - Božji izabranik i prijatelj - David i Golijat - David i Jonatan
Isus Krist - ostvaritelj novoga svijeta	<ul style="list-style-type: none"> - Isus dijeli i mijenja povijest - Isusovi suvremenici - Isus se posebno brine za bolesne - Isusova ljubav prema grešnicima
Pavao - misionar pogana	<ul style="list-style-type: none"> - Od Jeruzalema, preko Rima do nas - Obraćenje progonitelja prvih kršćana - Prvo i drugo Pavlovo misijsko putovanje - Treće i četvrto Pavlovo misijsko - Putovanje - Pavlova smrt
Neki izabrani Isusovi učenici u hrvatskom narodu	<ul style="list-style-type: none"> - Hrvatski „apostoli“ - Biti Kristov učenik
Čovjek se obraća Bogu molitvom i pjesmom	<ul style="list-style-type: none"> - Molitva - Kršćanska molitva - <i>Oče naš</i> - Gdje i kada molimo

NASTAVNI PREDMET: VJERONAUK

RAZRED: Sedmi (7.)

- TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI: jedan (1) trideset pet (35)

ZADAĆE PREDMETA

- ❖ Učiti, upoznavati i iskusiti snagu kršćanske vjere koja vodi do potpune i prave slobode
- ❖ Izgraditi ozbiljan i odgovoran stav prema životnim činjenicama kao što su ropstvo grijeha, zlo u svijetu, nepravda i patnja, osama i beznađe - koje su zapreka postignuću slobode i događaju se u različitim područjima osobnoga i društvenog života
- ❖ Otkriti, upoznati i iskusiti da prava i potpuna sloboda izvire iz ljubavi prema Bogu i bližnjemu
- ❖ Upoznati i susresti Boga, koji u Starom zavjetu okuplja, oslobađa i spasava svoj izabrani narod, izbavlja ga iz ropstva, štiti od krivih idola i bogova i vodi kroz kušnje prema obećanoj slobodi
- ❖ Upoznati, susresti i prihvatići Krista kao konačnoga čovjekova Osloboditelja i Spasitelja, kao jedinoga koji je, i to jednom zauvijek, pobijedio ropstvo, zlo, grijeh i smrt
- ❖ Osluškivati i prihvatići Isusov poziv svim svojim učenicima da budu novi Božji narod, potpuno slobodni i odgovorni članovi njegove zajednice Crkve i da tu slobodu odgovorno žive u društvu, u svijetu
- ❖ Izgraditi otvorenost i stav prihvaćanja prema sakramentima kao znakovima susreta i jedinstva s Kristom, koji daruje milosne darove, istinsku slobodu i puninu života
- ❖ Upoznati značajne stvarnosti crkvenoga života, važne za razumijevanje naše prošlosti i naše sadašnjosti
- ❖ Izgraditi osjećaj i stav brige za očuvanje kršćanskih sakralnih dobara koja svjedoče o višestoljetnoj plodnoj prisutnosti kršćanstva na europskom i hrvatskom tlu

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI
Živjeti u miru i slobodi	2
Bog izvodi svoj narod iz ropstva u slobodu	6
Suvremene situacije ropstva i slobode	2
Isus Krist - osloboditelj i spasitelj	5
Crkva - novi Božji narod	4
Sakramenti - znakovi susreta s Bogom i ljudima	7
Crkveni jezik i kultura	3
Marija u Crkvi	2
Ponavljanje, utvrđivanje, ocjenjivanje	4

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
Živjeti u miru i slobodi	<ul style="list-style-type: none"> - Zlo i nesreća među ljudima - Zajedno na putu radosti i slobode
Bog izvodi svoj narod iz ropstva u slobodu	<ul style="list-style-type: none"> - Preci izraelskog naroda - Mojsijevo djetinjstvo i mladost - Mojsijev susret s Bogom i njegov životni poziv - Faraon se suprotstavlja Mojsiju - Izlazak iz Egipta i prijelaz preko Crvenog mora - Sklapanje Sinajskog saveza - Na putu do Obećane zemlje
Suvremene situacije ropstva i slobode	<ul style="list-style-type: none"> - Suvremeni idoli, ropstva i druge situacije neslobode - Uzori ili idoli
Isus Krist - osloboditelj i spasitelj	<ul style="list-style-type: none"> - Isus Krist -novi vođa iz ropstva u slobodu - Isusova čudesna - Kraljevstvo Božje - novi svjetski poredak - Tajna Božjega služenja - Ljubav koja oslobađa - muka, smrt i uskršnje
Crkva - novi Božji narod	<ul style="list-style-type: none"> - Crkva - zajednica Isusovih učenika - Pastiri Kristove Crkve - Redovnici i redovnice u Crkvi - Vjernici laici u Crkvi
Sakramenti - znakovi susreta s Bogom i ljudima	<ul style="list-style-type: none"> - Znakovi i simboli u životu - Krštenje - Potvrda - krizma - Euharistija - Pokora i pomirenje - Bolesničko pomazanje - Sveti red i ženidba
Crkveni jezik i kultura	<ul style="list-style-type: none"> - Od katacombe do crkve - Liturgijski predmeti - Kršćanski simboli i kratice
Marija u Crkvi	<ul style="list-style-type: none"> - Upoznajmo Mariju iz Evandjelja - Marijini blagdani

NASTAVNI PREDMET: VJERONAUK

RAZRED: Osmi (8.)

- TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI: jedan (1) / trideset pet (35)

ZADAĆE PREDMETA

- ❖ Otkriti dubinu čovjekove težnje za uspjelim ostvarenjem vlastitog života u istini i slobodi, osobito imajući u vidu Božje zapovijedi kao pravila života
- ❖ Otkriti, upoznati i ostvarivati zapovijedi ljubavi prema Bogu i bližnjemu kao put u osobnu slobodu i zajedništvo
- ❖ Izgrađivati kršćansku vrednotu zajedništva među kršćanima, ali i vrednotu poštovanja u odnosu na židovsku vjeru
- ❖ Otkriti i upoznati snagu proročke riječi i potrebu ostvarenja osobnoga života po uzoru na proroke koji govore u Božje ime, čuvaju Savez, vjesnici su vjere i nade u narodu sve do Krista, koji je vrhunac i punina Božje objave
- ❖ Kristovo djelo trajno živi u Crkvi, zato učenici upoznaju kako je Crkva stoljećima, od prvih kršćanskih vremena do danas, živjela Isusov poziv i ideal, usprkos ljudskim slabostima i pogreškama, ratovima i raskolima među kršćanima
- ❖ Upoznati i prihvatiti da je Krist uvijek i svima znak poziva na oprštanje i znak jedinstva i zajedništva svih kršćana do konačnoga zajedništva u vječnom životu
- ❖ Otkrivati tajne života nakon smrti, upoznati poruku kršćanske vjere u budući vječni život i graditi ustrajnost u vjeri, nadi i ljubavi

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI
Upoznajmo i izgradimo vlastitu osobnost	4
Dekalog - pravila za život u ljubavi i slobodi	6
Židovski narod i vjera	1
Proroci - Božji glasnici	3
Crkva - nova proročka zajednica	6
Da svi budu jedno	4
Potreba pomirenja i oprštanja	2
Tajna smrti i kršćanska vjera u vječni život	3
Živimo u vjeri, nadi i ljubavi	2
Ponavljanje, utvrđivanje, ocjenjivanje	4

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
Upoznajmo i izgradimo vlastitu osobnost	<ul style="list-style-type: none"> - Svatko je od nas jedinstven i potreban drugoga - Tjelesni i duševni razvoj u pubertetu - Razmirice i sukobi u pubertetu - Idoli i ideali u izgradnji osobnosti
Dekalog - pravila za život u ljubavi i slobodi	<ul style="list-style-type: none"> - Odgoj savjesti po Božim zapovijedima - Ljubav prema Bogu (I. i II. zapovijed) - Poštivanje Boga i bližnjih (III. i IV. zapovijed) - Poštivanje ljudskog života (V. i VIII. zapovijed) - Dar ljudske spolnosti (VI. i IX. zapovijed) - Odnos prema dobrima (VII. i X. zapovijed)
Židovski narod i vjera	<ul style="list-style-type: none"> - Židovi su naša starija braća
Proroci - Božji glasnici	<ul style="list-style-type: none"> - Proroci govore u Božje ime - Glasnici nade i izbavljenja - Isus Krist - ispunjenje starozavjetnih proročanstava
Crkva - nova proročka zajednica	<ul style="list-style-type: none"> - Crkva je rođena snagom Duha - Crkva izlazi iz katakombe - Istočni raskol i njegove posljedice - Svijetle i tamne strane Crkve u srednjem vijeku - Raskol Crkve na Zapadu - Novo lice Crkve u XX.st.
Da svi budu jedno	<ul style="list-style-type: none"> - Isusova želja i molitva da svi budu jedno - Pravoslavna crkva u svijetu i u nas - Grkokatolici u svijetu i u nas - Susret s protestantskim crkvama i ekumenski pokret
Potreba pomirenja i opraštanja	<ul style="list-style-type: none"> - Iskustvo krivnje i grijeha; priznavanje grešnosti - Pomirenje s Bogom i ljudima
Tajna smrti i kršćanska vjera u vječni život	<ul style="list-style-type: none"> - Pred tajnom smrti; briga za bolesne i umiruće - Kršćanska nada u vječni život - Radost vječnoga života
Živimo u vjeri, nadi i ljubavi	<ul style="list-style-type: none"> - Vjera - Božji dar i čovjekov odgovor - Kršćanska nada i snaga ljubavi

NASTAVNI PREDMET: VJERONAUK

RAZRED: Deveti (9.)

- TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI: jedan (1) / trideset tri (33)

ZADAĆE PREDMETA

- ❖ Otkriti snagu zajedništva, pravoga prijateljstva i ispravnoga shvaćanja ljudske spolnosti koja je u službi ljubavi i života
- ❖ Otkriti i upoznati temeljne kršćanske vrednote vezane uz prijateljstvo, brak i celibat
- ❖ Otkriti važnost traganja za dubljom spoznajom vjere i postignućem temeljnoga smisla osobnoga života i života u zajednici
- ❖ Upoznati temeljna ljudska iskustva i povezati ih s veličinom vjerske poruke i Boga, koji je stvoritelj svijeta i našega života
- ❖ Otkriti ljepotu Božje slike u čovjeku te poziv na slobodu i dobrotu; promatrati čovjeka kao tajnu u svjetlu objave, njegov susret s Bogom, zlo razdora među ljudima i Božju dobrotu koja pobijeđuje zlo
- ❖ Upoznati i susresti Krista koji nam otkriva tajnu Boga i čovjeka, koji je prošao zemljom čineći dobro i koji poziva svoje učenike da ga u tome naslijeduju
- ❖ Otkriti kako kršćani svoju zadaću i poslanje trebaju živjeti u društvu i u Crkvi i kako je upravo Katolička crkva u hrvatskom narodu dala velik prilog njegovoј izgradnji na duhovnom, prosvjetnom, kulturnom i drugim područjima života
- ❖ U suodnosu sa župnom katehezom otkriti snagu i darove Duha Svetoga koji se primaju u sakramentu potvrde te izgraditi svjesnu i osobnu odluku o življenju i svjedočenju svoje vjere
- ❖ Upoznati i prihvati svoju zadaću i poslanje u svijetu, osobito osobni poziv i zadaću da s Bogom sustvaramo bolji svijet - kulturu mira i civilizaciju ljubavi

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI
Upoznajmo i izgrađujmo svoj život	3
Čovjekovo traganje za živim Bogom	4
Tajna svijeta i čovjeka u svjetlu Biblije	5
U Isusu Kristu prepoznajemo pravoga Boga	4
Katolička crkva i kršćanstvo u Hrvata	6
Potvrda - snaga kršćanskog poslanja	4
Biti kršćanin u Crkvi i društvu	3
Ponavljanje, utvrđivanje, ocjenjivanje	4

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
Upoznajmo i izgrađujmo svoj život	<ul style="list-style-type: none"> - Radost prijateljstva - Prava ljubav i smisao ljudske spolnosti - Brak i celibat - oblici kršćanskog života
Čovjekovo traganje za živim Bogom	<ul style="list-style-type: none"> - Svaki čovjek traži Boga - Kriva shvaćanja Boga - Ateizam i vjerska ravnodušnost - Traženje Boga u novim religioznim pokretima
Tajna svijeta i čovjeka u svjetlu Biblije	<ul style="list-style-type: none"> - Biblijska i današnja slika svijeta - Čovjek je slika Božja - Zloporaba ljudske slobode i iskonski grijeh - Grijeh protiv čovjeka i grijeh protiv Boga - Ljudska zloća i navještaj Božje dobrote
U Isusu Kristu prepoznajemo pravoga Boga	<ul style="list-style-type: none"> - „Prošao je zemljom čineći dobro“ - „Ljubio nas je do kraja“ - U Isusu Kristu otkrivamo tajnu Boga i čovjeka - Tko je za mene Isus Krist?
Katolička crkva i kršćanstvo u Hrvata	<ul style="list-style-type: none"> - Korijeni kršćanstva na hrvatskom prostoru - Pokrštenje Hrvata i ulazak u zajednicu kršćanskih naroda - Glagoljica i starohrvatski jezik u bogoslužju - Uloga Crkve u promicanju hrvatskoga školstva, kulture i znanosti - Crkva i hrvatski narodni preporod - Katolička crkva u Hrvata danas - u RH i BiH
Potvrda - snaga kršćanskog poslanja	<ul style="list-style-type: none"> - U potvrdi primamo Duha Svetoga - Duh Božji u Starom zavjetu i u Isusovu životu - Duh Sveti djeluje u Crkvi i vodi Crkvu - Naš život i djelovanje po Duhu
Biti kršćanin u Crkvi i društvu	<ul style="list-style-type: none"> - Izbor životnoga poziva - Sudjelovanje u životu župne zajednice - Suodgovornost za pravedan život u društvu

PROFIL I STRUČNA SPREMA NASTAVNIKA:

- ❖ Diplomirani kateheta
- ❖ Diplomirani teolog

ETIKA I MORAL

(od I. do IX. razreda)

SVRHA PREDMETA

Probuditi moralnu osjetljivost za etičke vrijednosti i norme koje su važne za miran suživot u našem društvu

Cilj predmeta

Razvijati kod učenika sposobnost rasuđivanja kako bi mogli živjeti i djelovati u društvu kao moralne osobe

NASTAVNI PREDMET: ETIKA I MORAL

RAZRED: Prvi (1.)

- TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI: jedan (1) / trideset četiri (34)

ZADAĆE PREDMETA

- ❖ Međusobno upoznavanje učenika; shvaćanje da je osobno ime dio vlastitoga identiteta
- ❖ Buđenje odgovornosti i osjetljivosti za druge ljude i njihove probleme
- ❖ Shvaćanje vlastitih osjetila; posvešćivanje važnosti i poticanje izražavanja vlastitih osjećaja
- ❖ Razvijanje osjetljivosti i odgovornog ponašanja prema prirodi
- ❖ Razumijevanje i prihvatanje saznanja kako se sve želje ne mogu ispuniti

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI
Ja i moja obitelj	6
Ja u razredu	8
Ja sam odgovoran	4
Moji osjećaji	2
Volimo slaviti	4
Teme po slobodnom izboru	4*
Ponavljanje, utvrđivanje, ocjenjivanje	6

* Ostavljaju se četiri sata za obradu sadržaja po izboru nastavnika, koje će realizirati prema potrebama svoga odjela ili prema osobnom osjećaju, a ne nalaze se u predloženim programskim sadržajima odnosno nastavnim jedinicama.

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
Ja i moja obitelj	<ul style="list-style-type: none"> - Ja imam svoje ime - Kako provodim svoj dan - Tko je uvijek uz mene - Moja je mama najbolja zato što... - Moj je tata najbolji zato što... - S kim živim i kako se trebam odnositi prema ukućanima
Ja u razredu	<ul style="list-style-type: none"> - Moja pomoć prijateljima u razredu - Lijepo ponašanje u razredu - U razredu mi se svida... - Što sam učinio za drugove u razredu - Suradujmo i gradimo zajedno! - U razredu bih htio promijeniti... - Igre - zašto se igramo? - Gledanje crtanog filma
Ja sam odgovoran	<ul style="list-style-type: none"> - Prijatelji su nam važni - Životinje - kućni ljubimci - Okruženi smo prirodom - Opasne igračke
Moji osjećaji	<ul style="list-style-type: none"> - Što me raduje - Pokaži kako se osjećaš!
Volimo slaviti	<ul style="list-style-type: none"> - Što su blagdani - Što su praznici - Dan zahvalnosti - Dan kruha - Napravimo svoju masku
Teme po slobodnom izboru	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Odredit će sam nastavnik prema potrebama odjela</i>

Napomena

Za ovaj predmet nema udžbenika te se prema navedenoj tematiki može poslužiti slikovnicama, knjigama i sl. Nastavnik/ca se ne mora bezuvjetno držati zadanoga programa koji sadrži zaokružene teme, nego neka radi sa skupinom prema individualnom planu, a u korelaciji s gradom drugih predmeta te kalendarom građanske godine. Ovo su orientacijske točke kao pomoć, koje se mogu prema potrebama i prilikama ispuštiti ili zamijeniti.

NASTAVNI PREDMET: ETIKA I MORAL

RAZRED: Drugi (2.)

- TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI: jedan (1) / trideset pet (35)

ZADAĆE PREDMETA

- ❖ Otkrivanje sličnosti i razlika učenika u usporedbi jednih s drugima; upoznavanje i prihvatanje sebe i drugih
- ❖ Prepoznavanje radosti kao temeljnog izraza života
- ❖ Učenje i uvježbavanje oblika susreta s drugima i međusobnog ophođenja
- ❖ Buđenje osjetljivosti za prirodu koja nas okružuje

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI
Upoznajmo se bolje	6
Škola	4
Obitelj	2
Igra	2
Slavimo	2
Moralne teme	7
Upoznajmo prirodu	2
Teme po slobodnom izboru	4*
Ponavljanje, utvrđivanje, ocjenjivanje	6

* Ostavljaju se četiri sata za obradu sadržaja po izboru nastavnika, koje će realizirati prema potrebama svoga odjela ili prema osobnom osjećaju, a ne nalaze se u predloženim programskim sadržajima odnosno nastavnim jedinicama.

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
Upoznajmo se bolje	<ul style="list-style-type: none"> - Kako izgledam? - Iz moga albuma - Navike - Moje tijelo osjeća... - Radujem se kada... - Žalostan sam nekada zbog...
Škola	<ul style="list-style-type: none"> - Moje školske obveze - Moja uloga u odjelu - Gradimo zajedno! - Pozitivna radna atmosfera (radni kutak)
Obitelj	<ul style="list-style-type: none"> - Moja uloga u obitelji - Moji roditelji
Igra	<ul style="list-style-type: none"> - Kroz igru i učimo - Kada igra može biti i opasna
Slavimo	<ul style="list-style-type: none"> - Vjerski blagdani - Državni praznici
Moralne teme	<ul style="list-style-type: none"> - Pravila lijepog ponašanja - Darivanje - Zahvalnost - Odgovornost - Prijateljstvo (Prijatelji su nam važni) - Pomoći drugima - I životinjama treba ljubav i briga
Upoznajmo prirodu	<ul style="list-style-type: none"> - Značenje prirode za čovjeka - Pogled u nebo
Teme po slobodnom izboru	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Odredit će sam nastavnik prema potrebama odjela</i>

Napomena

Za ovaj predmet nema udžbenika te se prema navedenoj tematiki može poslužiti slikovnicama, knjigama i sl. Nastavnik/ca se ne mora bezuvjetno držati zadanoga programa koji sadrži zaokružene teme, nego neka radi sa skupinom prema individualnom planu, a u korelaciji s građom drugih predmeta te kalendarom građanske godine. Ovo su orijentacijske točke kao pomoći, koje se mogu prema potrebama i prilikama ispustiti ili zamijeniti.

NASTAVNI PREDMET: ETIKA I MORAL

RAZRED: Treći (3.)

- TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI: jedan (1) / trideset pet (35)

ZADAĆE PREDMETA

- ❖ Upoznavanje učenika s pripadnicima religija koje imaju prilike susresti u svojoj sredini
- ❖ Otkrivanje rađanja, rasta i učenja kao bitnih sastavnica života
- ❖ Povezivanje pojmova kao što su „prije“, „sada“ i „poslije“ sa svojim životom
- ❖ Učenje osjetljivosti na probleme drugih, svladavanje srdžbe i svađe te traženje putova pomirenja
- ❖ Upoznavanje sa saznanjem da život ima svoja pravila po kojima se trebamo ravnati
- ❖ Buđenje ekološke svijesti i odgovornosti prema okolišu

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI
Upoznajmo religije	4
Život	9
Teme o moralu i odgoju	10
Ekološka svijest	2
Teme po slobodnom izboru	4*
Ponavljanje, utvrđivanje, ocjenjivanje	6

* Ostavljaju se četiri sata za obradu sadržaja po izboru nastavnika, koje će realizirati prema potrebama svoga odjela ili prema osobnom osjećaju, a ne nalaze se u predloženim programskim sadržajima odnosno nastavnim jedinicama.

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
Upoznajmo religije	<ul style="list-style-type: none"> - Pravoslavci slave Božić po svom kalendaru - Židovstvo (židovska vjera i običaji) - Kršćanstvo (istи Bog, istи Isus Krist, različiti putovi življenja kršćanske vjere) - Islam (kako muslimani žive svoju vjeru)
Život	<ul style="list-style-type: none"> - Životni put (dijete, mladić, djevojka, odrasli, starac,.. fotografije iz života djeda ili bake) - Sto nam je potrebno za život - Imati cilj pred sobom - Važni životni trenuci. Što se već promijenilo u twojoj sredini - Djeca imaju pravo na duhovni i tjelesni razvoj... - Što me čini sretnim, a što žalosnim? - Zašto ljudi rade - Život u drugim dijelovima svijeta; što nam dolazi preko mas-medija - Reklame (značenje i utjecaj na ljude)
Teme o moralu i odgoju	<ul style="list-style-type: none"> - Pravila su nam potrebna - Poslušati ili ne poslušati - Razmisliti malo prije nego... - Međusobno se radovati (obradovati nekoga...) - Međusobno darivanje - Srdžba - Žao mi je! (Putovi k pomirenju) - Svađa...svađa...svađa... - Zajedništvo - Dosada. Osamljenost
Ekološka svijest	<ul style="list-style-type: none"> - Prirodne katastrofe (aktualna zbivanja u svijetu) - Kako ja mogu doprinositi uređenju okoliša
Teme po slobodnom izboru	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Odredit će sam nastavnik prema potrebama odjela</i>

Napomena

Za ovaj predmet nema udžbenika te se prema navedenoj tematiki može poslužiti slikovnicama, knjigama i sl. Nastavnik/ca se ne mora bezuvjetno držati zadanoga programa koji sadrži zaokružene teme, nego neka radi sa skupinom prema individualnom planu, a u korelaciji s građom drugih predmeta te kalendarom građanske godine. Ovo su orientacijske točke kao pomoć, koje se mogu prema potrebama i prilikama ispuštiti ili zamijeniti.

NASTAVNI PREDMET: ETIKA I MORAL

RAZRED: Četvrti (4.)

- TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI: jedan (1) / trideset pet (35)

ZADAĆE PREDMETA

- ❖ Upoznavanje učenika s tijekovima života; izgrađivanje suživota u vlastitoj sredini
- ❖ Upoznavanje sa životnim promjenama i susret s prolaznošću života
- ❖ Upoznavanje čovjeka kao bića razuma, ali i osjećaja
- ❖ Razvijanje i poticanje međusobnog uvažavanja i poštivanja te odgojnog djelovanja na učenike
- ❖ Upoznavanje s vlastitim mjestom, zavičajem i domovinom

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI
Odgajne teme	9
Čovjek - biće razuma i osjećaja	10
Životne teme	4
Moj grad i domovina	2
Teme po slobodnom izboru	4*
Ponavljanje, utvrđivanje, ocjenjivanje	6

* Ostavljaju se četiri sata za obradu sadržaja po izboru nastavnika, koje će realizirati prema potrebama svoga odjela ili prema osobnom osjećaju, a ne nalaze se u predloženim programskim sadržajima odnosno nastavnim jedinicama.

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
Odgajne teme	<ul style="list-style-type: none"> - Trebamo se međusobno poštivati i uvažavati - Zašto se svađamo; uzroci i posljedice - Zašto ima zla među ljudima? - Termini (pojam); uvažavanje dogovora, kašnjenje kao loša navika - Odricanje (Zašto se djeca trebaju odreći nečega...?) - Poštujmo hranu - Istinoljubivost - Milosrđe (Milosrdni Samarijanac) - U obitelji nešto nije u redu(U čemu grijesimo?)
Čovjek - biće razuma i osjećaja	<ul style="list-style-type: none"> - Mnogo toga ne razumijemo - Odvažnost - Pazim na svoje tijelo i čuvam zdravlje - Pričam o sebi (predstaviti sebe i upoznati druge) - Osjećaji - Radost i pjesma - Ljubav i sreća - Strah (uzroci i iskustva) - Želim biti prihvaćen - Što očekujem od života i što bih želio biti
Životne teme	<ul style="list-style-type: none"> - Humana zanimanja (životna zvanja koja pomažu drugima) - Život i smrt - Značenje igre - Ja sam odgovoran prema svom (životnom) okolišu
Moj grad i domovina	<ul style="list-style-type: none"> - Mjesto u kojem živim; moj grad - Domovina
Teme po slobodnom izboru	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Odredit će sam nastavnik prema potrebama odjela</i>

Napomena

Za ovaj predmet nema udžbenika te se prema navedenoj tematiki može poslužiti slikovnicama, knjigama i sl. Nastavnik/ca se ne mora bezuvjetno držati zadanoga programa koji sadrži zaokružene teme, nego neka radi sa skupinom prema individualnom planu, a u korelaciji s građom drugih predmeta te kalendarom građanske godine. Ovo su orijentacijske točke kao pomoć, koje se mogu prema potrebama i prilikama ispuštiti ili zamijeniti.

NASTAVNI PREDMET: ETIKA I MORAL

RAZRED: Peti (5.)

- TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI: jedan (1) / trideset pet (35)

ZADAĆE PREDMETA

- ❖ Uočavanje društvenih normi prema kojima se čovjek ravna u životu
- ❖ Razvijanje osjećaja da u društvu postoje različite osobnosti, a i osobe s posebnim potrebama, koje su isto tako važne i ravnopravne sa svima i u svemu
- ❖ Shvaćanja važnosti obrazovanja i učenja
- ❖ Upoznavanje drugih religijskih oblika
- ❖ Učenje ispravnog odnosa prema svojoj okolini i korištenju slobodnog vremena
- ❖ Razvijanje odgovornosti za životnu sredinu, biljke i životinje

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI
Društvo i odnosi u njemu	8
Teme o učenju	3
Teme o nasilju	2
Religijske teme	2
Pojedinac u društvu	8
Ekologija	2
Teme po slobodnom izboru	4*
Ponavljanje, utvrđivanje, ocjenjivanje	6

* Ostavljaju se četiri sata za obradu sadržaja po izboru nastavnika, koje će realizirati prema potrebama svoga odjela ili prema osobnom osjećaju, a ne nalaze se u predloženim programskim sadržajima odnosno nastavnim jedinicama.

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
Društvo i odnosi u njemu	<ul style="list-style-type: none"> - Što je pravo, a što je zakon; temeljna ljudska prava - Svatko je vrijedan pažnje i poštovanja - Pravila za dobre odnose u razredu i u školi - Svakom pomagati i ne činiti zlo - Djeca s posebnim potrebama; prihvaćamo li ih i kako - Sredstva društvenog priopćavanja - Običaji i tradicija - Država ima svoje praznike i spomendane
Teme o učenju	<ul style="list-style-type: none"> - Trebamo učiti jer ne znamo sve - Učimo i jedni od drugih - Knjige, njihov značaj i uloga
Teme o nasilju	<ul style="list-style-type: none"> - Nasilje: pojam i vrste - Nasilje: razgovor na temelju životnih iskustava
Religijske teme	<ul style="list-style-type: none"> - Upoznajmo još neke religije svijeta - I naši susjedi slave svoje vjerske blagdane
Pojedinac u društvu	<ul style="list-style-type: none"> - Čovjekova osjetila - Govor i misao - I ja sam odgovoran za svoju obitelj, a ne samo roditelji - I ja se mijenjam - Poštivat ću sebe i svoje tijelo - Slobodno vrijeme; kako ga provodim - U životu ima teških dana (neuspjesi) - Djela i uspjesi
Ekologija	<ul style="list-style-type: none"> - Priroda se stalno mijenja; utjecaj ljudskog potencijala na nju - Izvedimo i mi jednu ekološku akciju!
Teme po slobodnom izboru	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Odredit će sam nastavnik prema potrebama odjela</i>

Napomena

Za ovaj predmet nema udžbenika te se prema navedenoj tematiki može poslužiti slikovnicama, knjigama i sl. Nastavnik/ca se ne mora bezuvjetno držati zadanoga programa koji sadrži zaokružene teme, nego neka radi sa skupinom prema individualnom planu, a u korelaciji s građom drugih predmeta te kalendarom građanske godine. Ovo su orijentacijske točke kao pomoć, koje se mogu prema potrebama i prilikama ispuštiti ili zamijeniti.

PROFIL I STRUČNA SPREMA NASTAVNIKA

Zbog specifičnosti nastavnog procesa u ovoj dobi, Etiku i moral u nižim razredima trebali bi predavati nastavnik/ca ili profesor/ica razredne nastave. U slučaju da se nisu tijekom studija susreli s ovom tematikom, trebalo bi ih na adekvatnom seminaru ospособiti za realiziranje ovih sadržaja.

NASTAVNI PREDMET: ETIKA I MORAL

RAZRED: Šesti (6.)

- TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI: jedan (1) / trideset pet (35)

ZADAĆE PREDMETA

- ❖ Učiti promatrati sebe u sredini u kojoj živimo, počevši od vlastite obitelji, preko škole i društvene sredine te u skladu s tim preuzimati i svoj dio odgovornosti u društvu
- ❖ Upoznavati i poštivati životne svjetonazore, religije i vjerske zajednice koje postoje u našoj sredini
- ❖ Upoznavati zakon prirodnog rasta i sazrijevanja
- ❖ U međusobnim susretima i igri poticati i razvijati osjećaj za pravednost i poštenje

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI
Životna sredina	3
Religije i zajedništvo	6
Svetkovine i praznici	8
Sazrijevanje	3
Igra i učenje	5
Teme po slobodnom izboru	4*
Ponavljanje, utvrđivanje, ocjenjivanje	6

* Ostavljaju se četiri sata za obradu sadržaja po izboru nastavnika, koje će realizirati prema potrebama svoga odjela ili prema osobnom osjećaju, a ne nalaze se u predloženim programskim sadržajima odnosno nastavnim jedinicama.

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
Životna sredina	<ul style="list-style-type: none"> - Obitelj - Društvo - Škola
Religije i zajedništvo	<ul style="list-style-type: none"> - Život s Bogom - Život bez Boga - Kršćanstvo - Katoličanstvo - Pravoslavlje - Protestantizam
Svetkovine i praznici	<ul style="list-style-type: none"> - Božić - Biblijski izvještaji o Božiću - Ramazan i Kurban kod muslimana - Židovske svetkovine - Pasha - Uskrs - Osmi ožujka/ Međunarodni dan žena - Prvi svibnja/ Dan rada
Sazrijevanje	<ul style="list-style-type: none"> - Čovjek i priroda - Odgovornost prema svome tijelu - Odgovornost za druge
Igra i učenje	<ul style="list-style-type: none"> - Igra i zabava - Fair play - Učenje - Spremnost priskočiti u pomoć - Nagrada
Teme po slobodnom izboru	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Odredit će sam nastavnik prema potrebama odjela</i>

Napomena

Za ovaj predmet nema udžbenika te se prema navedenoj tematiki može poslužiti slikovnicama, knjigama i sl. Nastavnik/ca se ne mora bezuvjetno držati zadanoga programa koji sadrži zaokružene teme, nego neka radi sa skupinom prema individualnom planu, a u korelaciji s građom drugih predmeta te kalendarom građanske godine. Ovo su orientacijske točke kao pomoć, koje se mogu prema potrebama i prilikama ispuštiti ili zamijeniti.

NASTAVNI PREDMET: ETIKA I MORAL

RAZRED: Sedmi (7.)

- TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI: jedan (1) / trideset pet (35)

ZADAĆE PREDMETA

- ❖ Učiti promatrati sebe u sredini u kojoj živimo, počevši od vlastite obitelji, preko škole i društvene sredine te u skladu s tim znati preuzeti svoj dio odgovornosti u svijetu
- ❖ Prepoznati i prihvatići druge (različite) u svojoj sredini; izgrađivati pozitivan odnos prema njima
- ❖ Učiti nositi se s raznim životnim situacijama
- ❖ Izgrađivati vlastitu osobnost promatrajući pozitivne primjere (uzore)
- ❖ Upoznati religije, vjerske zajednice i crkve, posebno one koje su prisutne u Bosni i Hercegovini te se učiti spoznaji važnosti međureligijskog i svjetonazorskog dijaloga

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI
Vlastita osobnost	4
Suživot s drugima	4
Smisao života	4
Odgovornost	5
Religije	7
Teme po slobodnom izboru	5*
Ponavljanje, utvrđivanje, ocjenjivanje	6

* Ostavljaju se četiri sata za obradu sadržaja po izboru nastavnika, koje će realizirati prema potrebama svoga odjela ili prema osobnom osjećaju, a ne nalaze se u predloženim programskim sadržajima odnosno nastavnim jedinicama.

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
Vlastita osobnost	<ul style="list-style-type: none"> - Moje ponašanje - Rad i slobodno vrijeme - Čovjekovo djelovanje u svijetu - Krivnja, osveta, praštanje
Suživot s drugima	<ul style="list-style-type: none"> - Suživot - Nesporazumi, svladavanje konfliktata - Prijateljstvo, ljubav - Seksualnost
Smisao života	<ul style="list-style-type: none"> - Granične životne situacije - Kako izići na kraj - Sreća - traganje i očekivanje - Uzori i idoli
Odgovornost	<ul style="list-style-type: none"> - Obitelj - Partnerski odnosi u braku - Moja se sestra seli svome momku - Starost - Odgovornost za životnu sredinu
Religije	<ul style="list-style-type: none"> - Židovstvo - Kršćanstvo - Ekumenizam - Islam - Međureligijski dijalog - Bosna i Hercegovina - zemlja susreta različitih vjera i kultura - Drugi narodi, vjere i svjetonazori u našoj sredini
Teme po slobodnom izboru	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Odredit će sam nastavnik prema potrebama odjela</i>

Napomena

Za ovaj predmet nema udžbenika te se prema navedenoj tematiki može poslužiti slikovnicama, knjigama i sl. Nastavnik/ca se ne mora bezuvjetno držati zadanoga programa koji sadrži zaokružene teme, nego neka radi sa skupinom prema individualnom planu, a u korelaciji s građom drugih predmeta te kalendarom građanske godine. Ovo su orientacijske točke kao pomoć, koje se mogu prema potrebama i prilikama ispustiti ili zamijeniti.

NASTAVNI PREDMET: ETIKA I MORAL

RAZRED: Osmi (8.)

- TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI: jedan (1) / trideset pet (35)

ZADAĆE PREDMETA

- ❖ Učenje svijesti o nepovredivosti dostojanstva ljudske osobe, gdje svaki čovjek ima svoje temeljna prava
- ❖ Shvaćanje važnosti ispravnoga stava prema istini i laži
- ❖ Spoznati da u svakom čovjeku postoji nešto „sveto“, tj. njegova savjest, iz koje izvire moralna odgovornost
- ❖ Naučiti gledati prolaznost života kao životnu sastavnicu te izgrađivati vlastiti stav prema smrti; u tom smislu treba promatrati i odnos prema životu, kako vlastitom tako i životu drugih; svatko ima pravo na život, dostojanstven život, a sve što živi - služi, te sve što služi - živi
- ❖ Izgrađivanje pravilnog stava prema pojavama sekti, posebno onih koje zaraobljavaju i sputavaju čovjekovu slobodu; susret s pokretima i oblicima protesta mladih, nekada i sada
- ❖ Upoznavanje istočnjačkih religija, njihova učenja i stava prema životu

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI
Dostojanstvo osobe i ljudska prava	4
Istina i laž	5
Savjest - izvor moralne odgovornosti	2
Prigovor savjesti	6
Smrt	4
Pokreti i protesti mladih	2
New age i sekte	2
Istočnjačke religije	2
Teme po slobodnom izboru	2*
Ponavljanje, utvrđivanje, ocjenjivanje	6

* Ostavlja se pet sati obrade sadržaja, po izboru nastavnika, koje će realizirati prema potrebama svoga odjela ili prema osobnom osjećaju, a ne nalaze se u predloženim programskim sadržajima, odnosno nastavnim jedinicama.

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
Dostojanstvo osobe i ljudska prava	<ul style="list-style-type: none"> - O nepovredivosti čovjekova dostojanstva - Temeljna ljudska prava - Partnerstvo i diskriminacija - Sloboda i jednakost
Istina i laž	<ul style="list-style-type: none"> - Tumačenje pojmove - Putokazi za životno usmjerjenje - Smije li se kojiput slagati - Istina i odgovornost - Odakle laž
Savjest - izbor moralne odgovornosti	<ul style="list-style-type: none"> - Odakle savjest - Odluka savjesti
Prigovor savjesti	<ul style="list-style-type: none"> - Civilna služba - Služenje vojnog roka - U potrazi za mirom - Zakoni i norme djelovanja - Privatno vlasništvo - Porijeklo čovjeka i vrijednost ljudske osobe
Smrt	<ul style="list-style-type: none"> - Stav prema smrti - Čovjekovo dostojanstvo u smrti - Eutanazija i njezina zloporaba - Samoubojstvo
Pokreti i protesti mladih	<ul style="list-style-type: none"> - Protesti, revolt i rezignacija - Protesti nekada i sada
New age i sekte	<ul style="list-style-type: none"> - Što su sekte i što obećavaju - Gurui, učitelji i njihovi pokreti
Istočnjačke religije	<ul style="list-style-type: none"> - Hinduizam - Budizam i konfucionizam
Teme po slobodnom izboru	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Odredit će sam nastavnik prema potrebama odjela</i>

Napomena

Za ovaj predmet nema udžbenika te se prema navedenoj tematiki može poslužiti slikovnicama, knjigama i sl. Nastavnik/ca se ne mora bezuvjetno držati zadanoga programa koji sadrži zaokružene teme, nego neka radi sa skupinom prema individualnom planu, a u korelaciji s građom drugih predmeta te kalendarom građanske godine. Ovo su orijentacijske točke kao pomoć, koje se mogu prema potrebama i prilikama ispuštit ili zamijeniti.

NASTAVNI PREDMET: ETIKA I MORAL

RAZRED: Deveti (9.)

- TJEDNI / GODIŠNJI FOND SATI: jedan (1) / trideset tri (33)

ZADAĆE PREDMETA

- ❖ Upućivanje učenika u donošenje odluka i prosudbi (svatko je kojiput stavljen pred odluku)
- ❖ Ispravno poimanje slobode, koja nas obvezuje
- ❖ Zauzimanje ispravnog stava prema materijalnim dobrima
- ❖ Učenje svladavanja vlastite agresivnosti
- ❖ Usvajanje pravila lijepog ponašanja i buđenje osjećaja solidarnosti prema drugima
- ❖ Upućivanje učenika u tajne života, ljudske seksualnosti i odnosa prema vlastitoj seksualnosti u skladu s njihovom dobi i promjenama koje osjećaju na sebi i svome tijelu; zauzimanje ispravnog moralnog stava
- ❖ Izlaganje pitanja o odgoju i odgojnim stilovima

SADRŽAJ

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	BROJ SATI
Odluke i prosudbe	3
Sloboda	2
Imati i biti	2
Agresije	2
Vladanje i solidarnost	3
Seksualnost i moral	3
Autoritet	2
Prosvjetiteljstvo	3
Rat i mir	3
Odgoj	2
Teme po slobodnom izboru	2*
Ponavljanje, utvrđivanje i ocjenjivanje	6

* Ostavlja se pet sati obrade sadržaja, po izboru nastavnika, koje će realizirati prema potrebama svoga odjela ili prema osobnom osjećaju, a ne nalaze se u predloženim programskim sadržajima, odnosno nastavnim jedinicama.

PROGRAMSKE CJELINE I TEME	PROGRAMSKI SADRŽAJ
Odluke i prosudbe	<ul style="list-style-type: none"> - Odluke - Prosudbe - Principi
Sloboda	<ul style="list-style-type: none"> - Magna charta slobode - Isusova propovijed na Gori - „Propovijed na Gori“ u konkretnom životu
Imati i biti	<ul style="list-style-type: none"> - Imati ili biti - Frommova etika
Agresije	<ul style="list-style-type: none"> - Situacije agresivnog ponašanja - Znanstveni pogled na agresivnost
Vladanje i solidarnost	<ul style="list-style-type: none"> - Osamostaljivanje i samostalnost - Ovisnost o drugima - Solidarnost
Seksualnost i moral	<ul style="list-style-type: none"> - Sloboda i ljubav: stav prema seksualnosti - Odnos muško - žensko - Dvostruki moral
Autoritet	<ul style="list-style-type: none"> - Autoritet nekada i sada - Kako nastaje autoritet
Prosvjetiteljstvo	<ul style="list-style-type: none"> - Duh prosvjetiteljstva - Tolerancija - Država i pravno uredenje
Rat i mir	<ul style="list-style-type: none"> - Uzroci i motivi ratova - Pravedni rat; nenasilna obrana - Osiguranje mira
Odgoj	<ul style="list-style-type: none"> - Zašto odgajati - Odgojni stilovi
Teme po slobodnom izboru	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Odredit će sam nastavnik prema potrebama odjela</i>

Napomena

Za ovaj predmet nema udžbenika te se prema navedenoj tematiki može poslužiti slikovnicama, knjigama i sl. Nastavnik/ca se ne mora bezuvjetno držati zadanoga programa koji sadrži zaokružene teme, nego neka radi sa skupinom prema individualnom planu, a u korelaciji s građom drugih predmeta te kalendarom građanske godine. Ovo su orientacijske točke kao pomoć, koje se mogu prema potrebama i prilikama ispustiti ili zamijeniti.

PROFIL I STRUČNA SPREMA NASTAVNIKA :

- ❖ Diplomirani teolog
- ❖ Diplomirani vjeroučitelj (kateheta)
- ❖ Diplomirani religiolog
- ❖ Diplomirani profesor/ica filozofije

Priznata zvanja po Bolonjskom procesu:

- ❖ Prvostupnik struke
- ❖ Magistar struke